

P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z03829P

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

■ KLUB

11-12

listopad – prosinec

2012

32. ročník

- Fejetony Pavla Kohouta
- Příloha: Čtení na Vánoce

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 10. 12. v 19:00!!!

Fimfárum II (animovaný / loutkový / pohádka, ČR, 2006, 90 min., anglické titulky)

Režie: Vlasta Pospíšilová, Břetislav Pojar, Aurel Klimt, Jan Balej. – **Hrají:** Jan Werich, Ota Jirák

Čtyři pohádky pro chytré děti a chytré dospělé z oblíbené knihy Jana Wericha. Klasik animovaného filmu Břetislav Pojar natočil slavný příběh malíčkého Palečka, plný zvrátů a dobrodružství o jeho cestě do světa a zase domů. Pod vedením Aurela Klimta ožijí tři navzájem si podobní hrbatí bratři. *Hrbáci z Damašku* přináší atmosféru exotického Blízkého východu s pestrostí orientálního vypravěčství, ale přitom o věcech nám všech dobře známých. Vlasta Pospíšilová ve *Trech sestřích a prstenu* vypráví vesnický dekamerný návod o tom, jak pro sázku o prstýnek zblbnout tři milující chotě. A Jan Balej dovolí bratrům Markovi a Koubovi prožít prastarý pohádkový příběh o kouzelném mlýnku, závisti, čertech s originálním vysvětlením jednoho přírodního úkazu v pohádce *Moře, strýčku, proč je slané?*

Pondělí 14. 01. 2013 v 19:30

Skřivánci na niti (komedie – poetický film, Československo, 1969, 90 min., anglické titulky)

Režie: Jiří Menzel. – **Hudba:** Jiří Šust

Hrají: Rudolf Hrušínský, Václav Neckář, Jitka Zelenohorská, Vladimír Ptáček, Naďa Urbánková, Vlastimil Brodský, Ferdinand Krůta, František Řehák, Leoš Suchařípa, Karel Mareš, Jiřina Štěpničková, Ladislav Šimek, Otakar Brousek st. ad.

Skřivánci na niti je horce poetický film režiséra Jiřího Menzela z roku 1969 natočený podle knihy Bohumila Hrabala *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet*. Film vypráví o partě dělníků a skupině vězenkyň (tzv. kopečkářek) pracujících v dusné atmosféře padesátých let 20. století na kladenském šrotišti u zdejších železáren a oceláren. Každý z nich má nějaký svůj životní příběh, během něhož se nedobrovolně dostal k této práci (bývalý živnostník „Mlíkař“, prokurátor, saxofonista, vězenkyně, profesor, kuchař ap.). Hlavní dějovou osu tvoří milostný příběh mladé vězeňkyně a mladého dělníka (Václav Neckář a Jitka Zelenohorská). Film byl ihned po neveřejné premiéře pro svoji otevřenou kritiku tehdejšího vládnoucího totalitního režimu na více než dvacet let zakázán. Jeho faktická veřejná premiéra proběhla teprve až po společenských změnách, které nastaly v roce 1989.

Pondělí 11. 02. 2013 v 19:30

Slavnosti sněženek (komedie, Československo, 1983, 83 min., anglické titulky)

Režie: Jiří Menzel. – **Hudba:** Jiří Šust

Hrají: Rudolf Hrušínský, Jaromír Hanzlík, Josef Somr, Petr Čepek, Miloslav Štibich, Petr Brukner, Rudolf Hrušínský ml., Eugen Jegorov, Jiří Schmitzer, Blažena Holíšová, Blanka Lormanová, Jiří Krejčík, František Vlácil, František Řehák, Libuše Šafránková aj. Film vypráví o svérázných lidičkách v rekreační osadě a blízké vesnici, o jejich zálibách a jejich vzájemných vztazích. Povídka je vlastně portrétní miniaturou sousedů, s nimiž Bohumil Hrabal žil uprostřed chatové oblasti v Kersku nedaleko Prahy. Většina literárních postav má svůj reálný a živý předobraz. S neopakovatelným vypravěčským stylem spisovatele a skvělou profesionální technikou režiséra se před našima očima rozvíjí nostalgická, ale především hluboce lidská freska žánrových příběhů lidí a lidiček žijících v Polabí. Znovu ožívají pan Franc, Leli, rodina hostinského z Hájanky a nezapomenutelný příběh sporu dvou mysliveckých jednot nad zastřeleným kancem.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2013:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 11. 3., 8. 4., 13. 5., 10. 6., 9. 9., 14. 10., 11. 11. a 9. 12.

Začátek přestavení vždy v 19:30 (pokud není uvedeno jinak). Změna vyhrazena.

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA POŘAD

Úspěšní vídeňští Češi

Tentokrát vám představíme baletního tanečníka a pedagoga prof. Karla Musila, bývalého sólistu Státní vídeňské opery. Moderuje dr. Jana Starek, pořad je v němčině.

Mnozí si ještě pamatují na Karla Musila, sólistu Vídeňské státní opery, prezidenta Rakouského tanečního výboru. Tančil po celém světě, proslulé jsou jeho role v baletu *Giselle* nebo v *Louskáčkovi*. Karl Musil začal s baletem už ve svých osmi letech. Dráhu sólového tanečníka pak nastoupil v roce 1958.

Vyrůstal v české menšině, jeho matka zpívala ve sboru Lumír, chodil cvičit do Sokola XVIII. Balet objevil díky svojí tetě, primabalerině Julii Drapal.

Kdy a kde: **29. ledna 2013 v 19:00 hodin, České centrum**

Na přední straně obálky: **Jakub Schikaneder, V podvečer na Hradčanech**, 1910-1915, olej, plátno, Národní galerie v Praze
Jakub Schikaneder (21. 2. 1855, Praha – 15. 11. 1924, tamtéž) – druhorozený syn Karla a Leokadie Schikanederové (roz. Běhavé), jeho dědeček, zpěvák, herec, skladatel a dramatik Carl Joseph Schikaneder byl synovcem Emanuela Schikanedera, libretisty *Kouzelné flétny*. Výtvarný talent mohl Jakub získat z matčiny strany, její bratr byl malíř Antonín Běhavý. Dalším vkladem rodinného česko-německého prostředí byla jazyková vybavenost, v obou jazycích. Jakub Schikaneder mluvil i přemýšlel stejně, mluvil i anglicky. Absolvoval Akademii výtvarného umění, kde mezi jeho spolužáky patřili malíři Liška, Aleš, Ženišek, sochař Mauder, mezi jeho přátele patřil i student medicíny a pozdější významný lékař a spisovatel Josef Thomayer. V roce 1885 byl Schikaneder jmenován asistentem Františka Ženiška na Uměleckoprůmyslové škole, později převzal ateliér dekorativní malby. Místo profesora mu umožnilo podniknout několik studijních cest po Evropě. Jeho život byl plně spjat s Prahou, bohužel žádný z domů, kde žil, se nedochoval.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

promítací sezóna bude v tomto roce zakončena 10. prosince 2012 čtyřmi pohádkami z oblíbené knihy Jana Wericha **Fimfárum II**. Příběh Palečka nám připomene nedávno zemřelého klasika animovaného filmu, filmového scénáristu a režiséra Břetislava Pojara. Představení začíná v 19:00 hodin, rezervace není možná.

V novém roce 2013 Vás opět můžeme pozvat na pravidelná promítání, která se konají každé druhé pondělí v měsíci v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR. 14. ledna 2013 zahajujeme promítání filmovým cyklem oscarového režiséra Jiřího Menzela u příležitosti jeho kulatých narozenin, nejdříve jeho hořce poetickým filmem **Skřivánci na niti** z roku 1969, natočeným podle knihy Bohumila Hrabala »Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet«. Pokračujeme 11. února 2013 filmem **Slavnosti sněženek** podle stejnojmenné knihy Bohumila Hrabala, který si zde zahrál i epizodní roli. Film vypráví o svérázných lidičkách v rekreační polabské osadě Kersko, o jejich zálibách a vzájemných vztazích. Začátek představení je, pokud není předem uvedeno jinak, vždy v 19:30, rezervace není možná, změna programu vyhrazena.

Dále si Vás dovoluji pozvat na pořad **Úspěšní vídeňští Češi**, v němž si tentokrát dne 29. ledna 2103 v Českém centru představíme baletního tanečníka a pedagoga prof. Karla Musila, bývalého sólistu Státní vídeňské opery. Pořad moderuje dr. Jana Starek.

Další dvojčíslo Klubu (leden – únor) je tradičně z časových důvodů plánováno k vydání koncem ledna.

V tomto čísle najdete přiloženy složenky na zaplacení předplatného Klubu:

* pro členy Kulturního klubu na rok 2013 – 33 EUR (včetně časopisu);

* pro nečleny – abonenty časopisu 35 EUR.

Prosíme, abyste předplatné uhradili co nejdříve, pokud možno ihned, protože opakované zasílání složenek zvyšuje nejen naše náklady, ale znamená i zbytečné pracovní zatížení. Nezapomeňte prosím na složence označit, zda se jedná pouze o ABO, jinak bychom mohli mylně doufat, že se jedná o dar na tiskový fond.

Přeji Vám příjemné chvíle nad stránkami Kulturního klubu.

Na závěr mi dovoluji, tak jako každý rok, veřejně poděkovat za obětavou a bezplatnou práci nejen členům týmu Kulturního klubu – výboru, redakci, redakčnímu kruhu –, ale také jejich rodinným příslušníkům za podporu a trpělivost. Srdečné díky patří i všem přispěvovatelům a příznivcům Klubu, všem spřízněným institucím a spolkům, ale i Vám, čtenářům, za Vaši přízeň.

Jménem Kulturního klubu a také jménem svým Vám přeji pokojné a radostné Vánoce a šťastný a úspěšný nový rok 2013!

Helena Baslerová, šéfredaktorka

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: prosinec 2012 – únor 2013	4
Církevní kalendář: prosinec 2012 – leden 2013	6
Kultura	7
Události	31
Fejeton	38
Zajímavosti	40
Ekonomika	46
Správy zo Slovenska	61
Sokol & sport	69
Úvahy & postřehy	77
Z české a slovenské Vídně a okolí	80
Oznámení	88
Informace & inzerce	96
Příloha	I-XII

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
Mohsgasse 30/1/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Schloßselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Redakce: Mohsgasse 30/1/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl (překladatelka)

Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Richard Basler

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,

P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, manželé Kalinovi, Michaela Kováčiková,

Dr. Marta Marková, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová,

Nela Štěrbová, Mgr. Tomáš Vaněk, Ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

VÝSTAVY A FESTIVALY

13. 12. – 01. 02. *Viac skla, viac umenia* (Slavomír Bacherík, Miloš Balgavý, Ašot Hass, Pavol Hlôška, Patrik Illo, Andrej Jančovič, Oliver Leško, Palo Macho, Lukáš Mjartan, Tomáš Ondroušek, Milan Opálka, Lenka Šimonová, Viktor Oravec)

12. 12. 18:30 vernisáž

Slovenské sklárske umenie má veľké uznanie na medzinárodnej scéne, medzi inými aj dielami od Jána Zoričáka, Evy Fišerovej, Pala Macha a Slavomíra Bacheríka. V Rakúsku sa prezentujú sklári všetkých generácií po prvýkrát. 13 umelcov zo Slovenska ukáže svoje výnimočné práce zo skla, ktoré predstavujú rôzne technológie a zamerania skla, od optických brúsených sklenených sôch, tavených sklenených sôch, malieb na plytkom tavenom skle až po dizajn skla.

Slovenský inštitút vo Viedni

14. 12. – 01. 02. (kromě 22. 12. – 06. 01.) *Jiná skutečnost. Úvod do díla Františka Kupky*

13. 12. 19:00 vernisáž (v rámci vernisáže bude od 19:30 promítnut dokumentární film *František Kupka*.)

Symfonik barev a malíř kosmu, CZ, 32 min., česky s anglickými titulky, režie: Daniela Gébová).

K 55. výročí úmrtí Františka Kupky, rodáka z Opočna (Královéhradecký kraj) připravila kurátorka Anna Pravdová výstavu věnovanou jeho životu a dílu. Panelová prezentace představí prostřednictvím reprodukcí obrazů a kreseb a doprovodného textu hlavní etapy jeho tvorby.

Info: <http://kupka.kralovehradeckyregion.cz>.

Tschechisches Zentrum Wien, Herrengasse 17, 1010 Wien

do 20. 12. *Ein Dutzend Jahre Malerei III / 12 let malby III*
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

do 28. 01. 2013 *Japan – die Fragilität des Daseins (Meisterwerke aus der Sammlung Genzo Hatton)*

Leopold Museum

po, st – ne: 10:00-18:00 + čt: 10:00-21:00

MuseumsQuartier Wien, www.leopoldmuseum.org

do 28. 01. 2013 *Nackte Männer (Macht und Ohnmacht in Wandel)*

Leopold Museum

po, st – ne: 10:00-18:00 + čt: 10:00-21:00

MuseumsQuartier Wien, www.leopoldmuseum.org

07. 02. – 01. 03. *Česká koláž* (Wien)

05. 02. 19:00 vernisáž

Velvyslanectví ČR, Penzinger Str. 11-13, 1140 Wien

06. 02. 19:00 vernisáž

České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

22. 02. – 12. 07. *Česká koláž* (Klosterneuburg)

21. 02. 19:00 vernisáž – koncert The Tap Tap

Sala Terrena – Stift Klosterneuburg, Stiftplatz 1, 3400 Klosterneuburg

České centrum Vídeň, Pražská plynárenská, a. s., a Nadační fond Galerie Smečky představí v prostorách Českého centra Vídeň, Velvyslanectví ČR a v klášteře Klosterneuburg reprezentativní výběr z pozoruhodné sbírky české koláže, kterou vytvořila Pražská plynárenská, a. s. Vystavená díla jsou zaměřena především na českou poválečnou

koláž autorů takových zvučných jmen, jako je Jiří Kolář, Toyen, Jindřich Štýrský, Adolf Hoffmeister, Květa Pacovská, Ladislav Novák, Eduard Ovčáček, Jan Švankmajer, a dalších předních osobností, které se prosadily nejen u nás, ale i v zahraničí.

The Tap Tap je hudební soubor, který v roce 1998 založil a vede Šimon Ornest. V souboru hrají převážně studenti Jedličkova ústavu a škol, projektu STUDEO, ale také hostující profesionální hudebníci.

Info: <http://www.thetap.cz/>

ALBERTINA

Albertinaplatz 1, 1010 Wien, www.albertina.at

Öffnungszeiten (Museum und Shop): täglich 10:00 bis 18:00 Uhr, Mittwoch 10:00 bis 21:00 Uhr

An allen Feiertagen gelten die für den jeweiligen Wochentag vorgesehenen Öffnungszeiten. Wir bitten um Verständnis, dass die Prunkräume aus konservatorischen Gründen bei Schlechtwetter oder bedingt durch Veranstaltungen fallweise nur eingeschränkt zugänglich sind.

Für aktuelle Tagesinformationen dazu rufen Sie bitte:

T +43 (0)1 534 83-0.

JEDNOTLIVÉ AKCE

08. 12. 20:00 *Mikulášská merenda*

Sokolovna Steingasse 7, Wien 17.

Vlastenecká Omladina a Sokol XVI/XVIII

09. 12. 17:00 *Čaj o páté*

Velká klubovna české školy

Vlastenecká omladina

09. 12. 14:00 *Vianočný koncert Vinšujeme Vám...* (Tradičné vianočné pesničky so slovenským ľudovým orchestrom SLUK a hosťami z Bratislavy)

V spolupráci s agentúrou SK&Wien. Pod záštitou J. E. Ing. Juraja Macháča, velvyslancu Slovenskej republiky v Rakúsku.

Peterskirche, Petersplatz, 1010 Wien

Predaj lístkov: Rakúsko-slovenský kultúrny spolok,

+43-1-5961315, rsks@slovaci.at

Slovenská cestovná kancelária SATUR,

+43-1-5120199, satur@satur.at.

10. 12. 19:00!!! *Fimfárum II* (ČR, 2006, 90 min., anglické titulky)

Animovaná loutková pohádka. Příběh Palečka nám připomene nedávno zemřelého klasika animovaného filmu Břetislava Pojara, filmového scenáristu a režiséra, který je jeho tvůrcem.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

KK, Čc, ZÚ

11. 12. 20:00 *Medzinárodný organový festival Dialogues Mystiques: Mozart 2012*

Benefičný koncert pre Caritas a farnosť Schotten: *Moja duša počúva videním*. Účinkujú: Zuzana FERJENČÍKOVÁ, organistka nadácie Schotten; Simona Eisinger, sopranistka, začínajúca hviezda rakúskej a európskej opernej a koncertnej scény. Program: W. A. Mozart, S. Rachmaninov a M. P. Musorgskij.

Schottenkirche, Freyung 6, 1010 Wien

16. 12. 13:30 Der grosse Schatz – Das Piratenmusical
Bezplatné vianočné muzikálové predstavenie pre detí od 6 do 12 rokov v nemčine, dĺžka 1,5 hod.
Lístky si objednávajte na tel. 01-401 25/11 alebo mailom: kind-und-co@wien.kinderfreunde.at.
Raimundtheater, Wallgasse 18-20, 1060 Wien

16. 12. 15:00 Vánoční odpoledne s programem a tom-bolou
Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
Sokol Vídeň III/XI a České srdce III/XI

2013

08. 01. 12:30 30 minút hudby – Muchovo kvarteto
(obedný koncert)
Raz za mesiac, utorky, uvoľnenie od pracovného a študijného stresu počas obedňajšej prestávky pri live hudbe, od klasiky po jazz, improvizácie a popovú hudbu. V spolupráci s Hudobným centrom v Bratislave.
Slowakisches Institut, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

14. 01. 19:30 Skřivánci na niti (Československo, 1969, 90 min., anglické titulky, režie: Jiří Menzel)
Komédie – poetický film.
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
KK, Čc, ZÚ

14. 01. 20:00 Galakonzert k 20. výročiu vzniku SR a nadviazaniu diplomatických stykov
Účinkujú: Adriana Kučerová (soprán), Miroslav Dvorský (tenor), Robert Pečanec (klavír).
Hofburgkapelle Wien
V spolupráci s Ministerstvom kultúry SR a Hudobným centrom v Bratislave

26. 01. 20:00 Masopustní zábava
Vyhrávajú Černí baroni, VII. odbor Jednoty sv. Metoděje.
Schützengasse 30, 1030 Wien

29. 01. 19:00 Úspěšní vídeňští Češi: baletní tanečník a pedagog prof. Karel Musil, bývalý sólista Státní vídeňské opery
Pořad moderuje dr. Jana Starek.
Tschechisches Zentrum Wien, Herrengasse 17, 1010 Wien
KK, Čc

31. 01. 18:30 Prezentácia Banskej Štiavnice k 250. výročiu založenia Banskej akadémie
V spolupráci s Agentúrou pre cestovný ruch vo Viedni a agentúrou Simplicissimus.
Slowakisches Institut, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

11. 02. 19:30 Slavnosti sněženek (Československo, 1983, 83 min., anglické titulky, režie: Jiří Menzel)
Film byl natočen podle stejnojmenné knihy Bohumila Hrabala, který ve filmu i sám hraje maličkou epizodní roli.
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
KK, Čc, ZÚ

Podrobnosti a ďalší programy naleznete v oddíloch: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznámení.*

České ozvěny / Slovenské ozveny

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13.05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

www.tschechischeszentrum.at, e-mail: ccwien@czech.cz
Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

www.slovaci.at, e-mail: rsks@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Prehľad našich podujatí nájdete pod linkom:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

tel./fax: +43/1/535 40 57

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN /

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Slovenčina na viedenských školách

KMS Neustiftgasse 100, 1070 Wien

tel.: 01/526 19 78-212

Gymn. Parkhammerplatz 18, 1170 Wien

tel.: 01/526 19 78-212

ORG Komenský, Schützengasse 31, 1030 Wien

tel.: 01/890 440 460

VS Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

tel.: 01/714 88 76 31

VS Goldschlagstraße 15, 1150 Wien

tel.: 01/982 46 09

Info: Mag. Korčáková, tel. 0650/679 16 18

VS Laaer Berg, 1100 Wien – Mag. Papanková:

denisa.papankova@edtwinn.eu, tel. 01/52525-77082

Pri súbore Rozmarín zakladáme **mládežnícky tanečný súbor**, ktorý bude mať pravidelné nácviky v Rakúsko-slovenskom kultúrnom spolku!

Hra na fujaru a iné slovenské ľudové hudobné nástroje
Hru na slovenských ľudových hudobných nástrojoch, ako sú pastierske píšťalky, fujara, drumbľa, okarína vyučuje skúsený pedagóg zo Slovenska. Nácviky sú raz za mesiac v Malej klubovni na Komenského škole, Sebastianplatz 3.
Info: Helena Steiner, tel. 0699/11225099
rozmarin@aon.at, www.rozmarin.at

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Sobota / Samstag 19.1.2013**15. PLES VIEDENSKÝCH SLOVÁKOV
15. BALL DER WIENER SLOWAKEN**

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok a Slovenský školský spolok SOVA Vás srdečne pozývajú na **15. Ples viedenských Slovákov, ktorý sa uskutoční v sobotu 19. januára 2013** v hoteli Radisson Blu Palais, Parkrig 16, 1010.

Österreich-slowakischer Kulturverein und SOVA Slowakischer Schulverein laden Sie herzlich zum **15. Ball der Wiener Slowaken ein, der am Samstag, den 19. Jänner 2013 im Radisson Blu Palais Hotel, Parkrig 16, 1010 Wien stattfindet.**

Jarný tábor/Ostersprachcamp

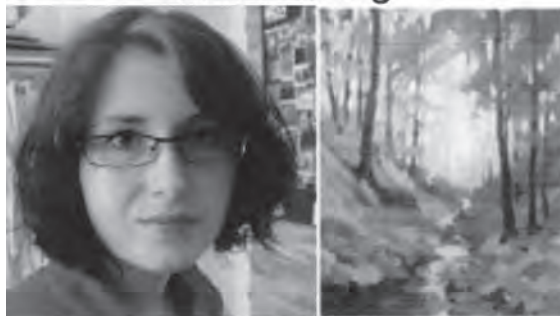
Jarný jazykový tábor pre deti vo veku od 8 rokov na Slovensku **24.3.2013-29.3.2013**

Podmienky účasti: vek od 8 rokov, vlastný pas, členstvo v spolku SOVA, záväzná prihláška a poplatok 100,- Eur na konto spolku SOVA: 03710071330, BAWAG BLZ 14 000, s poznámkou „Jarný tábor“ **do 16.3.2013**

Poplatok 100,- Eur zahŕňa cestovné, ubytovanie, program a celodennú stravu.

Záväzná prihláška do 16.3.2013 mailom na: elena.mandik@utanet.at, 0680/ 12 60 341

Uviest' treba: meno, dátum narodenia, číslo pasu dieťaťa, adresu, telefónny a mailový kontakt

Ausstellung

Anna Kaminská

4 Jahreszeiten

Eröffnung: Montag 5. November 2012 19 Uhr

Musik: Mitglieder des Ensemble z. Hl. Wladimir

Ausstellungsdauer: 6.11. - 23.12.2012

Geöffnet: Montag bis Freitag 15.30 - 18.30.

Ab 1.12. bis 22.12. von 14.00 - 18.30

ATELIER A

Zum Blauen Pfau am Spittelberg

1070 Wien, Kirchberggasse 17 Tel.: 0664 1537758

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: Hagenmüllergasse 31, 1030 Wien

Tel.: +43 (0664) 406 55 41

www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112

www.rozhledy.at**POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:**

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:
mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:
mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Salesianum, Wien 3:
mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Don Bosco-Haus, Wien 13:
mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 15. 12.** DON BOSCO-HAUS: mládežnická mše svatá v 18:00 v St. Veit-Gasse 25, Wien 13. – Program 16:00-20:00.
- Po 24. 12.** Vánoční mše svatá pro děti a rodiče v 16:00 v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Wien 3. – Půlnoční mše svatá ve 22:00 v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63, Wien 3. Chrámový sbor zpívá vánoční mši *Hej, Mistře* od J. J. Ryby.
- Út 25. 12.** Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ: mše svatá v 10:00 v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63, Wien 3. – Zpíváme tradiční vánoční koledy.
- Ne 13. 01.** Svátek KŘTU PÁNĚ v 11:00 v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Wien 3.
- So 19. 01.** DON BOSCO-HAUS: mládežnická mše svatá v 18:00 v St. Veit-Gasse 25, Wien 13. – Program od 16:00.
- Ne 27. 01.** SVÁTEK SV. JANA BOSCA: mládežnická mše svatá v 11:00 hodin v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Wien 3.

Václav Hollar a jeho Čtyři roční období

Ve Schwarzenberském paláci v Praze bylo možno zhlédnout prezentaci 45 drobnějších prací Václava Hollara.

Hollar opustil české země v období probíhající třicetileté války v roce 1627. Není zcela jasné, zda odešel z náboženských nebo politických důvodů, anebo za jeho odchodem do zahraničí mohla být pouhá snaha zdokonalit své dovednosti a rozvinout svoje schopnosti – země byla ve válce a doba rudolfinského uměleckého rozkvětu byla u konce.

Téma čtyř ročních období má v dějinách malířství své stálé místo. Objevuje se již od pozdního starověku a v 17. století patřilo k velmi oblíbenému, a to především v oblasti Nizozemí. Právě první Hollarovy realizace na toto téma sledují předlohy nizozemských současníků – cyklus z roku 1628. Brzy Hollar vydává *Čtyři roční období* podle vlastních předloh – zachycuje pohledy na město a městské radovánky. Z roku 1929 toto téma naplňují hravé pohledy na Štrasburk.

Dobře známé a velmi ceněné jsou Hollarovy pohledy na Prahu, Linec nebo Londýn – jeho umělecké schopnosti grafika ho přivedly až do služeb významného anglického dvořana, mecenáše a sběratele Thomase Howarda, hraběte z Arundelu. Slavné Hollarovy cykly, kde jsou čtyři roční období ztvárněna jako ženské postavy, vznikly za jeho pobytu v Londýně v letech 1641 a 1644.

Anglii opustil Hollar počátkem čtyřicátých let, aby unikl občanské válce a vrátil se tam zpět až v roce 1652 do zcela jiné situace, avšak k cyklům *Čtyři ročních období* se již nevrátil.

Výstava *Václav Hollar: Čtyři roční období* v Grafickém kabinetu ve Schwarzenberském paláci v Praze si určitě svojí pozornost zaslouží, umělcovy lepty představují vysoce kvalitní díla, kde mohl plně projevit svoje grafické mistrovství.

(mk)

Hollarův lept z roku 1643

Jiří Trnka v Portheimce

Galerie Portheimka představila ilustrace Jiřího Trnky.

Jiří Trnka byl jedním ze zakladatelů českého loutkového filmu a v tomto směru dosáhl světové proslulosti. Výstava v Galerii Portheimka zdůraznila především Trnkovu ilustrační tvorbu, za kterou obdržel cenu Hanse Christiana Andersena.

Jiřího Trnku lze umělecky označit jako renesanční osobnost, která zasahovala do oborů výtvarných i literárních. Díky své všestrannosti a vynalézavosti nových výrazových možností se mu podařilo ve svém díle skloubit filmovou, ilustrační, scénografickou, malířskou i sochařskou disciplínu v jeden celek, jehož specifickým rysem je poetičnost.

(mk)

Cena Jindřicha Chalupického 2012

Výstava finalistů Ceny Jindřicha Chalupického Finále 2012 představuje aktuální trendy současného výtvarného umění, které jsou platné i v mezinárodním kontextu. Finalisty vybírá mezinárodní porota, ve které je i letos kurátor Christian Rattemeyer z prestižního Muzea moderního umění (MoMA) v New Yorku. Finále 2012 probíhá letos od 26. října do 9. prosince v Domě umění v Brně v Domě pánů z Kunštátu. Zatímco vloni byla finální výstava v pražském Centru současného umění DOX, příští rok budou finalisté vystavovat v Národní galerii v Praze.

Jediná žena mezi finalisty Adéla Babanová vystavuje video s detektivní zápletkou, Jiří Franta a David Böhm hravou instalaci videa, kreseb a soch, při které musí návštěvníci překonávat překážky, Vladimír Houdek se prezentuje malbou kombinovanou s netradiční koláží, Richard Loskot instalací se zpomalením času a paralelní skutečností a Jiří Thýn fotografiemi ve stylu perspektivně geometrické abstrakce. Vítěz letošního ročníku bude vyhlášen 30. listopadu 2012.

Cenu udělovanou mladými umělci a teoretiky dostal malíř Vladimír Kokolia

Malíř Vladimír Kokolia je novým držitelem ceny, kterou udělují mladí tvůrci a teoretici vybranému zástupci starší generace. Výsledky ankety Umělec má cenu pořadatelé zveřejnili v brněnském HaDivadle. Mezi finalisty byli také Krištof Kintera, Jan Merta a Martin Zet.

Anketa Umělec má cenu vznikla v roce 2007 z potřeby upozornit na osobnosti, které jsou pro mladší generaci autoritou a mají její respekt. Prvním laureátem byl Jiří Kovanda, loni mladá porota vybrala významného konceptuálního umělce Dalibora Chatrného, který letos zemřel. Ocenění

vždy nese jméno předchozího laureáta. Vladimír Kokolia je tak držitelem Ceny od Dalibora Chatrného, příští rok další umělec dostane Cenu od Vladimíra Kokolie. Pětapadesátiletý Vladimír Kokolia patří k uznávaným malířům, zaměřuje se také na grafiku a kresbu. Kromě výtvarného umění se dlouho věnoval i hudbě, zpíval v undergroundové skupině E. Učí na Akademii výtvarných umění v Praze.

Výstavní sály v Plzni ukazují díla z mezinárodního bienále kresby

Hned několik plzeňských galerijních domů a také Západočeské muzeum nabízí expozice spojené s mezinárodním Bienále kresby Plzeň. Jako jediný projekt v Evropě se podle organizátorů zabývá jednobarevnou kresbou. Díla do jeho osmého ročníku přihlásilo 437 umělců z osmatřiceti zemí, k hodnocení předložili 1 603 prací. Hlavní cenu Grand Prix získal po několikaleté odluce český umělec, za kresbu obilí si ji odnesl Martin Zálešák.

Unikátní kresby k Muchově *Otčenáši* jsou již v pražské sbírce

Unikátní kolekci kreseb a tisků vztahujících se k *Otčenáši* Alfonse Muchy, jeho osobitému obrazovému výkladu křesťanské modlitby, získalo do svých sbírek Umělecko-průmyslové muzeum v Praze. Soubor prací věnovala muzeu česká mecenáška a sběratelka umění žijící ve Švýcarsku Věra Neumannová. Ojedinelé dílo knižní kultury vyšlo poprvé v Paříži v roce 1899. Malíř nejen ilustroval modlitbu, ale navrhl i písmo a grafickou úpravu knihy, která odráží jeho tehdejší uvažování. Mísí se v něm katolická výchova v dětství a vlivy soudobých myšlenkových proudů.

Waldesův archiv s dopisy Kupkovi dostala Národní galerie

Ministerstvo kultury plánuje, že bude postupně zveřejňovat archiv Jindřicha Waldese, který zakoupilo pro Národní galerii. Archiv čítající přes 6 500 položek zahrnuje zejména dosud nepublikovanou korespondenci mezi Waldesem a slavným malířem Františkem Kupkou, jehož továrník velkou část života podporoval. „Kdyby se podařilo časem vydat z korespondence knihu, byli bychom tomu nakloněni,“ řekla při přebírání archivu ministryně kultury Alena Hanáková (TOP 09 a STAN). Archiv stát koupil za 1,1 milionu korun od Waldesova dědice, který jej v devadesátých letech restituoval.

DOX připomněl tvorbu Jana Kotíka, který zemřel před pěti lety

Výstava děl výtvarníka Jana Kotíka, který do českého prostředí vnášel prvky angažovaného umění, je k vidění v galerii Dox. Výstava s názvem *Podoby vzdoru* připomíná páté výročí Kotíkovy předčasné smrti. Umělec zemřel po těžké nemoci v prosinci 2007.

Kotík pocházel z rodiny s velkým uměleckým zázemím a jeho kořeny vedou až k prvnímu československému prezidentovi Tomáši Garriguovi Masarykovi. Vystudoval prestižní uměleckou akademii Cooper University v New Yorku, ale nejprve se živil jako hudebník. Kolem roku 2000 se

k výtvarné tvorbě vrátil. Jeho umělecká díla jsou často politicky angažovaná, jeho kritika ale vždy byla jemná, šifrovaná, promyšlená a mnohovrstevnatá. Možná i vzhledem ke svému původu si Kotík v tvorbě udržoval odstup od českého prostředí – narodil se českým rodičům ve Spojených státech, kde také většinu života žil; později zcela přesídlil do Čech. Nerad připomínal, že je prapravnukem T. G. Masaryka. Jeho matka Charlotta Kotíková, významná historička umění, je vnučkou Herberta Masaryka.

Ředitelkou Galerie hlavního města Prahy se stala Juříková

Ředitelkou Galerie hlavního města Prahy (GHMP) se stala kurátorka Magdalena Juříková. Do funkce ji na návrh výběrové komise jmenovala rada města.

Juříková (*1956) donedávna působila jako kurátorka sbírky soukromé pražské galerie Zlatá husa, za níž stojí bývalý ředitel televize Nova Vladimír Železný. Dříve pracovala jako kurátorka sbírky moderního sochařství v Národní galerii. Působí také jako publicistka a kritička. Bývalý ředitel Milan Bufka, který na funkci rezignoval ke konci srpna, působil v městské galerii téměř čtyři roky.

Západočeská galerie vystavuje díla Kupky, Filly a dalších

Mimořádnou a svou letos nejvýznamnější výstavu zahájila Západočeská galerie v Plzni. V Masných krámech představuje výběr českého umění první třetiny 20. století, jež se zaměřuje na zachycení a evokaci pohybu, rychlosti a dynamiky. Mezi více než třiceti autory jsou přední čeští malíři, jejichž díla se na aukcích prodávají za desítky milionů korun. Z pětadvaceti muzeí, galerií i soukromých sbírek byly do Plzně zapůjčeny práce Františka Kupky, Emila Filly, Otto Gutfreunda, Bohumila Kubišty, Josefa Čapka a dalších.

Zemřel karikaturista Vladimír Jiránek

Ve věku 74 let zemřel po vážné nemoci karikaturista Vladimír Jiránek. Kromě kreseb a ilustrací publikovaných v novinách byl známý také jako autor animovaných postavíček králíků Boba a Bobka, výtvarnou podobu dal i oblíbeným kutilům Patovi a Matovi. Jeho osobitě pointované obrázky vycházely v časopisech *Mladý svět*, *Melodie*, *Vesmír* či *Technický magazín*.

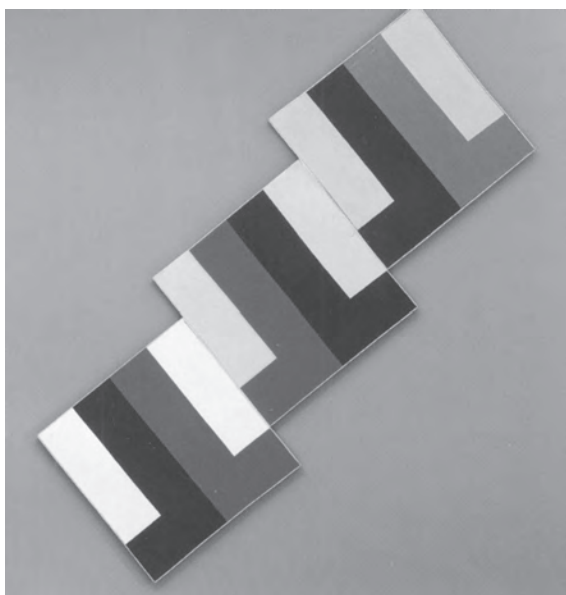
Koncem sedmdesátých let jeho kresby mimo jiné přispěly k popularizaci vznikajícího ekologického hnutí Brontosaurus. To mu vyneslo podobně jako v dřívějším období občasnou obstrukce minulého režimu. Celý život byl Jiránek kreslířem a karikaturistou na volné noze. Kreslil více než čtyřicet let, z toho poslední dvě dekády ve svých kresbách zpracovával politická témata v denním tisku. Jeho postřehy mohli v posledních letech ocenit čtenáři *Lidových novin*, s deníkem spolupracoval již od roku 1990. Své obrázky uveřejňoval od roku 1993 také v *Mladé frontě Dnes*, později v internetovém deníku *Neviditelný pes* a na dalších místech. V roce 2005 kreslíře vyznamenal prezident Václav Klaus medailí Za zásluhy.

NAROZENINY

Jan Kubíček (* 30. 12. 1927, Kolín) – malíř a grafik.

Jan Kubíček patří vedle Sýkory, Mirvalda či Grygara k nejdůležitějším abstraktním tvůrcům v ČR. V letech 1949-1953 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a v letech 1954-1957 scénografii na Akademii múzických umění. Jan Kubíček patří k úzkému kruhu autorů, kteří zasvětili svou tvorbu racionálnímu geometrickému umění, je členem Klubu konkrétníků a je zastoupen v českých předních uměleckých sbírkách. Doma i v zahraničí je považován za významnou osobnost světového konstruktivismu. Významně se na tomto hodnocení podílí i Kubíčková tvorba grafická. Byl členem umělecké skupiny Křižovatka. Kubíček začínal jako krajinář a obdivovatel městské poetiky. Vyvinul speciální techniku šablon a prostřednictvím nápisů a znaků v obrazech prošel ojedinělou formou lettrismu až ke zcela autonomní geometrii. Od šedesátých let se systematicky zabýval nejrůznějšími geometrickými modely, jejichž možnosti a variace zkoumal. Charakteristické pro jeho obrazy a grafiky jsou linie, které zároveň oddělují barevné plochy. Jeho rozsáhlá grafická tvorba má vedle malířské rovnocenné postavení. Jan Kubíček byl za ni oceněn za nejlepší grafiku roku 1999 Cenou Vladimíra Boudníka.

Zdroj: <http://www.prague-art.cz/katalog/autori/128-jan-kubicek/>

Jan Kubíček: *Elementy* (1965-1966), akryl, plátno

Vladimír Škoda (* 22. 11. 1942, Praha) – pedagog, sochař, malíř.

Vladimír Škoda v roce 1968 emigroval do Paříže, kde žije dodnes, a ve Francii také dokončil výtvarná studia. Patří k výtvarníkům, kteří se věnují převážně jednomu zvolenému materiálu, v jeho případě realizacím v kovu, používá ovšem i neobvyklé materiály, např. golfové míčky apod. Nejtypičtějšími ukázkami jeho tvorby jsou koule vykované do různých velikostí, často sestavené do „vesmírných“ instalací. Pro Škodu je typické také používání kyvadel.

Vladimír Škoda: *Obrácená pyramida*, 1985, kovaná ocel

Petr Pastrňák (* 17. 2. 1962, Frýdek-Místek) – malíř, grafik, typograf, fotograf, odborný publicista.

Z rozhovoru Martina Dostála s Petrem Pastrňákem:

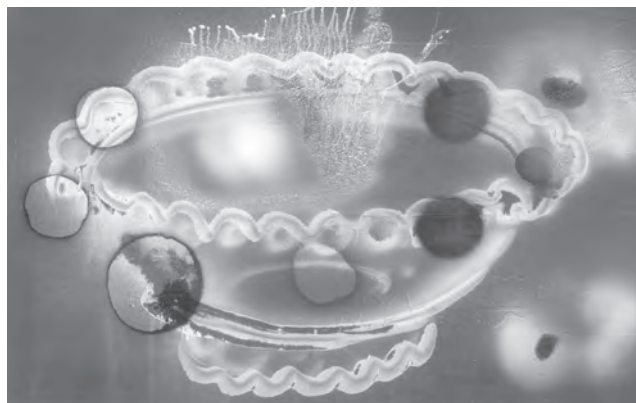
Petrě jak maluješ?

V podstatě se stále promalovávám do vnitřního stavu, v kterém to už maluje samo. Ale jde to ztuha. Je zvláštní, že k dobrému výsledku se dá dostat nejen promalováváním se, ale také meditací. To jsou dvě cesty k dokonalosti a platí to v každé činnosti. Prozkoumávání těchto oblastí je to, co mě na malování nejvíc zajímá, možná i drží.

Jakou technikou maluješ?

Maluji akrylem, k nanášení barev používám všeho, co je po ruce. Teď hodně maluji pouze štětcí a v posledních pěti letech používám techniku vymývání barev. Do obrazu se tak dostane prvek náhody, která mě baví. Tahle technika má jistou souvislost se stříbřitým, negativním efektem, který bývá u fotografie. Světlá místa jsou tmavá a naopak.

Pražskou Akademií prošel Petr Pastrňák až po revoluci a navštěvoval ateliéry Milana Knížáka (1990-1992), Michala Bielického (1992-1994) a Jiřího Davida (1994-1996). Jeho dílo je zastoupeno ve sbírkách Národní galerie v Praze, v Alšově jihočeské galerii a také ve Vanieck Gallery v Brně ve sbírce Richarda Adama a v dalších sbírkách.

Petr Pastrňák: *Mísa*, 2002, akryl, plátno

David Černý (* 15. 12. 1967, Praha) – český umělec, sochař, který je znám především jako tvůrce děl vystavených ve veřejném prostoru.

V letech 1988-1996 vystudoval Vysokou školu umělecko-průmyslovou v Praze a je laureátem Ceny Jindřicha Chalupického, grantu Nadace Pollocka a Krasnerové a ceny na bienále v Kortrijku.

Mezi jeho známá díla patří například žertovná plastika *Kůň* z roku 1999, představující svatého Václava sedícího na břiše svého mrtvého koně – v současné době je instalována v pasáži paláce Lucerna v Praze, nebo *Metalmorphosis* – obří kovová hlava o výšce 7 metrů a hmotnosti 13 tun s pohyblivými se částmi je od roku 2007 umístěna u sídla společnosti American Asset ve městě Charlotte v Severní Karolíně. Z úst sochy stříká voda do bazénku. Slavnostnímu odhalení byl přítomen český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg a kapela The Plastic People of the Universe. *Miminka Babies* jsou černé laminátové sochy deseti miminek umístěné na Žižkovském vysílači. Tři bronzová miminka stejného vzhledu jsou instalována na Kampě. Jedna z jeho posledních prací je *Double decker* – klikující autobus, který byl po dobu letních olympijských her, které se konaly v Londýně, umístěn před Českým domem.

David Černý žije a pracuje v Praze.

Často se o Vás píše, že některé sochy mají provokativní charakter. Jde o záměr?

To nebudu komentovat. Pro mě je to irelevantní. To se o mně může říct třeba také to, že je provokativní, že jezdim na kole nebo lítám letadlem.

David Černý: *Metalmorphosis*

Jindřich Červenák (* 23. 11. 1972 Hořice – Jičín) – výtvarník.

Jindřich Červenák: „Nová forma a nový obsah jsou významným generačním klíčem, který definuje novou generaci od předchozí.“

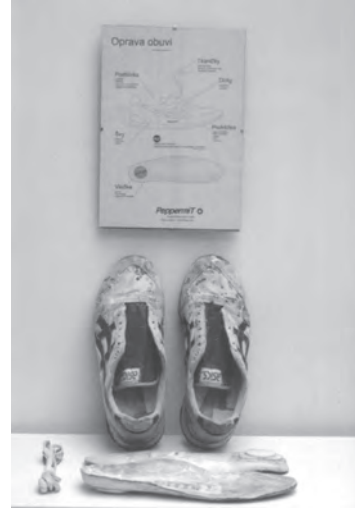
Studium: České vysoké učení technické, Praha, Vysoká škola umělecko-průmyslová (od 1945), Praha (malba), Pavel Nešleha, Akademie výtvarných umění, Praha (vizuální komunikace), Jiří David, Akademie výtvarných umění, Praha (intermediální tvorba), Milan Knížák, od roku 2003 FD ČVUT, katedra informatiky a telekomunikace (P. Moos), Praha.

e-mail: j.cervenak@artikl.cz

Anketní dotaz:

Co považujete za svůj osobní „defekt“?

Každou chvíli se u mě projeví nový defekt či defekt, o kterém jsem si myslel, že jsem ho již odstranil. Některé se pokouším znovu uměle odstranit, ale nejlépe charakterizuje situaci mých osobních defektů fakt, že patřím k lidem přirozeně defektním.

Jindřich Červenák: *Pepprmit služby*, 2001, oprava obuvi

Alfred Symůnek (* 8. 12. 1977, Praha)

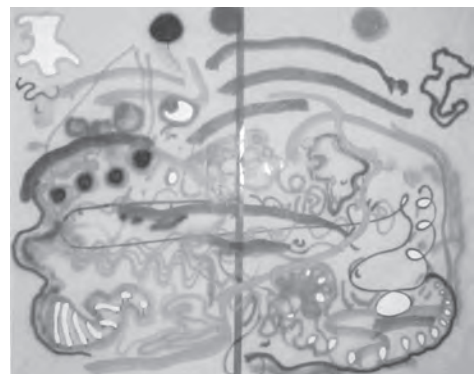
Vzdělání: Výtvarná škola Václava Hollara, Praha, FaVU VUT, ateliér malířství M. Mainera, Brno.

Technický asistent: Ateliér malířství IV/škola Martina Mainera, Akademie výtvarného umění Praha.

Anketní dotaz:

Jaké jsou Vaše priority nejen v umění?

Příroda.

Alfred Symůnek: *Bez názvu*, 2003, kombinovaná technika, papír

Kateřina Šedá (* 12. 12. 1977, Brno) – česká výtvarnice, zabývá se především konceptuálním uměním. Žije v Praze a v Brně-Líšni.

Kateřina Šedá se zaměřuje ve své práci na sociálně koncipované akce, v nichž zaměstnává několik desítek či stovek osob, které nemají s uměním nic společného. Odehrávají se ve zcela neuměleckém prostředí. Experimenty s mezilidskými vztahy mají za cíl vyvést zúčastněné ze zžitých stereotypů nebo sociální izolace. Charakter projektu je buď velmi osobní (např. projekt *Je to jedno*), nebo lokálního charakteru (*Nic tam není*) – Šedá pracuje s obyvateli

malinké vesnice, o jejímž jméně slyšíme poprvé v životě. Přes tento osobní aspekt je však dílo Šedé obecně, dokonce mezinárodně velmi dobře srozumitelné – Šedá dosáhla v krátké době mezinárodního uznání. Např. v roce 2011 poskytla Kateřině Šedé prostor pro samostatnou výstavu londýnská galerie Tate Modern.

Profesní životopis:

1999-2005: AVU Praha (profesor Vladimír Kokolia)

1995-1999: Střední škola uměleckých řemesel v Brně

Střední průmyslová škola v Hodoníně

Ceny, granty, rezidence:

2009: Contemporary Art Society Award, Velká Británie

2009-2010: Stipendium in Ludwig museum, Maďarsko

2008-2009: DAAD, Berlin, Německo

2007: IASPIS (International artist in residence program in Stockholm), Švédsko

2006: ISCP, New York

2005: Jindřich Chalupický Award

Essl Award

Grant from the Czech Ministry of Culture and the Bern Department of Culture for a three-month stay in Bern

2004: Tranzit Award – development grant

Anketní dotaz:

Není umění elitářskou záležitostí?

Pochopitelně že ano, a právě to se snažím změnit. Pracuji s lidmi, které výtvarné umění nezajímá a ani s ním nechtějí mít nic společného... Moje snaha je v mnohém utopistická, ale věřím, že má i přesto smysl.

Kateřina Šedá: *Furt dokola*, 2008, různé materiály, instalace ve Skulpturenpark Berlín

VZPOMÍNKA

Stoleté výročí narození sochaře, kameníka a vizionáře Karla Hladíka

V letošním roce uplynulo sto let od narození sochaře Karla Hladíka (27. 6. 1912, Králova Lhota u Josefova – 27. 4. 1967, Praha).

O sochách Karel Hladík nemluvil jako o umění, ale jako o práci a věděl, co říká – dva roky pracoval v lomu jako kameník a dalších jedenáct let jako kamenosochař. Poté byl přijat na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze.

Dílo Karla Hladíka je v celé své šíři k vidění v Orlické galerii na zámku v Rychnově nad Kněžnou. Přestože není dokončené, je velice obsáhlé a zahrnuje vedle komorních figurálních plastik i řadu portrétů osobností kultury.

Koncem roku 1966 utrpěl Karel Hladík ve svém ateliéru na Akademii výtvarných umění úraz, jehož následkům na jaře příštího roku podlehl – bylo mu pouhých čtyřiapadesát let. Pět měsíců před tímto úrazem slavnostně odhalil u Staroměstského náměstí v Praze pamětní desku Franze Kafky. Tvorbou tohoto portrétu se zabýval skoro tři roky a na architektonickém řešení jeho umístění se posléze podílel i mladý architekt Jan Kaplický. Ve své době to byla velmi odvážná a velmi diskutovaná realizace, ale sám Hladík tomu nepřikládal velkou váhu.

Ve svém krátkém životě se Karel Hladík stačil také podílet na uměleckém vývoji mladých studentů, když jako profesor vedl dva roky ateliér na Akademii výtvarných umění. V té době slavil také zahraniční úspěch na bienále v Benátkách, kde představil vybrané cínové reliéfy a několik abstraktních plastik.

(mk)

Mikoláš Aleš (18. 11. 1852, Mirovice – 10. 7. 1913, Praha) – malíř, grafik a ilustrátor, jeden z nejvýznamnějších

osobností generace Národního divadla, přední malíř českých dějin. Ve své rané tvorbě vycházel Aleš z romantismu, který byl tehdy převládajícím směrem v českém umění a který byl také ovlivněn vlasteneckými tendencemi v Čechách té doby.

V roce 1869 se zapsal na Akademii umění, kde studoval pod vedením malířů Josefa Matyáše Trenkwalda a Jana Swertse. V roce 1876 se zúčastnil demonstrace proti profesoru A. Woltmannovi, který během své přednášky v německém vzdělávacím klubu Concordia popřel sice existenci českého umění, ale pouze v době gotické a barokní, přesně uvedl, že české umění pouze přejímalo v té době německé vzory. Čeští studenti, kteří přednášku navštívili, hlasitě protestovali a neopustili přednáškovou síň, později protesty přerostly v potyčky mezi německými a českými studenty. Za svou účast na této demonstraci pak byl Aleš vyloučen z Akademie a také si pobyl čtyři dny ve vězení.

Mikoláš Aleš: *Zasvit' mi ty slunko zlaté*, 1878, olej, dřevo

V roce 1879 se Aleš společně s Františkem Ženíškem zúčastnil soutěže na výzdobu foyeru Národního divadla. V této soutěži zvítězili svým návrhem pro čtyři nástěnná pole a cyklus *Vlast*. Při dokončování lunet se však porotě nelíbilo, jakým způsobem Aleš tyto lunety koloruje, a proto tímto úkolem pověřila Ženíška a několik dalších malířů. Alše se celá událost a neoprávněná kritika velmi dotkla a znamenala také vlastně konec jeho přátelství s Ženíškem. Od této doby také maloval obrazy jen sporadicky, věnoval se vlastně výhradně kresbě. Ve své další tvorbě se Aleš věnoval převážně ilustraci, kreslil pro časopisy *Květy*, *Ruch*, *Světovzor*, *Zlatá Praha* a jiné. Zajímal se také o knižní grafiku – mezi jeho nejznámější patří ilustrace pro Jiráskovy *Staré pověsti české* a Čelakovského *Ohlasy písní ruských*. Navrhoval také různé diplomy, hlavičky, úvodníky, kreslil do kalendářů a čítanek a vytvořil také celou řadu velmi zajímavých betlémů. Mnoho pražských domů (hlavně navržených architektem Antonínem Wiehlem) má sgrafitovou nebo malířskou výzdobu provedenou podle Alšových návrhů. Mikoláš Aleš je pohřben na Vyšehradě.

František Bílek (6. 11. 1872, Chýnov – 13. 10. 1941, Chýnov) – český grafik, sochař, architekt, autor užitého umění a iniciátor a současně nejvýznamnější představitel českého secesní symbolizovaného sochařství.

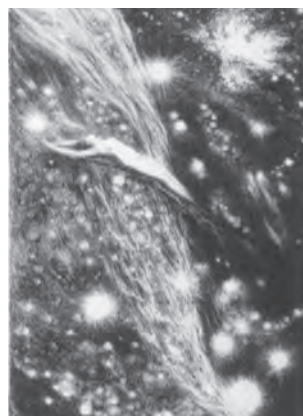
Bílková vila je dvoupodlažní secesní budova v Mickiewiczově ulici (u křižovatky Chotkova – Badeniho) v Praze-Hradčanech. Vila si podle vlastního návrhu nechal postavit František Bílek v roce 1911 jako svou rezidenci s ateliérem. Vila znázorňuje umělcovu představu obilného pole a netradiční půdorys je odvozen ze stopy kosy. Zdi z režného zdiva jsou členěny mohutnými sloupy znázorňujícími snopy klasů. Interiéry vily včetně nábytku jsou rovněž Bílkovým dílem. Prostorný umělcův ateliér je dnes součástí expozice Galerie hlavního města Prahy, která v objektu sídlí od roku 1963. Vila se zahradou byla v letech 2008-2010 zrekonstruována a 24. září 2010 nově otevřena pro veřejnost.

František Bílek: *Jak čas nám ryje vlásky*, 1902, uhel, papír, lepenka

František Koblíha (17. 11. 1877, Praha – 12. 12. 1962, Praha) – český malíř, grafik a uměnovědec, představitel druhé generace českého symbolismu.

V letech 1901-1905 vystudoval UMPRUM a AVU u Františka Ženíška, ale podlehl kouzlu „černobílého umění“ a soustředil se na především na grafiku. Jeho nejoblíbenější technikou se stal dřevoryt, v němž dosáhl ve své době bezkonkurenční řemeslné virtuozity. Od roku 1901 se jeho práce objevovaly v časopise *Zlatá Praha*, do pově-

František Koblíha: z cyklu *Kosmické vize*, 1946, litografie, papír

domí vstoupil brněnskou výstavou (1910) se skupinou *Sursus*, stal se jejím prvním předsedou. Od roku 1923 byl i členem skupiny *Sdružení českých umělců grafiků Hollar*, které od roku 1934 i předsedal. Vytvářel knižní a užitou grafiku.

Měl nejraději poetické a literární náměty a svým dílem pozdního symbolismu došel až na práh artificialismu a surrealismu. Sám o svém přístupu ke grafice napsal: „Celá moje práce jest tendenční s úmyslem popisovat. Je v ní mnoho literatury, životních zážitků, intimity, traktátů, hněvu i lásky. Bůh sud, co je to za slepenec; stavět by z něho nešlo!“

Kritický zájem o umění (eseje, referáty, kritiky) uplatnil po roce 1911 ve spolupráci s *Moderní revuí*.

Bohumil Kafka (14. 2. 1878, Nová Paka – 24. 11. 1942, Praha) – český sochař a pedagog. Jeho rané sochařské dílo patří k nejpůvodnějším hodnotám českého secesního symbolismu.

V letech 1892-1896 studoval na sochařsko-kamenické škole v Hořicích v Podkrkonoší. V roce 1897 se Kafka zapsal na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze, kde studoval pod vedením Stanislava Suchardy. Kafka se stal Suchardovým asistentem a pracoval s ním na pomníku Františka Palackého. Dále studoval na Akademii výtvarných umění u J. V. Myslbeka.

V roce 1904 bylo Kafkovi uděleno Hlávkovovo stipendium, které mu umožnilo studovat v Paříži. Hned po svém příjezdu do Paříže se Kafka zapojil do tamního uměleckého života, byl jmenován členem Salonu d'automne a stal se i členem soukromé umělecké společnosti Société l'art et littéraire, jejímž předsedou byl Rodin. Svou první pařížskou výstavu Kafka uspořádal v roce 1904 za podpory francouzského ministerstva školství. Později byl vládou Francie jmenován rytířem řádu Čestné legie.

Po úmrtí Stanislava Suchardy byl Kafka v roce 1904 jmenován profesorem Uměleckoprůmyslové školy a byl také dvakrát zvolen jejím rektorem. Od roku 1925 Kafka působil jako profesor Akademie výtvarného umění.

Jako sochař byl Kafka neobyčejně činným umělcem. Vytvořil rovněž velký počet bust, mezi jinými také busty Smetany, Vrchlického, Destinové, Kramáře, Rašína, Beneše, Masaryka, Mánesa i Kotěry. Kafkovi byly rovněž zadány dvě velké sochařské práce – socha Štefánika pro Bratislavu a jezdecká socha Jana Žižky z Trocnova před Pantheon na Žižkově, která je v současnosti největší jezdeckou sochou v Evropě: je vysoká devět metrů, i s podstavcem 22 metrů, váží 16,5 tuny. Studie pro tuto sochu vycházely jak z literárního díla Aloise Jiráska, tak i z malířského díla Mikoláše Alše. Na rozdíl od Myslbekovského klasického pojetí realismu se Kafka zaměřil spíše na zdůraznění pohybu koně, který konzultoval s předními hipology. Práce na soše byly zahájeny v roce 1931 a dokončeny až v roce 1942, socha byla odlita až po válce.

Bohumil Kafka: *Jezdecká socha Jana Žižky z Trocnova*

Otakar Švec (23. 11. 1892, Praha – 4. 4. 1955, Praha) – český sochař.

Otakar Švec: *Dvojportrét Voskovce a Wericha*, 1930, kolorovaná sádra

Studoval u Josefa Drahoňovského, Josefa Václava Myslbeka a Jana Štursy, v jeho ateliéru pracoval jako pomocník a po jeho smrti převzal vedení medailérské speciálky. Švecovu tvorbu dvacátých let utvářel proud sociálního civilismu iniciovaný Otto Gutfreundem.

Na Mezinárodní výstavě dekorativních umění v Paříži v roce 1925 vzbudila jeho socha *Motocyklista (Sluneční paprsek)* značný ohlas francouzské kritiky. Švec se uplatnil jako vynikající portrétista. Jeho největší sochařskou zakázkou byl Stalinův

pomník na letenské pláni. Sochař krátce před odhalením gigantického sousoší pod tlakem osobních problémů i konfliktů spojených s realizací pomníku spáchal sebevraždu.

Miroslav Ponc (2. 12. 1902, Vysoké Mýto – 1. 4. 1976, Praha) – český hudební skladatel a dirigent.

Byl členem brněnského Devětsilu a zapojil se do hnutí české levicové avantgardy. Na výstavě Devětsilu v Praze 1926 a na divadelní výstavě v Magdeburgu v roce 1927 vystavoval model „barevné hudby“, umožňující mechanické spojení hudby, slova, světla a barev. I když zaujímají v jeho hudebním díle pouze epizodní místo, staly se zajímavým příspěvkem k meziválečnému muzikalismu.

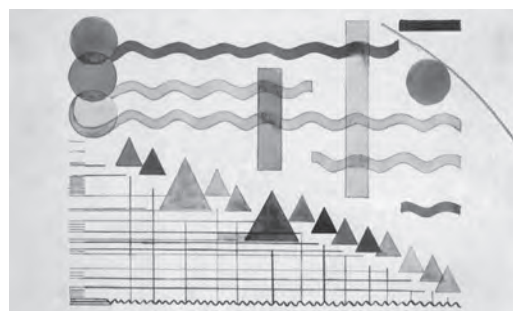
V letech 1920-1922 studoval na varhanickém oddělení Konzervatoře Praha. Od roku 1922 pokračoval ve studiu v Berlíně na Sternově konzervatoři – obor varhany a klavír a v roce 1923 pokračoval na Vysoké hudební škole a univerzitě v Berlíně. Kompozici studoval u Aloise Háby v Berlíně 1923/1924 a v Praze 1925-1927. Klavír studoval u E. Schulhoffa (1926-1929) a v roce 1930 absolvoval kompoziční oddělení Mistrovské školy u Josefa Suka. Dirigoval studoval v Benátkách a Terstu u H. Scherchena.

Od roku 1926 spolupracoval s Osvobozeným divadlem, v roce 1929 se stal po E. F. Burianovi hudebním dra-

maturgem Moderního studia. V období září 1931 až září 1934 byl angažován v Národním divadle v Praze pro obor scénické hudby a zvukové spolupráce v činohře. Mezi lety 1934-1942 spolupracoval s činohrou ND externě a působil zde jako hostující dirigent. Od října 1942 až do konce roku 1970 byl v Národním divadle znovu v angažmá jako skladatel a dirigent a v letech 1951-1970 byl současně i šéfem činoherního orchestru ND.

Scénické hudbě se začal věnovat od roku 1929 a za svůj život vytvořil více než 250 partitur pro různá divadla. Skládal hudbu rovněž pro rozhlas a film. Během svého působení v Národním divadle ustanovil v roce 1945 poprvé samostatný a stálý orchestr činohry.

Jeho manželkou byla herečka Ludmila Skleničková.

Miroslav Ponc: *Kompozice melodické linie barevné*, 1925, tuš, akvarel, papír

František Vobecký (9. 11. 1902, Trhový Štěpánov – 13. 4. 1991, Praha) – český malíř a fotograf.

František Vobecký: *Halucinance*, 1936, fotomontáž

Vobecký se dostal k výtvarnému umění dost neobvyklou cestou. Původním povoláním byl krejčí. Pracoval ve slavných pražských módních salonech Rosenbaum a Podolská. Současně ale projevoval výrazný výtvarný talent. Odjel na zkušenou do Paříže, kde pracoval v jednom módním krejčovství a zároveň navštěvoval výtvarnou Academii Colarossi a Académii de la Grande Chaumière. Po návratu se Vobecký začal postupně prosazovat na pražské výtvarné scéně, a to nejen jako malíř, ale i jako fotograf. Na doporučení Václava Špály se stal členem Spolku výtvarných

umělců Mánes. Zpočátku byl ovlivněn lyrickým kubismem (*Džbán a sklenice, Orchidea*), později surrealismem (*Úzkost, Útěk*). Je autorem fotografií a surrealistických asambláží (*Vzpomínky, Odliv*).

Karel Souček (16. 9. 1915, Kročehlavy u Kladna – 26. 11. 1982, Kladno) – významný český malíř, grafik, ilustrátor a pedagog.

V období války se zapojil do slavné skupiny 42. Na začátku padesátých let musel odejít z místa asistenta profesora Vlastimila Rady na pražské Akademii. Václav Rabas mu obstaral místo v Rakovníku na Střední všeobecně vzdělávací škole, kde se stal na čas profesorem výtvarné výchovy. Od roku 1958 vedl ateliér na Akademii výtvarných umění v Praze, kde byl v letech 1967-1969 rektorem. V roce 1973 si zařídil ateliér v Hřebečnickách. Získal mj. cenu za návrh na výzdobu sítě na Pražském hradě. V roce 1958 se představil na výstavě Expo '58 v Bruselu.

...Největším překvapením se však stala nedávná dražba obrazu Karla Součka, jehož díla má většina státních galerií uložena pouze v depozitářích. Obraz *V dešti – Pláštěnky* z roku 1952 se z částky 160 tisíc korun vyšplhal až na konečných 800 tisíc – i s přírůžkou tak cena dosáhla téměř milionu (960 tisíc). Něco podobného by žádný z odborníků vůbec neočekával. Souček byl sice členem slavné Skupiny 42, ale četné sociální motivy a titul národního umělce vedl v poslední době desetiletích k téměř absolutnímu odsunutí jeho tvorby na vedlejší kolej.

O Součkově talentu však dobře věděl už bývalý ředitel pražské Národní galerie akademik Jiří Kotalík, který o něm publikoval v roce 1983 monografii.

Karel Souček: *Nádraží*, 1945, olej, plátno

Jan Smetana (3. 10. 1918, Praha-Smíchov – 26. 11. 1982, Praha) – významný český moderní malíř.

První malířské pokusy uskutečnil již v páté třídě reálky. Ve svém snažení pokračoval i nadále, avšak 17. listopadu 1939 byl zatčen gestapem a uvězněn v Sachsenhausenu až do 20. dubna 1940. Jan Smetana byl nejmladším členem v uměleckém sdružení Skupina 42 (členy byli například Stanislav Gross, František Hudeček, Kamil Lhoták, Jiří Kolář, Jiří Kotalík atd.) Skupina 42 byla jednou z rozhodujících veličin umělecké tvorby v období druhé světové války a značně též ovlivnila poválečný vývoj moderního výtvarného umění. Právě ve Smetanově ateliéru se tito spříznění umělci a teoretici rozhodli skupinu 27. 11. 1942 založit.

Jan Smetana: *Domy na předměstí*, 1942, olej, lepenka

Na první výstavě Skupiny 42, která se konala v roce 1943 v Topičově salonu, vystavil překvapivě vyzrálý soubor jedenácti obrazů. Inspirací k jeho prvním dílům byla pražská zákoutí jako Strahov, Michle, Dejvice, Břevnov, Štvanice, Petřín a další.

Po ukončení činnosti Skupiny 42 se Smetana obrátil od městských motivů ke krajině a to jej přivedlo postupně k přírodě jako takové, k prozkoumávání a zachycování jejích vnitřních i vnějších projevů,

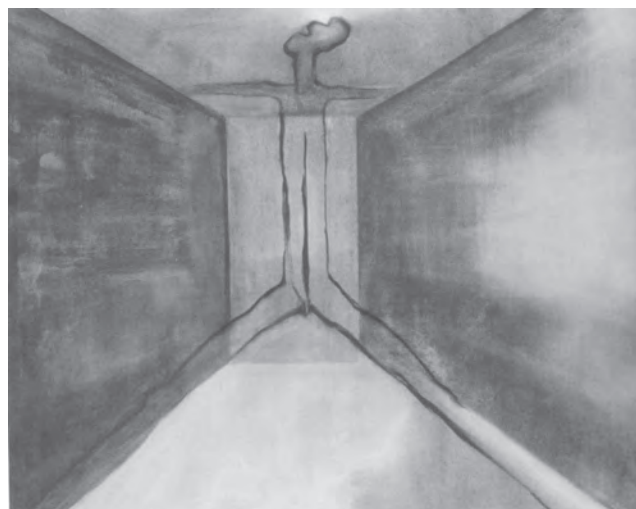
k meditaci nad vzájemnou interakcí přírody a člověka.

Jan Smetana ovšem nebyl jen vynikajícím umělcem, ale též zasloužilým pedagogem. Nejdříve působil na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, v roce 1967 se stal vedoucím speciálního ateliéru pro figurální a krajinářskou malbu na Akademii výtvarných umění v Praze a v roce 1968 jmenován řádným profesorem. Na Akademii výtvarných umění setrval řadu let (do roku 1983) a pod jeho vedením vyžrávala řada známých výtvarníků české moderní scény, jako například Antonín Kroča, Richard Konvička, Blanka Kadečková, Vladimír Kokolia, Ivan Komárek, Milan Chabera a mnoho dalších.

Hynek Rulíšek

Jitka Válová (13. 12. 1922, Kladno – 27. 3. 2011, Kladno) – česká výtvarnice.

Jitka Válová patří spolu se svou sestrou Květou (1922-1998) k nejvýraznějším osobnostem českého výtvarného umění druhé poloviny 20. století. Obě studovaly na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a v roce 1954 se staly členky skupiny Trasa, se kterou společně vystavovaly. Spolu s Adrienou Šimotovou, Alenou Kučerovou a dalšími umělci patří k nejvýznamnějším představitelkám Nové figurace. V prosinci 2007 získala ocenění Artis Bohemiae Amicis.

Jitka Válová: *Koridor*, 1967, olej, plátno

Osada Baba 1932

Jedním z nejpovedenějších funkcionalistických souborů v Česku je vilová zástavba na Babě v pražských Dejvicích. Tato čtvrť letos slaví 80. výročí svého vzniku a to připomněla výstavou *Osada Baba* v galerii Chodník ve Skleněném paláci na náměstí Svobody, kde nabídla pohled na třiatřicet modelů objektů postavených na Babě. Každý model byl doplněn informačním panelem se jmény architektů i investorů, výstavu doprovázely i dobové fotografie.

Vznik takzvané výstavní kolonie byl inspirován podobnými akcemi ve Stuttgartu, Brně, Vídni a Vratislavi. Urbanistické řešení je dílem známého pražského architekta Pavla Janáka. Jednotlivé domy pak navrhovali architekti tří generací, mezi nimi Josef Gočár, František Kavalír, Ladislav Žák a mnoho dalších, i jediný cizinec – Holanďan Mart Stam. Výstavba na rozdíl od podobných akcí v ostatních zemích nebyla financována státem, městem ani jinou organizací, ale hradili ji soukromí stavebníci, odpovědní za provedení a realizaci domu. Krásné místo na vltavském ostrohu ihned zaujalo tehdejší smetánku. Ve třicátých letech se tu sešla pozoruhodná společnost, např. Karel Hermin, ředitel Uměleckoprůmyslového muzea, dále designér Ladislav Sutnar, spisovatel Václav Řezáč, hudební skladatel Karel Balling či děkan lékařské fakulty UK Jan Bělehrádek.

Na jedinečnou vilovou čtvrť už Praha nikdy nenavázala. Osada Baba je již téměř dvacet let chráněna památkáři, nicméně ještě předtím řadu cenných domů jejich majitelé necitlivě přestavěli.

V desítkách měst se lidé mohli vydat po stopách architektury

V pětáctyřiceti českých a moravských městech se konal Den architektury. Nabídl především komentované vycházky a prohlídky architektonických památek i současných staveb. Mladí architekti a teoretici zájemcům přiblížili architektonické, krajinné a urbanistické souvislosti daného místa. Pořadatelé Dne architektury, který při loňské premiéře navštívilo více než 3 000 lidí, se snažili představit současnou architekturu stejně jako upozornit na kontroverzní realizace či záměry.

Zlínská Alternativa představuje osobnosti průmyslového designu

Zlínský kulturní institut Alternativa představuje dvě významné osobnosti průmyslového designu. Výstava připomíná nedožitých 95 let Zdeňka Kováře a 70 let jeho žáka Pavla Škarky. Kovář a Škarka jsou spjati s výukou designu ve Zlíně. Historie výuky designu ve Zlíně spadá do konce třicátých let minulého století, kdy vznikla Škola umění, soukromá firemní instituce, která se svou strukturou blížila vysoké škole. Sochař Vincenc Makovský stál v čele rodícího se oboru průmyslového výtvarnictví. Svého nejnadanějšího žáka Zdeňka Kováře si vybral za spolupracovníka. „Z průmyslového výtvarnictví se právě jeho zásluhou v Československu formoval moderní průmyslový design,“ uvedl teoretik designu Zdeno Kolesár. Po válce ve Zlíně

vznikl detašovaný ateliér pražské Vysoké školy umělecko-průmyslové. Když na konci osmdesátých let odešel Kovář do důchodu, odevzdal vedení oboru svému někdejšímu asistentovi Pavlu Škarkovi. „Ten na přelomu minulého a aktuálního století výuku přenesl na nově zřízenou Univerzitu Tomáše Bati, a tak se symbolicky po šedesáti letech ve Zlíně opět spojila škola designu s rodinou, která její vznik iniciovala,“ podotkl Kolesár.

Stavbou roku je opravený klášter i nádrž na benzín

Zástupci Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství a dalších pořádajících organizací předali ocenění Stavby roku 2012 pěti architektonickým počínům minulého roku, a to bez rozlišení pořadí. Cenu získaly rekonstrukce františkánského kláštera v Hostinném na Trutnovsku, obří nádrže na pohonné hmoty v Loukově na Kroměřížsku, Fabrika hotel Humpolec, rekonstrukce a dostavba hvězdárny a planetária Brno a rekonstrukce administrativní budovy ve Štětkově ulici v Praze 4. Do soutěže se mohla přihlásit stavební díla ze všech oborů dokončená a uvedená do provozu v období od loňského června do května 2012. Do letošního ročníku se přihlásilo 53 projektů, odborná porota v čele s architektkou Radomírou Sedlákovou následně do finálního kola vybrala patnáct objektů.

Designblok na 58 místech Prahy pořádal 145 akcí

Přes čtyřicet designérských studií, pětadesát módních návrhářů a značek a téměř devět desítek interiérových firem se představilo na tradiční přehlídce Designblok. K nejvýznamnějším zahraničním hostům patřila španělská designérka žijící v Itálii Patricia Urquiolaová a galeristka Rossana Orlandioová. Designblok se uskutečnil na 58 místech po celé Praze a nabídl 145 společenských akcí. Hlavní výstavní prostory byly letos umístěny ve starých palácích v centru metropole, pořadatelé tak chtěli konfrontovat historické prostory se současným designem.

NAROZENINY

Ing. arch. Josef Pleskot (* 3. 12. 1952, Písek) – český architekt.

Od poloviny devadesátých let 20. století patří mezi nejznámější a nejrespektovanější české tvůrce, za své realizace získal řadu ocenění a jeho stavby pravidelně reprezentují českou architekturu v mezinárodních přehlídkách. V roce 2009 byl v odborné anketě organizované časopisem *Reflex* zvolen nejvýznamnější osobností české architektury dvacetiletí. K jeho nejznámějším dílům patří radnice v Benešově, vila ve Vraném nad Vltavou, přírodní stezka v Jelením příkopu a průchod valem Prašného mostu na Pražském hradě, kancelářská budova Palmovka Park v Praze-Libni, úprava nábřeží řeky Loučné, obytné domy

a rekonstrukce zámeckého pivovaru v Litomyšli, areál ČSOB v Praze-Radlicích nebo budova vinařství Sonberk. Nyní pracuje na projektu revitalizace průmyslového areálu Vítkovických železáren v Ostravě.

Vystudoval Fakultu architektury ČVUT v Praze, kde následně až do roku 1982 a krátce v roce 1990 vyučoval na katedře teorie a vývoje architektury. V letech 1982-1991 byl zaměstnán v Krajském projektovém ústavu, v ateliéru G-16. Od roku 1991 vede v pražských Holešovicích, v části bývalé továrny na vodoměry, kterou v osmdesátých letech 19. století založil jeho předek, vlastní architektonickou kancelář AP ATELIER. Od roku 1997 je členem Spolku výtvarných umělců Mánes. Josef Pleskot je držitelem řady Grand Prix a dalších prestižních cen.

„Nejsem člověk toužící po majetku, nikdy jsem to tak necítil, ale když na mě továrna v restituci zvláštní shodou okolností spadla, chtěl jsem jí vrátit důstojnost, jakou měla. Vždyť se tomu tady říkalo U Pleskotů, tak kde jinde bych měl svoji živnost provozovat?“

„Ověřil jsem si, že mě nezajímá cesta pouhého použití věci, kdy všechno zůstane stejné, jenom se použije jinak. Zjistil jsem, že to nejde. V nové funkci se budova původně udělaná k jinému účelu musí přeměnit. Uvědomil jsem si, že pro mě nepřijatelné uchopení přes nový, kontrastní design, kde se vezme romantika starého a vloží se do ní romantika blýskavého designu nového. To mě neuspokojuje. Udělal jsem transformaci v duchu staré stavby a skoro tak, že to nikdo nepoznal, i když byly použity dosti razantní zásahy.“

VÝSTAVY

Jakub Schikaneder ve Valdštejnské jízdárně

Od poslední přehlídky díla Jakuba Schikanedera, kterou uspořádala Národní galerie v Praze ve Valdštejnské jízdárně na přelomu let 1998-1999, uplynulo již čtrnáct let. Během této doby se objevila početná řada obrazů i kreseb ze soukromých sbírek, které byly dříve považovány za nezvěstné. Současná výstava tedy přináší dosud největší přehlídku umělcovy tvorby s velkým počtem děl veřejnosti neznámým i nové informace o umělcově životě.

Jakub Schikaneder se narodil v Praze 27. února 1855. V letech 1870-1878 studoval na pražské Akademii. Silné sociální cítění a znalosti soudobého evropského malířství Schikaneder osobitě propojil v řadě obrazů s postavami žen, zobrazených v těžkých životních situacích, stáří a bídě. Nejznámější část Schikanederova díla tvoří pražská nocturna, v nichž dosáhl harmonického spojení tématu životního osudu a struktury obrazu. Po roce 1910 se malíř stáhl do ústraní a své obrazy již veřejně nevystavoval. V té době také vznikly záznamy opuštěných interiérů, které patří k dosud málo známým částem jeho tvorby. Cesta na severní pobřeží Německa a ostrov Helgoland v roce 1922 inspirovala Schikanedera k pohledům na rozhraní moře a země, mola s majáky a přístavní uličky, které jsou poslední etapou jeho díla.

Autoři výstavy: Veronika Hulíková, Tomáš Vlček, kurátorka: Veronika Hulíková.

Datum konání: 20. 4. 2012 – 13. 1. 2013.

Ecce Theodor Pištěk

Národní galerie (NG) připravila velkou retrospektivní výstavu díla výtvarníka Theodora Pištěka (* 25. 10. 1932, Praha), který patří k předním představitelům českého fotorealismu.

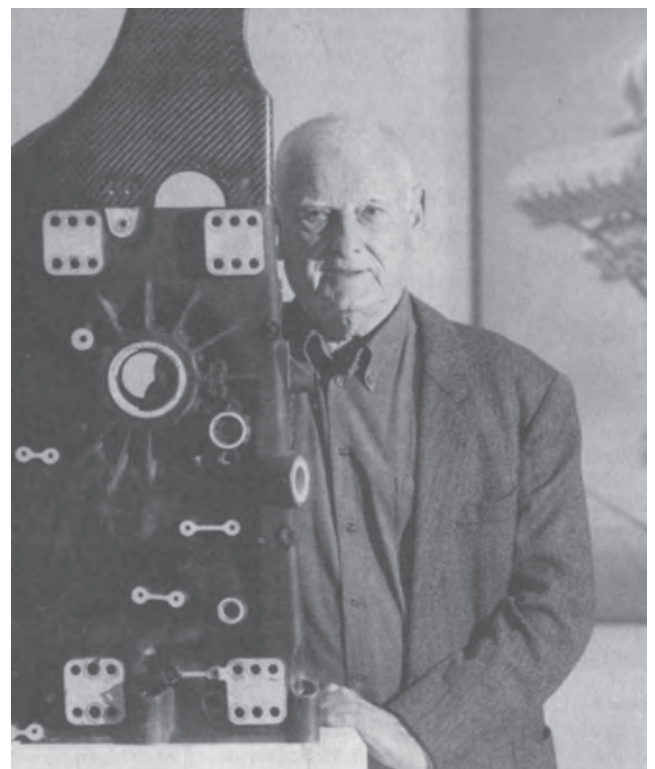
Ve Veletržním paláci v Praze vedle obrazů a kreseb jsou vystaveny i čtyři velké prostorové instalace, vytvořené Pištěkem přímo pro daný prostor. Výstava s názvem *Ecce Homo* je pro veřejnost otevřena do 6. ledna příštího roku.

Celou svou tvorbou i životem se Pištěk vymyká téměř všemu, čím by měl malíř podle zdejších měřítek být. Expo-

zice, kterou připravili kurátoři Helena Musilová a Martin Dostál, představuje všechny důležité etapy Pištěkova díla. Vedle legendárních fotorealistických obrazů jsou vystaveny i abstrahující objekty z šedesátých let, různě řezané a deformované části motorů a chladičů nebo kresby z cyklu *Kde budu žít příště*. Zastřešujícím tématem výstavy je člověk a civilizace a také představení Pištěka jako autora zkoumajícího možnosti různého zpracování prostoru – vedle fotorealistických prací až po trojrozměrné instalace.

„Automobil, to je symbol doby, převzal na sebe úlohu koně. Celými dějinami umění prochází kůň jako součást tvorby. Tuto roli tedy nyní hraje automobil, který považuji za jeden z nejkrásnějších artefaktů moderní techniky,“ prohlásil umělec v rozhovoru pro ČT24.

Výstavu doprovází katalog s texty Stanislava Kolíbal, Martina Dostála a rozhovor Heleny Musilové s Pištěkem.

Kabinet pražské německy psané literatury

Pražský literární dům autorů německého jazyka otevřel pro veřejnost novou expozici s názvem *Kabinet pražské německy psané literatury*. *Kabinet* nabízí návštěvníkům mnoho způsobů, jak proniknout to této málo poznané a přitom velice bohaté a důležité etapy české i světové literatury. *Kabinetem* se dovršila první několik let trvající fáze konstituování Pražského literárního domu podle představ zakladatelů. Pražský literární dům byl založen 8. září 2004, ale trvalo to osm let, než získal stálý prostor. Jednou ze zakladatelek Literárního domu byla spisovatelka Lenka Reinerová, spoluzakladateli byl také diplomat František Černý a Společnost Franze Kafky.

U zrodu nové expozice stojí Ondřej Matějka a Matěj Spurný z Antikomplexu, Lucie Černohousová a Miloslav Man z Pražského literárního domu. Man vysvětlil, že expozice zachycuje dobu největšího rozkvětu pražské německé literatury, což je období od devadesátých let 19. století, kdy začal publikovat Reiner Maria Rilke, do německé okupace, která de facto znamenala konec německojazyčné Prahy. Kromě knih jsou tu i knižní kopie původních a dnes nedostupných publikací. Návštěvník také může poslouchat z přehrávače hlasy některých spisovatelů.

Jeden vzácný exponát – řetízkové hodinky – připomíná pražského žurnalistu Egona Erwina Kische. Spisovatelka Lenka Reinerová se s Kischem potkala v letech války za své emigrace v Mexiku. „...Já si absolutně nevzpomenu, kdy jsem ty hodiny dostala. Ale v tom Mexiku, víte, jsem pro toho Kische byla kus Prahy. A to se projevovalo i tím, že on, Kisch, byl německy píšící spisovatel, jeho žena byla Vídeňkačka, jeho přátelé byli němečtí... on se mnou v tom Mexiku mluvil téměř výhradně česky. Ty jsi z Melantrichovy ulice, říkal vždycky. Takže jsem pro něho byla ztělesněním něčeho, co bylo v tom momentu, v těch letech, nedosažitelné. A já jsem zase měla pocit, že se nacházím pod jakýmsi křídlem. A i když jsem se v tom Mexiku potom vdala, taky on pro mě byl kus domova.“

Návštěvní doba pro veřejnost: út, čt: 10:00-18:00 nebo po telefonické domluvě, knihovna: út 10:00-16:00

Ječná 11, 120 00 Praha 2

Tel./fax: + 420 222 540 536, e-mail: info@literarnidum.cz; www.literarnidum.cz

Výstava připomene sto let Obecního domu

Letošní sté výročí založení Obecního domu v Praze připomíná výstava, která je přímo v této významné památce otevřena. Výstava nazvaná *1912* představí díla slavných českých umělců, která sály secesní budovy zdobila právě při jejím otevření. Návštěvníci výstavy uvidí také dokumenty mapující kulturní, společenský a politický život roku 1912 i plány na stavbu Obecního domu od architektů Antonína Balšánka a Osvalda Polívky.

Muzeum v Blansku vystavuje nejstarší geologickou mapu na Moravě

Muzeum Blansko vystavuje ve své nové expozici o slavném chemikovi, vynálezci a filozofovi Karlu Reichenbachovi (1788-1869) jeho geologickou mapu z roku 1833. Je na ní poměrně podrobně zaznamenána skladba podloží na Bla-

nensku a je nejstarší mapou svého druhu na Moravě. Jeho mapa se stala podkladem pro tvorbu dalších obdobných dokumentů. Reichenbach vedl blanenské hutě a proslulost získal spolu se závratným bohatstvím vynálezem parafínu. Vytvořil jej při pokusech ve své blanenské laboratoři. Nová látka se začala využívat místo loje k výrobě svíček, a to na celém světě.

Výstava v letohrádku Kinských ukazuje historii stravování

Co se jedlo za císaře pána, jaký byl vztah vesničanů, měšťanů a aristokracie k jídlu i jak vypadaly kuchařky, když ještě neexistoval internet, ukazuje výstava nazvaná *Krmě – jídlo – žrádlo*, kterou otevřeli v Národopisném muzeu – Musaionu v letohrádku Kinských v Praze. Pokračuje tak řada historických expozic Národního muzea (NM) z cyklu *Monarchie*. Zájemci se mohou seznámit s tím, jak vypadaly jídelny a kuchyně v 19. století a podle jakých kuchařek a receptů vařily naše praprababičky. A to od přípravy a konzumace jídla i nápojů až po zvyklosti stolování venkovského lidu, měšťanstva i aristokracie. Vedle vybavení kuchyní a jídelen uvidí například kufr s cestovním jídelním servisem a osobní předměty Magdaleny Dobromily Rettigové. Dobovou atmosféru naladí rekonstrukce venkovské zabičky či takzvané černé kuchyně. Příchozí uvidí i honosné stolování šlechty z českých zemí, zejména rodiny Kinských, a to v autentickém prostředí klasicistního letohrádku, kde Národopisné muzeum sídlí.

V Praze bylo otevřeno muzeum Karla Zemana

Tajemství filmových triků mistra tohoto oboru Karla Zemana poodhalí zájemcům muzeum v prostorách Saského dvora u Karlova mostu v Praze, nesoucí jeho jméno. Návštěvníky seznámí s původními nákresey scén, fotodokumentací z natáčení a filmovými postupy tohoto režiséra a výtvarníka. Expozice je zčásti interaktivní – lidé uvidí dobové ateliéry, kde si vyzkouší filmové triky, které používal. Na vlastních fotoaparátech či videokamerách poznají, jak fungují. A tak se budou moci vznést na létajícím stroji, projít se po měsíci Barona Prášila či ovládnout ponorku z *Vynálezu zkázy*. Režisérova dcera žijící v Kanadě Ludmila Zemanová organizátorům poskytla osobní archiv a dohlížela, aby informace k dílu i životu tohoto filmaře byly objektivní a fakticky správné. „V budoucnu se muzeum stane institucí uchovávací a propagující odkaz Karla Zemana. Nabídne široké spektrum aktivit pro laickou i odbornou veřejnost z Čech i ze zahraničí,“ řekl ředitel muzea Jakub Matějka. Muzeum je umístěno na hranici Kampy a Malé Strany.

Muzeum v Terezíně vystavilo vzpomínky lidí, kteří prošli ghettem

Muzeum v Terezíně vystavilo vzpomínky lidí, kteří prošli tamním ghettem. Mezi výstavními panely připomínající osudy devětadvaceti pamětníků nechybí ty věnované Arnoštu Lustigovi nebo Miladě Horákové. Památník Terezín na výstavě spolupracoval s občanským sdružením Kam po Česku, které mapuje životní příběhy bývalých vězňů v Terezíně a Litoměřicích. Výstava *Vzpomínky* bude v předání

kina v Muzeu ghetta v Terezíně k vidění do 31. prosince. Datum nebylo k zahájení výstavy zvolené náhodně. „16. října 1941 byla zahájena deportace českých Židů a 16. října 1944 odjel z terezínského ghetta do Osvětimi transport s mnoha významnými osobnostmi, především z oblasti hudby,“ řekl při vernisáži ředitel Památníku Terezín Jan Munk. Připomněl také, že 16. října 1991 bylo otevřeno terezínské Muzeum ghetta.

V Liberci vystavují betlémy

V Severočeském muzeu v Liberci začala výstava betlémů pod názvem ...*nám, nám narodil se!* Představuje vývoj betlémářství v severních Čechách. Nejvíce místa zabírá model, jehož autorství se připisuje Josefu Baslerovi z Nové Vsi. Betlém tvoří 550 figur ve čtyřech svatých rodinách, které představují narození Ježíše Krista, tříkrálovou scénu, útěk Krista i takzvaný domek nazaretský, kde mladý Ježíš i jeho rodiče pracují. V minulých letech před Vánoci v muzeu vystavovali jen Metelkův pohyblivý betlém. Na výstavě je dvacet historických betlémů, zejména ze sbírek muzea. Na

výstavě jsou betlémy z oblasti Krkonoš a Podkrkonoší i ze Šluknovského výběžku. Mimořádnou pozornost si rovněž zaslouží skříňkový betlém s oblékanými voskovými figurami, klášterní práce z druhé poloviny 18. století, vypůjčená z Oblastního muzea v Děčíně. Na výstavě, která potrvá do 1. ledna, není žádný betlém v pohybu.

V Litomyšli připravují výstavu zaměřenou na český komiks

V Litomyšli připravují výstavu, která se bude věnovat českému komiksu první poloviny 20. století. Návštěvníci tak v domě U Rytířů od 7. prosince uvidí například *Rychlé šípy* Jaroslava Foglara a kreslíře Jana Fischera, tvorbu Josefa Lady nebo Ondřeje Sekory. Informovala o tom ředitelka litomyšlské městské galerie Dana Schlaichertová. Budou vystaveny i další věci, například ježek v kleci, gramofonové desky, dobová vydání tisku nebo trojrozměrné tisky komiksových hrdinů. Galerie připravuje také doprovodný program, který bude zaměřený na základní školy i rodiny s dětmi.

LITERATURA

Škvoreckého cenu dostala Kateřina Tučková za román *Žitkovské bohyně*

Porotu Ceny Josefa Škvoreckého letos nejvíce zaujal druhý román Kateřiny Tučkové s názvem *Žitkovské bohyně*. Díky tomu se mladá autorka stala šestou vítězkou této literární ceny určené pro nejlepší českou beletrii. V Malé Pelléově vile si přebrala cenu i odměnu 100 000 korun. Do finále soutěže se letos dostali ještě Michal Ajvaz (*Lucemburská zahrada*), Vladimír Mikeš (*Škodlivý prostor*), Petr Šabach (*Máslem dolů*) a Marek Šindelka (*Zůstaňte s námi*). Román Kateřiny Tučkové pojednává o rodu žen z Bílých Karpat, kterým se díky jejich léčitelským schopnostem říkalo bohyně. Jejich tajemství i osudy rozplétá nejmladší z nich, etnoložka Dora.

Ve sbírce *Divňáci z Ňjújorku* se Petr Nikl inspiroval Manhattanem

Sbírku *Divňáci z Ňjújorku* představil v pražském Švandově divadle básník, výtvarník a performer Petr Nikl. Inspiroval se neobyčejnými až „bizarními“ lidmi, které v uplynulých dvou letech potkával při brouzdání Manhattanem na koloběžce. Fotografické záznamy převedl do ilustrací tužkou a doplnil autorskými básněmi. Kniha vychází v nakladatelství Meander.

Byla udělena cena Jaroslava Seiferta

Cenu Jaroslava Seiferta obdržel v letošním roce literární vědec, editor, spisovatel a překladatel Vladimír Binar za svůj povídkový triptych *Čínanova pěna*.

Vladimír Binar (* 1941) vystudoval bohemistiku a filozofii na FF UK. Vyučoval na katedře literatury a v době normalizace se živil jako překladatel. Kromě oceněného

souboru je autorem dalších próz a veršů jako *Playback*, *Emigrantský snář*, *Hlava žáru*, napsal knihu *Čin a slovo* o Jakubu Demlovi, překládá z francouzštiny a od roku 1990 opět vyučuje na FF UK.

Cenu Jaroslava Seiferta udílí již od roku 1986 Nadace Charty 77, a to za dílo zveřejněné v posledních třech letech, nebo i za dílo celoživotní. Nadace Charty 77 vyhlašuje laureáta této ceny vždy v předvečer Seifertových narozenin – 22. září.

(mk)

Josef Urban představil svou knihu *7 dní hříchů*

Spisovatel Josef Urban představil v paláci knih Luxor román *7 dní hříchů*. Je o zradě, lásce a přátelství a jeho příběh se odehrává v poválečných Sudetech. Stala se předlohou filmu režiséra Jiřího Chlumského, který se v kinech objeví v listopadu. Hlavní role v něm ztvárnili Ondřej Vetchý a Eva Kerekéssová. Kniha stejně jako film, jehož scénář Urban napsal a byl i jeho producentem, líčí dramatický osud smíšeného manželství. Ve snímku s rozpočtem 40 milionů korun se objeví také Matěj Hádek, Jiří Schmitzer, Anna Šišková, Norbert Lichý, Igor Bareš a syn slavného filmaře Fjodor Bondarčuk. Ztvárnil majora Uvarova, který byl těsně po válce vojenským velitelem na Šumpersku, kde brzdil násilí na Němcích. Urban obdobnou látku vtělil i do scénáře Herzova filmu *Habermannův mlýn*. Už tehdy si prý představoval v hlavní roli Ondřeje Vetchého; tvůrci však vybrali Karla Rodena.

Den poezie přinesl básně na ulici, do kaváren, škol a klubů

Festival Den poezie přinesl opět básně na ulici a na různá netradiční místa, kde se lidé s poezií běžně nesetkají. Čtr-

náctý ročník akce, kterou její pořadatelé chtějí připomínat výročí narození Karla Hynka Máchy a popularizovat poezii, se konal od 4. do 19. listopadu. Letošní ročník nesl název Přestup a poezii žilo téměř šedesát měst a obcí po celé České republice.

Spisovatelka Daniela Hodrová dostala cenu Franze Kafky

Laureátkou Ceny Franze Kafky pro rok 2012 se stala česká spisovatelka a literární teoretička Daniela Hodrová. Mezinárodní porota ji vybrala jako dvanáctého nositele ceny, a vyzdvihla tak celé dosavadní autorčino dílo. Hodrová se ve svých literárních studiích věnuje především teorii románu, fenoménu města a literární topologii. Tyto okruhy se pak prolínají i do její beletristické tvorby, která s tou teoretickou těsně souvisí. Nositelé Ceny Franze Kafky dostávají sošku, která je zmenšenou podobou Kafkova pražského pomníku od Jaroslava Róny, a odměnu 10 000 dolarů (přibližně 190 000 korun). Letos šestašedesátiletá Hodrová dříve pracovala jako redaktorka nakladatelství Odeon a nyní působí jako vědecká pracovnice v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Je autorkou monografií, studií a překladů. Její beletristické a esejistické knihy, zvláště románová trilogie *Trýznivé město – Podobojí, Kukly a Théta* z devadesátých let, jsou přeloženy do francouzštiny, němčiny a polštiny.

Festival spisovatelů bude o fenoménu zrodu a zániku národů

Festival spisovatelů Praha se příští rok uskuteční s podtitulem Zrození národů. Bude se konat od 13. do 18. dubna na Nové scéně Národního divadla a v Senátu. O fenoménu vzniku národů bude diskutovat například slavný alžírský prozaik Mohammed Moulessehoul píšící pod pseudonymem Yasmina Khadra, jehož díla byla přeložena ve 43 zemích. Pozvání organizátorů přijal také český prozaik Vladimír Kórner, autor mnoha filmových scénářů a románů. Téma festivalu odkazuje na dobu rozpadu koloniálních systémů, v jejichž důsledku vznikla řada nových států, jiné se radikálně měnily. Na konci osmdesátých a počátku devadesátých let se rozpadl sovětský komunistický blok a mnoho národů se vymanilo ze sféry vlivu vládnoucí kultury a ideologie.

Králem knižního čtvrtku se stal Jo Nesbø a jeho *Sněhulák* a elektronické tituly

Velký knižní čtvrtek se konal loni poprvé. Nejúspěšnějším titulem minulého roku se stal román Umberta Eca *Pražský hřbitov*. Loňský ročník uvítali knihkupci i jejich zákazníci mimo jiné proto, že v podzimní záplavě nových knih nabídl tipy na vánoční dárky.

Společná akce nakladatelů a knihkupců posílá letos na trh tucet mimořádně zajímavých titulů, jako je např. krimi norského autora Jo Nesba, jemuž vychází jeho novinka *Sněhulák*, vzpomínkovou historickou knihu Madeleine Albrichtové *Pražská zima*. Z českých autorů novinku Václava Cílka *Prohlédni si svoji zemi*, román Petry Hůlové *Čechy země zaslíbená*, také novinku Martiny Formanové *Snědla dětem sladkosti* ad.

Martina Formanová

Děti si mohou v knížce sestavit tisíce postavíček

Neobvyklý koncept rozřezaných stránek zvolila pro svou autorskou knížku pro děti scénografka a výtvarnice Dagmar Urbánková. V knížce nazvané *Cirkus ulice* čeká na čtenáře směsice lidí, grimas, účesů, obleků, kabelek i zvířátek, které si můžou dle libosti a vlastní kreativity skoro donekonečna kombinovat. Skládací, listovací a dokreslovací kniha nabízí v 64 podélně rozřezaných stránkách desítky tisíce kombinací konečných obrázků. Knihu vydává nakladatelství Baobab, které se věnuje vydávání originálních a autorských knih pro děti a sklízí za to mnohá ocenění. *Cirkus ulice* se inspiroval hravým konceptem rozřezávaných stran, který je v historii knihy přítomen už od 19. století. Vychází z pozorování lidských typů, které autorka běžně potkává, portrétuje je i s jejich účesy, oblečením, doplňky i domácími zvířaty.

Knižní trh v Havlíčkově Brodě navštívilo 15 000 lidí, stejně jako loni

Podzimní knižní trh, jehož 22. ročník skončil v Havlíčkově Brodě, navštívilo za dva dny zhruba 15 000 lidí. Literaturu na něm prezentoval rekordní počet vystavovatelů, téměř 170. Hlavní téma – Knihy a sny – veletrhu dal nový román Jiřího Kratochvila *Dobrou noc, sladké sny*, který byl na veletrhu představen ve světové premiéře. Sny byly i mottem letošního ročníku festivalu Free the Word!, pořádaného při veletrhu českým a mezinárodním PEN klubem ve spolupráci s Krajskou knihovnou Vysočiny. Jeho zahraničními hosty byly Kurdové – spisovatelka Berivan Doskyová a novinář Nejip Balay a Raschid a Muhammad Khalil, a také srbský spisovatel a pořadatel literárního think tank festivalu Leskovac Saša Stojanovič a slovenský autor bestsellerů Jozef Banáš. V doprovodném programu se návštěvníci veletrhu mohli setkat s celkem sedmdesáti spisovateli, tradičně s Michalem Vieweghem, Irenou Obermannovou, Ludvíkem Vaculíkem, Kateřinou Tučkovou, Jiřím Hájíčkem,

Inenou Douskovou, Martinem Hilským či Jiřím a Danielem Reynkovými.

Zemřel brněnský spisovatel Jan Trefulka

22. listopadu zemřel v třiaosmdesáti letech brněnský spisovatel Jan Trefulka. Trefulka se věnoval próze, publicistice i literární kritice.

Jan Trefulka vystudoval literární vědu a estetiku. V šedesátých letech proslul zejména jako redaktor a posléze šéfredaktor literárního časopisu *Host do domu*. V období konce šedesátých let se politicky angažoval, v roce 1969 byl vyloučen z KSČ. Podepsal Chartu 77 a v sedmdesátých a osmdesátých letech publikoval pouze v zahraničí a v samizdatu.

Po roce 1989 byl předsedou Obce moravskoslezských spisovatelů a pět let také členem Rady České televize. Ve své publicistické činnosti se angažoval ve věci prosazení moravské samosprávy v rámci České republiky.

Literárně debutoval Jan Trefulka už na gymnáziu poezií, otištěnou v časopisech. Posléze se orientoval na prózu. Jeho knižní prvotinou byly autobiografické povídky *Pršelo jim štěstí*, podle kterých, stejně jako podle novely *Třiatřicet stříbrných křepelek*, vznikly v první polovině šedesátých let stejnojmenné filmy.

V samizdatové edici Petlice byly vydány romány *Veliká stavba*, *O bláznech jen dobré*, *Zločin pozdvižení*, *Variace na staré téma* a *Svedený a opuštěný*. Mimo edice byly zveřejněny prózy *Smrt knihovny* a *Na krásné vyhlídce*.

Za svou tvorbu získal Jan Trefulka v roce 1983 Cenu Egona Hostovského (konkrétně za román *Veliká stavba*). V roce 1999 mu byla udělena Cena města Brna a v roce 2002 cena Zlatá stuha za prózu pro mládež *V bludišti šlehačkových slonů*.

Knihkupci: Češi loni koupili knihy za sedm miliard korun

Češi loni koupili knihy za sedm miliard korun, za výtisk průměrně zaplatili zhruba 240 korun. Vyplyvá to ze Zprávy o českém knižním trhu 2011/2012 Svazu českých knihkupců a nakladatelů. Podobná statistika je v ČR zveřejněna poprvé. Počet v Česku vydaných titulů se loni snížil o necelých sedm procent na 16 000, uvedl svaz s odvoláním na čísla České národní bibliografie. „Je to zhruba o 2 000 titulů méně než v roce 2008, kdy došlo k prvnímu zvýšení DPH na knihy,“ řekla ČTK tajemnice Svazu českých knihkupců a nakladatelů Marcela Turečková. Podle nedávné studie Jiřího Trávnicka v roce 2010 Češi v průměru koupili pět knih a vydali za ně 1 214 Kč. Oproti poslednímu průzkumu v roce 2007 je to pokles, před pěti lety si čtenáři pořídili v průměru 6,6 knihy ročně a zaplatili za ně o 89 Kč více. V České republice je přes 550 „kamenných“ knihkupectví se všeobecnou nabídkou a zhruba 50 specializovaných prodejen. Specifikem českého trhu je pak podle zprávy významná role hlavních knižních velkoobchodů (Euromedia Group, Kosmas, Pemic Books), které provozují vlastní maloobchodní síť i internetová knihkupectví.

KINEMATOGRAFIE

Poslední dokument, v němž účinkoval Karel Kryl, vyjde na DVD

Film režiséra Dušana Rapoše *Kdo jsem...?*, který je posledním dokumentem o písničkáři a básníkovi Karlu Krylovi natočeným ještě za jeho života, vyšla v listopadu na DVD. Nahrávka vedle filmu, který vznikl v roce 1993, tedy rok před Krylovou smrtí, obsahuje také dokument z natáčení a CD s pětadvaceti písněmi.

Český film ve Švýcarsku

Ve švýcarském městě Baden se konal jubilejní desátý ročník festivalu animovaných filmů Fantoche, který představil Česko jako průkopníka této tvorby ve světě.

Fantoche se koná vždy jedenkrát za dva roky a je největším festivalem animovaného filmu ve Švýcarsku. Každý rok uvádí přes pět set snímků a zúčastní se ho tisíce návštěvníků. Cílem programové sekce Zaostřeno na Českou republiku, kterou iniciovalo České centrum ve Vídni, bylo představit téměř stoletou tradici českého animovaného filmu. Ten zaznamenal největší rozkvět mezi padesátými a šedesátými lety, s nimiž jsou spojena jména klasiků české animace, jako například Karla Zemana, Jana Švankmajera, Břetislava Pojara, Jiřího Trnky nebo Zdeňka Milera. Vedle krátkých filmů těchto tvůrců nabídl švýcarský festival také méně známou tvorbu, například snímek *Siesta* od Mirosla-

va Štěpánka z roku 1969 nebo *Johannes Doktor Faust* od Emila Radoka z roku 1958. Tvorba po roce 1989 byla zastoupena Švankmajerovým *Koncem stalinismu v Čechách* z roku 1990, *Golemem* Jiřího Barty z roku 1996, filmem *Graffiti* z roku 2010 od Libora Pixy nebo loňským projektem Soni Jelínkové pod názvem *Never Ending Desire*.

Diváci měli možnost vidět také celovečerní filmy jako *Fimfárum – Do třetice všeho dobrého*, sdružující díla Kristiny Dufkové, Vlasty Pospíšilové a Davida Súpupa, a dále pak film *Alois Nebel* od Tomáše Luňáka.

Festival Fantoche ve spolupráci s Národním filmovým archivem a festivalem Anifest v Teplicích tak nabídl návštěvníkům průřez nejdůležitějšími tvůrčími etapami české animační dílny.

(mk)

Trnkův snímek byl uveden v New Yorku

Tradiční Newyorský filmový festival je nesoutěžní přehlídka, na kterou vybírá filmy Filmová společnost Lincolnova centra. Letos se konal již popadesáté.

V letošním roce pořadatelé nabídli divákům mimo jiné i proslulý historický film *Staré pověsti české* z roku 1952 od českého tvůrce Jiřího Trnky – v letošním roce uplynulo 100 let od narození tohoto velkého mistra loutkové animace, „jehož příspěvek k tomuto zvláštnímu umění byl stejně podstatný jako příspěvek Walta Disneyho k tradiční animaci“.

Trnkův snímek byl uveden v sekci věnované mistrovským dílům minulosti společně například se *Satyriconem* od legendy italské kinematografie Federica Felliniho.

Kromě filmů se Jiří Trnka věnoval i tvorbě loutek a knižním ilustracím. Svě práci se Trnka začal naplno věnovat po roce 1945, kdy spolu s Karlem Zemanem a Hermínou Týrlovou založil studio Bratři v triku. Jeden z prvních filmů, který zde vznikl, se jmenoval *Zvířátka a Petrovští* a vynesl Trnkovi v roce 1946 cenu v Cannes. Mezi lety 1957 a 1965 pak vytvořil svoje dvě mistrovská díla: nejprve *Sen noci svatojánské*, což byla loutková verze Shakespearovy hry, a poté snímek *Ruka*, který je považován za vyvrcholení jeho tvorby.

(mk)

České filmy čeká na podzim desítká přehlídek v zahraničí

České filmy budou na podzim uvedeny na desítkě zahraničních filmových festivalů. Například snímek *Poupata* Zdeňka Jiráského, který je držitelem ocenění Český lev, uvidí diváci v Evropě, Americe i v Asii. Mezinárodní pouť zahajuje rovněž český oscarový vyslanec, detektivka Davida Ondříčka *Ve stínu*. Podzimní cestu mezinárodními festivaly odstartoval v září film Jana Hřebejka *Svatá čtveřice*, který byl uveden v oficiálním programu v Torontu. Z dokumentů bude ve Varšavě mezi osmnácti tituly bojovat *Největší přání* Olgy Špátové.

V Jihlavě proběhl 16. ročník festivalu filmových dokumentů

V Jihlavě proběhl 16. ročník Mezinárodního festivalu dokumentárního filmu Jihlava 2012. Největší přehlídka autorského dokumentu ve střední a východní Evropě divákům představila 177 filmů ze 47 zemí. Organizátoři je vybrali z více než 2 500 přihlášených snímků. Ve světové premiéře viděli diváci 41 filmů. Světová premiéra dokumentu *Země česká, domov tvůj* režiséra Adolfa Ziky festival zahájil. Na vzniku snímku natočeného letos 11. května se podílelo 480 dobrovolníků a čtrnáct profesionálních štábů. Je to unikátní pokus zachytit pestrost jednoho všedního dne v Česku. Základ festivalového programu tvořily čtyři soutěžní sekce. Opus bonum byla určena pro světové dokumenty, sekce Mezi moři uvedla nejkvalitnější snímky ze zemí střední a východní Evropy. Česká radost nabídla nejnovější domácí tvorbu a sekce Fascinace se soustředila na experimentální dokument. V sekci Průhledné bytosti návštěvníci zhlédli retrospektivními profily významných filmařů.

Festival nekomerčních krátkých filmů BRNO16 vyhrál polský snímek

Letošní 53. ročník festivalu nekomerčních krátkých filmů BRNO16 vyhrál polský snímek *Příběhy z chladáku*. Odborná porota ho vybrala z pětáctřiceti nominovaných snímků, jeho režisér Grzegorz Jaroszuk dostal sošku nazvanou Hlava plná filmů. Zabodoval i norský film *Útočiště* či snímek rakouského režiséra *V našich rukou*. Cenu studentské poroty získal norský film *Útočiště*, cenu ředitelky Turistického informačního centra si odnesli tvůrci filmu *V našich rukou*. Zvláštní cenu za scénář obdržela česká

autorka Tereza Adámková, která napsala scénář k filmu *Tak dobrou*.

Mináčův snímek *Nickyho rodina* dostal v Itálii cenu Signis

Na 64. ročníku mezinárodního festivalu Prix Italia získal celovečerní dokument s hranými rekonstrukcemi *Nickyho rodina* režiséra Matěje Mináče zvláštní cenu Signis. Světová katolická asociace pro komunikaci, sdružující 140 zemí, mu ji udělila za propagaci a šíření lidských hodnot. Je to už šestadvacáté ocenění pro tento snímek. Svě pořady do soutěže přihlásilo devadesát televizních a rozhlasových stanic z pěti kontinentů.

Film *Nickyho rodina* si připsal další ocenění, a to za nejlepší použití archivních záběrů. Cenu mu udělila Mezinárodní federace televizních archivů, sdružující přes dvě stě organizací na celém světě. Letos se vybíralo z rekordního počtu filmů. Ceremoniál se uskutečnil v Britském filmovém institutu v Londýně. Zúčastnil se i sám sir Nicholas Winton, kterému je 103 let.

Na festivalu v Bratislavě se také vzdává pocta legendám čs. filmu

Legendám československého filmu se dostalo pocty na mezinárodním filmovém festivalu v Bratislavě. Šestaosmdesátiletý slovenský herec Štefan Kvietik obdržel pamětní dlaždice na filmovém chodníku slávy před bratislavským divadlem Pavola Országha Hviezdoslava. Čtyřidevadesátiletý český režisér Jiří Krejčík si do Bratislavy přijel pro ocenění za uměleckou výjimečnost ve světové kinematografii. Festival ve slovenské metropoli začal promítáním nového politického thrilleru *The Company You Keep* (na přehlídce uveden pod názvem *Kdo s tebou zůstane*), který natočil americký herec a režisér Robert Redford.

Oceněný slovenský herec Štefan Kvietik je znám například významnými rolemi ve filmech *Romance pro křídlovku*, *Majster kat* nebo *Tisíročná včela*. V devadesátých letech však dočasně vstoupil do politiky a film a divadlo nechal stranou. Režisér Jiří Krejčík se proslavil mimo jiné snímky *Vyšší princip*, *Svatba jako řemen*, *Penzión pro svobodné pány* nebo životopisný film *Božská Ema*.

Záběry mraků pořídili tvůrci filmu *Poslední z Aporveru* na Havaji

Záběry mraků pořídili tvůrci trikového fantasy filmu *Poslední z Aporveru* až 13 000 kilometrů od Prahy na havajské sopce Haleakala. V současné době je snímek režiséra Tomáše Krejčího v poslední fázi náročné postprodukce, do kin má přijít těsně před koncem roku. „Film *Poslední z Aporveru* je sice klasická fantasy pohádka podle tradice Karla Zemana, natočené havajské mraky do scén ale okamžitě zapadly. Jiný způsob výroby si v takové kvalitě nedokážu představit,“ uvedl producent Jiří Košťál.

Režisér Krejčí, který je i spoluscénáristou a producentem snímku, ho začal připravovat už v roce 2009. Umožnila mu to Česká televize, která se stala prvním koproducentem. Rozpočet od té doby vzrostl na dvojnásobek a přesáhl 200 milionů korun. „Zvýšilo ho především to, že jsme se nakonec rozhodli poskytnout divákům výtvarnou podobu

filmu ve spojení s animací a živými herci, tedy fantastický svět zcela odlišný od reality, ve 3D. Tak uvidí svět obřích rostlin, na nichž stojí města a kde místo zvířat žijí létající květiny," popsal režisér začátkem roku při nahrávání hudby.

Na festivalu Oty Hofmana se o hlavní ceny podělilo několik filmů

O hlavní ceny se na 44. ročníku Dětského filmového a televizního festivalu Oty Hofmana v Ostrově podělilo hned několik filmů. Mezi nejúspěšnější snímky, které zaujaly některou ze tří festivalových porot a získaly hlavní ceny, patřily *Tady hlídám já*, *Lehká jako dech*, *Modrý tygr*, *Tajemství staré bambítky* a *Micimutr*. Jako nejlepší v kategorii filmů pro diváky do dvanácti let letos obdržel Cenu Oty Hofmana od odborné poroty *Modrý tygr* režiséra Petra Oukropce za sympatický pokus o zachycení světa dětské fantazie a vztahu k přírodě s přihlédnutím k výkonu hlavní dětské představitelky Lindy Votrubové. Odborná porota udělila i dvě čestná uznání, a to televizní pohádce *Micimutr* režiséra Víta Karase za výjimečné obrazové a výtvarné zpracování. Stejně ocenění patří i herečce Veronice Divišové za její výkon ve filmu *Tady hlídám já!* V odborné porotě rozhodovali třeba kameraman a režisér F. A. Brabec nebo herečka Yveta Blanarovičová.

Český film *Poupata* získal cenu na festivalu v korejském Pusanu

Český film *Poupata* získal cenu na festivalu v jihokorejském Pusanu. Snímek byl oceněn v sekci Flash Forward pro debuty a druhé filmy režisérů neasijského původu. Sociální drama *Poupata*, které je debutem režiséra a scénáristy Zdeňka Jiráského, získalo i Českého lva za nejlepší film roku 2011. *Poupata* postoupila také do užšího výběru jedné z prestižních filmových soutěží – 25. ročníku Evropských filmových cen (EFC). Finále EFC bude 1. prosince na Maltě. *Poupata* získal také cenu na festivalu v Chicagu. Porotci snímek ocenili v sekci začínajících autorů a druhých filmů New Director Competition. Autor filmu si z Chicaga odvezl cenu Stříbrný Hugo. *Poupata* líčí svět zoufalých vztahů. Hrdinové se touží vymanit z osudově daného prostředí a žít normální život.

Ve věku 81 let zemřela filmová kritička Galina Kopaněva

Ve věku jednaosmdesáti let v Praze zesnula přední filmová kritička, publicistka, pedagožka a znalkyně ruské kultury Galina Kopaněva. Uznávaná odbornice na dějiny středoevropské a východoevropské kinematografie stála u zrodu československého hnutí filmových klubů v šedesátých letech a spoluzakládala časopis *Film a doba*. Svými přednáškami a semináři formovala kinematografické myšlení několika generací domácích tvůrců i filmových kritiků a historiků. Odbornými texty i lektorskou činností se Kopaněva jako generační souputnice režisérů československé „nové vlny“ zásadní měrou zasloužila o divácké pochopení těchto snímků. Galina Kopaněva byla i dlouholetou odbornou poradkyní Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Letos v srpnu získala rozhodnutím polského pre-

zidenta Bronisława Komorowského Rytířský kříž Řádu za zásluhy Polské republiky.

Poslední klapka filmu *Všiváci* padla v Afghánistánu

Poslední klapka celovečerního filmu *Všiváci* režiséra a scénáristy Romana Kašparovského padla v Afghánistánu. Poslední scény s Ondřejem Věchým a Ondřejem Malým vznikly v provincii Lógar na základně Shank. V tomto snímku totiž hrají příslušníci české vojenské zahraniční mise, kteří se spolu setkávají právě na tomto místě. Premiéru má mít film 24. ledna.

Zlatou Prahu vyhrál německý film o čínském pianistovi Langovi

Hlavní cenu festivalu Zlatá Praha dostal německý dokument *Lang Lang – umění být virtuosem*, který vypráví o slavném čínském pianistovi. Bodoval i koprodukční snímek České televize *Giuseppe Scarlatti: Kde je láska, je i žárlivost* režiséra Ondřeje Havelky. Ten získal Ocenění Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97. Čtyři ze sedmi festivalových cen putují do sousedního Německa. 49. ročník festivalu nabídl celkem sto filmů z čtyřiaadvaceti zemí a Česká televize soutěžila s pěti pořady.

Film *Rodina je základ státu* bude uveden na festivalu v Londýně

Film režiséra a scénáristy Roberta Sedláčka *Rodina je základ státu*, který před rokem vstoupil do tuzemských kin, míří do zahraničí. Po nedávné severoamerické premiéře na festivalu ve Vancouveru byl premiérově uveden na prestižním mezinárodním festivalu v Londýně v sekci s názvem Cesta. Drama a zároveň ironická road-movie, jež na rodném příběhu zachycuje poměry v současném dravém kapitalismu, se tak po domácích úspěších dostává i do zahraničí.

Film *Ve stínu* má podle *Hollywood Reporter* dobré šance na Oscara

Film *Ve stínu* režiséra Davida Ondříčka patří mezi sedmadvacet filmů s šancí na získání Oscara pro nejlepší zahraniční film. Vyplývá to z průběžně aktualizovaného žebříčku amerického magazínu *Hollywood Reporter*. O ocenění pro nejlepší cizojazyčný film bude usilovat dohromady jedna-

sedmdesát snímků. Mezi největší favority patří dánské historické drama *Královská aféra*, které se natáčelo převážně v České republice. Ondříčkův film natočený v česko-slovensko-polsko-izraelské koprodukcí je detektivkou s politickým nádechem z období před měnovou reformou v roce 1953. Příběh je nadčasovou úvahou o tom, do jaké míry může jedinec vzdorovat organizované síle zla prostrlé do státních struktur. Hlavní role ztvárnili Ivan Trojan a německý herec Sebastian Koch.

Zemřel Herbert Lom

Ve věku 95 let zemřel v Londýně britský filmový herec českého původu Herbert Lom.

Herbert Lom začínal ve třicátých letech epizodními rolami v českých filmech. Kvůli svému židovskému původu utekl v roce 1939 před nacisty do Británie. Na anglické půdě se postupně prosadil jako divadelní herec a objevil se také v mnoha filmech, například ve snímcích *Spartakus* (1960), *Cid* (1961) a v komedii *Pět lupičů a stará dáma* (1955). Dvakrát hrál také Napoleona, z toho jednou v roce 1956 ve filmové adaptaci *Vojny a míru* s Audrey Hepburnovou a Henrym Fondou.

Herbert Lom se však proslavil především jako komisař Dreyfus v sérii filmů o Růžovém panterovi, kde ho k šilenství přivádí smolašský inspektor Clouseau v podání Petera Sellerse. V České republice je herec divákům dobře známý i díky filmu *Poklad na Stříbrném jezeře*, kde ztvárnil roli vůdčího „padoucha“ Cornela Brinkleyho.

(mk)

NAROZENINY

Vladimír Pucholt se narodil 30. prosince 1942 v Praze. Již během studií na pražské DAMU se objevil například ve filmech Miloše Formana *Černý Petr* a *Konkurs*, ztvárnil jednu z hlavních rolí ve *Starcích na chmelu* či *Lásky jedné plavovlásky*. Po ukončení studia se stal hercem pražského Činoherního klubu. V současnosti působí jako dětský lékař v kanadském Torontu. Odešel roku 1967 a ve Velké Británii vystudoval medicínu, v Kanadě se stal vynikajícím pediatrem, který se celý život věnoval předčasně narozeným dětem.

Když kvůli buržoaznímu původu – otec advokát – nebyl přijat na žádnou vysokou školu, zkusil to tedy na DAMU, kde napoprvé neuspěl. „Jedna z rolí, kterou jsem předváděl, byla postava lékaře, prvního asistenta z Čapkovy *Bílé nemoci*. Možná, že osud svým zvláštním smyslem pro humor naznačil, co se mnou nakonec bude, vzpomínal Vladimír Pucholt později.“

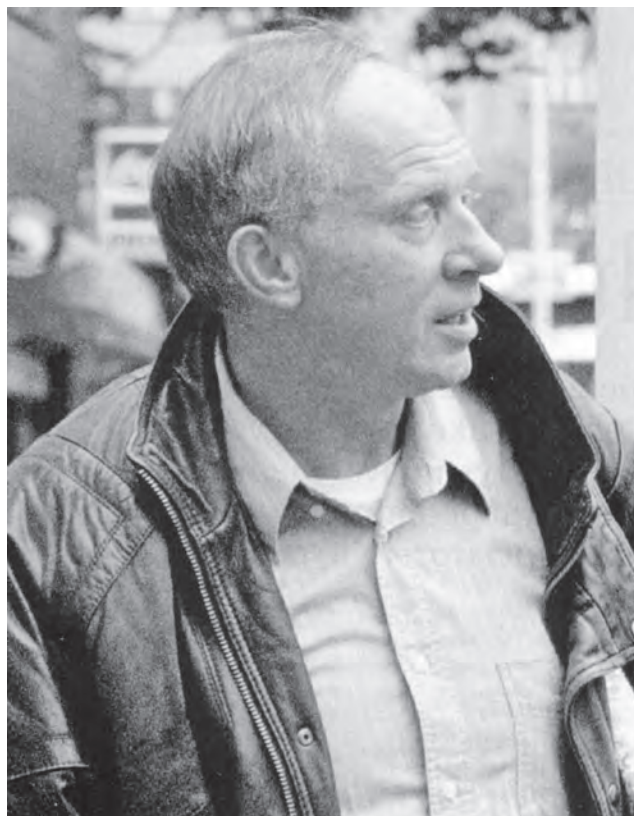
Vyučil se spojovým mechanikem, zkoušku na DAMU poté zvládl. Připravoval ho na ni Ladislav Pešek. To měl už za sebou výrazné filmové role. V roce 1967 měl premiéru film Jiřího Krejčíka *Svatba jako řemen*, v níž si zahrál mladého horlivého příslušníka SNB, jehož věty „Co, co, co?“ a „proč nás lidi nemají rádi?“ zlidověly.

„Já nebyl emigrant, který touží po vlasti, kterou nám navíc vzali takovým způsobem, že se o návratu do ní vůbec nedalo reálně uvažovat.“

Do staré vlasti se po roce 1989 přijel několikrát podívat. V roce 1999 si dokonce zahrál ve filmu *Návrat ztraceného ráje* Vojtěcha Jasného a loni, k pětasedmdesátým narozeninám Jana Kačera, nastudoval hru Pavla Landovského *Hodinový hoteliér*.

Když po letech přemýšlel nad svou emigrací, řekl: „Kdybych tady zůstal, tak bych musel ve stále větší míře

přistupovat na kompromisy v zásadních věcech. Jediným bohatstvím, který člověk má, je jeho duše. A tu si nesmí nechat zkazit. To byl jeden z nejdůležitějších důvodů, proč jsem odešel.“

Vladimír Pucholt při jedné z návštěv Prahy

DIVADLO

Loutkáři odměnili cenou Erik Naivní divadlo z Liberce

Předáním výroční oborové ceny Erik vyvrcholil v Praze 22. ročník přehlídky loutkových divadel Přelet nad loutkářským hnízdem. Putovní ocenění převzali v Divadle Minor zástupci Naivního divadla z Liberce za půvabnou verzi pohádky o Budulínkovi. Přehlídku Přelet nad loutkářským hnízdem uspořádalo České středisko Mezinárodní loutkářské unie UNIMA a Sdružení pro vydávání časopisu *Loutkář* s divadlem Minor, Divadlem Spejbla a Hurvínka, kde 2. listopadu začala, a Katedrou alternativního a loutkového divadla DAMU. Držitel ceny Erik vzešel z hlasování odborné veřejnosti o nejinspirativnější počin v oblasti loutkového a alternativního divadla za uplynulý rok. Loni ji dostalo česko-slovenské Divadlo Športniki za představení na motivy knihy Astrid Lindgrenové *Back to Bullerbyn*. V roce 2010 převzali Erika už potřetí zástupci plzeňského Divadla Alfa, tehdy za parodii na bondovské téma nazvanou *James Blond*. Jejími držiteli bylo i Divadlo bratří Formanů za *Obludárium* a královéhradecké Divadlo DNO.

Ředitel brněnského Národního divadla Dvořák dal výpověď

Ředitel Národního divadla v Brně Daniel Dvořák dal výpověď. Stěžuje si na nedostatečné financování divadla, které brání jeho rozvoji, pokusy řídit divadlo nikoli odborně, ale politicky a na nechuť města Brna problémy řešit. Vyplyvá to z Dvořákova prohlášení, které má ČTK k dispozici. Na post ředitele divadla vypsali jeho zřizovatel, jimž je město, již před časem konkurz. Dvořák se o něj chtěl opětovně ucházet. Dvořák uvádí, že divadlo je dlouhodobě podfinancované, což „podvazuje jeho kvalitativní rozvoj a vzhledem k Evropě mu uzavírá možnosti, které jsou v jeho kategorii obvyklé“. Z toho podle něj plynou potíže s odměňováním divadelníků. Dále si stěžuje na zvyšující se pokusy zasahovat do chodu divadla nikoli z odborných, ale politických hledisek.

Fenomén Šmok připomene významného českého choreografa

Životní jubileum jednoho z nejvýznamnějších českých choreografů a zakladatele Pražského komorního baletu (PKB) Pavla Šmoka připomenulo představení *Fenomén Šmok* ve Stavovském divadle. Součástí oslav byla také vernisáž stejnojmenné výstavy. Inscenace *Fenomén Šmok* představila vrcholná díla významného choreografa při příležitosti jeho 85. narozenin, které připadají na 22. října. Na programu byly choreografie *Americký kvartet* na hudbu Antonína Dvořáka, *Z mého života* (Bedřich Smetana), *Špásování* (Wolfgang Amadeus Mozart) nebo *Listy důvěrné a Sinfonietta* (Leoš Janáček) v nastudování Kateřiny Dedkové-Frankové, dlouholeté sólistky, dnes pedagožky PKB. Název *Fenomén Šmok* organizátoři večera zdůvodňují tím, že Šmokův otisk v českém baletu a tanci druhé poloviny 20. století byl v mnoha směrech jedinečný. Součástí večera

bude videoprojekce a ukázky nového dokumentu o Pavlu Šmoku v režii Ondřeje Kepky.

Monology přes oceán Voskovce a Wericha přibližuje CD Radioservisu

S podtitulem *Monology, které zůstaly dialogem* připravil Radioservis CD nazvané *Tak se ti hlásím...* Obsahuje dosud nevydané nahrávky z archivu Českého rozhlasu, ukázky z archivu Michala Schonberga, autora knihy *Rozhovory s Voskovcem*, či záznam posledního veřejného vystoupení Jiřího Voskovce v telefonickém rozhovoru s hudebním publicistou Jiřím Černým. „Jan vidí věci americké z Kamy a já věci české z Manhattanu. Kampa i Manhattan jsou ostrovy. Jan je ostrov v Čechách a já ostrůvek v Americe,“ podotkl ke vzájemným kontaktům v roce 1963 Jiří Voskovec. Editor alba Robert Tamchyna sestavil výběr nahrávek z pozůstatosti obou klaunů a originálních filozofů tak, že každá je buď druhou (chybějící) polovinou herecké dvojice inspirována, nebo ji alespoň ve vzpomínce připomíná. Například vzájemné gratulace k šedesátinám odvíšlal Československý rozhlas v roce 1965 v pořadech *Náš Werich* a *Rozhovor přes oceán*. Werichovo poděkování posluchačům za přání k narozeninám doplňuje nyní Voskovcův zvukový dopis z Ameriky.

Husa na provázku nasadí na repertoár Čechovův *Višňový sad*

Repertoár brněnské Husy na provázku rozšíří hra Antona Pavloviče Čechova *Višňový sad*. První velkou premiéru sezóny nastudoval režisér Jan Mikulášek. Režisér slibuje živou, až „punkovou“ inscenaci, která stojí na hereckých výkonech a vypovídá více o současnosti než o Čechovově době. „Inscenovat *Višňový sad* má pro nás smysl jen v případě, že to bude přímo rezonovat s dneškem,“ řekl Mikulášek. Divadelníci proto hru výrazně zkrátili, zbavili některých dobových reálií a vyhrotili některé situace. „Důsledně jsme usilovali o to, aby text působil jako současná hra,“ uvedl Mikulášek. Brněnské představení se podle Mikuláška v mnohém odchyluje od dosavadní inscenační tradice. Vyznění je prý v leccems opačné, než bývá u *Višňového sadu* běžné. V roli statkářky Raněvské se představí Petra Bučková. Lopachina hraje Robert Mikluš. V dalších úlohách účinkují Eliška Fuksová, Anežka Kubátová, Jan Kolařík, Milan Holenda nebo Vladimír Hauser. Premiérové publikum inscenaci zhlédlo 16. listopadu ve velkém sále Husy na provázku. Divadelníci si vybrali překlad Leoše Suchařípy, hrají na scéně a v kostýmech navržených Markem Cpinem.

Český tanec bodoval u americké kritiky

Miřenka Čechová se souborem Tantehorse zabodovala u americké kritiky s nejnovějším představením *S/He is Nancy Joe* pojednávající o tématu transgenderu. Informace se objevily v deníku *The Washington Post*, sdělil Petr Boháč, umělecký šéf souboru Spitfire Company a drama-

turg Paláce Akropolis. Představení bylo součástí programu divadelní přehlídky ve Washingtonu a v lednu se jím bude Česko prezentovat na veletrhu scénického umění APAP v New Yorku. „Pozitivní kritika listu *The Washington Post* je důležitá pro získávání dalších příležitostí k hostování na americké scéně a v dalších zemích,“ říká ředitelka Českých center Vilma Anýžová. Česká centra budou již třetím rokem zajišťovat prezentační stánek a koordinovat účast českých divadel, uměleckých agentur, festivalů a institucí.

Pražský magistrát chystá změny v divadlech

Pražský magistrát do konce roku vypíše výběrová řízení na ředitele Divadla Na zábradlí a Divadla pod Palmovkou,

konkurzy se mají konat na začátku ledna. Další divadla budou následovat. Město chce také některá divadla změnit z příspěvkové organizace na neziskovou společnost, jako první Ypsilonku a Divadlo Spejbla a Hurvínka. Informoval o tom server Česká pozice.cz. Kvůli změně právní subjektivity některých divadel požádal magistrát o pomoc Divadelní ústav. Podle pražského radního pro kulturu Václava Novotného (TOP 09) jsou ředitelé Divadla Na zábradlí a Divadla pod Palmovkou Svobodová a Petr Kracík ve funkci už dvacet let, tedy nejdéle ze všech ředitelů. Novotný zdůraznil, že si jejich práce velmi váží, ale že pokládá za slušné, aby příležitost dostali i další zájemci. Uvedl, že vedení dotovaných divadel by se měla obměňovat po pěti či šesti letech jako v Německu.

VZPOMÍNKA

Jiří Plachý (29. 7. 1899, Železný Brod – 2. 12. 1952, Praha) Spisovatel Zdeněk Bláha o něm prohlásil: „Jiří Plachý vytvořil na pražských jevištích množství výrazných dramatických postav, český film mu nabídl během dvaceti let čtyřicet rolí. Plachý hrál postavy současné i historické, hrdiny tragédií i postavy komické, hrál vladaře i obyčejné lidi, intrikány a nejrůznější padouchy, stejně jako postavy, jimž se pro zjednodušení říká kladné. Ze všech těchto postav jako by divák zasahovala silná vůle, spojená s velkou sebekázní a jakýmsi druhem rezervovanosti, za níž jsme přece jen tušili silný, ovládaný lidský cit.“

Red. poznámka: O osudu tohoto herce a jeho smrti, která tak připomíná i osud Jana Masaryka, budeme psát v příštím čísle *Klubu*.

Otýlie Beníšková (1882-1967) – přední osobnost českého herectví. Účinkovala v Budilově herecké společnosti v Plzni, ve Vinohradském divadle, v Národním divadle v Brně. Byla ve dvacetiletém angažmá v divadle v Plzni, po roce 1945 účinkovala v divadle D34 u E. F. Buriana. Získala titul národní umělkyně a byla prohlášena čestnou občankou města Rakovníka.

FOTOGRAFIE

Fotografie cestovatele Friče vystavuje Galerie Josefa Sudka

Galerie Josefa Sudka v Praze hostí první komorní výstavu autorských originálů fotografií cestovatele, etnografa, botanika, spisovatele a novináře Alberta Vojtěcha Friče (1882-1944). Expozici připravilo Uměleckoprůmyslové muzeum, potrvá do 6. ledna. Fričův život a jeho dílo byly popsány na více místech, byly mu věnovány samostatné publikace, výstavy i filmové dokumenty. V letech 1901-1929 sedmkrát navštívil Jižní Ameriku, kde se věnoval studiu a sběru exotických rostlin. Klíčová byla jeho druhá jihoamerická cesta v roce 1905, kdy zkoumal povodí řeky Paraguay a delší dobu žil u kmene Čamakoko-Iširů. Tam se také zamiloval do indiánské dívky Lorai, matky jeho dcery Hermíny Ferreira Fric. Ze své třetí cesty si přivezl z Ameriky do Prahy Čerwuiše, indiána z kmene Čamakoko, jehož pobyt v Praze (1908-1909) inspiroval Jaroslava Haška k sepsání povídky *Indián a pražská policie*.

Muzeum vystaví fotografie neexistujících míst Liberce

Severočeské muzeum v Liberci představuje výstavu fotografií, které zachycují různá zákoutí starého Liberce včetně

ně dnes už neexistujících míst. Autorem snímků je slavný liberecký fotograf z přelomu 19. a 20. století Rudolf Ginzel. Půlroční výstava jeho snímků z let 1909-1939 byla otevřena již v říjnu. Ginzel pocházel ze staré a rozvětvené liberecké tkalcovské rodiny, v níž se však objevily i významné osobnosti věnující se výtvarnému umění či fotografii. Jeho prasynovcem byl cestovatel a dobrodruh Gustav Ginzel, který vlastnil na Jizerce turisty vyhledávaný Hnojový dům. Právě Gustav se svým bratrem Wolfgangem darovali muzeu v roce 1967 téměř 500 skleněných a listových negativů svého prastrýce.

V Czech Press Photo zvítězil snímek smutku po Havlově odchodu

Vítězem soutěže Czech Press Photo 2012 se stal reportér týdeníku *Respekt* Milan Jaroš se svým snímkem *Rozloučení s Václavem Havlem*. Černobílá fotografie zachycuje muže, který rozsvěcí svíčku na jednom z pietních míst, která po smrti Havla spontánně vznikla, na Václavském náměstí v Praze. Osmnáctého ročníku české žurnalistické fotografie se zúčastnilo 297 fotografů s celkovým počtem 3 719 fotografií. Porota vedle hlavní ceny udělila ocenění v osmi kategoriích. Tradiční výstava na radnici potrvá do 31. ledna 2013.

HUDBA

**Nové autorské Album Karla Plíhala
*Vzduchoprázdny***

Recenze – Ivan Hartman
Pětačtyřicet minut hudby a textů vykopených mnoha roky práce. V populární hudbě je to krajně neefektivní přístup, protože každá nová nahrávka je tu vnímána jako reklama umělce a jeho koncertů. Čím víc, tím líp.

Folkový písničkář Karel Plíhal, který po mnohaleté pauze nyní vydal autorské album *Vzduchoprázdny*, se do tohoto průmyslového vzorce nevejde. A kdyby tempem, jakým natáčí své nahrávky, pracoval u stroje, na chleba by si nevydělal.

Kdysi potouchlý písničkář, který se v osmdesátých letech rozhodl „hrát si se slůvky“, sice tohle do důkladnosti dovedené poetické řemeslo zachoval i na *Vzduchoprázdny*, ovšem mentálně už není tím frivolně anekdotickým muzikantem ze studentských klubů. Na rozdíl od mnohých věčně mladých hochů z pop-music dokáže stárnout na úrovni.

A tak zpívá i o tom, že dostal na hodinu generační výpověď. Nestaví se k písním jen jako pouhý interpret, ale stojí si za nimi tíží celé osobnosti, vážou duchovního i duševního nákladu, který je schopen unést. A zdá se, že má Karel Plíhal na novém albu sílu jako Atlas, jenž podpírá nebeskou klenbu.

Právě k nebesům se čtyřiapadesátiletý Plíhal na *Vzduchoprázdny* obrací nejen Ihotákovským názvem desky a jejím obalem, na němž se pustý a nízký travnatý horizont dotýká vysoké oblohy s barokně buclatými mraky. Na nebesích je především dům věčného pozorovatele, který sleduje naše kroky, protože „svět je posmutnělá scéna, stálá scéna, open air“, jak Plíhal zpívá v písni *O mračích a tak...*
Karel Plíhal: *Vzduchoprázdny*, Inspiracek 2012

**Michal Prokop možná natočil
své poslední studiové album**

Zpěvák, skladatel a moderátor Michal Prokop vydal po šesti letech nové studiové album s názvem *Sto roků na cestě*. Šestašedesátiletý Prokop se na něm stylově obrací k prvopočátkům v šedesátých letech ve stylu své první bluesově laděné desky. Nové album natočené s kapelou Framus Five představí na podzimním turné, které vyvrcholí 19. prosince křtem v pražském Divadle Archa. Původně tvůrci plánovali album stihnout do léta. Zdržení způsobily zdravotní problémy kytaristy Luboše Andršta. „Hodně mi pomohlo nové domácí studio, které jsem si zřídil a kde jsem vyrobil během roku osm demosnímků nových písniček,“ podotkl Prokop. Člen Beatové síně slávy Prokop založil Framus Five v roce 1963. Se skupinou natočil odborníky ceněné album *Město Er* na texty básníka Josefa Kainara. V první polovině sedmdesátých let se přiklonil ke

střednímu proudu, spolupracoval například se skupinou Evy Pilarové.

Pravdivé písně Karla Charlieho Soukupa

V Čechách vyšlo album undergroundového písničkáře Karla Charlieho Soukupa pod názvem *Radio*. Vydal ho Galén, poprvé v kompletním stavu. Album vzniklo před čtyřiatřiceti lety a jeho autor Karel Soukup (* 1951) se rozhodl hned na začátku svého působení pro pravdu za všech okolností, což v té době určitě nebylo jednoduché rozhodnutí a přinášelo sebou velká rizika nejen pro samotného autora, ale také pro celou jeho rodinu a blízké.

Karel Soukup se vyučil nástrojařem v ČKD Praha. Střední školu ukončil ještě před maturitou, protože se odmítl podvolit povinné ruštině. Absolvoval však konzervatoř, kde se naučil hrát na kytaru. Pracoval pak v různých dělnických profesích, jako

instruktor v léčebně astmatiků a také sólově vystupoval.

17. března 1976 byl Karel Soukup zatčen společně s přáteli se skupiny Plastic People, DG 307, Hever a Vazelína a dalšími muzikanty undergroundu. Stal se také signatářem Charty.

Karel Soukup zpíval sám, jen s kytarou, jednoduché melodie a texty, v nichž se vyzpíval ze všeho nesouhlasu s tím, co ho obklopovalo. Nahrávky, které nemohly v době tuhé normalizace vycházet oficiálně, ale přesto vznikly – v roce 1978 v soukromém bytě v Praze. Z celkem dvaadvaceti jich šestnáct tvoří album *Radio*, které vyšlo v roce 1981 v exilovém vydavatelství Šafrán '78 ve švédské Uppsale.

V červenci roku 1980 byl Karel Soukup zatčen a odsouzen k deseti měsícům vězení. Po propuštění byl policií a úřady neustále šikanován, a v tak nakonec v dubnu 1982, pod dlouhodobým psychickým a fyzickým nátlakem Státní bezpečnosti, podal žádost o vystěhování a s rodinou odjel do Francie. Až do roku 1987 žil Soukup v alsaském městečku Villé u Sélestatu, kde pořádal pravidelná „Setkání u Charlieho“. Jejich náplní byly společné koncerty exilových, původně undergroundových hudebníků. Od roku 1988 žije Soukup v Austrálii.

Nahrávky pocházející z různých zdrojů vyšly na výběrovém albu *Generace* (Globus Music, 2001) a jeho texty byly publikovány v knize *Radio* (Torst, 1998).

Současné vydání alba *Radio* je vlastně prvním vydáním tohoto studiového alba na CD, i když vychází se zpožděním několika desítek let. Jako orientační pomůcka k době, ve které Karel Charlie Soukup své písničky psal, zpíval a nahrál, poslouží brožura s texty Jana Lopatky, Vratislava Brabence, Marie Benetkové, Pavla Zajíčka, Ivana M. Jirouse a Sváti Karáska doplněná kalendářem Martina Machovce.

(mk)

Známý pražský klub Roxy slaví 20 let

Zažil večírky, krize i povodně, uvádějí *Lidové noviny*. Přes týden šetřit peníze, v pátek odpoledne sednout na rychlík do Prahy, tam celou noc tančit a v sobotu se zase vrátit do Ostravy. Na přelomu tisíciletí nic divného. Večírky v Roxy lákaly lidi z celé republiky. I když klub otevřel na začátku devadesátých let, lidé ho začali více vnímat kolem roku 1997, kdy tu probíhaly první taneční večírky, které formovaly tvář Roxy na mnoho dalších let. Vrcholem byl v roce 2003 festival Go Planet Roxy. Ve dvacetileté historii populárního klubu však bylo mnoho okamžiků, kdy se zdálo, že kaplička elektronické muziky končí. Například devastující povodně v roce 2002, hluk, který vadil sousedům, přišly i hudební přešlapy. Přes tyto potíže však klub jde dál. Oslavy dvaceti let tu pojali velkoryse.

K jubileu Svatopluka Karáska vycházejí jeho dvě první alba

U příležitosti 70. narozenin jednoho z nejvýraznějších písničkářů českého undergroundu Svatopluka Karáska, které připadly na 18. října, připravilo nakladatelství Galén souborné vydání jeho dvou prvních alb. Desky *Say No to the Devil (Řekni ďáblu ne)* a *Řek's už ďáblu ne?* doplňuje obsáhlý booklet s množstvím fotografií, informací a texty písní. Evangelický farář, písničkář a později politik Karásek natočil klasickou nahrávku českého undergroundu sedmdesátých let *Say No to the Devil* v soukromém bytě Robina Hájka v roce 1978. O rok později je vydal v zahraničí Jiří Pallas v roce 1979 v svém vydavatelství Šafrán '78. Druhý disk obsahuje Karáskovu desku *Řek's už ďáblu ne?* se záznamem jeho vystoupení ve Vratislavi v listopadu 1989 a šestici studiových nahrávek z roku 1989. Pražský rodák Karásek působil po absolvování evangelické bohoslovecké fakulty jako farář, po třech letech mu byl odňat státní souhlas s výkonem duchovní služby. V roce 1976 byl v procesu se skupinou The Plastic People of the Universe odsouzen k osmi měsícům odnětí svobody. O rok později podepsal Chartu 77 a v roce 1980 emigroval i s rodinou do Švýcarska. Do České republiky se vrátil v roce 1997.

Oslavenec Miro Žbirka se v Praze dočkal gratulace plné O2 arény

Koncertem v pražské O2 aréně populární zpěvák a skladatel Miro Žbirka oslavil své šedesáté narozeniny, které připadly na 21. října. Během vystoupení s řadou hostů se oslavenec dočkal gratulace zaplněné O2 arény v podobě mohutného aplausu vestoje, když doprovázející symfonici z Moravské filharmonie Olomouc spustili melodii *Happy Birthday*. Slovenský hudebník žijící v Praze představil své největší hity v symfonickém, rockovém i akustickém provedení. Symfonici pak vyšperkovali hity jako *Balada o polných vtáčkoch*, *Len s ňou*, *Deny* či duet *Čo bolí, to prebolí*, ve kterém se představila zpěvačka Martha. Žbirka začal zpívat koncem šedesátých let ve skupině Modus. Svůj první hit *Zažni* nahrál v roce 1977. O pět let později jako vůbec první slovenský zpěvák zvítězil v československé anketě populárních zpěváků Zlatý slavík. Na sólové dráze vydal dvě desítky studiových alb.

Pražský výběr v Praze v původní sestavě zahájil turné

Členové legendární rockové skupiny Pražský výběr, kteří se po několika letech sešli v původní sestavě, zahájili v listopadu své podzimní turné. Skončily tak neshody mezi hlavními postavami souboru Michaelem Kocábem a Michalem Pavlíčkem. Pražský výběr se rozpadl v roce 2006. Pavlíček si s Kocábem stiskl ruku až po šesti letech na pohřbu ex-prezidenta Václava Havla.

Supraphon vydává nahrávky Semaforu ze 70. a 80. let

Po úspěchu jedenácti CD *Semafor – léta šedesátá* přichází vydavatelství Supraphon s kompletem, který sumarizuje dílo tvůrců této scény v letech normalizace. Dvanáct CD zachycuje práci básníka a textaře Jiřího Suchého, který v sedmdesátých a osmdesátých letech, v dobách útlaku a nepohody, ve spolupráci s Ferdinandem Havlíkem stvořil stovky písní a desítky divadelních textů. Komplet dvanácti CD *Semafor – léta 70. a 80.* obsahuje vše, co bylo oficiálně vydáno, včetně slavné *Kytice*, profilových alb a bonusů – téměř tři stovky písní a výstupů. Jedenácté CD přináší texty Jiřího Suchého, zpívané pěveckou elitou. Dvanácté CD obsahuje rarity, včetně mimořádného bonusu v podobě záznamu posledního vystoupení Jana Wericha v rozhovoru s Jiřím Suchým v silvestrovském pořadu *Setkání*. Editor Lukáš Berného nejvíc překvapil archiv Českého rozhlasu, který skrývá řadu dodnes nevydaných perliček zejména ze sedmdesátých let, tedy i z doby, kdy Suchý do jeho vysílání prakticky nemohl. Pro „fajnšmekry“ je nahrávka východoněmecké disidentky Bettiny Wegnerové, která za své protesty proti okupaci v roce 1968 musela na rok a půl do vězení.

Punkrockoví Pipes and Pints udělali krok na mezinárodní scénu

Krok na mezinárodní scénu udělala svým druhým albem *Found and Lost* punkrocková kapela Pipes and Pints. Skupina, která ve své různé muzice využívá i dudy, svou nahrávku vydala 9. listopadu pro tuzemské fanoušky u společnosti Supraphon, pro zájemce v zahraničí u německého People Like You. Podle hudebního publicisty Petra Korála se jedná o společnost se silnou pozicí na punkovém a rock'n'rollovém trhu po celém světě. „Smlouva s People Like You je snem mnoha punkových kapel. Jejich úkolem je dostat album do světa,“ řekl ČTK frontman Vojtěch Kalina. Skupina Pipes and Pints vznikla před šesti lety. U jejich zrodu stáli Vojtěch Kalina a kytarista Tomáš Novotný. Později se k nim přidali bubeník Lukáš Vincour, baskytarista Ondra Balvín a americký zpěvák Syco Mike, který píše texty. Debutové album *Until We Die* vyšlo v roce 2009. Kapela vystoupila v mnoha evropských zemích včetně Ruska. „V Rusku to byl asi nejpunkovější zážitek naší kariéry, skvělá atmosféra a fanoušci,“ uvedl Tomáš Novotný.

Marta Kubišová končí oslavy sedmdesátin a pracuje na muzikálu

Mezi dárky k sedmdesátinám zpěvačky Marty Kubišové, které připadly na 1. listopadu, patří také komplet jejich

nahrávek s názvem *Zlatá šedesátá*. Své jubileum ještě oslaví dvěma narozeninovými recitály v Divadle Ungelt. Na konci října Marta Kubišová převzala francouzský Řád čestné legie. Příští rok bude účinkovat v muzikálu *Touha jménem Einodis*. Přestože Kubišová do doby, než jí komunistický režim zakázal vystupovat, stačila vydat pouze jedno album *Songy a balady*, narozeninový projekt nabízí šest CD se skladbami z let 1963-1978. Jsou mezi nimi písně ze singlů i různé rarity. Ani jsem netušila, že tohle všechno jsem během několika let své první kariéry vydala, řekla ČTK Kubišová, která tyto nahrávky považuje za určitou satisfakci. Mezi rarity patří například píseň *Hare Krišna* ze singlu, který Kubišová nazpívala v červnu 1970, čtyři měsíce po definitivním zákazu činnosti. Skladba se sice natočila, ale nikdy nevyšla a její interpretka na téměř dvacet let zmizela ze scény. Vzhledem ke zdravotním problémům, kterými tehdy prošla, si však okolnosti nahrávání nepamatuje. Nezapomněla však na pozadí vzniku další rarity, písně *Tvé jméno Jan – Pocta Janu Patočkovi*, která je také dosud nevydanou nahrávkou. „Slova napsal Pavel Kohout po smrti pana profesora Patočky na melodii písně amerického dua Mike and Tonnelle. Nahrávání zařizoval můj druhý muž Jan Moravec v nějakém dabingovém studiu v Praze. Vznikl k tomu i obrazový klip. K lidem se nahrávka nedostala, asi skončila někde v archivu Státní bezpečnosti,“ uvedla zpěvačka.

Bratři zahráli *Stánky* a pak se Jan oženil

Svatba Jana Nedvěda s jeho o mnoho let mladší přítelkyní Pavlínkou byla jakousi atrakcí navíc ke koncertu, kterým bratrská muzikantská dvojice oslavila čtyřicet let na scéně. Před samotným vystoupením Nedvědů hrál Spirituál kvintet, ve kterém oba působili v sedmdesátých a osmdesátých letech. Nedvědovi svůj koncert začali více než známou písní *Stánky*. V průběhu vystoupení oddal Jana Nedvěda a Pavlínu Jiráskovou starosta Prahy 1 Oldřich Lomecký. Organizátor Jiří Pomeje to uvedl tím, že mají tři tisíce svědků.

Na svatbu nejproslulejšího českého folkaře Jana Nedvěda se sjeli hosté z Trutnova i z Aše. Tedy, často ani nevěděli, že jedou na svatbu. Přijeli na koncert a byly jich tři tisíce.

Václav Neckář zkoušel na turné se sborem *Pueri gaudentes*

V pražských Holešovicích absolvoval zpěvák Václav Neckář a jeho doprovodná skupina Bacily zkoušku s dětským sborem *Pueri gaudentes*. Připravují se na prosincové Půlnoční turné. *Pueri gaudentes* sami zazpívají blok vánočních koled a budou zpívat sbory v tradičních Neckářových písničkách. Jejich doprovod se objeví například v *Půlnoční*, *Suzanne* nebo *Stínu katedrál*. *Pueri gaudentes* jej doprovodí na třech prosincových koncertech v Pardubicích (17. 12.), Plzni (18. 12.) a Praze (19. 12.). Vedle klasických písní a novinek z poslední desky mají zaznít tradiční vánoční koledy a možná i ukázky z nového Neckářova vánočního alba, které má vyjít příští rok.

Jan a Václav Neckářovi chystají na příští rok vánoční album

Bývalý sbormistr Kulínský se bude opět věnovat hudbě

Bývalý sbormistr pěveckého sboru *Bambini di Praga* Bohumil Kulínský se po několika letech vrací na hudební scénu. Věnovat se bude dirigentské činnosti, kterou v prosinci zahájí speciální koncertní sérií nazvanou *Comeback Kulínský*. Připravuje ji ve spolupráci s Mezinárodním hudebním festivalem *České doteky hudby a Obecním domem*. Kulínský byl odsouzen za zneužívání nezletilých dívek a loni byl podmíněně propuštěn z vězení. Sbornistr se v minulosti mimo jiné živil i jako taxikář. Ve Smetanově síni Obecního domu bude Kulínský dirigoval komorní orchestr *Virtuosi Pragenses* a vokální skupinu *KrisKrosKvintet* – uskupení mladých umělců, kteří patří k jeho bývalým žákům. Společně vystoupí na třech koncertech 17. a 23. prosince a 2. ledna. Zazní vánoční zpěvy a koledy. Ředitel festivalu Miroslav Matějka tvrdí, že Kulínský patřil vždy k velmi dobrým dirigentům. „Myslím si, že pokud je jeho minulost uzavřena z hlediska soudních procesů, tak má právo se nadále účastnit veřejného života a profesně splnit kritéria, aby mohl provést hezký koncert,“ reagoval Matějka. Koncertní projekt bude podle něj symbolicky uveden v čase vánočním a novoročním, který je tradičně vnímán jako čas smíření a nových začátků.

Maxim Šostakovič v Olomouci dohlíží na nahrávky hudby svého otce

Přední ruský dirigent Maxim Šostakovič se v Olomouci ujal role supervizora při nahrávání dvou klavírních koncertů svého slavného otce, ruského hudebního skladatele Dmitrije Šostakoviče. Původně měl stanout za dirigentským pultíkem, zabránila mu v tom ale nemoc rukou. Zvláště ke *Koncertu č. 2* má dirigent zvláštní vztah, otec ho totiž složil přímo pro něj, řekl Maxim Šostakovič, jenž je také pianistou. V Olomouci bude pobývat na půdě Moravské filharmonie několik dní.

Vokální kvartet The Swings vydává *Sen bez konce*

Kvarteto The Swings tvoří Petr Hanzlík, Petr Jindra, Pavel Švestka a Jiří Hruška. První zmíněný Petr Hanzlík je také aranžérem a skladatelem některých písní. Mezi textaři se na desce *Sen bez konce* objevuje několikrát básník Josef Kainar. S The Swings spolupracuje jako „mentor“ jazzman a kontrabasista Vít Fiala. Ten ocenil, že The Swings se drží amerického stylu jazzu. „Myslím, že dělají dobře, že se bezostyšně hlásí k americkým vzorům, protože tam to prostě vymysleli dobře.“

Houslista Ivan Ženatý zahájí své turné s českým repertoárem na Hradě

S ryze českým repertoárem pořádá mezinárodně uznávaný houslista Ivan Ženatý turné nazvané Praha – Milano – New York. Zahájil ho v neděli 18. listopadu v Rudolfově galerii Pražského hradu. Ženatého doprovodil irský klavírista James Vaughan, který je považován za jednoho z nejvyhledávanějších hráčů komorní hudby a v české metropoli se představil vůbec poprvé. Zazněly *Romantické kusy* a *Sonáta F dur* od Antonína Dvořáka, *Houslová sonáta* upravená pro housle a klavír od Leoše Janáčka a *Z domoviny* Bedřicha Smetany. Turné, které je pro interprety prvním společným, skončí koncertem v newyorské Carnegie Hall.

Ivan Ženatý patří k nejvýznamnějším českým houslovým virtuosům, od letošního roku působí jako profesor na prestižním Clevelandském hudebním institutu. Díky newyorské nadaci Harmony hraje na vzácné housle Giuseppe Guarneriho „del Gesu“ z roku 1740.

V Angers a Nantes se představily Smetanovy *Dvě vdovy*

Koncem září měla ve francouzském městě Angers premiéru Smetanova opera *Dvě vdovy* v mezinárodním obsazení a s česko-slovenskými sólisty. V roli Karolíny se představil Lenka Máčliková, host Slovenského národního divadla i první české scény. Podhájského svěřili francouzští inscenátoři stálému hostu opery Národního divadla v Praze tenoristovi Aleši Brisceinovi.

Dvě vdovy napsal Smetana podle francouzské předlohy Jean-Pierra Féliciena Mallefilla (1813-1868) na libreto Emanuela Züngela. Právě Mallefille byl zřejmě důvod, proč se v roce 135. výročí definitivní úpravy tohoto díla Bedřichem Smetanou rozhodli v Nantes uvést tuto jeho šestou operu. Ředitel opery v Angers a Nantes Jean-Paul

Davois na otázku, jestli je nějaký zvláštní důvod, proč uvádějí *Dvě vdovy*, odpověděl, že hlavním impulzem byla změna repertoáru z takzvaných velkých repertoárových inscenací typu *Carmen* či *Tosky*. V minulých letech její soubor s úspěchem uvedl Janáčkovu díla *Její pastorkyňa* a *Věc Makropulos*, která se ve Francii v posledních dvaceti letech příliš nehrála a v současnosti jsou populární. Vedení opery se inspirovalo tímto vývojem a snaží se teď objevit pro francouzské posluchače hudbu Bedřicha Smetany.

Operní pěvkyně Kožená je laureátkou německé Händelovy ceny

Mezzosopranistka Magdalena Kožená dostane v Německu prestižní Händelovu cenu, kterou uděluje rodiště slavného německého skladatele, město Halle. To se českou operní pěvkyní rozhodlo ocenit za její vynikající interpretace díla Georga Friedricha Händela. Devětatřicetiletá rodačka z Brna cenu převezme příští rok 14. června během tradičních Händelových hudebních slavností ve středoněmeckém městě. V jejich rámci bude mít laureátka vlastní galakonzert.

Šéfdirigent filharmonie Bělohlávek: Usilujeme o návrat na ruská pódia

Šéfdirigent České filharmonie (ČF) Jiří Bělohlávek považuje za jednu z nejdůležitějších zahraničních cest s orchestrem turné do Velké Británie, Německa i Spojených států. ČF podle něj usiluje ale také o návrat do ruských sálů, přinejmenším do Moskvy a Petrohradu. Měli bychom mít otevřený kontakt na Západ i na Východ, řekl šéfdirigent. Dostat se znovu na ruská pódia není podle Bělohlávky úplně snadné, kontakt s nimi byl téměř přerušeno, ačkoli filharmonie navštívila Moskvu náhodou před třemi lety. „Myslím, že to je škoda. Měli bychom mít otevřená okna na obě strany, nejenom na Západ, ale i na Východ. My je máme otevřené na Dálný východ velmi silně, Japonsko je dlouhodobá tradiční destinace. K tomu se řadí Korea, Tchaj-wan a v posledních letech i Čína. Jsou to samozřejmě důležité trhy pro budoucí léta,“ řekl Bělohlávek. Filharmonie neopomene ani evropské hudební festivaly, v této sezóně ji čeká výjezd kromě Velké Británie a Německa také do Španělska a Abú Zabí ve Spojených arabských emirátech. Vyjednává se o rezidenci ve Vídni se třemi koncerty pro rok 2014.

Supraphon i Bělohlávkův orchestr BBC získaly Gramophone Awards

České hudební vydavatelství Supraphon a záznam Symfonického orchestru BBC pod taktovkou Jiřího Bělohlávky v Londýně získaly prestižní ceny Gramophone Awards. Oceněné album Symfonického orchestru BBC z vydavatelství Onyx obsahuje šest symfonií Bohuslava Martinů. Kritik Mike Ashman o oceněném albu řekl, že Bělohlávkův orchestr „jasně a znamenitě uchopil bolest a napětí“ hudby českého skladatele. Supraphon byl oceněn za CD s archivním záznamem symfonické básně *Má vlast* Bedřicha Smetany v podání České filharmonie s dirigentem Václavem Talichem. Nahrávka *Mé vlasti* vznikla za výjimečných okolností 5. června 1939 v protektorátní Praze

v Národním divadle. Záznam koncertu se zachoval díky přímému přenosu do několika evropských měst. Nahrávku pořídil Norský rozhlas, který tehdy disponoval nejmoder-

nější technologií záznamu zvuku. Kritik Rob Cowan v časopise *Gramophone* ji označil za snad nejsilnější *Mou vlast*, jaká kdy byla natočena.

IN MEMORIAM

27. září zemřel v Brně vynikající divadelní dramaturg, divadelní a literární teoretik, čelný představitel české sémiotiky, občasný režisér a častý překladatel především muzikálových textů, držitel Ceny města Brna, dramaturg zpěvohry Národního divadla Brno, prof. Ivo Osolobě.

Ivo Osolobě se narodil 26. 3. 1928 v Brně, od roku 1939 studoval na první brněnské české reálce, později změněnou na reálné gymnázium, od roku 1947 divadelní vědu a estetiku na FF MU. Ještě před vojenskou službou (1953-1955) nastoupil do brněnské zpěvohry jako lektor-dramaturg. Na počátku sezóny 1956/57 přešel do činohry, v roce 1959 se opět vrátil do zpěvohry a působil zde – kromě sezóny 1980/81, kdy byl stipendistou Nizozemského ústavu pro pokročilá studia ve Wassenaaru (NIAS, Netherlands Institute of Advanced Studies) – ve funkci dramaturga až do roku 1989. Po odchodu do důchodu byl zaměstnán jako vědecký pracovník Kabinetu dějin a teorie divadla ÚČL (1990) a dramaturg Hudebního divadla v Karlíně (1991). V roce 1993 získal stipendium na Graduate School of the City University of New York (CUNY). V roce 1994 se habilitoval a od téhož roku působil na Divadelní fakultě JAMU a na FF MU v Brně. V roce 2001 byl jmenován profesorem v oboru teorie a dějin divadla.

Od roku 1965 byl členem Skupiny pro exaktní metody a mezioborové vztahy založené Jiřím Levým. Roku 1972 spolu s Karlem Palou, Miroslavem Procházkou a Bohumírem Palkem inicioval zrod Pracovní skupiny pro sémiotickou a matematickou lingvistiku při Čs. kybernetické společnosti. Od roku 1970 byl členem exekutivy International Association of Semiotic Studies, od roku 1985 čestný člen Society of America a od roku 1990 též International Association of Visual Semiotics a dalších mezinárodních institucí. V letech 1990-2000 byl prezidentem čs. národního centra International Association of Theatre Critics.

Milý Petře,

cítím hlubokou bolest s odchodem Vašeho otce a mého drahého přítele, přijměte prosím ode mne upřímnou kondolenci.

Umberto Eco

Caro Petr

Profondamente addolorato per la scomparsa di Suo padre e del mio caro amico, La prego di accettare le mie piu sentite condoglianze.

Umberto Eco

Ve věku 95 let zemřela v Praze Geraldine Muchová

V Praze zemřela ve věku 95 let Geraldine Muchová, manželka spisovatele Jiřího Muchy a snaha malíře Alfonse Muchy.

Geraldine Muchová byla původem Skotka, byla úspěšnou hudební skladatelkou a od roku 1945 žila v Praze. Narodila se 5. července 1917 v Londýně. S Jiřím Muchou se seznámila za druhé světové války a po jejím skončení ho následovala do Prahy. Česká hudební kultura na ni udělala velký dojem. Měla prý širší záběr než scéna v Londýně, kde Geraldine Muchová studovala na Královské hudební akademii. Mezi její velké práce patří klavírní koncert, suita českých lidových melodií či hudba pro balet *Macbeth*. V komunistickém Československu se nadaná umělkyně živila také jako překladatelka a pracovala v hudebním nakladatelství.

NAROZENINY

Pavel Vaněk (* 25. 11. 1957, Domažlice) – sbormistr. Po studiích na konzervatoři a AMU působil jako korepetitor v Plzni, byl korepetitorem a sbormistrem Pražského mužského sboru, posléze angažován do ND jako sbormistr. Věnuje se i koncertní a pedagogické činnosti.

Jiří Kout (* 26. 12. 1937, Nové Dvory) – dirigent. Začínal u plzeňské opery, pro nesouhlas s vojenskou intervencí bratrských armád do ČSSR v roce 1968 byl propuštěn, ale

po hostování v ND v roce 1972 byl zde angažován. V roce 1978 odešel do Düsseldorfu, v Saarbrückenu se stal ředitelem opery, působil jako dirigent Německé opery v Berlíně a byl hudebním ředitelem v Lipsku. Působil v řadě světových operních domů, kde propagoval českou hudbu (v Covent Garden uvedl *Její pastorkyni*, v Paříži a Los Angeles *Káťu Kabanovou* atd.).

Prezident Klaus navštívil s prezidentem Gauckem Lidice

Německý prezident Joachim Gauck navštívil s prezidentem Václavem Klausem Lidice. V obci vypálené nacisty strávili asi dvě hodiny. Prezident Gauck položil věnce u společného hrobu lidických mužů společně s lidmi, kteří tragédii přežili, a poklonil se s nimi památce obětí. Stejný ceremoniál se uskutečnil u pomníku dětských obětí války, kde věnec společně s Gauckem položil Klaus. Joachim Gauck v doprovodu své partnerky Daniely Schadt si prohlédli expozici muzea a na vlastní žádost prezidenta Gaucka se setkali a pohovořili s lidmi, kteří tragédii přežili.

Návštěvu německého prezidenta Joachima Gaucka v Lidicích považuje historik Eduard Stehlík, který německého prezidenta v Lidickém památníku doprovázel, za nevídaný okamžik. „Lidé, kteří běsnění přežili, ho přijali jako přítele,“ komentuje v deníku *Mladá fronta Dnes*. Žádnému německému politikovi se ještě nestalo, aby mu někdo, je muž nacisté vyvraždili rodinu, podal ruku, tak jak to učinila Miloslava Kalibová a německy řekla: „Jsme moc rádi, že Vás máme mezi sebou. Vítejte, pane prezidente.“ „Celkem to na něj nějak působilo, měl takový smutný a upřímný výraz v očích (...) byl skutečně takový lidský,“ řekla novinářům Kalibová.

Nový německý prezident k 70. výročí vyhlazení Lidic poslal letos v červnu Klausovi dopis. Ujistil ho, že si je Německo vědomo historické odpovědnosti za masakry v Lidicích a Ležákách a sdílí bolest nad oběťmi. Vyjádřil také obdiv nad odvahou československých výsadkářů, kteří v květnu 1942 spáchali atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, jenž se stal nacistům záminkou ke zlikvidování obou obcí. Klaus v odpovědi německému prezidentovi uvedl, že si jeho gesta velmi váží a považuje ho za silný výrok o tragické době okupace a zločinech nacismu.

Vysídlení sudetských Němců zůstalo nevyřčenou překážkou ve vztazích obou zemí, které jsou podle vyjádření obou prezidentů nejlepší v historii.

„Je to moje první návštěva a chtěl bych ji věnovat jen jednomu tématu. Téma nevinných lidí, kteří byli vysídleni, je také silné a přijde na řadu možná později. Je to ale česká debata, vypořádat se s tím, co se po válce stalo,“ vysvětlil Gauck.

Prezident Václav Klaus u slavnostního oběda s německým prezidentem varoval před evropským superstátem

a vyzval k rozvolnění eurozóny. Jeho německý protějšek Joachim Gauck naopak zdůraznil odpovědnost za myšlenku sjednocené Evropy. Připomněl také zásluhy československé Charty 77 a ocenil smíření, které společný evropský projekt Čechům a Němcům přináší. Prezidenti to uvedli v projevech na slavnostním obědě, který Hrad uspořádal při příležitosti státní návštěvy Gaucka v ČR. „Je správné, když o problémech, které se vyskytnou, podrobně diskutujeme. Stejně tak důležité však je, abychom kouzlo tohoto »zázraku Evropa« uchovali,“ uvedl Gauck. Připomněl, že Klaus ve své řeči při loňském pohřbu prvního českého prezidenta Václava Havla žádal, aby odpovědnost nebyla prázdným pojmem. „Z celého srdce s vámi souhlasím. My Němci a Češi jsme s hodnotami sjednocené Evropy převzali odpovědnost, abychom tuto Evropu zabezpečili, ale také ji trpělivě a rozhodně dále rozvíjeli,“ uvedl Gauck. V evropském zájmu podle něj je, aby všichni „společný evropský řád brali vážně a závazně jej prosazovali“.

Zpráva o útoku na českého prezidenta Václava Klause obletěla svět

Zprávu o útoku na českého prezidenta otiskla média po celém světě, i když se redakce omezují na stručné agenturní zprávy a střelbu nijak nekomentují. Šéf útvaru pro ochranu prezidenta Jiří Sklenka sám odstoupil z funkce. Cítí osobní odpovědnost za své podřízené, kteří selhali při incidentu v Chrastavě na Liberecku, kde šestadvacetiletý muž několikrát vystřelil z plastové pistole na prezidenta Václava Klause. Selhání vidí odborný tým mj. i v reakci prezidentových strážců. „Ochranka měla bezprostředně zajistit útočníka. Možné diskuse o tom, že se jedná o hračku, o pistoli, která střílí umělohmotné náboje, je sice jeden fakt, ale držel ji dospělý člověk a byl v takové bezprostřední blízkosti pana prezidenta, že kdyby do něj někdo strčil nebo sám od sebe zvedl hlavěň, tak mohl prezidentu republiky způsobit vážné zranění.“ Zajištěnému muži, který před svým zatčením novinářům vysvětlil, že na Klause strčil, neboť politici jsou „slepí a hlouzí k nářkům lidu“ a tohle prý byla jediná možnost, jak dát najevo nespokojenost, hrozí za výtržnost dva roky vězení.

Prezident Klaus ocenil na Hradě scénáristu a režiséra Vojtěcha Jasného

Prezident Václav Klaus na Pražském hradě vyznamenal scénáristu a režiséra Vojtěcha Jasného. Tvůrci proslulému lyrickým způsobem vyprávění předal Zlatou plaketu prezidenta republiky s dvouletým zpožděním, ocenění udělil u příležitosti umělcových 85. narozenin. „Pan režisér byl tehdy v zahraničí, jsem rád, že mohu tomuto velkému filmaři předat ocenění dodatečně,“ uvedl Klaus.

Prezident Václav Klaus ocenil umělce Jana Koblasu

Plaketu prezidenta republiky převzal na Hradě prof. Jan Koblasa, malíř, sochař a autor filozofických esejů. Václav Klaus ho v přiloženém dopise k jeho osmdesátinám ocenil jako osobnost uznávanou celou společností. Na jaře měl Koblasa velkou výstavu v Jízdárně Pražského hradu.

Jan Koblasa (* 5. 10. 1932, Tábor) – sochař, malíř a scénograf je jedním z nejuznávanějších exilových umělců. Vydal několik sbírek své poezie, vyučoval několik let na Akademii výtvarných umění v Praze, v devadesátých letech v Česku vydal velkou monografii, podílel se na knižní tvorbě básníka Karla Šiktance a kromě jiného vytvořil i pomník

hudebnímu skladateli Gustavu Mahlerovi. Ve svém díle se vždy pokoušel vyjádřit svůj životní pocit. Osobitá forma expresivního, obsahově bohatého výrazu, jež zprvu prošla fází radikální abstrakce, si udržuje nekonvenční zobrazení člověka a jeho osudu. Přispívá k tomu důraz na archetypové a mytické složky díla, v jejichž poselství Koblasa nachází analogie k současné životní zkušenosti. Okupace Československa v srpnu 1968 ho zastihla v Itálii. Do vlasti se nevrátil, získal azyl v severním Německu. V roce 1969 založil v Kielu na Muthesius Fachhochschule obor volné plastiky, který ve funkci profesora vedl až do roku 1998. Žije v Hamburku, kde jeho dílo nachází pozitivní ohlas a respekt. Za svou tvorbu získal řadu ocenění a jeho díla vlastní významné světové sbírky.

Prezident Václav Klaus

Prezident Václav Klaus v závěru svého prezidentského mandátu absolvuje sérii návštěv okolních zemí. V říjnu byl na státní návštěvě Polska, v listopadu na třídení návštěvě v Rakousku, chystá se na Slovensko a možná do Maďarska.

Přímá volba prezidenta ČR

11. a 12. ledna se Češi poprvé v historii vydají přímou volbou vybrat prezidenta. Případné druhé kolo volby se odehraje o dva týdny později. Televizní a rozhlasová kampaň tak voliče zasáhne během vánočních svátků. O termínu přímé volby rozhodl šéf Senátu Milan Štěch z ČSSD. Svoje rozhodnutí zdůvodňuje tím, že v případě pozdějšího termínu by účast ve volbách mohly ohrozit pololetní a jarní prázdniny.

Do první přímé volby se přihlásilo dvacet kandidátů, jedenáct z nich zřejmě splnilo podmínky kandidatury. Podmínkou kandidatury je podpora dvaceti poslanců, nebo deseti senátorů. Pokud ji kandidáti nemají, musí odevzdat petice s minimálně 50 tisíci podpisy.

Nominování politickou stranou:

Jiří Dienstbier, senátor, místopředseda ČSSD. V roce 2005 patřil mezi zakládající členy Družstva fanoušků Bohemians, díky kterému se klub podařilo zachránit z konkurzu.

Karel Schwarzenberg, vicepremiér, ministr zahraničí a předseda TOP 09. Pochází ze známého šlechtického rodu a ví se o něm, že se nevyhýbá ani ostřejším střetům.

Přemysl Sobotka, místopředseda Senátu, původním vzděláním lékař, je jedním z nejdéle sloužících členů Senátu. V horní komoře zasedá nepřetržitě od roku 1996, ODS.

Nominování podpisy:

Jana Bobošíková, původně pracovala jako novinářka, stala se europoslankyní. V roce 2008 ji KSČM navrhla na prezidentku, kandidatury se vzdala ještě před prvním kolem hlasování.

Vladimír Dlouhý, někdejší polistopadový ministr, nyní bankéř. V devadesátých letech se v průzkumech veřejného mínění řadil k nejpoblábnějším českým politikům.

Jan Fischer, expremiér úřednické vlády, původním vzděláním je matematik, statistik. Nyní je viceprezidentem Evropské banky pro obnovu a rozvoj.

Táňa Fischerová, herečka. Během působení ve Sněmovně byla mezi předkladateli zákona o registrovaném partnerství.

Vladimír Franz, skladatel a výtvarník Vzděláním právník, vede Kabinet scénické hudby Akademii múzických umění a je šestinásobným držitelem ceny Alfreda Radoka. Proslul i svým rozsáhlým tetováním.

Tomio Okamura, podnikatel, nově zvolený senátor. Dnes podniká převážně v cestovním ruchu a je mediálně známou tváří.

Zuzana Roithová, europoslankyně za KDU-ČSL. Jako lékařka je spoluzakladatelkou Asociace nemocnic ČR. V poslední době se angažovala v případě vězňené ukrajinské expremiérky Julije Tymošenkové. Málokdo o ní ví, že je bývalá horolezkyně.

Miloš Zeman, expremiér, který kandidoval proti Václavu Klausovi před deseti lety. Je známý svými bonmoty. Devět let šéfoval ČSSD, která se pod jeho vedením vypracovala v jednu ze dvou nejsilnějších politických stran.

Ministerstvo vnitra do boje o Hrad pustilo osm z dvaceti prezidentských uchazečů. Z vážných adeptů vyřadilo šéfkou Suverenity Janu Bobošíkovou, ekonoma Vladimíra Dlouhého a podnikatele a senátora Tomia Okamuru. Podle vnitra měli příliš mnoho chybných údajů na nominačních peticích, počet podpisů tak klesl pod předepsanou hranici 50 000. S určitostí by lidé budoucí hlavu státu měli vybírat mezi trojicí kandidátů, které nominovali poslanci či senátoři, a pětici uchazečů, kteří dodali petice s více než 70 000 podpisy, a vyhnuli se tak vyřazení kvůli chybným údajům. Předsedkyně neparlamentní strany Suverenita Jana Bobošíková se i nadále cítí být prezidentskou kandidátkou a zvažuje další právní kroky. Verdikt ministerstva vnitra bude nyní tým Bobošíkové důkladně analyzovat a v příštích dnech sdělí výsledek. V úvahu podle ní přichází podání k Nejvyššímu správnímu soudu, kasační žaloba, stížnost k Ústavnímu soudu a případně také podání k Evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku.

Podnikatel a senátor Tomio Okamura, jehož ministerstvo vnitra vyřadilo z dalších bojů o Hrad, věří v pravost podpisů, které předložil pro prezidentskou kandidaturu a rozhodne se, zda se kvůli vyřazení z voleb obrátí na soud. Své kandidatury Okamura nelituje. Kampaň mu dala prostor, aby mohl diskutovat o svých volebních tématech a získávat pro ně podporu. Kandidát na prezidenta Vladimír Dlouhý, kterého ministerstvo vnitra vyřadilo z řad adeptů, podá odvolání k Nejvyššímu správnímu soudu. Podle něj se zdá, že ministerstvo udělalo při kontrole podpisů numerickou chybu a odečetlo mu víc podpisů, než mělo. Započetlo jen 38 687 podpisů z více než 59 000 odevzdaných. Dlouhý předběžně odhaduje, že mu mělo být odečteno jen 10 319 podpisů. Konstatoval však, že ani v takovém případě by jeho kandidatura nemohla být zaregistrována. Chce podat odvolání k soudu, aby se skutečný stav kolem podpisů vyjasnil. Ujistil, že je připraven konečně rozhodnutí respektovat. Domnívá se, že ministerstvo vnitra odvedlo solidní práci.

Můžeme-li si být ohledně příštího českého prezidenta v něčem absolutně jisti, tak pouze v tom, že jeho první zahraniční cesta povede na Slovensko. Je to jediná zcela konsensuální odpověď v celé anketě *Lidových novin*, píše autor Sloupku tohoto listu. Její očekávání se vnučuje nato-lik, že nikdo nedal jinou, i kdyby si to nakrásně myslel. Ale pak už je to složitější. Že prezidentskými milostmi je třeba šetřit, na tom se shodnou všichni. Ale jak je odůvodňovat? Má je kontrasignovat vláda? Mají podléhat veřejné kontrole? K tomu se konkrétně vyjádří už málokdo. Očeká-áte-li prezidenta, který ladí s názorem většiny kandidátů, můžete se těšit na vlajku Evropské unie na Hradě. Hledá-áte-li naopak kandidáty, kteří se většinou vymykají, projeví

se to jinde. Třeba u Miloše Zemana, který by na Hradě nechal dosavadního kancléře Weigla – to je nezvyklé gesto ve společnosti zvyklé na výměnu celých garnitur. Či u Karla Schwarzenberga, který by vyznamenal Josefa Mašína. Je v tom důsledný, ale i jediný. Je však třeba dodat jednu věc. Anketa shrnuje otázky, které se logicky očekávají. Ovšem duch té či oné prezidentury se projeví v problémech, které nelze předvídat ani nastudovat: Jak se projeví hlava státu k vládě, která ztrácí jasnou většinu ve prospěch málem už příslovečně 101? Bude jí vetovat zákony? Nebo bude neutrální? Toto jsou otázky, na které žádný kandidát předem neodpoví, uzavírá autor Sloupku *Lidových novin*.

Sněmovna schválila daňový balíček, vyslovila tím důvěru vládě

Sněmovna v závěrečném čtení schválila vládní daňový balíček. Tím současně vyslovila důvěru koaliční vládě Petra Nečase. Balíček počítá zejména se zvýšením sazeb DPH od příštího roku na 15 a 21 procent. Aby platil, musí ho ještě projednat Senát a podepsat prezident. Odpor části ODS k zvyšování daní způsobil několik týdnů trvající vládní krizi, odklad schvalování rozpočtu a vyústil v rezignaci tří poslanců strany na mandát. Návrh po zhruba tříhodinové rozpravě podpořilo 101 poslanců ze 195 přítomných. Zapotřebí bylo 98 hlasů. Pro předlohu hlasovali i nezařazení poslanci Josef Dobeš, Milan Štoviček a Jaroslav Škárka (dříve všichni VV). Bývalí poslanci ODS Michal Doktor a Pavel Bém nehlasovali vůbec, jeden z bývalých „rebelů“ ODS Radim Fiala se hlasování zdržel, jak avizoval. Koalici chyběl omluvený Jiří Besser (TOP 09 a Starostové). Tři nespokojenci z řad občanských demokratů, Petr Tluchoř, Marek Šnajdr a Ivan Fuksa, kteří s balíčkem nesouhlasili, ráno složili poslanecký mandát. Nastoupili za ně náhradníci.

Církevní restituce – zákon o majetkovém vyrovnání státu s církvemi bude platit

Sněmovna kromě zvýšení daní přijala i druhý významný zákon, a to je zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi, takzvané církevní restituce. Sněmovna je schválila i napodruhé a přehlasovala tak veto Senátu.

Prezident Václav Klaus zákon o majetkovém vyrovnání státu s církvemi nevetoval, ale ani nepodepsal. Prezident poukázal na to, že nad schváleným řešením nepanuje konsenzus na politické scéně ani ve společnosti. Předloha, která předpokládá naturální restituce a peněžité vyrovnání, nastoluje podle Klause nerovné podmínky v restitucích. „Církev oproti ostatním a na úkor ostatních zvýhodňuje,“ napsal prezident. Obává se kvůli tomu případného vzniku nových restitučních nároků. Zákon vytváří podle Václava Klause také precedens pro možné zpochybnění majetkových poměrů před únorem 1948. Prezident rovněž poukazuje na to, že peníze mají dostat i církve, kterých se zabránil majetků komunistickým režimem netýká.

Arcibiskup Dominik Duka vítá to, že Václav Klaus nechce stát v cestě majetkovému narovnání církví. Premiér Petr Nečas respektuje právo Václava Klause nechat restituce bez podpisu. Majetkové vyrovnání s církvemi podle Nečase napravit křivdy a přispěje k rozvoji měst. Sociální demokracie prezident Klaus pouhým nepodepsáním zákona o církevních restitucích zklamal. Podle předsedy ČSSD Bohuslava Sobotky podají ústavní stížnost.

ČSSD má devět krajů, KSČM dva, ODS a Starostové Liberecka po jednom

ČSSD vyhrála letošní krajské volby v devíti regionech, ve čtyřech vítězství z roku 2008 neobhájila. V Ústeckém a Karlovarském kraji totiž největší podporu získala KSČM, která i díky přírůstku mandátů byla nejuspěšnější stranou. Pro ODS volby skončily porážkou přes výhru v Plzeňském kraji. Starostové pro Liberecký kraj vyhráli ve svém

regionu. Podle výsledků na volebním <http://www.volby.cz> serveru Českého statistického úřadu byla volební účast 36,89 procenta, před čtyřmi lety dosáhla na zatím rekordních 40,3 procenta.

ČSSD přišla o 75 mandátů, ODS o 78, KSČM naopak 68 křesel získala. TOP 09 s hnutím Starostové získala navíc 37 zastupitelů, lidovci si polepšili o pět křesel. Krajské zastupitele získaly i některé menší strany a regionální uskupení včetně nově založených. Pro sociální demokracii hlasovalo 23,6 procenta voličů, pro KSČM 20,4 procenta. ODS přišlo podpořit 12,3 procenta voličů. KDU-ČSL, která ovšem kandiduje v různých krajských koalicích, dosáhla v součtu na 9,9 procenta hlasů. Pro koalici TOP 09/STAN hlasovalo 6,6 procenta lidí. Žádná další strana nezískala v republikovém součtu více než pět procent hlasů.

ČSSD vyhrála v Jihočeském, Jihomoravském, Královéhradeckém, Zlínském, Moravskoslezském, Středočeském, Pardubickém, Olomouckém kraji a na Vysočině. V dalších třech krajích skončila druhá, v Libereckém až čtvrtá. Komunisté obsadili druhou příčku v devíti regionech, v Plzeňském a Zlínském kraji pak pomyslný bronz. ODS nejčastěji patřilo v krajích čtvrté místo, na které sestoupila v sedmi regionech, v Libereckém a Zlínském kraji dokonce klesla až na pátou příčku. Ve třech regionech byla třetí, na druhé místo v žádném z krajů nedosáhla. TOP 09 se s hnutím Starostů dostala do deseti zastupitelstev, ve třech krajích byla čtvrtá, v pěti pátá a ve dvou šestá. KDU-ČSL nebo její koalice uspěly v bitvě o devět zastupitelstev. Ve Zlínském kraji byli lidovci druzí, v pěti krajích třetí, v Moravskoslezském čtvrtí. Pátí skončili v Jihočeském a v Ústeckém kraji, kde kandidovali v rámci seskupení PRO kraj. V tomto regionu ale žádného zastupitele nezískali.

Hospodářské noviny píší o studentech jihočeských gymnázií, kteří hrozí stávkou, pokud na krajském „ministerstvu školství“ bude sedět komunistka. „Vyhrát nemohou, ale právě proto jim fandíme,“ píše deník. „A mrzí nás, že jde zatím o jediný viditelný protest proti instalaci komunistů k moci.“ Deník připomíná, že hejtman Zimola „reagoval mimořádně trapně“: Nebudu s nimi jednat, jen vyhrožuji. A komunistická radní: Vždyť oni socialismus ani nezažili. „Zřetelně slyšíme ozvěnu projevu Miroslava Štěpána z listopadu 1989, kdy tento, později odsouzený komunistický aparátčík hřímal: Přece nám tady nebudou poroučet žádné děti.“ Argument používaný sociálnědemokratickým hejtmanem Zimolou, že to tak voliči chtějí a že nebude kritizovat komunisty dřív, než se projeví, je podle Hospodářských novin ostudný. „Za prvé: voliči nikoho nenutí uzavírat koalici s komunisty. A za druhé: komunisté už se projevíli dostatečně. A je ostuda téhle země, že jí to musejí připomínat jihočeští teenageři právě tři dny před sedmým listopadem.“

Několik středních jihočeských škol a Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity hodinu stávkovaly. Studenti tím vyjádřili protest proti tomu, že školství v kraji vede radní za KSČM. Stávku vyhlásilo treboňské gymnázium a postupně se k němu připojily střední školy v Českých Budějovicích, Soběslavi, Jindřichově Hradci, Kaplici, Táboru, Prachaticích, Písku a Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity. „Nechceme, aby zástupce totalitní strany navrho-

vala odvolávání ředitelů škol v kraji. A hlavně protestujeme proti koalici ČSSD a KSČM,“ uvedl v téměř zaplněné aule treboňského gymnázia vůdce tamních studentů Dominik Hořejší.

Po senátních volbách má ČSSD nově 46 křesel, ODS 15, lidovci 6 a KSČM 2

Letošní senátní volby vyhrála ve 13 z 27 obvodů ČSSD. ODS obhajovala třináct mandátů, ve druhém kole voleb měla ve hře deset kandidátů, zvítězila ale jen ve čtyřech obvodech. ČSSD bude tak mít po letošních volbách 46 senátorů, od posledních senátních voleb pět nových křesel získala a stala se tak neúspěšnější stranou v historii horní komory. ODS naopak deset mandátů ztratila, bude mít jen 15 z 81 senátorů, nejméně od vzniku Senátu v roce 1996. TOP 09 s hnutím Starostové a nezávislí se podařilo obhájit dva mandáty, celkově bude mít čtyři. K zachování jejich pětičlenného klubu jim jeden senátor chybí. V podstatě na svém zůstali lidovci, kteří dokázali obhájit také dva mandáty a budou mít přinejmenším šest senátorů. Komunisté získali jediné senátorské křeslo. To obhájil chomutovský senátor Václav Homolka. V jedenácti dalších volebních obvodech kandidáti KSČM, kteří prošli do druhého kola voleb, neuspěli. Komunisté ani na devátý pokus nezískají stranický senátorský klub, ke kterému by potřebovali čtyři senátory. V horní komoře tak bude mít KSČM nadále pouze dva zástupce. Dvoučlenné zastoupení v Senátu zůstalo také hnutí Severočeši.cz.

Levice tak bude mít v Senátu poprvé ústavní většinu 49 hlasů. ČSSD a KSČM spolu se zemanovcem Vladimírem Drymlem (dříve ČSSD) k ní získaly ve volbách potřebných čtrnáct křesel. Využít by ji mohly ke změně ústavních zákonů nebo listiny základních práv a svobod jedině v případě, že stejné většiny dosáhnou v příštích volbách i v Poslanecké sněmovně. V dolní komoře parlamentu představuje ústavní většina 120 z 200 křesel.

Předsedou Senátu byl znovu zvolen Milan Štěch

Předsedou Senátu byl podle očekávání znovu zvolen Milan Štěch (ČSSD). Neměl protikandidáta. V tajné volbě získal 74 ze 79 odevzdaných hlasů, oznámil předseda senátní volební komise Tomáš Kládívk. Štěch po svém zvolení poděkoval za podporu a uvedl, že si uvědomuje zodpovědnost za dobrý obraz práce Senátu a také spoluzodpovědnost za kvalitu přijímaných zákonů. Štěcha před volbou kromě předsedy senátorů ČSSD Petra Víchy podpořila i jménem svého stranického kolegy senátorka KSČM Marta Bayerová. Místopředsedy Senátu byli zvoleni Alena Gajdůšková, Zdeněk Škromach (oba ČSSD) a Přemysl Sobotka (ODS).

LIDEM zvolila vedení, šéfkou je Peake

Nejmenší vládní strana liberálních demokratů LIDEM má své první oficiální vedení. Delegáti ustavujícího sněmu v Brně zvolili předsedkyní vicepremiérku Karolínu Peake. Peake byla jedinou kandidátkou na tento post. Zvolilo jí 68 ze 70 delegátů sjezdu.

Nová česká ministryně práce a sociálních věcí a tzv. sKarty

Jaromír Drábek z pravicové TOP 09 patřil mezi nejvíce nenáviděné členy současného kabinetu premiéra Petra Nečase. Důvodů pro tuto skutečnost existuje celá řada. Jaromír Drábek realizoval značně tvrdým způsobem řadu opatření ve svém resortu, které směřovaly především k úspoře veřejných financí a poškozovaly především příjemce různých dávek včetně třeba zdravotně postižených. Vší vahou také prosazoval současnou podobu penzijní reformy, která podle řady odborníků přihrává zisky hlavně soukromým finančním institucím a výrazně zvyhodňuje nejlépe vydělávající.

Jaromír Drábek také stál za některými projekty, které směřovaly k šikanování nezaměstnaných a dalších příjemců státních dávek. Jeho reformy mj. vedly ke značnému zdržení ve vyplácení dávek, což uvrhlo řadu například tělesně postižených do značných obtíží. Mnoha postiženým také jejich příjmy snížil a prosadil zrušení některých kategorií zdravotních postižení. Stal se hlavním obhájcem projektu veřejných prací pro nezaměstnané, který podle oponentů znamená v praxi zavádění nucených prací ve velkém rozsahu. Praxi kritizovala i řada odborníků a mj. i ombudsman.

Další podobně kontroverzní ohlas měla také snaha zavést systém povinných tzv. sociálních karet (tzv. sKaret) pro příjemce dávek. V praxi by to znamenalo, že by se dávky nevyplácely přímo v hotovosti, ale příjemce by je dostával na speciální účet, z něhož by mohl čerpat peníze prostřednictvím sociální karty. Ministr Drábek se spolupracovníky podepsal obří kontrakt s Českou spořitelnou (fungující v rámci rakouské skupiny Erste) na celý systém, snažil se však mlžit o jeho skutečném rozsahu. V současnosti dokonce samotný premiér Petr Nečas tvrdí, že Drábek nepřesně informoval i vládu. Občanská demokratická strana totiž rezolutně požadovala, aby sKarta nebyla povinná pro důchodce, z nichž mnozí mají zavedené vlastní účty a nový systém by pro ně znamenal zbytečnou zátěž. Navíc řada důchodců na venkově by se jen obtížně dostávala k příslušnému bankomatu. Specifický problém pak představují postižení, z nichž nezanedbatelná část by vzhledem ke svým zdravotním omezením nemohla bez cizí pomoci bankomaty využívat. Smlouva ale prakticky předpokládá rozšíření sKaret na všechny příjemce dávek a jakákoliv změna v tomto směru se jevila jako docela složitý právní problém. Nakonec se ale ukazuje, že určitý kompromis ve smyslu dobrovolnosti karet nakonec s Českou spořitelnou dojednal osobně premiér Petr Nečas. Finanční gigant mu raději vyšel vstříc, aby neohrozil celý kontakt.

Kauza sKaret, kterou opozice označuje za jeden z největších tunelů v oblasti sociálního zabezpečení, se však nakonec nestala oficiálním důvodem pro odchod ministra Drábka z úřadu. Podnětem bylo zatčení jednoho z nejbližších Drábkových spolupracovníků na ministerstvu – jeho náměstka Vladimíra Šišky (mimořádně člověka, který kontrakt na sKarty za ministerstvo podepsal) a vedoucího odboru IT na ministerstvu Milana Hojera. Oba vysocí úředníci údajně měli nabízet úplatek jedné z firem za to, že stáhne svoji žalobu k antimonopolnímu úřadu právě kvůli postupu ministerstva při rozdělování zakázek na systémy řídicí distribuci sociálních dávek. Ministr Drábek se sice

snažil taktizovat, ale i po značném nátlaku z vlastní strany se nakonec rozhodl ke konci října rezignovat.

V té době však vrcholila jedna z vládních krizí a nebylo jasné, zda nový ministr nepřevzme svůj úřad na pouhých několik dní. Jako o Drábkově nástupci se mluvilo nejprve o místopředsedkyni strany TOP 09 Heleně Langšádlové, post byl nabídnout údajně také Vladimíru Bezděkovi, který byl v minulosti předsedou komise odborníků vypracovávající obrysy důchodové reformy. Oba uvedení však nejistý post odmítli. Nakonec na sklonku října byla jako kandidátka TOP 09 na post ministra práce a sociálních věcí představena bývalá poslankyně, senátorka a v letech 2002-2004 náměstkyně ministra práce a sociálních věcí pro oblast sociální politiky Ludmila Müllerová. Ministryně se stala v polovině listopadu a hned musela řešit nahromaděné problémy. Zároveň vyzvala k dialogu i sociálnědemokratickou opozici, která však k nové člence kabinetu přistupuje s velkou opatrností, protože v éře Jaromíra Drábka působila na ministerstvu jako poradkyně.

Prvním polem, kam bude muset Ludmila Müllerová nepřít svou pozornost, jsou určitě právě ty zmiňované sKarty. Občanská demokratická strana totiž stále trvá na tom, aby u důchodců jejich používání bylo dobrovolné. A samozřejmě od počátku roku se rozběhne důchodová reforma, protože poslanecká sněmovna v listopadu přehlasovala veto prezidenta republiky k prováděcímu zákonu této reformy. Přitom se zatím podle některých průzkumů zdá, že důchodová reforma může mít hned v počátcích velké problémy. Vstup do tzv. druhého pilíře totiž údajně plánuje zatím jen desetina občanů. Odrazuje je především skutečnost, že z pilíře nepůjde vystoupit. Kromě toho je děsí také sociální demokracie, která dává jasně najevo, že v případě svého úspěchu v příštích parlamentních volbách druhý pilíř bez milosti zlikviduje. Navíc některé propočty publikované v českém denním tisku naznačují, že okruh lidí, kterým se reforma v dané podobě vyplatí, je jen skutečně malá.

Lze tedy říct, že Ludmila Müllerová usedla do mimořádně horkého křesla a stojí před velice těžkými úkoly. Riziko neúspěchu je přitom neobvykle vysoké. Snad alespoň Ludmila Müllerová poněkud změnila vnější styl ministerstva. Zatímco Jaromír Drábek vystupoval mimořádně tvrdě a ani se příliš nenamáhal předstírat jakoukoliv empatii s oběťmi jeho škrťů, jeho nástupkyně, mimochodem třetí žena v původně zcela pánské vládě, hodlá pravděpodobně zvolit přece jen jemnější tón. Je ale hodně velká otázka, zda to bude občanům sužovaným škrty a hospodářskou recesí stačit.

(MaFr)

Ministr Schwarzenberg dostane v Německu cenu za mezinárodní porozumění

Český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg obdrží v Německu letošní Cenu Marion Dönhoffové za mezinárodní porozumění a usmíření. Oznamil to týdeník *Zeit* spolu se dvěma nadacemi, které prestižní ocenění od roku 2003 udělují. K jeho dřívějším nositelům patří například nositelé Nobelovy ceny za mír Desmond Tutu a Michail Gorbačov. Karel Schwarzenberg cenu dostane za své dlouholeté angažmá za lidská práva. Šéf české diplomacie převezme cenu pojmenovanou po někdejší vydavatelce týdeníku *Die Zeit* 2. prosince v Hamburku.

Petr Pithart dostane od německé nadace mezinárodní cenu sv. Vojtěcha

Německá nadace Adalbert Stiftung udělí svou Mezinárodní cenu svatého Vojtěcha pro rok 2013 bývalému českému premiérovi a dlouholetému předsedovi Senátu Petru Pithartovi. Nadace sídlící v Krefeldu tak chce ocenit jeho občanskou a politickou činnost pro Českou republiku a Evropu. Dvaasedmdesátiletý politik se podle nadace zasadil o smíření Čechů s Němci a o vytvoření takzvané visehradské skupiny, v níž se pro řešení společných problémů spojilo Česko, Slovensko, Polsko a Maďarsko.

Diplomaté USA uspořádali v Praze noční volební party

Noční a brzkou ranní volební párty s debatami uspořádalo americké velvyslanectví v Praze. Diplomaté v americkém centru spolu s pozvanými hosty, novináři a příznivci sledovali v televizích vývoj klání mezi prezidentem Barackem Obamou, zastupujícím demokrata, a jeho neúspěšným republikánským vyzyvatelem Mittem Romneym. Zhruba kolem 05:30 SEČ bylo jasné, že se Obamovi podařilo mandát obhájit. „Výsledek voleb znamená kontinuitu v USA, americké vedení bude pokračovat ve své politice na podporu cesty z recese,“ řekl ČTK velvyslanec Norman Eisen poté, co Mitt Romney uznal porážku a Barack Obama promluvil k Američanům. V česko-amerických vztazích Norman Eisen očekává i nadále sdílení společných hodnot a zvýšení obchodní spolupráce. Premiér Petr Nečas věří, že na dobré a intenzivní vztahy mezi českou vládou a administrativou USA se po znovuzvolení Baracka Obamy podaří navázat i v dalších letech. Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg míní, že Barack Obama bude v první polovině volebního období velmi silný prezident. Ministr je zvědavý na svého nového amerického kolegu.

Armáda si připomněla Den válečných veteránů

U památníku na pražském Vítkově si armáda připomněla Den válečných veteránů. Ministr obrany Alexandr Vondra (ODS) při té příležitosti vyznamenal čtrnáct z nich, a to jak hrdiny druhé světové války, tak i účastníky novodobých konfliktů. Podle ministra se armáda snaží o veterány pečovat stále víc, u mladých navrátilců usiluje hlavně o jejich začlenění do civilního života. „Patřit k veteránům je stále poctou i závazkem,“ řekl Vondra na slavnostním pietním aktu. Záslužný kříž pak převzala například Helena Steblová, která za nacistické okupace pomohla raněnému partyzánovi a po udání byla i s celou rodinou zatčena gestapem a poslána do koncentračního tábora. In memoriam byl vyznamenán František Král, který se účastnil bojů u Tobruku a později létal jako pilot britského vojenského letectva RAF. Vyznamenání Zlaté lípy předal Vondra také přednímu českému neurochirurgovi Vladimíru Benešovi, který v Ústřední vojenské nemocnici vede kliniku neurochirurgie.

Z veteránů novodobých misí si kříž za zásluhy odnesla Marie Charvátová, která jako zdravotní sestra působila v misích na Balkáně nebo v Iráku, poté se vrátila k práci laborantky a nyní pomáhá veteránům z druhé světové války. Dodala, že péče o veterány se rozhodně zlepšila.

Vojáci, kteří se v současnosti vracejí z misí, se podle ní potýkají hlavně s psychickými problémy. Další vyznamenaný, nadrotmistr Michal Klíma, který se účastnil několika zahraničních operací a letos se vrátil z Afghánistánu, řekl, že po návratu žádné problémy s aklimatizací neměl. Česká armáda má v současné době asi 1 440 veteránů z druhé světové války. Dalších více než 15 000 vojáků má za sebou účast v novodobých válečných konfliktech.

V Austrálii zemřel válečný veterán Vladimír Nedvěd

V Austrálii zemřel ve věku 95 let generálporučík a válečný veterán Vladimír Nedvěd. Nedvěd byl posledním žijícím velitel 311. bombardovací peruti RAF. Za své zásluhy byl v Česku i v zahraničí několikrát vyznamenán. Mimo jiné dostal v roce 1996 od tehdejšího prezidenta Václava Havla nejvyšší české ocenění Řád Bílého lva. Vladimír Nedvěd uprchl za hranice po okupaci Československa v roce 1939. Záhy po svém příchodu do Velké Británie vstoupil do Royal Air Force, kde sloužil jako navigátor a později jako pilot v 311. československé bombardovací peruti. V roce 1955 se usadil v Austrálii.

Česká prohibice: zdroj otráveného alkoholu byl asi jen jeden

3. září zemřel v Česku na otravu nebezpečným metylalkoholem první člověk. Případy otrav metanolem se potvrdily v deseti krajích Česka. Otravu metylalkoholem si po celé České republice zatím vyžádaly již přes třicet obětí, cca 90 lidí bylo hospitalizováno. Někteří přeživší budou mít doživotní následky, zejména poškozený zrak. Vláda na vlnu úmrtí reagovala 12. září zákazem prodeje tvrdého alkoholu ve stáncích, později ho rozšířila na veškeré obchody, restaurace a bary. Zastavil se i export do klíčových zemí a Česko prvně zažilo zákaz nalévání i prodeje alkoholu. Veškerá tato opatření znamenala i zásah do ekonomiky – ztráty měly prodejci, lihovarníci i státní rozpočet.

Policie stíhá 61 lidí, z nichž 29 je ve vazbě. Dva obvinění muži v kauze otrav alkoholem byli podle dosavadních informací policie jediným zdrojem jedovaté směsi. Státní zástupce nicméně zdůraznil, že policie dva obviněné muže nepovažuje za špičky lihové mafie v České republice. „Je to spíše nezdařený projev, nezdařený akt části obchodníků s pančovaným lihem na území ČR,“ řekl. Obviněným hrozí 12 až 20 let vězení, případně i výjimečný trest. Na českém trhu může být podle policie až 15 000 litrů nebezpečného alkoholu. Policistům se nemusí podařit veškeré lihoviny dohledat, proto nabádají k opatrnosti.

Zvýšení bezpečnosti trhu s alkoholem by měla v budoucnu zajistit větší kontrola dovozu metylalkoholu. Na české pulty už může tvrdý alkohol, ale pouze ten, který byl vyrobený loni a dříve a také lahve s prokázaným původem lihu, takzvaným rodným listem. Možný je vývoz starších lihovin a těch s prokázaným původem, dále nově vyrobený alkohol s novými kolky a „rodokmenem“, který prokáže jeho nezávadnost. Prodej alkoholu, který nebude opatřen pravým listem původu, je považován za vážný trestný čin.

Také Slovensko zrušilo zákaz dovozu a prodeje českých lihovin, který zavedlo v reakci na sérii smrtelných otrav metanolem v Česku. České likérky mají na slovenském trhu

s lihovinami asi čtvrtinový podíl. Uvolnění prodeje tvrdého alkoholu z Česka oznámilo i Polsko.

ČR i pět let po rozsudku odsouvá Romy do praktických škol

Česká republika i pět let po rozsudku Evropského soudu pro lidská práva vyřazuje romské děti z běžného vzdělávání a odsouvá je do praktických škol. Konstatuje to výzkumná zpráva organizace Amnesty International a Evropského centra pro práva Romů. Zároveň navrhuje podpůrná opatření, jsou mezi nimi i kvóty. Aktivisté také uspořádali před ministerstvem školství happening za vzdělání pro všechny. Podle úřadu ale podíl malých Romů v praktických školách klesá, ministerstvo navíc od příštího roku připravuje soubor dalších opatření. Proti rušení praktických škol se postavila i část odborníků. Zpřesnit by se měla i diagnostika, podle níž jsou malí Romové často označeni za lehce mentálně postižené, ačkoliv jsou třeba jen zanedbaní.

Vyfoť Roma při práci, vybízí nová kampaň romské organizace

Brněnská organizace IQ Roma servis spustila kampaň, v jejímž rámci mají lidé fotografovat Romy při práci a zasílat snímky s jejich příběhem do soutěže. Fotografická kampaň „Chytil jsem Roma při tom“ má v dobrém světle ukázat, že Romové pracují a chtějí pracovat. Postoj české veřejnosti vůči nim se totiž stále zhoršuje, zdůvodnil konání kampaně Martin Máša z IQ Roma servisu. Nejlepší fotografie budou od konce listopadu do poloviny prosince vystaveny v brněnském divadle Reduta. Kampaň je podle Máši zacílená na širokou veřejnost. Soutěž navazuje na kontroverzní reklamu v dopravních prostředcích, na které jsou dvojsmyslná hesla, například heslo „Cikán mi vybilil byt,“ které ukazují na malíře pokojů z řad Romů.

Miloš Forman převzal záštitu nad letošními Cenami Paměti národa

Letošní ceremoniál udílení Cen Paměti národa se ve středu 12. prosince v pražském Národním divadle ponese v atmosféře železničního nádraží. Přípravuje ho Matěj Forman, nad večerem převzal záštitu jeho otec Miloš Forman, oznámila ČTK mluvčí organizace Post Bellum Lucie Šplíchalová. Kdo cenu při třetím ročníku udílení převezme, to zatím organizátoři tají. Post Bellum je nevládní a nezisková organizace, která dokumentuje vzpomínky pamětníků důležitých historických fenoménů 20. století a snaží se, aby se o těchto příbězích dozvěděla širší veřejnost. „Tato cena není ohodnocením výkonu a schopností, ale poděkováním lidem, kteří se o svůj příběh podělili. A zároveň upozornění, že taková lidé a takové příběhy tu s námi jsou,“ uvedl Matěj Forman.

V Praze proběhla konference Forum 2000 o roli médií v demokracii

V Pražské křižovatce začala společenským večerem každoroční debatní akce Forum 2000. Šestnáctý ročník měl podtitul Média a demokracie, téma konference bylo vybráno na přání loni zesnulého prezidenta Václava Havla.

Letošní třídní konference se v odsvěceném kostele sv. Anny konala poprvé bez jeho přispění. Každoroční konference se věnuje aktuálním světovým problémům. Když Havel skončil, zvažovala nadace, zda konferenci dál pořádat. Převládá názor, že je správné pokračovat.

Tibetský duchovní vůdce dalajlama a nejvýznamnější představitelka barmské opozice Do Aun Schan Su Ťij se stali novými členy mezinárodního poradního výboru havlovské Nadace Forum 2000. Výbor tak nyní má sedm členů, z čehož tři jsou nositeli Nobelovy ceny míru. Vedle Su Ťij a dalajlamy je to také někdejší jihoafrický prezident Frederik de Klerk.

Medaile Senátu ke dni státnosti dostali vědci, atletka nebo herec

Zakladatel Nadace Charty 77 František Janouch, filozof Erazim Kohák, vědci Blanka Říhová nebo Pavel Hobza, herec Lubomír Lipský a atletka Jarmila Kratochvílová patřili mezi sedmnáct osobností, které dostaly stříbrné pamětní medaile Senátu. V předvečer svatováclavského svátku, Dne české státnosti, jim je předal předseda horní komory Milan Štěch (ČSSD). Podle něho jde o zahájení nové tradice. Medaile bude podle Štěcha udělována osobnostem, které se zasloužily o svůj obor nebo přispěly k dobré pověsti České republiky v zahraničí. Cílem je podle něj vyjádřit úctu horní komory parlamentu lidem, kteří udělali a jistě ještě udělají pro tuto zemi mnoho a které stát a společnost dostatečně nedoceňují. Senát ocenil také historika Roberta Kvačka, experta na novodobé české a evropské dějiny. Pocty se dostalo rovněž architektovi Viktoru Rudišovi, mezi jehož projekty patří československý pavilon pro Expo 1970 v japonské Ósace.

Přátelé odhalili pamětní desku disidentovi Urbánkovi

Pamětní desku spisovateli, překladateli, vysokoškolskému pedagogovi a disidentovi Zdeňkovi Urbánkovi odhalili jeho přátelé na vile v Praze, ve které bydlel. Stalo se tak k 95. výročí Urbánkova narození. Urbánek byl dlouholetým přítelem Václava Havla, podle jednoho z iniciátorů Charty 77 Pavla Kohouta „plnil roli jeho náhradního otce“. K Urbánkovi bydlišti a zároveň místu, odkud se 6. ledna 1977 dokument Charta 77 vydal „na svou historickou pouť“, jak je napsáno na pamětní desce, přišli vzpomínat Urbánkovi kamarádi. Přišel iniciátor pamětní desky Petr Žantovský, exministr obrany Luboš Dobrovský, ministr obrany Alexandr Vondra, ministr zahraničí Karel Schwarzenberg, spisovatel Jiří Stránský, bratr bývalého prezidenta Ivan Havel i herec Pavel Landovský. Charta 77 byla neformální československá občanská iniciativa, která kritizovala „politickou a státní moc“ za porušování lidských a občanských práv, k jejichž dodržování se ČSSR zavázala při podpisu Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) v Helsinkách. Iniciativa působila v letech 1977-1992.

Zemřel Jakub Polák

Ve věku šedesáti let zemřel český anarchista a ochránce lidských práv Jakub Polák.

Jakub Polák se narodil 1. září 1952 v Karlových Varech. Během svého života v komunistickém režimu se pohyboval v undergroundu a v disentu. Po listopadové revoluci v roce 1989 stál u zrodu mnoha různých anarchistických organizací, řadu let vedl také například časopis *A-Kontra*, který od roku 1991 vydává Československé anarchistické sdružení. Publikoval rovněž ve čtrnáctideníku *A2* a byl redaktorem bývalého měsíčníku *Romano gendalos*.

Jakub Polák byl označován za nestora anarchistického a squatterského hnutí – v roce 1990 spoluzakládal první pražský squat v ulici plk. Sochora. Velkou měrou se angažoval v soudních sporech, týkajících se rasově motivovaných činů, a zabýval se také shromažďováním informací o násilné činnosti neonacistických skupin a posléze právním zastupováním jejich obětí.

V roce 2000 převzal Jakub Polák v sídle Nadace Charity 77 Cenu Františka Kriegla za „trvalý a statečný boj s předsudky a netečností policie i justice, pokud jde o rasově motivované vraždy v České republice“. V roce 2003 se objevil také jako účinkující v televizním pořadu *Krásný ztráty* Michala Prokopa.

Přátelé a sympatizanti zesnulého anarchisty a ochránce práv Romů Jakuba Poláka si na akci nazvané „Anti-

pohřeb“ na pražském Střeleckém ostrově připomněli jeho památku. Sešla se jich odhadem víc než stovka. Akci završil průvod přes centrum Prahy. Vzpomínání zahájila hudba romské kapely, po níž následovaly projevy na Polákovu památku. „Jeho odkaz může nést každý z nás, a to, myslím, bylo jeho přání,“ zaznělo mimo jiné. V posledních měsících před svou smrtí se Polák angažoval například v případě vystěhování obyvatel z domů v lokalitě Přednádraží v Ostravě-Přívoze.

(mk)

Běžné odškodnění obětem komunistické diktatury

Nedávný průlomový verdikt Ústavního soudu, který obětem komunistické diktatury přiznal vedle běžného odškodnění i nárok na náhradu nemajetkové újmy, začíná mít trhliny, píše *Mladá fronta Dnes*. Prvním, komu soud přiznal nárok na nemajetkové odškodnění, byl Lubomír Müller, kterého režim odsoudil za odepření vojenské služby. Podobný nárok přitom mají další, možná i tisíce politických vězňů. Ministerstvo spravedlnosti ale přesto plošně vyplácení jejich odškodnění odmítá. Hlavní problém je nejspíš v penězích. Jednotlivé odškodné by se totiž mohlo pohybovat i v řádech milionů korun. Ministerstvo ho proto hodlá vyplatit jen tomu, komu nárok uzná přímo soud, píše *Mladá fronta Dnes*.

156. Trilobit Pavla Kohouta

Jedenáctý den jedenáctého měsíce v roce má v pachtu svátec přijíždějící do Čech podle gusta na bílém koni, na blátě či na suchu, ale vždy s pečenou husou a mladým vínem. Martinské je vlastenecká odpověď na francouzskou výzvu, která se třetí čtvrtěk téhož měsíce hlásí po světě slavným heslem Beaujolais nouveau est arrivé – Nové božolé je tu! Listopad se tak stává i u nás slavností nejstaršího nápoje po vodě, mléku a strdi.

Ačkoli jsou kultury vína vystopovatelné už ve třetím tisíciletí před Kristem v Orientu a o něco později v Egyptě i v Řecku, jejich lobbyisty byly zřejmě legie Římanů, když severní mez vinohradů se téměř kryje s hranicemi římské říše. Tu dávno pohřbil nános dějin od barbarů k Berlusconi, ale révy z bývalých killing fields – vražedných polí – se dál vítězně derou ke slunci a ke rtům.

Bránu k našim jim otevřel týž malý velký muž, jenž s božskou katedrálou a úchvatným mostem založil i pražskou univerzitu. Vědeckým důkazem je známá reportáž, jak „král Karel s Buškem z Velhartic teď zasedli si k dubovému stolu, ti dva již pili mnohou číši spolu a zapěli si z plných plic“. Investigátor Jan Neruda odhaluje první vinný skandál u nás, kdy ušlechtilý mok z Burgund dle slov korunovaného ochutnavače zplaněl zde v „kvas – vždyť kříví ústa, láme vaz“, což vladař vezme zpět, když ho soupíják přesvědčí, že chuť importovaných rév ovlivnil charakter jeho oblíbeného národa českého: i ten podle Velhartice „trochu trpký zdá se, však kvete po svém v osobitě kráse... a přitiskneš svůj k němu ret a neodtrhneš více!“

Za tradici svatomartinských vín vděčí milovníci dalšímu osvícenci, který zrušil nevolnictví, zrovnoprávnil náboženství, pozotvíral vězňice a pozavíral kláštery: Josef Druhý, dodnes za to ve své vlasti káraný, je tam naopak zbožňován za výnos, že vesničané smějí doma prodávat své výrobky, čímž se stal developerem dnešních „heurige“ obkličujících rakouská města mírovými šiky vinných keřů.

Vino dál provázelo i válečníky; našimi vražednými se naposled stala pole jižní Moravy. Když zjara 1945 až k nim vymetli rudoarmějci Němce, objevili ve Valticích Křížový sklep. Od všech pluků bleskem dorazily delegace se zabranými soudky, škopky, hrnci i přílami fungujícími jako obří číše; vzápětí byl nečekaně vydán rozkaz ke zteči opevněných Pavlovských vrchů, odkud Němci viděli jako myslivci z posedu. Opilý útok stál obrovské ztráty a musel být opakován čerstvými silami. Velící maršál dal předtím sudy v slavném sklepě prostřílet na řešeto, takže hektolitry vín vsáklé do půdy tam na roky zanechaly těžký odér.

V osmdesátých letech otrásl Rakouskem skutečný skandál, když pár velkých firem přislazovalo vína glykolem pro nemrznoucí směsí do aut. Přestože nikdo neumřel, hrozil i poctivým vinařům bankrot. Vedoucí osobnosti branže si ale vydupalý systém přísných kontrol, jimž vévodí státní banderole na každé láhvi. Rakouské moky se záhy vyšplhaly k francouzským a italským.

K tomu hned po válce přispěl dravý vinař z vesničky v dolnorakouském ráji rév Wachau při Dunaji. Vedl úspěšnou vzpouru proti chystané přehradě a první zavedl moderní metody pěstění, sklizně i zpracování hroznů. Už za jeho života nesla ulice v rodném Jochingu jméno vinného buditele Josefa Jamka. A třebaže světové metály za veltlíny a ryzlinky sbírají teď mladí lvi, Jamkův Smaragd má punc starého drahokamu.

Půnřebí – tak poeticky je zváno lidské patro rozlišující chutě – nejstarší žijící generace bylo dlouho otupováno špatnými druháky a jen zvolna se potkávalo s ušlechtilými odrůdami. První ochutnávku jsem zažil v Potravínách na starém sázavském náměstí, kam dorazilo dvanáct palet s čtverem vín z Jugoslávie. Koupil jsem od každého láhev, abych je směl zkoušet mezi sousty chleba, sedě na pytlí brambor ve skladu; pak jsem dva druhy zcela vykoupil. Přestrojení za turisty jsme si za totality vynášeli v šlechtitelské stanici bývalých Templářů nejlepší bílé a červené, které nám dva roky posílali v paletách do pražského Ústředního domu čs. armády, než mě jeho náčelník poznal v televizi mezi ztroskotanci Charty 77 a přísun utal.

Čtveřice zakázaných autorů z Prahy a z Brna se i pak setkávala na vinných majálesech ve Valticích, kde místní předstírali, že psance neznají, a nalávali jim často gratis. Když padl ostnatý drát, putovala tam s námi exulanty celá sousední rakouská ves Schratzenburg s kočárky a s vozíčky pro chromé. Sklípky se podobaly spíš skanzenům, dožívala v nich výbava po dědcích, ale nabízely už nové chutě a vůně. Svoboda pak rychle i sem přinesla tanky z chromované oceli, zařízení hodné laboratoří, a etikety od dobrých výtvarníků, aby se zaradoval už zrak.

Že má víno i špatnou pověst, zavinili ožungři plnicí záchytky víc než ožralí pivaři. Zato skvěle jej teď hodnotí lékaři a výzkumníci připisující právě jemu zásadní význam při prevenci srdečních a mozkových příhod. Opět platí, že mírná konzumace vín neškodí ani ve větším množství. Proto tenthle týden od minulého pátku do budoucího čtvrtka nesmí ze zdravotních důvodů zůstat nevinný! Sklenky do ruky – martinské už je tu, božolé v nálehu.

Poznámka pod čarou: Vážení a milí editoři a korektoři, pokud byste považovali za zcela nesrozumitelný originální výraz „ožungři“ z dob mého mládí, nahraďte jej klidně banálním slovem „ochlastové“. PK

189. Trilobit Pavla Kohouta

– „Tak nám vydali Vlastu policajtům!“ – „Kterou, paní Müllerová? Já znám dvě: tu slavnou z Národního, co dvacet let nehrála, aby kolegyně neměly mindráky, a pak tu zbožnou frizérku z Národní, co vyholila panu knížeti na hlavě kříž jako dík za církevní restituce.“ „Ale nééé! Vlastičku z parlamentu, jak zpívala ten hit Já ráda radara zadara! a z český kasy za španělácký Casy zacvakala půlmiliardu navíc v dobrý víře, že je to obvyklej tuzér...“

Za dvacet let České republiky nenabídla domácí politika tolik dramát i frašek současně. Mocný hejtman uvržen za katr, schopný ministr vyvržen z křesla, řada poslanců navržena k vydání policii, řadou poslanců zavržena policie jako odnož eSTéBé; policejní prezident touží po detektoru, běsnění správce státního měšce volá po doktoru. Je-li běžný občan tázán, komu z čelných činitelů věří, dá jich dohromady stěží pár. Volení zástupci lidu předvádějí scény, při nichž se voličů zmocňuje stud, jenž by slušel účinkujícím, jimž však zcela chybí. Je už jasné, proč se od voleb k volbám odsouvá zrušení imunity za jiné viny než politické a proč zůstává doživotní. Mnozí adepti na křeslo s ní zřejmě počítají, už když kandidují s cílem obohatit se za jedno období tak, aby nemuseli riskovat druhé a zůstali beztrestní do smrti smrtoucí.

Neméně pochybní jsou, kdo si narýsovali poslaneckou dráhu od maturity do penze. Co může znát o životě ten, kdo bez jiné zkušenosti jen zastupiteluje už půl pracovního věku? Nejspíš lidové ceny v sněmovní restauraci a rejstřík intrik i služebností, jimiž se jistí volitelné místo propříště. Těm a dalším ovšem pomáhá, že většina občanů jen remcá u piva nebo píše zoufalé petice, aniž jim dochází, že spolupůvodci té mizérie jsou oni sami!

V nedávném televystoupení odpověděl premiér na dotaz, má-li jeho strana dost schopných odborníků pro post ministra spravedlnosti, že mezi dvaceti třemi tisíci členů se vhodný najde. Jelikož konkurence jich má ještě míň, vyjde dělením, že osudy deseti miliónů obyvatel určuje ani ne půlprocento z nich. Demokracie hrozí zakrňt v systém, jenž nahradí třídní boj bojem o členství v klubu VIP – Všestranně Imunních Potentátů.

To, že rakouští sousedé mají při menším stavu obyvatel dvě hlavní strany s téměř desetkrát vyšším počtem členů, takže jsou s to nabídnout zemi vícenásobek schopných činitelů, mění podezření v obvinění: bossové zdejších vůdčích stran záměrně udržují jejich rachitickou hubenost, aby je mohli spíš ovládat a poptávka po výnosných funkcích nepřekročila nabídku. V tom jim napomáhá, že společnost si na ten stav tlustě zvykla a nevyvíjí protitlak.

Většinový Čech rád uděluje rady, jak by co účinně učinil či účelně nečinil, kdyby byl tím, kým ke škodě všech Čechů není. Zdá se, že co český občan, to pověstný rada Drdel, jemuž ti ve funkcích oplátkou poradí, aby jim políbil leccos. Vědí, že ho tím snadno odvedou od vstupu do volební místnosti, natož do strany nejbližší jeho přesvědčení, aby pomohl vykydat hnůj napřed v ní a pak i ve státě.

Stav české společnosti se nezlepší, dokud z vládyschopných stran nevyplaví usazené kaly příliv mladice a mladíků, jen co nabudou potřebnou zralost i solidní vzdělání, aby je možnost návratu k vlastní profesi nenutila držet se politiky zuby nehty jako kruhu pro neplavce. Přinejmenším zdvojení členské základny má být základním úkolem osvěcených funkcionářů, a ti, kdo umělý podstav udržují, aby si nevypěstovali kritiky a konkurenty, ať jsou chápáni jako zavinitelé současné mizérie.

Život předkládá příklady hodné chvály i hany. Hlavní aktéři politiky si zaslouží jako přední herci odezvu diváků žádajících výkon, za nějž zaplatili. Předsedkyně sněmovny, jež se mohla stát první prezidentkou země, svou šanci vzdala, neboť zapochybovala, že na to má. Bravo! Poslankyně, která vůbec nepochybovala, že může ministrovat armádě, volána k soudu tvrdí, že zákon jí neukládal ověřit cenu obří zakázky. Fuj! Tím, že tu hromadou peněz svým souhlasem po staročesku prošťurovala, když nejspíš z nevědomosti sedla na lep protřelcům, zjevně nestrádá. Ani clony ze všech vojenských dýmovníc však nezakryjí, že se jí víc než půlmiliarda Káčé vypařila jako voda v špatně střeženém hrnci.

Nabízí se zásadní otázka, kdo je pro stát nebezpečnější: protřelí korupčníci, nebo, jak ji nazývá soustraník z financí, ctihodná dáma? No ale jistě ona! Právě bílí lipicáni mají svou zářivou grácií odvést pozornost od toho, jak panské louky patřící dnes daňovým poplatníkům spásá cizí dobytek v maskáčích.

Naději budí osvobození vyšetřovatelů hospodářské kriminality a organizovaného zločinu ze svěřacích kazajek, jež jim dvacet let nasazovali zločince chránící politici. Vystoupení dvou šéfů elitních útvarů v nedělních Otázkách zklidnilo tlukot srdcí vyděšených výhrůžkami v parlamentní diskusi. Je ale smutné, když se občan, sotva ho přestal ohrožovat všemocný gang policajtů a papalášů totalitní moci, musí v demokratické zemi spoléhat hlavně na slušné policisty, že ho ochrání před jiným gangem politikářů, který směl zneužívat mandát voličů tak mocně, až se Česká republika málem stala Banánovou.

Sedět vedle Hrabala

Na náměstí Přemyslovců v Nymburku byla před nedávnem umístěna zajímavá netradiční socha Bohumila Hrabala.

Dřevěnou postavou v životní velikosti sedící na lavičce uctilo město památku slavného spisovatele, který ve městě na Labi strávil podstatnou část svého života.

Plastiku, kterou na zakázku pro město vyrobil místní sochař Michal Jára, doplňují ještě dvě kočky a štos knih. Při slavnostním odhalení sochy neváhali

mnozí z účastníků posadit se vedle Bohumila Hrabala a připít mu místním pivem.

(mk)

Česko je autorem nejkrásnější známky na světě

Nejkrásnější známkou světa se stala písmenková známka „Poštovní muzeum“ České pošty. Tato známka zvítězila v renomované mezinárodní soutěži Grand Prix de l'exposition na světové výstavě WIPA ve Vídni. Soutěž byla spojena se světovou výstavou WIPA a poštovní správy do ní mohly přihlásit vždy maximálně jeden exemplář. Česká pošta zvolila známku slovenského výtvarníka Dušana Kállaye, kterou rytecky rozkreslil Miloš Ondráček. Česká známka zvítězila před známkami z Lichtenštejnska a Slovenska.

(mk)

Česko má historicky nejvíc lesů

V současné době je rozloha českých lesů nejvyšší od doby existence zemských katastrů. Tato skutečnost vyplynula z publikace, kterou představil statistický úřad. Na území dnešního Česka přibyla více než třetina lesů, a to od

konce 18. století do roku 2011. Zatímco podle Josefského katastru, který vznikl v letech 1785-1790, zabíraly lesy 1,97 milionu hektarů, v roce 2011 obsahovala již jejich plocha 2,66 milionu hektarů. Lesy se začaly nejrychleji zvěšovat v šedesátých letech minulého století, a to především v příhraničních oblastech po odsunu sudetských Němců. I v současnosti výměra lesů roste, a to na úkor zemědělské půdy.

(mk)

Pamětní deska pro Josefa Škvoreckého

V činžovním domě Na Březince 13 na pražském Smíchově byla odhalena pamětní deska Josefu Škvoreckému k jeho nedožitým 88. narozeninám. Spisovatel bydlel v tomto domě v letech 1953-1960, později se sem k němu přistěhovala také jeho manželka, herečka a spisovatelka Zdena Salivarová. Jak stojí mimo jiné na pamětní desce o autovi, „zde prožíval radost i úzkost z prvního vydání svých *Zbabělců*...“ Při odhalení pamětní desky promluvil pamětník a přítel Josefa Škvoreckého Lubomír Dorůžka.

(mk)

Po stopách Járy Cimrmana

Před nedávnem vydaná příručka, jejímž autorem je Radek Laudin, se jmenuje *Křížem krázem po stopách Járy Cimrmana* a vyznačuje se především humorem a neuvěřitelnou vynalézavostí.

Víte například, kde mají nábřeží Járy Cimrmana? V Lipníku nad Bečvou a v jeho blízkosti není vůbec žádná voda. Pojmenování uličky v centru téhož města, která měří

jen padesát metrů, je výsledkem ankety, kterou vyhlásila radnice a vyhrál ji Cimrman. To, že byl vůbec navržen, je zásluhou zdejší kapely Cimrmanovo Torzo.

V pardubickém kraji jsou připomínky na Járu Cimrmana velmi častým jevem. Například v Letohradě byla otevřena jeho rodná světnička, a to ve sklepení zámku, kde bývaly kdysi sklady civilní obrany. Na terase zámku je zase umístěn pomníček Cimrmana s holí. Jeho unavený a skleslý výraz, jež se mu zračí ve tváři, prý pramení z marného prosazování jednoho z jeho četných vynálezů – údajně se jednalo o dynamem vyhřívané sedlo u jízdního kola. V obci Veská u Pardubic je Cimrmanova pamětní deska, umístěná za vraty domu č. 24. Je věnována „Nesmrtelné paměti Járy Cimrmana 1889-1891“ a předtím, než našla toto svoje místo, byla zahrabána tři měsíce v hlíně a stála na dešti v kopřivách, aby získala potřebnou patinu.

Příručka *Křížem krázem po stopách Járy Cimrmana* (Fragment, 2012) obsahuje historiky známé i méně známé, vymyšlené i autentické zajímavosti z šestadvaceti míst v Čechách a dvou v zahraničí (Londýna a Bruselu). Publikaci doplňuje řada fotografií, záběry z odhalování pomníků, pamětních desek na školách, domech, v zahradách a na mnoha jiných místech.

Lidé se tak všude mohou s Cimrmanem bavit a vidět své denní starosti a trampoty jeho pohledem a nakonec mu dát i za pravdu při verších z jeho básně *Ažmilid*: „Až

mi lid odhalí desku z bronzu, / podobnou, jakou ulil pro Nerudovic Honzu, / pamětní desku na starém domě, bude už po mně.“

(mk)

Ještě jednou Cimrman

Divadlo Jára Cimrmana slaví narozeniny, před pětačtyřiceti lety, 4. října 1967, měla premiéru hra *Akt*.

Tisíce lidí si mohli připít sklenkou sektu se Zdeňkem Svěrákem alespoň na dálku. Divadlo oslavilo své 45. narozeniny výjimečným způsobem – historicky prvním přímým přenosem do desítek kin nejen v Česku. Prostřednictvím satelitu bylo možno sledovat slavnostní představení nejmladší hry z dílny Cimrman – Svěrák – Smoljak, obrozenec *České nebe*. Toto představení mělo premiéru 28. října 2008 a režíroval je Ladislav Smoljak, který dva roky poté zemřel.

Poznámka redakce: Bohužel se nabídku divadla pro přenos slavnostního divadelního představení do Vídně nepodařilo prostorově a technicky zajistit. Toto přestavení v obsazení s Ladislavem Smoljakem měli vídeňští diváci před několika lety možnost vidět v sále české školy, na pozvání Kontakt fóra.

Pražské letiště se přejmenovalo na Letiště Václava Havla

Pražské ruzyňské letiště se přejmenovalo na Letiště Václava Havla Praha. Slavnostní akt se uskutečnil v den Havlových nedožitych 76. narozenin. Přejmenování letiště symbolickým přestřižením pásky stvrdili manželka bývalého prezidenta Dagmar Havlová, ministr zahraničí Karel Schwarzenberg, ministr financí Miroslav Kalousek (oba TOP 09), pražský primátor Bohuslav Svoboda (ODS) a zástupci letiště. Karel Schwarzenberg při ceremonii připomněl, že po loňském Havlově úmrtí se vedla debata o tom, zda právě letiště je nejvhodnější institucí, která by měla nést jeho jméno. „Z jednoho důvodu je ale volba letiště správná. Byl to on, kdo otevřel českému národu možnost vycestovat z této země,“ řekl Karel Schwarzenberg. ČR by podle něj měla opatrovat Havlův odkaz a neuzavírat se znovu do sebe. Dagmar Havlová uvedla, že přejmenování letiště považuje za konkrétní a hmatatelné uznání Havlových zásluh o svobodu a demokracii v ČR.

Česká republika si připomněla výročí vzniku Československa

Česká republika si připomněla 94. výročí vzniku Československa. K upomínce 28. října 1918 dostaly tradičně na Pražském hradě vybrané osobnosti státní vyznamenání, vojáci tam složili přísahu a v Praze i mimo ni se konala celá řada dalších akcí. Parlament pamatoval na turisty, Sněmovna i Senát otevřely dveře svých historických budov na Malé Straně. Vidět bylo možné i Obecní dům, který byl přímým svědkem vzniku samostatného státu.

Oslavy státního svátku začaly na pražském Vítkově pietním aktem, při němž byly propůjčeny bojové prapory vybraným armádním útvarům. Akce se zúčastnil prezident Václav Klaus, ministr obrany Alexandr Vondra, náčelník generálního štábu Petr Pavel a pražský primátor Bohuslav

Svoboda. Prezident byl též přítomen přísaze asi 450 vojenských nováčků na Hradčanském náměstí a později na Hradě přijal diplomatický sbor. Hlava státu rovněž jmenovala nové generály a položila věnce k soše prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Vyznamenání uděloval Klaus naposledy ve svém funkčním období. Jako vždy to bylo během večerního slavnostního ceremoniálu ve Vladislavském sále.

Odvolací soud potvrdil švagrové exprezidenta Havla zbytek Lucerny

Odvolací Vrchní soud v Praze potvrdil švagrové bývalého prezidenta Václava Havla Dagmar vlastnictví poloviny pražského paláce Lucerna. Havlová tak nyní podle pravomocného verdiktu vlastní celou budovu. Odvolací senát potvrdil dubnový verdikt pražského městského soudu, který rozhodl, že společnost Chemapol Reality (C.H.R.) prodala Havlové půlku budovy za obvyklou cenu, a vyjmul nemovitost z konkurzní podstaty po zkrachované firmě. Soudy řešily případ v minulosti již několikrát.

Lucernu získali bratři Václav a Ivan Havlovi v roce 1992 v restituci. Ivan svou polovinu daroval manželce Dagmar, která pak chtěla odkoupit druhou část od švagra. Prezident ji však prodal Chemapolu a až v roce 1999 se druhá polovina dostala do rukou Havlové.

Týmy českých kuchařů získaly v Erfurtu stříbro a bronz

Stříbrné a bronzové medaile získali na mezinárodní kulinářské soutěži v Erfurtu členové národního a juniorského týmu Asociace kuchařů a cukrářů ČR. Na 23. ročníku IKA Olympiade Erfurt tam národní tým obdržel bronz za studenou a stříbro za teplou kuchyni, v součtu pak celkově stříbro. Celkem se tohoto prestižního klání, které se koná každé čtyři roky, účastnilo 54 národních týmů, v nichž bylo více než tři sta kuchařů.

V Jizerských horách budou turisty lákat společně jako v Rakousku

Do Jizerských hor budou turisty společně lákat obce, provozovatelé vleků i majitelé penzionů a restaurací. Díky takzvané kartě hosta budou moci návštěvníci hor čerpat i různé slevy nebo jezdit zadarmo skibusem. ČTK to řekl ředitel Ski Bižu Pavel Bažant, které provozuje areály na Tanvaldském Špičáku, Severáku a Bedřichově. „Propojíme veřejnou a soukromou sféru. Mělo by se to blížit rakouskému modelu, kdy budou všichni přispívat na ztrátové věci, jako je skibus nebo informační servis,“ uvedl Bažant.

Horské chaty nesou slavné jméno

Po legendárním olympijském vítězi Emilu Zátopkovi byl pojmenován soubor tří turistických objektů na nejvyšším vrcholu Moravskoslezských Beskyd – Lysé Hoře.

Navíc každá z těchto staveb ještě získala název po disciplínách, v nichž Emil Zátopek v roce 1952 v Helsinkách jako jediný vybojoval zlaté medaile na jedné olympijských hrách – jejich názvy jsou Pětka, Desítka a Maratón.

Mezi hosty slavnostního aktu k přejmenování budov byla i manželka slavného sportovce a rovněž olympijská vítězka v hodu oštěpem Dana Zátoková.

(mk)

Na plovárně s Markem Ebenem

Před časem vyšla v nakladatelství Práh kniha *Na plovárně*, kterou sestavil a upravil Jiří Janoušek. Uvádí a představuje zde čtenářům výběr rozhovorů, jež vedl Marek Eben během posledních čtyř let ve známém televizním pořadu.

Ve výběru pouhých dvaceti čtyř rozhovorů ze sto padesáti se objevují osobnosti všech možných profesí, talentů, vyznání i osudů. Někteří z nich jsou lidé velmi známí a populární, ale jsou zde také ti, kteří v širším povědomí nejsou známí vůbec. Všichni ale mají něco společného – něčím vynikají. Jmenujme alespoň některé z nich.

Chirurg Pavel Pavko je známý nejen tím, že zachraňoval prezidenta Václava Havla, ale také jako zakladatel transplantčního centra v Čechách. Antropolog Jaroslav Malina odkrývá pravěké technologie prapředků a farář František Lízna zase pomáhá vězňům, bezdomovcům a všem těm, kteří potřebují najít duchovní rovnováhu a vizi pro život. Václav Sůra došel na lyžích na severní pól, horolezec Radek Jaroš, který zdolává osmitisícovky, zase pochopil, že jsou hranice lidského výkonu, z nichž není návratu. Zakladatelka hospicového hnutí doktorka Marie Svatošová umožňuje lidem odejít z tohoto světa v klidu a důstojně a zvonář Petr Rudolf Manoušek pokračuje v řemesle, které provozuje jeho rod již přes sto let a v současnosti je téměř na vyhynutí.

Při listování touto publikací musí čtenáře nutně napadnout, že je zde tolik kvalitních lidí, kteří něco dokázali, přirozená česká elita, která ovšem není v popředí všeobecné pozornosti – k ní patří i sám moderátor *Plovárny*. A snad je to jen otázkou času, kdy se objeví tam, kde je jejich místo.

(mk)

Tři sta let staré sklo

Již v roce 1712 se objevuje první písemná zmínka o sklářské huti v Novém Světě v Krkonoších. Toto významné jubileum je také mimo jiné důvodem, proč je třeba si dílny, která nejenže dokázala obstát v konkurenci, ale ještě byla schopna přinášet moderní podněty k sklářské výrobě, všimnout pozorněji.

V krkonošském Harrachově existovala sklářská výroba od nepaměti. Harrachovská sklárna patří k podnikům, které k někdejší proslulosti českého skla výrazně přispěly, a proto je třeba tuto tradici připomenout.

Při příležitosti současného jubilea se konala v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze výstava pod názvem *Z Nového Světa do celého světa / 300 let harrachovského skla*. Přinesla průřez tvorbou v tomto oboru od barokních počátků přes různé podoby skla v období biedermeieru a historismu, secesi a dekorativismu až k funkcionalismu meziválečného období a samozřejmě také nové designérské přístupy po roce 1950 a sklo současné.

(mk)

Pocta Arnoštu Lustigovi

Pamětní deska úspěšného českého spisovatele Arnošta Lustiga byla odhalena v pražském centru Franze Kafky.

Arnošt Lustig se narodil 21. prosince 1926 v Praze a jako dospívající prošel ghettem v Terezíně a koncentračními tábory v Osvětimi a Buchenwaldu. Jako spisovatel byl úspěšný nejen v Čechách, ale i ve světě. Ve svých dílech se zaměřil především na téma holocaustu. K jeho nejnámějším knihám patří *Démanty noci*, *Dita Saxová* nebo *Modlitba pro Kateřinu Horowitzovou*.

(mk)

Knížecí rozhovory

V nakladatelství Portál vyšla kniha *Knížecí rozhovory*, která je volným pokračováním knihy *Knížecí život*. Obě knihy připravil s Karlem Schwarzenbergem Karel Hviždala. Jedná se zde o rozhovory, které spolu oba aktéři vedli během roku 1989. *Knížecí rozhovory* doplňují *Knížecí život* a obsahují výběr z interview, která poskytl Karel Schwarzenberg médiím v Česku, na Slovensku, v Rakousku, v Ně-

mecku a ve Švýcarsku za posledních dvaadvacet let, to znamená po návratu do Čech.

Karel Hviždala se také postaral o úvod ke knize – popisuje v něm historii rodu Schwarzenbergů, jejíž počátek se datuje hluboko do 12. století. Rozhovory vybíral autor tak, aby mapovaly všechny nejdůležitější události v životě Karla Schwarzenberga v průběhu zmiňovaných let, jako byly návrat do Čimelic a na Orlík, práci pro Václava Havla na Pražském hradě, snaha o záchranu některých památek, předání správy majetku jak v Německu a Rakousku, tak i v Česku synovi, vstup do české politiky a jeho působení v ní až do doby, kdy stál u založení strany TOP 09 a stal se jejím kandidátem na prezidenta.

Knihy byla vydána u příležitosti narozenin Karla Schwarzenberga.

(mk)

V katedrále sv. Víta bylo blahořečeno 14 františkánů

V pražské katedrále sv. Víta bylo blahořečeno čtrnáct františkánů, které v 17. století zabil rozlícený dav. Ceremoniál byl spojený se mší, kterou vedl kardinál Angelo Amato, zástupce Vatikánu. Jde o první beatifikaci v pražské arcidiecézi, uvedla katolická církev. Podle kardinála Dominika Duky vzešla dávná tragická událost z mravní krize celé Evropy, tudíž je varováním pro dnešek. Dekret o blahořečení umučených řeholníků podepsal papež Benedikt XVI. Prohlášení za blahoslaveného je předpokladem pro svatořečení, tedy prohlášení za svatého. Na rozdíl od kanonizovaných světců, uctívaných v celém katolickém světě, je církevní kult blahořečených většinou omezen – na diecézi, zemi, řádové společenství. Při obřadu byl odhalen beatifikační obraz od jednoho z nejznámějších současných malířů Tomáše Císařovského. Františkáni jsou na něm vyobrazeni na žlutooranžovém pozadí společně a s úzkostí v obličejích v momentu ohrožení, kolem nich poletují černí ptáci.

Františkáni se přidali k blahoslaveným 401 let po své smrti. Zabiti byli o masopustním úterý 15. února roku 1611 v klášteře u Panny Marie Sněžné. Stalo se tak po vpádu pasovských vojsk do Čech, kdy byli katoličtí kněží od protestantské většiny nařčeni z kolaborace s vojskem. Do kláštera tehdy vtrhli naštvaní Pražané a bratry bez milosti pobili. Jejich těla byla pohřbena až po čtyřech dnech v křížové chodbě kláštera a později v kapli. Čin byl později všeobecně odsouzen, osud řeholníků byl pak připomínán s úctou, snahy o blahořečení začaly brzy po jejich skonu. Pražský kardinál Duka uvedl, že slavnost se netýká jen Prahy nebo Česka, ale celé Evropy, a to nejen proto, že vyvražděná františkánská komunita byla složena z příslušníků mnoha národů.

STEM: Většina lidí hodnotí životní úroveň domácnosti jako dobrou

Nadpoloviční většina obyvatel České republiky hodnotí současnou životní úroveň své domácnosti jako dobrou, což je zcela stejný výsledek jako v minulém roce. Vyplývá to z průzkumu společnosti STEM z konce září. Jako špatnou hodnotí svou životní úroveň 42 procent lidí. Sedm procent z nich vidí úroveň své domácnosti jako velmi špatnou, více než třetina pak jako spíše špatnou. Velmi dobrou úroveň

mají čtyři procenta domácností, spíše dobrou 54 procent lidí. Podle agentury údaje za loňský a letošní rok ukazují na období stability. Dlouhodobé průzkumy v této otázce ukazují dvě období, kdy se zvyšoval podíl příznivých hodnocení životní úrovně domácností. „Nejprve šlo o období do roku 1997, který přinesl naopak výrazný propad pozitivních hodnocení životní úrovně. Poté následovalo období poměrné stability. Rok 2007 znamenal opět výrazný růst subjektivně vnímané životní úrovně. V následujících letech jsme pak zaznamenali opět pozvolné snižování podílu příznivých hodnocení životní úrovně. Údaje za loňský a letošní rok ukazují na další období stability,“ uvádí průzkum.

Češi hodnotí kvalitu života jako dobrou, neočekávají změnu

Češi hodnotí kvalitu svého života jako dobrou a drží se tak na průměru Evropské unie. V budoucnosti neočekávají významnou změnu. Neoptimističtějšími zeměmi v tomto ohledu jsou Švédsko s Polskem, největší pesimisté jsou naopak Italové, Francouzi a Španělé. Vyplývá to z průzkumu organizace Europ Assistance. Za klíčové aspekty kvality života považují Češi hlavně fyzické zdraví, následované rodinným zázemím, finančním zajištěním, dobrou náladou, přáteli a nakonec uspokojivým zaměstnáním. Například u Španělů se význam zaměstnání vzhledem k jejich vysoké míře nezaměstnanosti dostal už na třetí pozici. Jediná země upřednostňující rodinu před vlastním zdravím je v průzkumu Velká Británie. V Česku je však menší spokojenost se systémem zdravotní péče, nižší je už jen v Itálii a Polsku. Nejspokojenější jsou v Rakousku a Německu. Za největší hrozby pro zdravotnictví v budoucnosti Češi považují lékařské pochybení následované rozdílným přístupem ke zdravotnické péči a zvýšením přímých nákladů pro pacienty.

Stříbrná mince vydaná ČNB připomíná 100 let Obecního domu

Sto let od otevření Obecního domu v Praze připomene pamětní stříbrná dvousetkoruna, kterou vydala Česká národní banka (ČNB). Její podobu navrhla akademická sochařka Majka Wichnerová a mince je již v prodeji. Na lící straně mince je vyobrazení Věrnosti z výzdoby Primátorského sálu Obecního domu, na rubu je průčelí budovy. Mince věnovaná Obecnímu domu je zároveň letošní poslední stříbrnou mincí vydanou ČNB. V příštím roce jako první vyjde 6. února stříbrná dvousetkoruna k dvacátému výročí vzniku ČNB a české měny. Její podobu navíc poprvé v historii vybrali lidé v internetovém hlasování.

Na zábradlí odhalí Václavu Havlovi pamětní desku od Davida Černého

Pamětní desku svému někdejšímu kolegovi Václavu Havlovi odhalí na své budově pražské Divadlo Na zábradlí. Pozdější československý a český prezident ve slavné éře divadla v letech 1960-1968 na této scéně pracoval jako kulisák, herec, dramaturg, tajemník činohry a dramatik. Výtvorný návrh pamětní desky vytvořil sochař David Černý. Slavnostní odhalení desky se plánuje na 18. prosince, kdy uplyne rok od Havlova úmrtí.

Čtvrtý kanál FTV Prima se bude jmenovat Prima Zoom

Čtvrtý kanál FTV Prima se bude jmenovat Prima Zoom. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) společností udělila licenci k jeho provozování prostřednictvím pozemního digitálního vysílání a družice. Prima Zoom nabídne dokumentární program zaměřený na filmy, seriály či magazíny. Licence na nový program je udělena na dvanáct let. Prima Zoom může vysílat celý den při minimálním limitu patnáct hodin denně. „Nová celoplošná televize bude určena všem, které baví zblízka poznávat zajímavá místa, lidi i příběhy,“ nastínil programové zaměření Prima Zoom generální ředitel FTV Prima Marek Singer.

Portál Porta fontium nabízí tisíce digitalizovaných archiválií

Tisíce kronik, stovky matrik a historických listin v digitální podobě obsahuje internetový portál Porta fontium, který v uplynulých dvou letech vznikl spoluprací státních archivů v západních Čechách a sousedním Bavorsku. Ačkoli byl projekt oficiálně ukončen, doplňování portálu o nové dokumenty bude pokračovat i nadále, řekl ředitel Státního oblastního archivu v Plzni Petr Hubka. Cílem vzniku portálu bylo hlavně poskytnout badatelům i široké veřejnosti rychlý přístup k archiváliím, které se týkají česko-německého rozmezí. Například kroniky měst na české straně hranice lze na internetovém portálu Porta fontium najít už ze 12. století, matriky sahají do 17. století, na 15 000 fotografií dokumentuje jak umělec-

ká díla, sochy, stavby a podobně, ale i běžný život už od roku 1880.

Skupina Ztohoven zveřejnila soukromá čísla politiků

Skupina Ztohoven zveřejnila soukromá telefonní čísla některých politiků. V rámci výstavy *Kartografie naděje* v pražském centru DOX umístila tabuli, na níž jsou kontakty na všechny poslance, tedy i na premiéra Petra Nečase a některé ministry, i na prezidenta Václava Klause. Informuje o tom server Lidovky.cz. Instalaci tvoří deska ve tvaru Sněmovny se jmény poslanců a jejich telefonními čísly. Před ní visí telefon, ze kterého lidé mohou poslat textovou zprávu. „Nás samotné zajímá, jak se s tím návštěvníci popasují. Poskytli jsme jim ten nejpřímější způsob demokracie,“ uvedl člen skupiny Petr Žilka.

Kriminalisté, kteří po otevření výstavy do centra DOX dorazili, nyní vyhodnocují informace a zjišťují, zda se mohli umělci dopustit trestného činu nebo přestupku.

V Praze byla vystavena Warholova díla s diamantovým prachem

Grafická díla Andyho Warhola, při jejichž vzniku autor použil diamantový prach, vystavovala prodejna diamantových šperků v centru Prahy. Výstava zahrnuje čtrnáct Warholových sítotisků, které jsou lesklé, protože je slavný malíř posypal diamantovým prachem. Spojení Warhola s diamanty pořadatelé vysvětlují tím, že oba fenomény jsou nejen potěšením a ozdobou uměleckých sbírek, ale i dlouhodobou jistotou při investicích.

LISTOPAD – PROSINEC

Pranostiky

Listopad

Teplý říjen – studený listopad.
Na svatou paní Kateřinu sluší se schovati pod peřinu.
Na začátku listopadu teplo se se zimou hádá.
Udeří-li v listopadu zima brzy, hnedle ji to mrzí.
Martinův led a sníh brzy odvane jih.

Prosinec

Padá-li na Boží hod vánoční sníh, hodně obilí bude na polích.
Když prosinec bystří, nebývají leden a únor jinší.
Není-li prosinec studený, bude příští rok hubený.
Po sněhu Bára s Mikulášem šla.
Je-li na svatou Lucii jasný den, urodí se konopí a len.
O svatém Mikuláši často sníh se práší.
Jasná noc o Štědrém dnu, mrazy lezou až ke dnu.

(mk)

Jan Skácel: *Noc s Věstonickou Venuší*

Podzimní

Vítr a doposud spal v břidlicích
jablka střásá z udivených stromů
dlouhými kroky vracíme se domů
i psům je venku zima psíčkům toulavým

Nedali jsme si pozor zas jsme zapomněli
a nepřipravené nás podzim překvapil
Pykáme za to teď a sbohem sbohem léto
odpusť nám lhostejným té těžké viny díl

Budeme vyčkávat co jiného nám zbývá
a marně hledat pro ty věci slova
A přijde podzim s novým loučením
a klíny křidel zasáhnou nás znova

(mk)

Jiří Orten: *Hrob nezavřel se*

Listopad

Vždy jednou za čas, za čas, který mívám
jako váš malý pláč, jak vaše touhy mladé,
přichází starý pán a sklání těžkou šíjí.
Ztratil jsi něco snad a hledáš, listopade?

Kotouče páry, zimy, kterou saje
zavátý park a všechny jeho stromy
s jehlami deště, který naříkaje
rozehrál rozbité a dyšné gramofony.

Co hrají? Hrají list, čáry, jež nečarují,
list hrají, který se na slepé cesty klade,
zatím co dívky spí u draků v černé slují.
Ztratil jsi, nenajdeš, ó běda, listopade!

(mk)

Vánoce – slovo, jež zaznívá po celém světě. Mladí i staří jsou jím jakoby okouzleni a prožívají chvíle napětí a očekávání. Co vlastně jsou Vánoce? Lidé se domnívají, že 25. prosinec je dnem narození Ježíše Krista. Dějiny ovšem o této skutečnosti nepodávají žádnou zprávu a ani pisatelé Bible nezaznamenali datum Kristova zrození. Pouze evangelista Lukáš uvádí jisté historické pozadí a zaznamenává, že se tak stalo v době prvního sčítání lidu v římské říši, které nařídil císař Augustus.

Na základě císařského výnosu se odebral i Josef z města Nazaretu do judského Betléma, aby se tu zaregistroval společně s Marií, která v té době čekala dítě. O dalším průběhu se Lukáš zmiňuje následovně: „A stalo se, když tam byli, že se jí naplnily dny, kdy měla porodit. I porodila Syna svého prvorozeného, zavinula jej do plenek a položila do jeslí...“ (Luk 2,1-7). Neuvádí ale, v který den kterého měsíce se tak stalo.

Vědci se shodují v tom, že kořeny dnešních Vánoc je třeba hledat již v pohanských oslavách zimního slunovratu. Vánoce nemají jen tradici evropskou. Slavily se v Asii, u amerických Indiánů i jinde. Ve starém Římě se nakonec oslavy ustálily na 25. prosinec. Datum zvolil r. 274 po Kr. císař Aurelián jako „dies natalis Solis invicti“ – den zrození nepřemožitelného Slunce“ (Nová Svoboda 24. 12. 1970).

„Vánoce vznikly později než Velikonoce. Jejich počátek leží ve 4. století. Skutečný den narození Páně není znám! Ve 3. století se křesťané v Egyptě domnívali, že se Ježíš narodil v květnu. Pro křesťana, který se opírá pouze o Písmo svaté, neexistují žádné povinnosti vůči takovýmto památkám! Nový zákon neobsahuje ani zvyk ani příkaz k takovýmto svátkům.“ (Heinz H., *Adventcho*, duben 1988).

První křesťané neslavili žádný den jako památku Ježíšova zrození. Pojem Vánoce pochází z toho, že pohané v době, kdy jsou noci velmi dlouhé, slavili k počtě boha Slunce tzv. veliké posvěcené svaté noci. Církev pak dala pohanským posvátným nocem křesťanský význam. Na dobu posvátných nocí 25. prosince ustanovila slavnost narození Krista. (Kat. lidový katechismus, F. Spirago, str. 133).

Vánoční stromček

„Jedle, nebo dříve v Orientě cypřiš, jakož i terebint, byly jako stále zelené stromy života zasvěceny královně nebes Astartě, manželce Bálově“ (*Jubileumbibel*, pozn. k 5 Mojž 16,2). V předmluvě Elberfeldské bible se dočteme: „Ašera byla kmen stromu bez kořene, avšak s pozůstalými větvemi, který se stavěl obyčejně po obou stranách Bálova oltáře“ (pozn. k Soudcům 3,7; 6,25.26.30). „V mnoha domech se strojí vánoční stromek... Je to německý obyčej. Germáni totiž ve svých »svatých nocích« stavěli před svými domy jedle a k počtě boha Slunce na ně umísťovali světla. Církev dala tomuto pohanskému obyčejí »křesťanský« význam“ (F. Spirago, *Lidový katechismus*, str. 134).

Strom, resp. dřevo stromu, je obsáhlým symbolem. V jeslích ze dřeva se narodil Kristus, na kříži ze dřeva zemřel...

Vnitřek jeskyně dříve a dnes

Vnitřek jeskyně má patinu staletí. Rozmanitými formami uctívání a lásky střeží toto místo tajemství Ježíšova narození.

Nehledě na několik výklenků má samotná jeskyně zhruba obdélníkový tvar o délce asi 12 m a průměrné šířce dobré 3 m. Přístup k jeskyni vede dolů po dvou schodištích po obou stranách chóru. Na východním konci jeskyně je mezi oběma schodišti vytesán ve skále výklenek, v němž stojí oltář. Na stěně apsidy jsou ještě patrné stopy středověké mozaiky zobrazující Ježíšovo narození.

Jeskyně vytesaná do měkkého vápence byla původně přístupná z rovného terénu. Při stavbě chrámu (stavbu započal císař Konstantin r. 326) byla jeskyně přeměněna v kryptu a strop nahradila zděná klenba.

...Asi třicet let poté, co Palestinu dobyli Arabové, cestoval galský biskup Arkulf z Périgueux po Orientu a dle devět měsíců v Jeruzalémě. Na zpáteční cestě jej bouře zahнала do Skotska. Tam sepsal zprávu o jeho pouti (r. 670) opat Jonášova kláštera a Arkulf ji ilustroval drobnými náčrtky. Jeho zpráva ukazuje, že tehdejší vybavení jeskyně se v podstatě uchovalo až dodnes: „Na samém východním konci města je jakási přirozená polojeskyně. Její vnitřní část úplně vzadu se nazývá Jesle Páně, kam Ježíšova matka položila novorozeného chlapce. Jiné místo v sousedství zmíněných jeslí, blíž u vchodu, je podle tradice patrně vlastním místem Ježíšova narození. Jeskyně s jeslemi Páně je uvnitř na počest Spasitele celá vyzdobena vzácným mramorem.“

Nádheru jeskyně velebí ještě r. 1666 francouzský lékař G. Bremond z Marseille: „Podlaha je z nejkrásnějšího mramoru, zdi jsou obloženy až do výše šesti stop a zbytek jakož i klenba jsou vyzdobeny mozaikou, která je však nyní celá začouzena kouřem.“

Při požáru v roce 1869 byla výzdoba klenby zničena. Dnes zahalují stěny pestré závěsy. Četné zavěšené lampy, osvětlující prostor bez oken, dodávají jeskyni starobylý lesk. Pod oltářem je v bílé mramorové podlaze zasazena stříbrná hvězda s nápisem: „Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est.“ – „Tady se z Panny Marie narodil Ježíš Kristus.“

Zase jeden český daňový balíček

Ekonomicko-politickou událostí letošního podzimu se v České republice bezesporu stalo přijímání daňového balíčku, které málem vedlo k pádu koaliční vlády. O co se vlastně jednalo? Protože se české hospodářství po velkých škrtech ve státním rozpočtu a zvýšení nepřímých daní nachází ve velmi špatném stavu, hledal ministr financí Miroslav Kalousek ze strany TOP 09 další zdroje pro udržení schodku státního rozpočtu na příští rok v původně plánované výši zhruba 2,9 % hrubého domácího produktu, tedy asi na úrovni 100 miliard. Bylo přitom jasné, že další masivní škrty ve výdajích už nejsou možné bez toho, aby přímo neohrozily fungování státu v některých oblastech. Byla provedena určitá opatření týkající se vyplácených důchodů, především dramatické snížení jejich valorizace, které povede k tomu, že se již tak nevýhodný poměr důchodu k průměrné mzdě bude dále snižovat. Ani to však nezajistilo ministru Kalouskovi alespoň účetně dostatečnou úsporu, a tak sáhl z hlediska pravicové ideologie ke značně kontroverznímu kroku a navrhl zvýšit daně. Ostatně zvyšování sazeb daně z přidané hodnoty a eventuálně spotřebních daní používá jako nástroj opakovaně a dá se říct, že se sazbami žongluje přímo s vášní. Původně vládní koalice po zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty z 9 na 14 procent počítala se zavedením jednotné sazby ve výši 17,5 % a toto řešení přes mohutný odpor opozice i odborů dokázala prosadit i v poslanecké sněmovně.

Jenže ministr Kalousek zvolil návrat k systému dvou sazeb daně z přidané hodnoty, který je ostatně běžný v naprosté většině civilizovaných zemí. Velkoryse přehlédl skutečnost, že vzestup příjmů státního rozpočtu po dřívějším snížení jedné ze sazeb jaksí nenastal a učinil nové zvýšení obou sazeb úhelným kamenem svého nového projektu na zaplnění státní kasy. V případě obou sazeb se má jednat o jeden procentní bod, takže sazby budou 15 a 21 procent. Zejména snížená sazba je v současnosti mimořádně vysoko a přispívá také k tomu, že čeští občané stále více nakupují potraviny a další zboží v zahraničí, zejména v Německu a Polsku, i když kurz koruny v posledních měsících i kvůli masivnímu tlaku ze strany České národní banky výrazně poklesl. U některých komodit pak akutně hrozí výrazné potíže v celém sektoru – z posledního melou třeba vydavatelé knih. Na rozdíl od předchozích úprav ovšem ministr Kalousek doplnil balíček i dalšími opatřeními v daňové oblasti a právě tyto doplňky znervóznilly ostatní koaliční strany možná více než plánovaný růst daně z přidané hodnoty, který je z hlediska pravicové ideologie současné vlády ještě relativně snadno obhajitelný (s poukazem na skutečnost, že se zvyšuje zdanění spotřeby, nikoli výdělku). Kalousek totiž v doplňcích prakticky opustil jím samotným prosazený koncept rovné daně, když navrhl zavést alespoň na tři roky tzv. solidární příspěvek z příjmu nad čtyřnásobkem průměrné mzdy (tedy zhruba nad 100 tisíci korunami) ve výši 7 procent.

I když jde o přechodné opatření, které se dotkne jen minima lidí, vyvolal tento plán velké pozdvižení především v rámci Občanské demokratické strany. Té se nelíbilo ani nové omezení pro živnostníky, i když opět se jedná jen o velmi dílčí opatření. Nově totiž živnostníci nebudou moci uplatnit některé slevy na dani (např. na manželku nebo na děti) a paušály na náklady, které si odečítají z daňového

základu živnostníci ve výši 30 či 40 % (podle charakteru činnosti) budou moci využívat pouze živnostníci s obratem menším, než jsou dva miliony korun ročně. Dosud totiž pomocí paušálních odpisů vylepšovaly své zisky i velké firmy (například mohutné advokátní kanceláře s obratem několika desítek či dokonce stovek milionů).

Změny oproti současné praxi se mohou zdát pozorovateli v Rakousku jen velmi malé, ale je třeba brát v úvahu, že zejména Občanská demokratická strana se opírá už prakticky výhradně o drobné živnostníky a jakýkoliv, byť sebemenší krok vedoucí k jejich vyššímu zdanění je pro ni mimořádně ožehavým tématem.

S odporem ze strany pravice se setkalo také plánované zrušení stropu pro odvody na zdravotní pojištění, což opět postihuje ty nelépe vydělávající. Podobně citliví jako na daně z příjmu jsou voliči pravicových stran i na problematiku daně z převodu nemovitostí a obecně na daně související s vlastněním nějaké nemovitosti. Opatrná však v této věci musí být i levicová opozice, protože stále v České republice platí určitá deformace, kdy vzhledem k naprosto odlišným poměrům v této oblasti před rokem 1989 a částečně i na počátku devadesátých let řada lidí vlastní mnohem exkluzivnější nemovitosti, než by odpovídalo jejich společenskému statusu. Navíc v České republice je mimořádně silně rozvinuto vlastnické bydlení, které ostatně zejména v devadesátých letech bylo jednoznačně podporováno. I z těchto důvodů proto balíček navrhl mírnější úpravu, než jakou doporučovali u nemovitostí někteří ekonomové – pouze o jedno procento stoupne daň z převodu nemovitostí.

Zejména zemědělcům se v balíčku nelíbí omezení výhod tzv. zelené nafty pro zemědělskou výrobu. Miroslav Kalousek „nezapomněl“ ani na důchodce – nově pracující důchodci nebudou moci využívat základní slevu na dani, což se dotkne nejenom důchodců starobních, ale i těch s plným invalidním důchodem. A konečně se v balíčku objevuje i jakýsi náznak boje proti „daňovým rájům“ – srážková daň vůči nim má činit 35 procent.

Celý balíček také obsahuje výhled na přímé zdanění občanů od roku 2014 – v něm se počítá s opuštěním světově unikátního konceptu superhrubé mzdy a nahrazením jednotnou daní ve výši 20 procent hrubé mzdy.

O balíčku se intenzivně jednalo ve vládní koalici, ale pak došlo k rozpadu strany Věci veřejné. Větší část jejich poslanců přešlo do opozice a při vládě zůstala jen menší skupinka vedená Karolínou Peake, která vytvořila stranu LIDEM. Vzhledem k tomu, že od ODS se odštěpilo několik dalších poslanců (např. dřívější daňový expert ODS Doktor nebo bývalý pražský primátor Bém) se původní pohodlná většina vládní koalice v počtu 118 hlasů prakticky rozplynula. A daňový balíček musel čelit složitému problému – několik poslanců vládní Občanské demokratické strany totiž prohlásilo, že pro balíček nebude hlasovat. Kritizovali obecně princip zvyšování daní, které podle nich jde proti programu Občanské demokratické strany. Nelíbilo se jim ani omezení výhod pro živnostníky. Do čela skupinky se postavil dávný rival premiéra Nečase a bývalý šéf poslaneckého klubu ODS Petr Tluchoř. Mezi oponenty nechyběl ani Petrem Nečasem odvolaný bývalý ministr zemědělství Ivan Fuksa.

Rebelové, jak začal tisk odbojnou skupinu poslanců označovat, doufali také v podporu ze strany prezidenta

Václava Klause, který opakovaně kritizoval zvyšování daní. Celá kauza byla o to závažnější, že vláda s daňovým balíčkem spojila zároveň hlasování o důvěře v kabinet. A tak se zdálo, že osud stávající vlády visí skutečně na vlásku. Rebelové odmítali ustoupit a určité pochybnosti zaznívaly i od některých dalších politiků.

Navíc volby do krajských zastupitelstev a do třetiny Senátu skončily pro Občanskou demokratickou stranu a TOP 09 debaklem. Jevilo se jako čím dál pravděpodobnější, že by návrh nemusel v poslanecké sněmovně získat většinu, což by znamenalo pád vlády. Navíc s balíčkem počítal i návrh státního rozpočtu pro příští rok. Proto ministr financí návrh rozpočtu z jednání stáhl a jednání o balíčku se vládní koalici podařilo přerušit. Čekalo se na volební kongres vládní Občanské demokratické strany, na němž se měl premiér vyrovnat s odbojem ve vlastních řadách. I když nespokojení poslanci získali na svou stranu asi třetinu delegátů, Petr Nečas svoji pozici obhájil. Stále však nebylo jasné, zda nespokojení poslanci jeho strany přeruší svoji rebelii.

Ministr financí Kalousek se snažil zvýšit tlak na přijetí balíčku daňových úprav novým návrhem rozpočtu, v němž počítal s brutálními škrty v oblasti investic do dopravní infrastruktury, ve vědě (např. Akademie věd měla přijít snad až o 13 % svého letošního státního příspěvku) či ve školství. Prakticky všichni odborníci návrh označili za ničivý pro českou ekonomiku. Mezi tím ovšem probíhala tvrdá zákulisní jednání. Pracovalo se například s variantou, že by vládě pomohli někteří poslanci nyní opoziční strany Věci veřejné a skutečně ve prospěch vládního návrhu se vyslovil bývalý ministr školství za Věci veřejné, silně konzervativní Josef Dobeš. Nakonec však zlomili vyjednávači ODS odpor i svých rebelů – část z nich se uvolila hlasovat pro návrh, hlavní vůdci rebelie rezignovali na své poslanecké mandáty. Sněmovna doplněná o jejich náhradníky nakonec většinou rozhodla přijmout daňový balíček, čímž také vyjádřila důvěru vládě.

Hodně často se přitom argumentovalo nebezpečím předčasných voleb, po nichž by se pravděpodobně k moci dostali i komunisté v koalici s nyní opozičními sociálními demokraty. Celé hlasování však mělo velmi pikantní nádech kvůli jednomu z nových poslanců, kteří nahradili nejtvrďší odborníky. Šlo o bývalého místostarostu Kolína Romana Pekárka – ten totiž byl zatím nepravomocně odsouzen za žádost o úplatek na šest let do vězení. Jako poslanec ovšem získal imunitu, což může případně pozdější vykonání rozsudku značně komplikovat. Premiér Nečas sice vyzval Pekárka po hlasování k složení mandátu, ale vzhledem k poměrům ve sněmovně si větší tlak nemůže ani šéf kabinetu dovolit. Daňový balíček totiž nyní putuje do horní komory, tedy do Senátu, a ten nadpoloviční většinou ovládá sociální demokracie. Lze proto očekávat, že o něm Poslanecká sněmovna bude muset hlasovat ještě jednou a nyní bude potřebovat většinu 101 hlasů, tedy přesně tolik hlasů, kolik bylo pro při prvním rozhodování.

Navíc vše velmi spěchá, protože pokud nebude balíček přijat definitivně do 1. 1., začne platit jednotná sazba daně z přidané hodnoty ve výši 17,5 % a státní rozpočet se tak octne opět na vodě. Následoval by patrně obrovský chaos a rozpočtové provizorium. I proto sociální demokraté slíbili, že i když balíček v Senátu zamítnou, nebudou jednání protahovat. I oni se totiž obávají zmatků.

S napětím se proto očekává reakce prezidenta, který by měl zákon podepsat. Přitom se dosud jednoznačně vyslovoval proti vyšším daním. Na druhou stranu ani on nechce být označen za viníka závažné krize, a tak se počítá spíše s tím, že balíčku nebude stavět žádné překážky. Ostatně to naznačil i svými výroky, jimiž vyjádřil spokojenost nad skutečností, že vláda Petra Nečase bude pokračovat. Může ale mít pocit, že je současným kabinetem silně manipulován, což ho nepochybně dost uráží. Bude pak zajímavé, jestli se to nepokusí Petru Nečasovi nějak oplatit, ať již v době, která prezidentovi zbývá do konce mandátu (tedy do března), nebo v následujících měsících, kdy bude patrně Václav Klaus hledat svoji novou pozici v české politice. V každém případě platí, že adrenalin spojený s Kalouskovým balíčkem ještě zdaleka nekončí.

(MaFr)

Česko sužuje deprese

Data za třetí čtvrtletí jen potvrdily smutnou skutečnost – Česká republika patří mezi evropské země, které sužuje dlouhodobá recese. Hrubý domácí produkt zde klesá již čtyři čtvrtletí po sobě, tedy od konce loňského roku, a výhledy nenaznačují žádný pozitivní obrat. Jedná se o nejdelší recesi v dějinách České republiky vůbec. Příčiny jsou vcelku jasné a prakticky všichni analytici se na nich shodují – základní problém představuje mimořádně slabá domácí poptávka spolu s velmi přiškrcenými veřejnými investičními výdaji. Situaci nedokáže zachránit ani zahraniční obchod, v němž si Česká republika udržuje výrazně pozitivní bilanci.

Vláda ve spolupráci s veřejnoprávními médii (Česká televize) v poslední době podnikla určitý pokus o zvrácení pesimistické nálady ve veřejnosti a premiér Nečas hovořil o nutnosti vysílat pozitivní signály. Zároveň na téměř nulovou úroveň srazila své sazby Česká národní banka, právě kvůli snaze rozproudit trochu oběh peněz v ekonomice. Zdá se však, že všechny podobné akce vyznívají do prázdna. České občany asi jen těžko mohou oslovit argumenty o základní makroekonomické stabilitě České republiky, o zdravém bankovním sektoru a o pozitivním vývoji v oblasti ratingu České republiky, když jsou zároveň konfrontováni s realitou prudce se zvyšujících cen a přinejlepším stagnujících cen. Výroky o zbytečnosti či dokonce škodlivosti přílišného spoření narážejí na obavy, které vzbuzuje stávající podoba důchodové reformy a neustálé temné naznačování ministra financí, že bude hůř a že jsme svoji světlejší budoucnosti v minulosti projedli.

Přijatý vládní balíček navíc povede ke snížení reálné hodnoty důchodů (které stejně dnes již ve své většině nepostačují k důstojnému životu) i k dalšímu růstu cen všech výrobků a služeb. Mnoho ochoty k utrácení nebudí ani plány ministra zdravotnictví, které hovoří o stálém a výrazném zvýšení spoluúčasti pacientů na hrazení zákroků, operací i dlouhodobé léčby. Těžko se pak asi někdo může divit českým občanům, že odkládají všechny jen trochu zbytné nákupy a snaží se ušetřit třeba i na potravinách. Je třeba přitom říct, že česká vláda se potýká především s neschopností zformulovat jakoukoliv pozitivní vizi.

Občasné výroky, že vlastně není důvod k panice a že žijeme v nejlepším možném světě, působí spíše zoufale, stejně jako fráze o zvyšování konkurenceschopnosti. Jestliže

ještě v časech Mirka Topolánka Občanská demokratická strana na svých předvolebních billboardech hrdě hlásala, že nabízí řešení místo strašení, současná vláda Petra Nečase se zřetelně soustředí spíše na to strašení ve stylu: „Víme, že jsme hrozni, ale místo nás by přišli komunisti.“ To sice může slavit určitý úspěch ve volebním klání (i když výsledky voleb do krajských zastupitelstev to moc nedokládají) i při stabilizaci otráveného tábora příznivců vládních stran, dlouhodobý problém je tím jen zastírán.

Ve společnosti výrazně narůstá frustrace, kterou posiluje i nevábny vzhled stávající politické scény, kde jeden korupční skandál stíhá druhý a jedna panoptikální, neschopná figurka je nahrazována další, ještě absurdnější a neschopnější. Strategie zvolená současným ministrem financí Miroslavem Kalouskem pro řešení obtíží české ekonomiky se jednoznačně neosvědčila, ale vládní koalice není ve stavu vyprodukovat alternativní řešení a její praktické kroky se omezují na prohlubování opatření, která se ukázala jako zcela chybná.

Pravdu mají oponenti vládní politiky, kteří upozorňují, že vládní hospodářská politika se zaměřila na jediný z problémů ekonomiky státu – na problém státního dluhu, a zcela ignoruje další parametry, jakými jsou třeba životní úroveň občanů, nezaměstnanost nebo investiční perspektivy. Přitom okolní státy vesměs rostou – v případě Slovenska se jedná dokonce o 0,6 procenta, což je pro proexportně orientovanou malou ekonomiku v současné době výborný výsledek. V mnoha ukazatelích také Českou republiku dohání, a to mílovými kroky.

Lze samozřejmě čekat, že v příštím roce se vládní strana pokusí nějakým způsobem neblahý trend zvrátit, aby si vytvořily alespoň určitý prostor pro argumentaci před volbami v roce 2014. Nelze pochybovat, že jak premiér Petr Nečas z Občanské demokratické strany, tak ministr financí Miroslav Kalousek z TOP 09 jsou schopni velmi rychlých a překvapivých obrátů. Ostatně v druhé polovině listopadu nejdříve premiér a později i Miroslav Kalousek naznačili možnou změnu rétoriky, když začali hovořit o nutnosti akcentovat prorůstová opatření (byť velmi vágně formulovaná) a navrhli poměrně významné zmírnění tempa snižování schodku státního rozpočtu v následujících dvou letech. Zatím se však nezdá pravděpodobné, že by měli připravený nějaký hlubší a realizovatelný plán, a spíš to vypadá, že skutečně naplněním některých programových kroků přinášejících výrazné výhody určitým přesně vymezeným skupinám – důchodová reforma finančním institucím, tzv. církevní restituce církevním představitelům – vláda jako by ztrácela vnitřní důvod existence a vlastně ani příliš neutiluje o možné pokračování svého mandátu po roce 2014 a spíše se této varianty děsí vzhledem k budoucím podmínkám.

Zvláště v této souvislosti působilo prohlášení premiéra Petra Nečase na nedávném kongresu Občanské demokratické strany, že pro stranu je největší hrozbou porážka v komunálních (a tedy nikoliv parlamentních) volbách a ztráta postů starostů a primátorů. Jenom tak potvrdil pověst Občanské demokratické strany jako sdružení regionálních ekonomických vlivových skupin, které se obávají hlavně možné ztráty veřejných zakázek na komunální úrovni. Ani předvolební agitace tak nemusí vést ke změně stávající neúspěšné politiky, zejména když se budou moci vládní strany spolehnout na zajištění alespoň slušného a důstojného výsledku pomocí mediálně zvýrazňovaného

antikomunismu, který by mohl eventuálně donutit očekávaného vítěze voleb – sociální demokraty – k přijetí nějaké formy velké koalice (bez komunistické strany). Nelze také vyloučit, že se Občanská demokratická strana pokusí o stejný trik, s jakým uspěla při minulých parlamentních volbách – nahrazení neoblíbeného předsedy a volebního leadera novou, podstatně sympatičtější tváří. Nabízí se přitom místopředseda občanských demokratů a bývalý ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil, který dovedl ODS v Plzeňském kraji k jedinému vítězství v letošních krajských volbách.

Řešení ekonomické recese ale vyžaduje něco naprosto jiného než nějaké zákulisní personální čachry. A současná vládní koalice dosud nepodnikla nic, co by nasvědčovalo, že zná cestu k pozitivní změně. Zachraňuje jí jenom skutečnost, že zvláštní kompetentnost v tomto ohledu nepředvádí ani opoziční sociální demokraté. To však může také nahrávat nebezpečné „třetí síle“ v podobě různých extrémistů. Zatímco komunisté nejsou schopni při volbách překročit určitou mez (kolem 20 %) a ve významných skupinách obyvatelstva (zejména mezi mladšími voliči) mají minimální pozice, výsledky některých populistů mohou výrazně překvapit. Koneckonců podnikatelský projekt Víta Bárty pod názvem Věci veřejné získal v roce 2010 ve volbách přes deset procent. Česká republika se zkrátka řítí do nejasné budoucnosti ve znamení stagflace a rostoucího rozčarování obrovských skupin obyvatelstva.

A že se toto rozčarování, pocit bezmocnosti a frustrace projevuje poněkud odlišně než třeba v některých jihoevropských zemích, může být výhodou jen krátkodobě. „Tekutý hněv“, o němž hovoří například český filozof Václav Bělohradský, může propuknout s šokující iracionalitou a brutalitou v naprosto neočekávaný okamžik a samozřejmě se může zaměřit na cokoli – na bohaté, na cizince, na Romy. Zejména současný ministr financí Kalousek se však poněkud pošetile tváří, jako by to byla pouze adrenalinová hra bez reálného kontextu. Co se však bude dít, jestli je jeho hodnocení chybné a nepřijemný pocit skutečně vyústí v nějaký výbuch nekontrolovatelného násilí a v totální rozpad společenské kultury? Zatím situace není možná až tak dramatická, ale co když pouze zatím?

(MaFr)

Jak dál s českým lesním hospodářstvím?

Státem ovládaná společnost Lesy ČR budí dlouhodobě velké vášně. Jejich majetek pochopitelně láká korupčníky ze všech stran, které jsou momentálně u vlády, a tak se nelze divit, že se tam střídá vedení v rychlém intervalu a neustále se objevují nějaké skandály spojené s hospodařením společností. V polovině listopadu na svůj post rezignoval dosavadní generální ředitel Lesů České republiky Svatopluk Sýkora, který firmu vedl na české poměry relativně dlouho, od roku 2009. Na jedné straně se Sýkorovi podařilo v uplynulých letech zvýšit zisky společnosti, zřejmě i určitým omezením unikání finančních prostředků nelegálními kanály třeba k politickým uskupením, na druhé straně však i jeho éru provázaly nejrůznější aféry a kauzy. Na některé nesrovnalosti v hospodaření Lesů ČR poukázala i nedávná zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu, která možná byla hlavním důvodem Sýkorovy rezignace.

Situaci na trhu se dřevem v České republice také výrazně zkomplikoval krach českého lídra v tomto oboru, firmy

Less & Forest. Mohutné impérium holdingu Less zajišťovalo těžbu ve státních lesích zhruba na čtvrtině veškerého území České republiky a provozovalo mimo jiné obří pilu s dalšími provozovny v Čáslavi, do níž investovalo asi dvě miliardy korun. Jenže kvůli expanzi se podnik také výrazně zadlužil – jeho největším věřitelem se stala skupina kolem miliardáře Andreje Babiše ovládající značnou část českého trhu se zemědělskými produkty i potravinářského průmyslu. V tisku se objevovaly hojně spekulace, že prostřednictvím holdingu Less chce Babiš, který se netají ani politickými ambicemi, výrazně proniknout i do sektoru zpracování dřeva. Jenže jednání nakonec údajně zkrachovala, a tak Less & Forest i další firmy spojené s holdingem Less (například provozovatel tří velkých dřevařských závodů Less & Timber nebo společnost Less & Energy produkující elektrický proud z biomasy) putovaly do konkurzu.

Zároveň se ale proslychá, že spíše než o skutečný úpadek jde o snahu vyvést ze zadlužené firmy atraktivní majetek (třeba již zmiňovaný moderní dřevařský komplex v Čáslavi), který by pak dosavadní vlastník holdingu s obratem ve výši 8,5 miliard korun Jan Mičánek provozoval pod jinou hlavičkou. To ovšem samotný podnikatel energicky popírá. Je přitom skutečností, že v současné době řada důležitých provozů spojených s holdingem stojí, protože nemá již žádné zásoby surovin – to platí například o již vícekrát zmíněném dřevařském komplexu v Čáslavi. Odborníci přitom varují, že pád firem kolem Jana Mičánka velice tvrdě zasáhne mnohé drobné a střední podnikatele, kteří fungovali jako subdodavatelé. Zejména pro některé odlehlejší regiony, již dnes stíhané značnou nezaměstnaností, to může být mimořádně závažný sociální problém.

Firma Less & Forest přitom není jedinou velkou dřevařskou společností, která se v nedávné minulosti dostala do insolvence. Již loni zkrachoval další gigant v tomto oboru – společnost CE Wood, po které však na rozdíl od Less & Forest zůstaly především pohledávky u velkých firem, pro které ztráta neznamena bezprostřední existenční ohrožení. Pro informaci dodejme, že holding Less v minulosti pronikl i za hranice České republiky – na Slovensku se dřevařskými pracemi zabývá jeho dceřiná společnost Less & Co, v Německu vlastní Less & Timber výrobu dřevěných oken Holzwerk Hemau a i v Rakousku vyvíjí činnost firma Less & Forest (sídlí v Dolním Rakousku), v níž stejnojmenný český podnik má nadpoloviční podíl. Rakouská dcera se však v současnosti také nachází v insolvenční situaci.

Je jasné, že trh se zpracováním dřeva v České republice nyní čeká velká restrukturalizace a můžeme jen sledovat, zda výsledkem divokých přesunů bude obnovení pozic firem Jana Mičánka pod jiným názvem, nebo zda ze souboje o české lesní bohatství vyjde vítězně skupina kolem Andreje Babiše. Nelze ani opomenout, že k velkým přesunům ve vlastnické struktuře samotných lesů dojde v souvislosti s tzv. restitucí církevního majetku církvím. Zejména katolická církev získá na trhu mimořádně významné postavení, a naopak oslabena bude především pozice státních Lesů České republiky. Přitom ještě není zcela jasné, jak katolická církev se svým nově nabytým majetkem naloží, zda ho bude sama obhospodařovat, nebo se ho pokusí přinejmenším z velké části prodat.

Řada odborníků kritizuje současnou praxi, kdy se z České republiky podobně jako například v osmdesátých letech minulého století vyváží jen minimálně opracovaná

surovina. Výrobky s vysokou přidanou hodnotou z českého dřeva pak vznikají třeba v Rakousku. Je ale otázka, zda se najde v České republice dostatečně silný investor, který by byl schopen tento dlouhodobý stav změnit. Spíše se asi nyní dá počítat s obdobím nejistoty a určitého chaosu, který jenom podtrhne obrovské přesuny v lesním majetku. Nelze ovšem vyloučit, že se katolická církev v následujícím období zaměří na efektivní využití části získaného pozemkového vlastnictví a pokusí se vybudovat mohutný dřevařský komplex, který se vedle těžby dřeva bude věnovat i jeho všestrannému zpracování. Zda však zrovna katolická církev zvládne náročný podnikatelský projekt, se jeví spíše sporné. A tak linka české dřevo – rakouský nábytek a další dřevěné zboží zůstane nejspíš zachována i v následujícím období.

(MaFr)

ČEZ v Albánii ve velkých problémech

Český elektrárenský gigant ČEZ v minulých letech s velkými náklady expandoval do zahraničí – především do zemí východní Evropy, na Balkán apod. Mnohé podniky se však ukazují jako skutečně danajský dar. V některých státech tohoto typu panují mimořádně divoké podmínky, které standardní podnikání prakticky znemožňují. Patrně nejvýrazněji to ilustruje nedávný vývoj v Albánii, kde ČEZ, respektive jeho divize CEZ Shpërndarje, provozuje distribuční energetickou síť.

Již v minulém roce albánský regulátor zvýšil na dvojnásobek poplatky, které ČEZ musí platit státní elektrárenské společnosti za dodávky energie. I kvůli tomu se celá albánská divize dostala do výrazné ztráty. Tu ještě prohloubila neochota řady albánských odběratelů, zejména z řad velkých firem, za odebraný proud platit. ČEZ se snažil alespoň částečně situaci po dlouhých a naprosto neúspěšných jednáních řešit odpojením některých velkých neplatičů, u nichž dluhy dosahují desítek milionů eur. Prvním postiženým se staly vodárny. To pochopitelně vedlo k výpadkům v zásobování pitnou vodou v rozsáhlých oblastech Albánie. Odpověď albánských úřadů ovšem byla velice razantní. Nejenže soud v Tiraně vydal rozhodnutí nařizující české elektrárenské společnosti okamžitě obnovit připojení a policie si vykonání rozhodnutí vynutila razantním zásahem, ale dokonce bylo několik zaměstnanců firmy ČEZ policií zadrženo. Albánský regulátor také zahájil řízení o odebrání licence české firmě pro distribuci elektrické energie. V současné době se zdá, že celou záležitost bude muset řešit mezinárodní arbitráž a český gigant s největší pravděpodobností albánský trh opustí. Velké ztráty české firmě nehrozí, protože údajně se za transakci v minulosti zaručila Světová banka.

Celá kauza ovšem vyvolává otázky, zda totiž firma vlastněná většinou českým státem měla vůbec podnikat podobně riskantní investice, zejména když český stát není schopen vyvinout na Albánii žádný reálný tlak, který by balkánskou zemi donutil k dodržování běžných zvyklostí. Objevují se však spekulace, že česká firma celou akci podnikla právě k tomu, aby přiměla Albánii k tvrdému zásahu a poskytla tak podklady pro úspěch ČEZu v arbitrážním řízení. Někteří diskutéri na internetu také připomínají, že přinejmenším na svém domácím trhu se chová ČEZ značně kontroverzně a využívá spojení svých čelných představitelů

s významnými politiky prakticky ze všech parlamentních stran. V Albánii ovšem podobnou oporu evidentně nemá. V chudé balkánské zemi, kterou stalinistický režim uvrhl na dlouhá desetiletí do prakticky totální izolace, panuje značný nacionalismus, který přizpůsobily úspěchy albánské diplomacie při jednáních o sousedním Kosovu (v němž etničtí Albánci dominují).

Příběh ČEZu však může působit i jako varování pro další potenciální zahraniční investory, které přitom Albánie nutně potřebuje. Ostatně nedávno vedla podobnou arbitráž proti Albánii italská elektrárenská společnost dodávající energii do přístavního města Vlorë. I Kosovo vnímá již řada evropských ekonomů za mohutnou černou díru na peníze z příslibené pomoci a krizí zmítané evropské státy stále více váhají s poskytováním dalších příspěvků. Albánie se tak může stát stejně jako mnohokrát v minulosti silně problémovou oblastí, kam se většina firem z Evropy obává vložit jakékoliv prostředky. Je ale přitom třeba připomenout, že problémy s placením odběratelů a s šikanou od úřadů měl ČEZ v nedávné minulosti i v Bulharsku. V tomto případě se však jednalo o členskou zemi Evropské unie, což výrazně přispělo k ulámaní nejostřejších hrotů a k postupné normalizaci vztahů. Albánii od případného vstupu do Evropské unie ale pravděpodobně dělí ještě dlouhé roky.

(MaFr)

Podnikání v ČR? Nic moc

Česká republika patří mezi evropské státy s mimořádně vysokým podílem podnikatelů, respektive osob samostatně výdělečně činných. Každoroční zpráva Světové banky však ukázala, že podmínky pro podnikání v ČR nejsou nijak skvělé. Dokonce české prostředí je pro podnikání podle zprávy ve střední Evropě úplně nejhorší. Lépe dopadlo nejenom Rakousko nebo Německo, ale i Polsko, Slovensko nebo Maďarsko. Jako velký problém se ukazuje především přetrvávající byrokracie v mnoha ohledech. Doslova propadla Česká republika v kategorii samotného zřízení podniku – ze 185 zemí skončilo až na 140. místě, protože založení firmy tu trvá zhruba dvacet dní a vyžaduje mnoho kroků.

Česká republika také má největší počet kroků k získání stavebního povolení. Zatímco například v Novém Zélandu je k tomuto kroku zapotřebí učinit šest kroků, v České republice je to kroků 33. Žádných skvělých výsledků nedosáhla Česká republika v oblasti snadnosti získávání úvěrů, kde obsadila až 53. příčku. Přece jen lépe byla hodnocena celková otevřenost podnikatelského prostředí, v níž skončila ČR 30.

V některých oblastech se situace oproti minulým letům v České republice přece jen výrazně zlepšila. Platí to třeba u vymáhání pohledávek, kde ovšem země stále výrazně zaostává, a proto zaujala až 79. místo. Proces vyžaduje nyní 27 kroků, ale stále trvá neuvěřitelných 610 dní, tedy více než rok a půl. Relativně dobře se umístila po nových opatřeních Česká republika v oblasti registru nemovitostí, kde se umístila na 27. příčce. V současnosti zápis vyžaduje tři administrativní úkony a průměrně trvá 24 dní. K výraznému zrychlení došlo i v kategorii zahraničního obchodu, kde je v České republice možné nyní podávat celní prohlášení elektronickou formou. Samozřejmě celkové 65. místo není nijak lichotivé – lépe dopadly i státy, jako je třeba Tunisko, Gruzie, Černá Hora či Rwanda. Na

druhé straně však vznikly žebříček není třeba přeceňovat, protože skutečnou atmosféru pro podnikání zachycuje jen zčásti. Některé státy navíc vykazovaly velmi nevyrovnané výsledky v jednotlivých kategoriích a svoji pozici „nahnal“ v podružných záležitostech. Naopak zcela propadávaly v některých základních otázkách (např. v problematice ochrany investic). Navíc je otázka, zda každé zjednodušení úředních předpisů povede skutečně ke zlepšení – někdy naopak třeba i dobře míněné snahy po odbyrokratizování vyústí v zákony, poskytující výhody nejruznějším nepoctivým spekulantům a podvodníkům či znevýhodní jiné dotčené osoby.

(MaFr)

Z dceřiných firem pobočky?

Jeden z hlavních důvodů českého odporu proti celoevropské bankovní unii je přetrvávající obava před možným vyváděním peněz z českých dceřiných bank velkých mezinárodních finančních skupin. V řadě případů si totiž české banky udržují i v současnosti vysokou ziskovost, na rozdíl od některých svých zahraničních matek, a představují tak značné lákadlo. Jenže ekonomové upozorňují, že i bez bankovní unie mohou zahraniční finanční skupiny odčerpávat velkou část zisků ze svých českých podniků. Bohatě postačí, když svoji dceřinou banku promění na pouhou pobočku. Pak totiž bankovní dohled přebírá centrální banka v mateřské zemi a pravomoci České národní banky jsou pak minimální. V současnosti však zhruba 90 % českých finančních institucí ve vlastnictví zahraničních bank a podnikatelských skupin funguje jako dceřiné firmy. Důvod je jednoduchý – finanční potíže pobočky by zasahovaly bezprostředně i mateřskou firmu. Je sice pravda, že český bankovní trh zatím přináší velké zisky, ale nikdo nemůže vyloučit, že se v příštích letech situace výrazně nezmění. A tak asi nebude třeba rakouská skupina Erste měnit Českou spořitelnu na svoji pobočku. Ostatně pobočku rakouské banky by asi český stát v případě obtíží jen těžko zachraňoval.

(MaFr)

Trvale krácený důchod má půl milionu lidí – kvůli předčasné penzi

Kolem půl milionu lidí v Česku má trvale krácený důchod, a to kvůli předčasnému odchodu do penze. Je to víc než pětina starobních důchodců. Za posledních pět let se počet seniorů s natrvalo sníženou penzí o třetinu zvedl. Zatímco v roce 2007 jich bylo 323 000, loni už 499 000. Vyplývá to z pojistně matematické zprávy o důchodovém pojištění ministerstva práce, kterou má ČTK k dispozici. Letos je podle dat České správy sociálního zabezpečení seniorů s trvale krácenou penzí už přes půl milionu. Lidé v předdůchodovém věku si stěžují na to, že zaměstnání hledají jen těžko. Mnozí by rádi pracovali, ale nedaří se jim místo najít. Odcházejí proto právě do předčasného důchodu.

Polovina domácností nemá žádný systém sledování svých výdajů

Polovina českých domácností nemá žádný systém sledování svých výdajů. O svých finančních plánech na dobu delší než rok má jasno jen pět procent z nich. Více než polovina domácností žije od „výplaty k výplatě“. Vyplývá to

z průzkumu Finance v domácnosti, který zpracovala agentura STEM/MARK pro společnost KRUK International. „Skutečnost, že polovina českých domácností nesleduje své výdaje, a to ani v dnešní době ekonomické krize, je varovný signál. Nesledování financí je bohužel podhoubím pro vznik dluhů. Počet zadlužených osob meziročně roste, letos přesáhl osm procent. Tento negativní trend bude nadále pokračovat,“ komentoval výsledky průzkumu obchodní a marketingový ředitel KRUK International Vítězslav Kus. Za hlavní příčinu toho, že lidé v ČR mají finanční potíže a dluhy, označují respondenti ztrátu zaměstnání a nízké výdělky, které nepokryjí základní potřeby. Dalšími příčinami je život nad poměry, mnoho závazků a nezájem o jejich řešení.

V Česku se v létě ubytovalo o 10 procent více turistů než loni

Hotely, penziony a kempy v Česku mají za sebou podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) úspěšnou letní sezónu. Ve třetím čtvrtletí se v nich ubytovalo 4,9 milionu turistů, což je proti stejnému loňskému období o deset procent více. Počet přenocování se meziročně zvýšil o 7,8 procenta na 15,3 milionu. Na nárůstu návštěvnosti i počtu přenocování se podepsali zejména cizinci. Do Česka jich přijelo od července do září o 11,2 procenta více než loni v létě a v tuzemských zařízeních strávili meziročně o 12,6 procenta více nocí. Počet českých turistů v ubytovacích zařízeních stoupl o 8,9 procenta a počet jejich přenocování o 4,1 procenta. Podle statistiků zvýšenou poptávku po ubytování zaznamenaly všechny kategorie ubytovacích zařízení. Do hotelů přijelo meziročně o 8,6 procenta více hostů, do penzionů o 10,3 procenta a do kempů dokonce o 18,5 procenta. „Právě pro provozovatele kempů byla letošní letní sezóna velice úspěšná,“ uvedl ČSÚ. Největší zájem o Česko už tradičně projevíli turisté z Německa, druhou nejpočetnější skupinou byli Rusové.

Marmeláda a pomazánkové máslo

Marmeláda se už do Česka nevrátí. Název totiž nepovolila Evropská unie, píše *Mladá fronta Dnes*. Po zákazu tuzemského rumu definitivně končí naděje, že si Češi ještě někdy v budoucnu budou moci koupit marmeládu. Tedy pokud si zrovna nekupují výrobek z citronů či pomerančů. Vše ostatní musí nést název džem. Evropská potravinářská komise totiž oznámila české potravinářské společnosti Hamé, že nevyhovuje její žádosti o výjimku. Po téměř ročním boji jsme nic nezískali, říká marketingová ředitelka společnosti Marcela Mitáčková. Marmelády totiž nejsou vyrobeny z citrusů, ale například z jahod či rybízu.

Politici totiž při vstupu Česka do Unie vyjednávali o známějších výrobcích, jako je budějovické pivo nebo olomoucké tvarůžky. Na marmeládu, na rozdíl od vyjednávačů z jiných států, zapomněli. Výrobky z jahod, meruněk nebo borůvek pod označením marmelády tak lze sehnat už jedině v Rakousku, Řecku a Dánsku. Tamní politici si výjimku vyjednali. Ta platí ovšem pouze pro domácí trh a na vývoz musí směřovat výrobky s jinými názvy.

Česko u Soudního dvora EU také prohrálo v letitém sporu o pomazánkové máslo. Tímto způsobem není podle soudu tento český výrobek možné označovat, neobsahuje totiž dostatečné množství mléčného tuku, jak požadují

unijní předpisy. Podle nich jde o „roztíratelný tuk“. Mlékaři se shodují, že případné přejmenování pomazánkového másla zmate zákazníky a zvýší náklady výrobců. Předseda představenstva Madety Milan Teplý uvedl, že firma nebude mít žádné ztráty, obaly zpracuje a bude rozhodnutí ignorovat. „Klidně ať nás soudí u bruselského soudního dvora jako Madetu. My jsme se podíleli na vývoji toho výrobku, budu to vyrábět dál,“ dodal bezprostředně po vynesení verdiktu.

Úspěchy českých a moravských vinařů

Čeští vinaři se mohou pochlubit mnohými úspěchy na mezinárodním poli. Celkem 347 ocenění přivezli na podzim z mezinárodní soutěže vín AWC Vienna. Toto prestižní klání se řadí pro Čechy mezi nejdůležitější nejen velkým počtem vzorků, ale také pro své přísné hodnocení. Na mezinárodní soutěži AWC ve Vídni letos soupeřilo přes jedenáct tisíc vzorků z celkem sedmatřiceti zemí. V Rakousku čeští vinaři získali 62 zlatých a 194 stříbrných medailí.

Úspěch zaznamenali během léta také ve slovinském Mariboru, kanadském Québecu nebo v Portugalsku. Moravská a česká vína se letos už pošesté ucházela o medaile na největší německé mezinárodní soutěži vín Mundus vini. Odtud si vinaři odvezli osmnáct medailí. Osm zlatých a patnáct stříbrných medailí získali v Portugalsku, kde degustátoři vybírali z více než osmi tisíc vzorků. Tři z šesti titulů šampióna vezou vinaři ze slovinského Mariboru z mezinárodní soutěže vín s názvem Vinoforum. Celkem si odvezli osmadvacet medailí, z toho pět zlatých. Poslední zmíněná soutěž je přitom pro české vinaře velmi důležitá. Patří totiž mezi putovní a v minulosti jej opakovaně hostilo například Chorvatsko, Rakousko, Česká republika nebo Polsko. Jejím cílem je každoročně porovnávat kvalitu vín středoevropského regionu se zbytkem světa.

Mezinárodní porotce a šéfredaktor časopisu *Sommelier* Luboš Bárta míní, že export českého či moravského vína nebyl nikdy vysoký a ani být vysoký nemůže. „Jsme schopni nasytit náš trh zhruba ze 30 procent. Zbytek vín musíme dovézt, protože prostě na ploše vinic, kterou máme v České republice k dispozici, není možno vyrobit dostatečné množství vína pro naše spotřebitele. Pakliže se náš vinař rozhodne, že nějaké víno chce uvést na mezinárodní trh, je to spíše z důvodu prestiže – aby mohl říci: »Moje vína se prodávají v Paříži, v Londýně, v Tokiu i New Yorku.« Vždycky se tento export bude pohybovat v řádech tisíců lahví a v žádném případě ne kontejnerů, protože Česko takové množství vína nevyrobí. My na to naší kapacitou prostě nestačíme. Naše srovnání s Rakouskem, co se týče kvality, bych viděl velmi dobře.“

Brno se s pomocí vily Tugendhat představuje v New Yorku

Moravská metropole Brno se v těchto dnech představuje v New Yorku jako město i místo pro podnikání. Pomáhá mu k tomu výstava v České národní budově na Manhattanu věnovaná brněnskému funkcionalismu, a především nedávno zrekonstruované vily Tugendhat architekta Ludwiga Miese van der Rohe. Spojování kulturního dědictví s aktuálními možnostmi je nyní trendem, s jehož pomocí města lákají nové investice. Projekt, který vznikl ve spolupráci s newyorským generálním konzulátem, zaujal i americké firmy, které už v Brně působí.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Vláda vzala na vědomí státní energetickou koncepci

Vláda vzala na vědomí návrh státní energetické koncepce. Před jejím konečným schválením si vyžádala posouzení jejích dopadů na životní prostředí, uvedl po jednání vlády premiér Petr Nečas (ODS). Koncepce vyznačuje směr české energetiky v příštích dvaceti až třiceti letech. „Koncepce umožní udržet ceny energie na přijatelných úrovních pro domácnost i pro průmysl,“ uvedl ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba (ODS). Zároveň koncepce předpokládá, že přinejmenším 80 procent energie v Česku bude pocházet z domácích zdrojů, což umožní zachovat energetickou bezpečnost. Koncepce počítá s posílením jaderné energetiky v Česku, především s dostavbou jaderné elektrárny Temelín a se stavbou pátého bloku jaderné elektrárny Dukovany. Jaderné elektrárny by se měly podílet na výrobě elektřiny z 55 procent. Stát naopak počítá s utlumováním provozu uhelných elektráren, jejich podíl na výrobě elektřiny by se měl snížit ze současných 60 na 20 procent.

Vláda omezí podporu obnovitelných zdrojů energie

Vláda schválila návrh Národního akčního plánu ČR pro energii z obnovitelných zdrojů. Dokument vytvořený ministerstvem průmyslu a obchodu nastavuje způsob, jak Česko do roku 2020 dosáhne třináctiprocentního podílu obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie. To požaduje Evropská unie. „Velmi výrazně omezuje podporu obnovitelných zdrojů od roku 2014, protože ta velmi zatěžuje český průmysl,“ uvedl ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba. Jediným zdrojem hodným podpory jsou podle něj bioplynové stanice napojené na zemědělskou výrobu. Plán předpokládá, že obnovitelné zdroje se budou v roce 2020 podílet na hrubé spotřebě energie ze 14 procent. Zároveň stanovuje, že po dosažení 13 procent požadovaných EU nebude v dalším období uplatňována podpora pro žádný obnovitelný zdroj. Plán má být také každé dva roky revidován.

Českého ekologického Oskara získal dům otáčející se za sluncem

Dům otáčející se za sluncem získal letos nejvyšší ocenění v soutěži E.ON Energy Globe Award ČR, takzvaných „ekologických Oskarech“. Vítězný dům postavený Bohumilem Lhotou je ve Velkých Hamrech na Jablonecku. Konečné výsledky zveřejnila energetická společnost E.ON, která v roce 2008 přinesla soutěž do České republiky. Klání v Česku zajišťuje ministerstvo životního prostředí. Energy Globe Award začala v roce 1999 v Rakousku. Oceněný dům je podle organizátorů soutěže možné otáčet kolem jeho osy podle pohybu slunce a také schovat až dva metry pod zem. V zimě tak odolává mrazům. Do základů domu je rovněž zapuštěn bazén, do kterého se napouští voda ohřívána střešními solárními panely. Majitel domu na něm pracoval s pomocí přátel asi dvacet let. Letos se soutěže zúčastnilo 165 projektů.

Temelín a Dukovany jsou bezpečné, tvrdí Václav Bartuška a ČEZ

Evropská komise odhalila bezpečnostní problémy téměř u všech evropských reaktorů, a to včetně elektráren Temelín a Dukovany. Nikde ale nejsou problémy tak vážné, aby se musela některá z elektráren zavřít. Českým úřadům experti například doporučili zvýšit ochranu naftových čerpadel pro případ povodní. Náprava nedostatků by měla Česko stát zhruba dvě miliardy korun. Podle Dany Drábové, předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, ale výsledky šetření neukázaly nic nového.

České jaderné elektrárny Temelín a Dukovany nemají žádné vážné problémy s bezpečností. ČTK to sdělil český vyslanec pro energetickou bezpečnost Václav Bartuška. Reagoval tak na zprávy o tom, že zátěžové testy evropských elektráren odhalily v Temelíně závažné nedostatky. Provozovatel elektráren ČEZ tvrdí, že zátěžové testy u Temelína a Dukovan vážné nedostatky neodhalily. Podle evropského tisku ukázaly zátěžové testy více než 140 evropských jaderných elektráren stovky nedostatků, zejména ve Francii, ale také u českých a slovenských elektráren. Změny, které bude třeba udělat kvůli tomu, aby evropské reaktory splňovaly mezinárodní bezpečnostní standardy, mají stát až 25 miliard eur. Podle německého tisku se největší problémy objevily u francouzské elektrárny Fessenheim, kterou Paříž plánuje zavřít v roce 2016, a u Temelína. U obou zařízení kontroloři našli „několik závažných kritických bodů“, cituje *Augsburger Allgemeine* a další listy stanovisko Bruselu. Dukovany, stejně jako Temelín, prý například nejsou dostatečně vybaveny pro zvládnutí havárií. Navíc prý neexistují dostatečné plány pro takové nouzové případy, kdy je nutno jadernou elektrárnu zcela odstavit. Podle Václava Bartušky ale není správné tvrdit, že Temelín má vážné bezpečnostní nedostatky. Zpráva Bruselu je velmi rozsáhlá a doporučuje bezpečnostní změny pro všechny evropské elektrárny, upozornil.

Jihočeská jaderná elektrárna Temelín je provozována v souladu s kritérii Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) a nemá žádné zásadní bezpečnostní nedostatky. Takový je hlavní závěr prověrky takzvané mise OSART, kterou na jihočeskou elektrárnu vyslala vídeňská agentura na základě požadavku české vlády. Jejím vedení experti předali jedenáct návrhů na vylepšení práce, šest dobrých zkušeností může sloužit za vzor ostatním elektrárnám, řekl v Temelíně za misi Pierre Gest. „Prověrka splnila naše očekávání. Jsou o předávání zkušeností v jaderném průmyslu. Doporučení neznamenají, že něco děláme špatně. Je to o tom, jak věci dělat lépe,“ řekl ČTK ředitel elektrárny Miloš Štěpanovský. Temelín po tři týdny prověřovalo dvanáct odborníků z osmi zemí.

Moravské naftové doly otevřely zásobník plynu za miliardu

Moravské naftové doly v Uhřicích na Hodonínsku otevřely nový podzemní zásobník plynu. Jeho stavba stála téměř miliardu korun. Zásobník má kapacitu 100 milionů metrů krychlových. Firma jej postavila za dva roky. Ve stejné

lokalitě má ještě zásobník s kapacitou 180 milionů metrů krychlových. Do zásobníků plynu investuje i konkurence, například RWE. Nový zásobník je součástí plynárenské soustavy, využívat jej budou obchodníci se zemním plynem. Systém zásobníku dokáže přejít z režimu vtlačení do režimu plného odběru za méně než šest hodin. Bude sloužit k vyrovnávání sezónních změn ve spotřebě plynu a k zajišťování bezpečnosti soustavy v případě výpadků dodávek.

Přírodovědci chtějí zkoumat i propagovat krajinu Českého lesa

Přírodu v Českém lese na Tachovsku a Domažlicku budou studovat odborníci v celoevropském projektu GreenNet. Lokalita v česko-německém příhraničí se dostala mezi šest území, kde chtějí odborníci zkoumat přírodu, pomáhat ji chránit a propagovat. Projekt má také pomoci odstranit nebo zmírnit případné konflikty a střety zájmů mezi ochranou přírody a lidskou činností, například zemědělským využíváním. Kromě Českého lesa se mezi vybraná území dostala také jižní Morava.

V ostravské zoo se staví asijské safari

V Zoologické zahradě Ostrava začaly dvě stavby, které výrazně promění její tvář. V zadní části zahrady vzniká safari, kterým budou návštěvníci v budoucnu projíždět přímo mezi zvířaty. Na opačné straně se začal stavět nový vstupní areál. Bude v něm více pokladen, větší prodejna suvenýrů i toalety. Součástí vstupního areálu bude i rozšíření parkoviště. Safari v zadní části zoo zabere plochu několika hektarů. Návštěvníci jím budou projíždět ve výběhu mezi zvířaty ve vláčku podobném tomu, který dnes jezdí po areálu. První z nich by se novým safari měli projet v roce 2014.

Do řeky Kamenice se vrátili další lososi, zdokumentovali jich pět

Do řeky Kamenice v Českém Švýcarsku se letos v říjnu opět vrátili dospělí lososi. Češi jich v Edmundově soutěsce u Hřenska na Děčínsku zadokumentovali pět, němečtí rybáři na toku Lachsbach v Bad Schandau sedm. ČTK o tom informoval mluvčí Správy Národního parku České Švýcarsko Tomáš Salov. Do českých řek rybáři vypouštějí malé lososy už od roku 2008, letos jich do Kamenice přibylo 12 000. Dospělé ryby se pak do Česka vracejí vytříit. „Důležitější než absolutní počet ryb je sama skutečnost, že se dospělí lososi vracejí pravidelně, a to i navzdory letošní poměrně nízké hladině vody v Kamenici a v Labi,“ řekl ředitel Správy Národního parku České Švýcarsko Pavel Benda.

Jakub Vágner odstartoval tažení za návrat pstruhů do českých řek

Sportovní rybář a dobrodruh Jakub Vágner odstartoval minulý rok projekt Cesta pstruha, který má vrátit hojnost pstruhů a dalších lososovitých ryb do českých řek. Pilotním tokem je západočeská Střela – pod jez v Plasích. Vágner spolu s dalšími rybáři vysadil minulý rok prvních sto kilogramů potočních pstruhů. Projekt je naplánován na pět let

a letos byla vypuštěna další tuna pstruhů obecných v rámci tohoto projektu. Populace lososovitých ryb byla v posledních desetiletích značně decimována. Kvalita vody se však díky čistíčkám odpadních vod značně zlepšila, a tak se pstruzi i jiné lososovité ryby mohou vrátit do svých původních domovů. V posledních letech jsou novou hrozbou nálety kormoránů. Projekt podporuje společnost Veolia Voda a Nadační fond Veolia.

Více informací o projektu: www.cestapstruha.cz.

Kladrubský hřebčín zahájil rozsáhlou obnovu části areálu

Poklepáním na základní kámen zahájil Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem rozsáhlou obnovu svého areálu. Získal na ni 300 milionů korun z Integrovaného operačního programu a potrvá zhruba dva roky. Některé objekty a inženýrské sítě již byly ve velmi špatném stavu. Projekt zahrnuje opravu sedmnácti objektů, což je asi čtvrtina z celkového počtu, a tři zpevněných venkovních ploch. Obnovy se dočkají hlavně budovy na nádvoří. Hřebčín již kvůli rekonstrukci vystěhoval zámek, hřbitovní kapli a kostel.

Nový ředitel Národního hřebčína v Kladrubech Jiří Jehlička nepovažuje chov starokladrubských koní za akutně ohrožený. V červenci tehdejší vedení zveřejnilo, že státní příspěvková organizace nemá dostatek plemenných hřebců, neboť jejich počet klesl pod minimální hranici. V každé linii vraníků i běloušů by mělo být zastoupeno po pěti hřebcích, hřebčín však měl u některých linií jen tři. Jehlička byl v minulosti členem genetické komise hřebčína. V Kladrubech se chovem koní zabývají přes čtyři sta let. Česká republika také usiluje o to, aby byl hřebčín zapsán na prestižní seznam UNESCO.

V Krkonoších vlci

V Krkonoších se objevila skupina pěti vlků. Přišla pravděpodobně z nedaleké Lužice v Německu, kde vlci volně žijí. Až do poloviny 19. století byli vlci nedílnou součástí krkonošské fauny a fungovali jako přirození regulátoři stavů zvěře i menších predátorů. Poslední vlk byl na české straně hor zastřelen v roce 1842, je chráněný a patří do skupiny kriticky ohrožených zvířat. Lidé mít strach nemusí, šelmy jsou plaché.

Zoo Praha získala dvě slonice ze Srí Lanky

Srí Lanka darovala Zoo Praha dvě mladé slonice indické. Zvířata pocházejí ze sloní zoo v Pinnawale na Srí Lance. Pražská zoo poskytne zoologické zahradě v Kolombu na oplátku dva varany komodské, dva koně Převalského a také dva mladé hrochy, z nichž jeden pochází z berlínské a druhý z ostravské zoo. Náměstek Zoo Praha Jaroslav Šimek dodal, že jde o ojedinělý projekt, který bude mít mimo jiné značný přínos pro rozšíření genetické základny evropského chovu slonů indických.

Mladí Češi první! ...v konzumaci marihuany

Podle zprávy Evropského monitorovacího střediska pro drogy a drogovou závislost jsou Češi ve věku 15-34 let evropskými rekordmanky v kouření konopí. Okusila ho

alespoň jednou ve svém životě zhruba polovina všech mladých obyvatel České republiky. Naproti tomu jakýmsi téměř nedotčeným rájem se jeví Rumunsko, kde podobnou zkušenost učinilo jen 1,6 procent mládeže. Naopak u vyšších věkových skupin Česká republika nijak „nezářila“ – i vzhledem k režimu panujícímu před rokem 1989 zde podíl lidí se zkušenostmi s konopím nedosahuje ani průměru Evropské unie ve výši kolem 24 procent. Zdá se však, že Češi dohánějí evropskou úroveň v tomto směru mílovými kroky. Pokud by se braly do úvahy zkušenosti pouze z uplynulého roku, Česká republika by se s 10,4 procenta zařadila na pomyslnou bronzovou příčku za Itálii a Španělsko.

Nejpopulárnější stimulační drogou v Evropské unii zůstává kokain, který se nejvíce šíří v Dánsku, Irsku či Španělsku. V České republice však měl vždy kokain poměrně luxusní drogy, která se prodává v silně ředěné podobě. I proto ho v České republice okusilo jen 1,6 procenta občanů, což opět znamená výrazně méně, než kolik činí evropský průměr.

Dominantní náhražkou v oboru stimulačních drog se stal metamfetamin, známější pod označením pervitin. Ten je dlouhodobě považován za českou a slovenskou specialitu, i když byl původně objeven v roce 1919 japonským chemikem Akirou Ogatou. Vyrábí se nelegálně z různých léčiv obsahujících efedrin (nověji též z pseudoefedrinu) tzv. českou cestou zhruba od druhé poloviny sedmdesátých let minulého století. Zpráva však varuje, že i když je míra konzumace pervitinu v celé Evropě stále na relativně nízké úrovni, v posledních letech se tato nebezpečná droga začíná rychle šířit do dalších států – zaznamenána

byla například v pobaltském Estonsku, v Německu a také v Rakousku. Existuje proto reálné nebezpečí, že se pervitin dokáže výrazně uplatnit a jeho podíl na celkové spotřebě drog poroste.

Rychle se po celé Evropě šíří také obliba nových syntetických drog, které způsobují závažné problémy i represivnímu aparátu – různé variace jsou totiž objevovány takovým tempem, že jejich zákaz prostřednictvím legislativy za vývojem výrazně zaostává. Jde například o látky, jako je GHB, ketamin nebo mefedron. Naopak v určité krizi se údajně stále nachází trh s extází, který se nevzpamatoval s otřesenou důvěrou spotřebitelů v souvislosti s nahrazováním nedostatkové účinné látky MDMA jinými méně vhodnými chemikáliemi.

Postupně také klesá spotřeba opiátu heroin, který byl mimořádně oblíbený v Evropě zejména v sedmdesátých letech. Důvodem je zde podle zprávy především fakt, že konzumenti si více uvědomují zdravotní nebezpečí spojené především s injekční aplikací roztoku heroinu. I v současnosti ale zůstává heroin největším zabíjákem mezi drogami, ať už přímo, nebo zprostředkovaně jako příčina různých chorob.

Eurokomisařka pro vnitro v souvislosti se zprávou také upozornila, že zejména mladí lidé v celé Evropě jsou bezprostředně ohroženi záplavou různých tabletek a prášků, o jejichž rizicích mají často jen mlhavé informace. Další mimořádně ohroženou skupinou jsou také vězni, u nichž je třeba spotřeba heroinu třeba až třicetkrát vyšší než u běžné populace.

(MaFr)

VĚDA A TECHNIKA

Lékaři v IKEM provedli první řetězovou transplantaci ledvin v ČR

Lékaři Transplantcentra pražského Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) provedli první řetězovou transplantaci ledvin od živých dárců v ČR. Podařilo se jim spárovat šest dárců a šest příjemců. Zorganizovat řetězovou transplantaci je mimořádně náročné.

Před 30 lety se v ČR narodilo první dítě „ze zkumavky“

První miminko „ze zkumavky“ se v tehdejší Československu narodilo před třiceti lety, 4. listopadu 1982, ve fakultní nemocnici v Brně. Matka chlapce chtěla zůstat v anonymitě a lékaři jí přání splnili a plní je dodnes. Další z miminek se v Brně narodilo až v roce 1984. Po třech desetiletích vděčí asistované reprodukci za život tisíce dalších českých dětí. V současnosti v Česku funguje zhruba pětadvacet center asistované reprodukce, počet párů, které při početí využívají pomoci lékařů, vzrůstá.

Plzeňské vědecké centrum ukazuje v Techmanii své výzkumy

Obrazovku přenášející obraz z termokamery, lasery či hračky poháněné solární energií nabízí návštěvníkům

nová výstava plzeňského interaktivního muzea Techmania. Expozice zaměřená na popularizaci vědy přibližuje práci výzkumného centra Nové technologie (NTC) při Západočeské univerzitě (ZČU) v Plzni, které získalo dotace v unijním programu Výzkum a vývoj pro inovace. Projekt v regionu vytvořil nová pracovní místa pro vědce a výzkumníky a nabízí výzkumný potenciál pro firmy.

Český ekonom Tomáš Sedláček získal ve Frankfurtu nad Mohanem prestižní ocenění za nejlepší ekonomickou knihu roku v Německu

Kniha Tomáše Sedláčka *Ekonomie dobra a zla* získala prestižní ocenění Deutscher Wirtschaftsbuchpreis za nejlepší ekonomickou knihu roku v Německu. Ekonom Sedláček přiznal, že cenu vůbec nečekal.

„Byl jsem nadšený samotnou nominací a už za ni jsem byl vděčný, že mě vybrali ze stovek odborných knih,“ prohlásil Sedláček. „Jsem velice rád a neskutečně poctěn, že se mi dostalo uznání na německém trhu,“ dodal autor, který na knize pracoval dvanáct let. Teze, které v ní předkládá, kdysi neobhájil ve své doktorské práci, a proto německou cenu vnímá i jako zadostiučinění.

Známý ekonom uspěl v soutěži, kterou už šestým rokem pořádá Frankfurtský knižní veletrh ve spolupráci s deníkem *Handelsblatt* a investiční bankou Goldman Sachs.

Cena je dotována 10 tisíci eur (250 tisíc Kč). Podle českého vydavatele knihy není obvyklé, aby toto ocenění získal zahraniční autor.

Po vydáních v němčině, angličtině, polštině nebo čínštině se nyní připravují její překlady do francouzštiny, španělštiny, korejštiny či turečtiny.

Malý Svět techniky otevřel expoziční část s Nautillem

V Ostravě je nově kompletně v provozu takzvaný Malý svět techniky. Dosud v budově bývalé 6. energetické ústředny v Dolních Vítkovicích fungovaly jen učebny. Nově objekt nabídne i obsáhlou interaktivní expozici, která se nese v duchu Julese Verna. Mapuje historii průmyslu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Dominuje jí model slavné ponorky Nautilus kapitána Nema. Novináře o tom informoval duchovní otec projektu Jan Světlík. Malý svět techniky si vyžádal náklady kolem 30 milionů korun a je součástí první etapy přeměny průmyslového areálu ve Vítkovicích na kulturní, společenské a nyní i vzdělávací centrum.

Tématem světového setkání psychiatrů byla i humánní péče

Humánní péče v psychiatrii, dostupnost a kvalita služeb byly tématy Světového psychiatrického kongresu, na němž se sešlo v pražském Kongresovém centru na 2 000 odborníků z 85 zemí. Česká psychiatrická společnost také spolupracuje s ministerstvem zdravotnictví na historicky první reformě psychiatrie. Cílem je přesunout část péče z velkých léčeben do menších zařízení blíže pacientovi. Psychiatra vyhledá v ČR každý rok kolem 600 000 lidí, někdy v životě mělo příznaky duševní poruchy 27 procent obyvatel. V zemi je dvacet léčeben s téměř 9 000 lůžky, chráněné bydlení v komunitách nabízí méně než 200 lůžek.

Uměle vytvořené kmenové buňky lze použít k léčbě mrtvice

Česko-francouzský vědecký tým odhalil, že uměle vytvořené kmenové buňky z buněk normálních mohou v budoucnu zásadně pomoci při léčbě pacientů po mozkové mrtvici. Vědci ukázali, že nervové kmenové buňky mají v tomto případě dvojitý účinek. V prvních měsících uvolňují látky, které snižují odumírání důležitých struktur v mozku a které podporují regeneraci nervové tkáně. To vede ke snížení neurologického deficitu způsobeného mrtvicí. V dalších měsících dochází k začleňování diferencovaných buněk do mozkových struktur příjemce a k rekonstrukci příslušných nervových drah.

Česká kosmická kancelář se ujme unikátní vesmírné encyklopedie SPACE 40

Česká kosmická kancelář (CSO) se chce ujmout internetové Velké encyklopedie družic a kosmických sond – SPACE 40, kterou založil přední český znalec a popularizátor astronautiky Antonín Vítek. Pravidelně ji chce profesionálně aktualizovat a modernizovat. Údaje je totiž nutné aktualizovat, opravovat a doplňovat informace o nových vesmírných tělesech. Vítek zaznamenával všechny změny, například drah družic či jejich zánik. „Chceme

ji proto převést do angličtiny a představit ji mezinárodní veřejnosti. Myslíme si, že pokud se podaří udržet obsahový potenciál a kvalitu, tak by mohla mít patřičnou odezvu i na mezinárodním poli,“ dodal šéf CSO Jan Kolář. Vítek v roce 1969 komentoval v Československé televizi přistání modulu z Apolla 11 na Měsíci, zatímco jeho přítel Karel Pacner z *Mladé fronty* referoval o dobytí Měsíce z amerického Houstonu. Vítek je spoluautorem mnoha knih o astronautice. Nejvíce si sám cenil internetové encyklopedie SPACE 40.

EU vyslala na oběžnou dráhu další dva satelity systému Galileo

Evropská unie vyslala na oběžnou dráhu další dva satelity navigačního systému Galileo. Informovala o tom agentura AFP. Jedna z družic se jmenuje David podle českého školáka Davida Markarjance, jenž zvítězil v národním kole výtvarné soutěže pořádané EU. Jeho obrázek *Raketový start* totiž uspěl v soutěži pro děti od devíti do jedenácti let. Druhá vyslaná družice nese jméno dánské dívky Sif. Družice budou operovat ve výšce 23 222 kilometrů nejméně dvanáct let.

Galileo by měl začít poskytovat první služby do konce roku 2014, plně funkční by měl být na přelomu let 2019 a 2020. Systém bude kompletní s třiceti satelity na oběžné dráze, což je o šest víc, než má jeho americká obdoba GPS. Do roku 2015 má být na oběžnou dráhu vyvedeno čtrnáct družic Galileo, ostatní pak do roku 2020. Administrativním sídlem evropského navigačního systému je Praha. Galileo bude propojitelný s dalšími dvěma globálními navigačními systémy, jimiž jsou GPS a ruským Glonass.

Letošní havlovská cena nadace Vize 97 je pro Miloslava Petruska in memoriam

Nadace cenu tradičně uděluje v den narozenin Václava Havla. Letos bude předána poprvé od skonu prvního polistopadového prezidenta. V Pražské křižovatce za Miloslava Petruska cenu převzal z rukou Dagmar Havlové vnuk profesora Jan Holub. Nadace připravila rovněž tradiční sborník laureáta, jehož název je *Společnost a kultura*. O Miloslavě Petruskovi bylo rozhodnuto již na začátku roku, ocenění se však bývalý děkan Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (UK) nedožil. Zemřel 19. srpna, bylo mu pětasedmdesát let, stejně jako Václavu Havlovi, když loni v prosinci zemřel. Miloslav Petruska, který trpěl dlouhodobými zdravotními potížemi, v devadesátých letech předsedal Masarykově československé sociologické společnosti. Byl rovněž prorektorem UK.

Profesor Hanuš byl oceněn za přínos k léčebnému využití konopí

Letošní Cenu adiktologie dostal profesor chemie Lumír Ondřej Hanuš za objev kanabinoidů vlastních tělu. Doplnil jím světový objev receptorů v mozku a otevřel bránu dalšímu výzkumu a využití konopí k léčbě. Hanuš považuje konopí za jedno z nejbezpečnějších léčiv. Je proti jeho legalizaci k rekreačnímu užití a nesouhlasí s názory, že konopí lze užívat jako prevenci zdravotních obtíží. Antibiotika se také neužívají preventivně, tvrdí. Hanuš po roce 1989 odešel do Jeruzaléma, kde působí na hebrejské univerzitě.

Na základě jeho objevů se v Izraeli změnil zákon tak, že se konopí začalo užívat jako lék, je hrazen ze zdravotního pojištění. V Česku se o legalizaci léčebného konopí jedná.

Liberecká nemocnice má jako první v Evropě mobilní CT scanner

Liberecká nemocnice se chlubí špičkovým přístrojem, který nemá žádné jiné zdravotnické zařízení v Evropě. Mobilní CT scanner za 35 milionů korun využije zejména při operacích mozku nebo páteře. Novinářům to řekl přednosta libereckého neurocentra Petr Suchomel. Nový přístroj pro pacienta znamená, že se riziko komplikací po náročných operacích sníží. Mobilní CT váží 1,3 tuny v Liberci využijí přímo na operačních sálech. Pacienta není nutné nikam převážet a vyšetření je velmi rychlé. Například u hlavy nebo mozku trvá deset sekund.

Vědci vytvářejí program, který z řeči rozpozná některé nemoci

Vědci z Vysokého učení technického v Brně pracují na počítačovém programu, který prostřednictvím analýzy řeči rozpozná některá neurologická onemocnění. Program pomůže například při odhalení Parkinsonovy nemoci, a to i v raném stadiu. Řeč se podle brněnských vědců může stát při určení některých diagnóz podobně užitečným nástrojem jako třeba vzorek krve v jiných nemocích. Vědci nyní budují databázi testovacích nahrávek řeči pacientů s Parkinsonovou nemocí v různém stadiu.

Týden vědy a techniky

V minulých dnech proběhl největší vědecký festival v České republice – Týden vědy a techniky. Pracoviště Akademie věd, která festival pořádá spolu s partnerskými organizacemi, připravilo na dny od 1. do 15. listopadu na 400 akcí po celé České republice. Festival je určen veřejnosti, především studentům středních škol, kterým nabízí možnost nahlédnout do vědeckých pracovišť a laboratoří, zahrnuje i přednášky zahraničních vědců.

První pacient na světě s pumpou místo srdce zemřel, selhala mu játra

Čech a první pacient na světě, který žil bez srdce jen s pumpou v těle, zemřel. Příčinou bylo selhání jater. ČTK to řekl přednosta Kardiocentra pražského Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) Jan Pirk, který se svým týmem muži nemocný srdeční sval s nádorem v dubnu odoperoval a nahradil ho přístrojem. S ním sedmatřiceti-

letý hasič Jakub Halík žil zhruba 200 dní a čekal na transplantaci. Metodu před Pirkovým týmem zkusili jen lékaři v americkém Houstonu, kde je jedno z nejlepších kardiocenter na světě. Jejich pacient po sedmi dnech zemřel. Čeští doktoři postup zdokonalili. O unikátní operaci a pacientovi bude Pirk v prosinci přednášet na světovém kongresu v Německu.

Plzeňský kybernetik Psutka obdržel Cenu města Plzně

Jednašedesátiletý plzeňský kybernetik a odborník na umělou inteligenci Josef Psutka obdržel prestižní ocenění Cena města Plzně. Vedoucí katedry kybernetiky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni je světově uznávaným odborníkem v oblasti analýzy, syntézy a rozpoznávání mluvené řeči počítačem, podílí se například na automatickém zpracování výpovědí svědků holocaustu či na projektu EU zaměřeném na využití automatického rozpoznávání mluvené řeči při komunikaci zejména starších lidí s počítačem. Je také spoluvůdcem projektu podporovaného Českou televizí, který umožňuje zpřístupnění živých pořadů neslyšícím divákům prostřednictvím skrytých titulků v teletextu. Titulky vytváří počítač automatickým rozpoznáváním mluvené řeči.

Vědec evropského formátu Jiří Musil zemřel

Česká sociologie města, architektury a bydlení přišla o svou vůdčí postavu. Vědec evropského formátu prof. Jiří Musil zemřel 16. září 2012 ve věku 84 let. Jedněmi ze stěžejních děl Jiřího Musila byly především publikace o sociologii města a sociologii bydlení. K těm významnějším patřila například už jedna z jeho prvních větších studií o potřebách

bydlení a o bytové politice ve Velké Británii a tehdejší Československu. Tato srovnávací studie vyšla v nakladatelství University of Glasgow v roce 1966 v Londýně.

Jen o rok později již Jiří Musil publikoval *Sociologii soudobého města*, která se pak na dlouhé roky stala stěžejním českým dílem pro generace sociologů města i urbanistiky. Další podobně významný titul, *Sociologie bydlení*, vyšel pak v roce 1971. Poté následovala řada dalších publikací, které vycházely také i v cizině.

Po roce 1989 působil na Fakultě architektury ČVUT, byl také ředitelem Sociologického ústavu Akademie věd, později předsedou Evropské sociologické společnosti a spoluzakládal Středoevropskou univerzitu v Praze.

PAMÁTKOVÁ PÉČE

První veletrh Památky se zaměřil na ochranu a využití památek

Rekonstrukce památkových objektů, jejich financování a současné využití – to jsou tři základní témata veletrhu Památky 2012, který se uskutečnil začátkem října v Prů-

myslovém paláci na pražském Výstavišti za účasti více než 140 vystavovatelů z Česka, Rakouska, Nizozemí, Německa či Velké Británie. Veletrh doprovázelo pět samostatných výstav, mezi nimi například expozice *Zničené kostely severních Čech 1945-1989*, která mapuje likvidaci sakrálních staveb v Ústeckém a Libereckém kraji.

Čeští vědci našli v Abúsíru hrob staroegyptské princezny

Čeští archeologové objevili v egyptském Abúsíru poblíž Káhiry hrobku princezny Šert Nepti z páté dynastie, tedy z období 2500 až 2350 let před naším letopočtem. Nález, který odborníci označují za mimořádný, oznámila egyptská Nejvyšší rada pro památky. Objev ČTK potvrdili i čeští egyptologové. Podle vedoucího české egyptologické mise v Abúsíru Miroslava Bárty jde o výjimečný nález, který otevírá zcela novou kapitolu zdejších nekropolí. „Jsme velmi šťastní, že jsme našli nové okno, které nám umožní podívat se zpět v čase a zdokumentovat krok po kroku život a smrt některých historicky významných osobností éry velkých pyramid,“ uvedl Miroslav Bárta. Hrobka se vstupní síní, čtyřmi sloupy a chodbou vedoucí k samotným náhrobkům je vytesána do skály a nachází se na známé nekropoli staroegyptských panovníků. Hieroglyfy na zdobených pilířích mluví o zesnulé jako o „dceři krále jeho vlastní krve, jeho miláčkovi, uctivé k mocnému bohu“. V hrobce, kde byly objeveny i sochy, jsou celkem čtyři náhrobky.

Archeologové v Brně objevili základy neznámé rotundy

Archeologové v Brně ve Vídeňské ulici objevili základy dosud neznámé románské rotundy. Podle odborníků jde o jeden z nejvýznamnějších archeologických nálezů v regionu, váže se k počátkům české státnosti. Nově nalezená rotunda se řadí k rotundě Panny Marie na Starém Brně a rotundě svaté Kateřiny ve Znojmě, které jsou datovány do 11. století. Představují tak nejstarší církevní stavby na území Moravy, pominou-li se církevní stavby z období velkomoravského. Lokalita, kde archeologové rotundu našli, se nachází v místech, kde zřejmě leželo raně středověké Brno s přemyslovským hradem. V minulosti přitom mnozí badatelé hledali počátky města spíše kolem petrovského návrší a dnešního užšího centra. Záchrané výzkumy ale nasvědčují tomu, že původní přemyslovský hrad ovládal brod přes řeku Svratku.

Muži pochovaní v Majetíně možná táhli z bitvy u Slavkova

Pravděpodobně vojákům rakouské či ruské armády, kteří bojovali s Napoleonem v bitvě u Slavkova, náleží ostatky nalezené archeology v Majetíně na Olomoucku. Kromě pohřbů dvou dospělých mužů se u Božích muk našly také ostatky čtyř malých dětí. Ty podle odborníků byly na místo uloženy až později, možná při epidemii cholery v obci. Hypotézu, že dospělé ostatky patří vojákům z doby napoleonských válek, potvrzují i zápisy z obecní kroniky, řekl ČTK Jakub Vrána z Archeologického centra v Olomouci. Objev je podle něj na střední Moravě ojedinělý. Hroby účastníků napoleonských bitev se zde dosud nacházely spíše u vojenských špitálů. Zejména u jedné z koster je patrné, že šlo o statného vojáka. „Přední zuby měl zbroušené. To bylo časté u pěšáků, kteří nabíjeli pušky. Náboje byly motané

z voskovaného papíru, který byl naplněn prachem a byla v něm kule. Obal se musel roztrhnout zuby,“ soudí archeolog Pavel Grenar.

Archeologové našli u Brna hrob z doby bronzové

Archeologové objevili při záchranném výzkumu v Podolí na Brněnsku hrob s kosterními pozůstatky čtyř lidí ze starší doby bronzové. Jde o ženu, dívku a dvě malé děti, které zemřely násilnou smrtí, řekl ČTK archeolog Jiří Kala. Zahynout mohly při útoku nepřátel na jejich osadu. Hromadné hroby z tohoto období se daří nacházet zřídka. Tento leží v místě budoucího parkoviště. Archeologové nejprve našli základy sídlištního objektu. Uprostřed objevili již před časem kostru zavražděné ženy. Kopání do větší hloubky v tomto místě přineslo ještě větší překvapení. Našli nový hrob lidí takzvané únětické kultury. Mezi ostatky byly pozůstatky pětaticetileté ženy a dvacetileté dívky. Obě měly proražené lebky. Byl s nimi pochován i kojeneček a osmileté dítě. Příčinu smrti se podle dosavadních nálezů nepodařilo určit. „Hrob nasvědčuje tomu, že tamní osada patrně čelila útokům nepřátel, což si vyžádalo oběti na životech. Muselo to být poměrně dramatické. U ženy a dívky jsme našli ozdoby – takzvané záušnice,“ doplnil Kala.

Archeologové dokončili výzkum na Národní, našli unikátní náhrobky

Překvapivé množství nálezů objevili archeologové při záchranném výzkumu na stavbě objektu Copa Centrum Národní ve Spálené ulici v Praze. Poslední etapa výzkumu skončila počátkem listopadu. Jedním z nejvýznamnějších byl nález náhrobních kamenů, na nichž i po více než 500 letech byly zachovány malované předlohy pro vytesání písmen. „Tím, že dokládají technologii vzniku, jsou nálezy výjimečné. V Evropě se vůbec nenacházejí, my tady máme dva na jednom místě,“ popisuje nález archeolog z Národního památkového ústavu Tomasz Cymbalak. Opukové a písčkové fragmenty náhrobků pravděpodobně pocházejí z doby před polovinou 15. století, kdy se na hřbitově přestávalo pohřbívat.

U Jezuitské koleje v Kutné Hoře našli známky pravěkého osídlení

Archeologové našli v areálu bývalé Jezuitské koleje v Kutné Hoře známky pravěkého osídlení. Jde o keramiku, zlomky kamenných nástrojů a zbytky dřevěných staveb z období asi 3500 let před naším letopočtem. Průzkum, vyvolaný poslední etapou rekonstrukce koleje a přilehlého zázemí, trval nepřetržitě rok a jeden týden a byl zřejmě nejrozsáhlejším a nejdelším archeologickým zkoumáním, které bylo v Kutné Hoře provedeno. ČTK to řekl archeolog Jan Frolík. Odborníci podle něj získali 1 039 beden s nálezy a 332 mincí, mimo jiné zlatý dukát římskoněmeckého císaře a českého a uherského krále Zikmunda Lucemburského. Cennými nálezy jsou také keramické

panenky nebo třeba kostěná manikúra. Překvapením pro odborníky bylo objevení pravěkých nálezů řadících se k takzvané boleslavské kultuře, pojmenované podle archeologického naleziště Boleráz u Trnavy. „Bylo to velké překvapení, protože tato kultura se v Čechách téměř nevyskytovala. Její těžiště je na Slovensku,“ podotkl Frolík, pro nějž je záhadou, jak se nositelé této kultury dostali až na kopeček vedle později vybudované katedrály svaté Barbory.

Archeologové našli na Hodonínsku pohřebiště z doby bronzové

Archeologové našli v Hroznové Lhotě na Hodonínsku jedno z největších pohřebišť z doby bronzové na Moravě. V místě, kde budou stát rodinné domy, zatím našli třiatřicet hrobů s velmi cennými artefakty. Předpokládají, že v okolí nálezů budou další desítky, dokonce možná i stovky hrobů. ČTK to řekl vedoucí výzkumu Jaromír Šmerda z Masarykova muzea v Hodoníně. Lokalita je pohřebišťem zástupců únětické kultury ze starší doby bronzové, kteří obývali Moravu, a zároveň také zástupců nitranské kultury, kteří ve stejném období žili na Slovensku. Vše nasvědčuje tomu, že v oblasti Hroznové Lhoty se zástupci obou kultur stýkali. „Na hrobech je jasně znát, že byly již v době bronzové vykradeny. Přesto jsme v nich našli velké množství velmi cenných předmětů,“ uvedl archeolog. Jde o bronzové a měděné prsteny a přívěšky, kostěné hřebínky do vlasů, nožíky a sekerky. V hrobech se našly hrnky, hrnce i amfory z pálené hlíny.

Jedna z nejstarších palných zbraní pochází z Mladoboleslavska

Fragment hákovnice, nejstarší palné zbraně používané husity, našel kastelán hradu Valečov na Mladoboleslavsku. Pět století starý úlomek hlavně nyní zkoumá archeolog Muzea Mladoboleslavska Jiří Waldhauser, jemuž se podobný nálezkem poštětil před více než patnácti lety. Na území ČR bylo podle odborníků hákovnic nalezeno sedm. Ojedinělý doklad vojenské historie na konci září našel Zdeněk Steklý, kastelán hradu Valečov nedaleko Mladé Boleslavi. Přesné místo nálezů archeologové tají kvůli případnému zájmu amatérských hledačů. První písemná zmínka o použití hákovnic na českém území pochází z roku 1469 z dobývání tvrze Čákov.

Archeologové našli v Přerově další základy bratrské školy

Přerovští archeologové objevili nedávno další základy školy Jednoty bratrské, která je spojena s jednou z největších postav českých dějin, Janem Amosem Komenským. Našli je při stavbě parkoviště v předpolí Tyršova mostu, které už jednou cenným objevům ustoupilo. Podle vedení města však parkoviště na místě zůstane. Základy školy budou zřejmě zvýrazněny na povrchu. Do bádání v okolí nově budovaného Tyršova mostu se archeologové pustili letos v dubnu. Před školou se jim podařilo odhalit prakticky celý půdorys renesančního kostela svatého Marka, který společně s přilehlou školou Jednoty bratrské tvořil duchovní centrum Přerova. Sbírkou archeologů doplnily z těchto míst

také například unikátní kachle s biblickými výjevy z pozdně gotické doby nebo cenné mince včetně unikátní zlaté mince z doby osmanské říše.

Impozantního díla stavařů z 9. století si všimá deník *Právo*

Archeologové v Mikulčicích na Hodonínsku objevili první most slovanského hradiště Valy, který protínal hradiště. Most byl dlouhý 40 metrů a jeho dřevěné kůly se díky spodní vodě dobře zachovaly. Podle části odborníků by Valy mohly být se svými jedenácti kostely, knížecím palácem a hlavní bazilikou hlavním městem Velké Moravy, bájným Veligradem. Jde o město, které poměrně dobře popisuje vyprávění arabských kupců, píše deník *Právo*. Součástí hradiště byly celkem tři mosty, nejvýznamnější byl první. Badatelský výzkum umožnil zdokumentovat celou délku mostu, který se tyčil nad někdejšími rameny řeky Moravy. Předchozí sondy skončily významným nálezem člnů a také keramiky. Česká republika společně se Slovenskem usiluje o to, aby hradiště Valy bylo zapsáno na seznam UNESCO, dodává deník *Právo*.

Výstava v zámku v Nasavrkách přiblíží Keltů na východě Čech

Na zámku v Nasavrkách na Chrudimsku začala výstava *Keltové ve východních Čechách*. Veřejnost seznámí s historií Keltů a keltskými kořeny v regionu. Soubor archeologických nálezů zapůjčila muzea z celé země. Expozice v druhém patře nasavrckého zámku bude otevřena do 21. prosince. Kromě řady originálních nálezů z východních Čech lidé uvidí také například znázornění dílny na keltské mlýny pod Kunětickou horou nebo figuríny bojovníků. Kromě toho bude pro veřejnost připraven cyklus tematických přednášek, které povedou přední čeští archeologové. Keltové kdysi v okolí Nasavrk sídlili. Nejdaleké oppidum v Hradišti u Českých Lhotic je jediné ve východních Čechách. Má rozlohu asi 20 hektarů, bylo vybudováno na ostrohu nad řekou Chrudimkou v 1. století před naším letopočtem. Dvojitě valy a příkopy jsou dnes jediným, na pohled viditelným pozůstatkem keltského opevnění.

Redakční poznámka: Kdo má opravdu zájem se o Kelty nejen na českém území dozvědět více, tomu doporučujeme navštívit vynikající výstavu *Die Welt der Kelten* v německém Stuttgartu. Na dvou místech je vystaveno více než 1 300 exponátů z celé Evropy – z Belgie, Bulharska, Německa, Francie, Řecka, Anglie, Itálie, Lichtenštejnska, Lucemburska, Holandska, Švýcarska, Slovinska, Maďarska, Rakouska a České republiky (například exponáty z Muzea v Boskovicích, Moravského zemského muzea v rně, Národního muzea v Praze, Středočeského muzea v Roztokách u Prahy, Regionálního muzea v Teplicích). Výstava je otevřena do 17. února 2013. K výstavě byl vydán obsažný katalog (552 stran), který vedle vystavovaných exponátů dále popisuje a uvádí místo jejich nálezů a přináší odborné články předních evropských odborníků k této tematické.

Die Welt der Kelten. Zentren der Macht. Kostbarkeiten der Kunst, Jan Thorbecke Verlag
Info-telefon: 0049 (0)71189 535 445

Konkurence na českých tratích roste

V současné době existuje na českých železnicích jen málo skutečně lukrativních tratí. K těm nejvýnosnějším patří dlouhodobě trať mezi Prahou a Ostravou. Mezi oběma velkými městy je stále jen velmi špatné spojení automobilem, a tak není překvapením, že je o cestu železnicí tímto směrem mimořádný zájem. Právě ze zisků z této trati dlouhou dobu státní České dráhy dotovaly jinou nevýnosnou činnost.

Jenže již před časem je o monopol na železnici připravila firma RegioJet vlastněná velmi ambiciózním brněnským podnikatelem Radimem Jančurou. Ten nejprve se svou společností Student Agency za pomoci agresivní cenové politiky a zároveň výrazného zvýšení průměrného standardu ovládl řadu nejvýnosnějších autobusových tratí (zejména trasu Praha – Brno). Jeho proslulé žluté autobusy se staly neodmyslitelnou součástí hlavních dálničních tahů. Ale Jančura se rozhodl přenést své podnikatelské aktivity i na koleje a snažil se výrazně ohrozit dosavadní monopol Českých drah. Ve vyjednávání se sociálnědemokratickými hejtmany o dotacích pro regionální dopravu na železnici však Jančura neuspěl. Podle oponentů totiž nechtěl zaručit provoz na místních tratích, který je samozřejmě ekonomicky nevýhodný, ale zajišťuje nutné dopravní spojení mnohých lidí na venkově. Jančura samozřejmě nebyl s výsledkem jednání spokojen a velice ostře se o vedení jednotlivých krajů vyjadřoval. Mimořádně vypjaté spory vedl s šéfem Asociace krajů, jihomoravským hejtmánem Michalem Haškem ze sociální demokracie.

Plán na vytvoření železniční společnosti ovšem R. Jančura neopustil a nakonec v rámci postupné deregulace provozu na železnici dostal příležitost provozovat vlakovou osobní dopravu na trati Praha – Ostrava. I tentokrát vsadil především na komfort pro cestující a na výrazně výhodnější ceny ve srovnání s Českými drahami. Ty ovšem mohly nabídnout rychlejší dopravu, protože mezi Prahou a Ostravou jezdí s rychlovlakem Pendolino, díky nimž se dostanou do cílové stanice zhruba o půl hodiny dříve než RegioJet. A navíc se České dráhy pustily energicky do cenové války s RegioJetem nabízením výhodných tarifů pro spojení Praha – Ostrava. Kromě toho převzaly některé prvky vyššího standardu RegioJetu – jde například o poskytování denního tisku nebo malé lahvičky s vodou zdarma. Nově se také i ve vozech druhé třídy Pendolina objevily zásuvky u všech míst a dořešena byla také otázka wifi připojení. Ceny jídla a pití ve vlacích Českých drah jsou sice vyšší, mají však nově přece jen lepší úroveň.

Konkurence tak zatím přinesla cestujícím značné zlevnění v kombinaci se zlepšením úrovně cestování. Přestože cenová válka způsobila určité snížení plánovaných zisků RegioJetu a vedla Jančuru k odložení plánů na výraznou modernizaci jeho flotily na kolejích, trať Praha – Ostrava zůstává nadále lákavým soustem i pro další podnikatele. A tak se začátkem listopadu vydaly tím směrem vlaky dalšího dopravce – společnosti Leo Express, která na rozdíl od žlutého RegioJetu vsadila na černou barvu a na nové vagóny ze Švýcarska. Nový dopravce sází především na

spolupráci s dalšími firmami při organizování následné dopravy. Uzavřela například smlouvy na pronájem aut a počítá i s organizováním návazných autobusových spojů a s prodejem lístků městské hromadné dopravy ve vlaku.

Některá média si již při samotném zahájení provozu Leo Express nenechalo ujít srovnání všech tří nabídek. A výsledek? Ukázalo se, že rychlost, ceny i standard cestování jsou u všech tří společností na zhruba stejné úrovni. České dráhy si sice udržují náskok v rychlosti, RegioJet však nabízí zase levnější jízdenky i jídlo a pití při cestě. Leo Express se pohybuje zhruba mezi oběma dosavadními konkurenty, i když v nejlevnější kategorii nabízí relativně menší komfort. Takže až budete mít cestu z Prahy do Ostravy, můžete si směle vybrat jakoukoliv variantu bez zbytečného strachu, že šlápnete výrazně vedle.

A jen asi budete litovat, že podobně konkurenční prostředí zatím nefunguje třeba na trati Praha – Brno – Břeclav – Vídeň. Ale i tam se hovoří o možném příchodu lepších časů v podobě větší konkurence, snížení cen za současného zvyšování kultury cestování. Mnoho z nás se jistě shodne, že by už bylo načase. A co teprve lidé, kteří putují vlakem přes Linec a České Budějovice! Tam by teprve bylo potřeba změn a zvýšení kultury železniční dopravy. A bohužel tam se zatím nechystá ani RegioJet ani Leo Express.

(MaFr)

Railjety začnou jezdit z Prahy do Vídně od prosince 2014

České dráhy (ČD) plánují ve spolupráci s rakouskými drahami (ÖBB) nasadit od prosince 2014 na trať mezi Prahou, Brnem a Vídní soupravy Railjet. Jezdit by měly ve dvouhodinovém intervalu. ČD převezmou sedm souprav podle smlouvy ze září 2011, další tři soupravy nasadí ÖBB, které také zajistí lokomotivy řady 1216. Vlaky budou zajíždět až do Grazu. Projekt spolupráce mezi ČD a ÖBB by měl zlepšit kvalitu cestování mezi Českem a Rakouskem a zároveň mezi Prahou a Brnem. Každá souprava bude mít restaurační vůz a oddíl pro jízdní kola. Vozy disponují informačním systémem pro cestující. Uvažuje se o tom, že by vlaky mohly mít kromě první a druhé třídy i tzv. premium class. Railjety ČD budou nabízet stejný servis, jaký je běžný v rakouských vlacích, například dětské kino, místa pro vozíčkáře či občerstvení.

Rozpočet poprvé počítá s rychlotratěmi

Dosavadní přešlapování státu kolem zrychlení tuzemské železniční dopravy by mohlo příští rok skončit. V návrhu rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury se vůbec poprvé objevila položka, kde jsou vyčleněny peníze na dopravu vysokorychlostních tratí (VRT).

„Peníze jsou určeny na předprojektové práce. Pokud rozpočet schválí sněmovna, tak se dá říci, že příprava vysokorychlostních tratí formálně začala,“ řekl náměstek šéfa Správy železniční dopravní cesty Petr Šlegr. Podle něj je

nejvyšší čas s přípravou začít, pokud chce stát zahájit výstavbu tratí do konce desetiletí.

Počítá se přitom s využitím nového finančního nástroje Evropské unie, fondu Connecting Europe Facility (CEF). Tam se mimo jiné přesune část peněz z fondu soudržnosti. Peníze z CEF ale nebudou mít státy jisté, členové unie o ně budou soutěžit. „Těžko uspějeme s něčím jiným než s vysokorychlostními tratěmi. Zvláště vezmeme-li v úvahu, že plánem unie je současnou síť rychlotratí ztrojnásobit,“ dodal Šlegr.

Na ministerstvu dopravy proto vzniká koncepce s pracovním názvem Rychlá spojení. Úřad záměrně nepoužívá termín „vysokorychlostní“, neboť v koncepci půjde i o modernizaci současných tratí, které budou navazovat na novou vysokorychlostní síť.

Pokud jde o samotné „vrtky“, prvními úseky by měly být Praha – Lovosice a Praha – Benešov.

Česká železnice je zatím na většině úseků nekonkurenceschopná vůči silnici. Zatímco koridory, s výjimkou jižního úseku čtvrtého koridoru Praha – České Budějovice, se opravují ve sto let starých stopách, dálnice se staví napřímo na zelené louce.

Podobně tomu bude u vysokorychlostních tratí, jejichž česká síť by měla navázat na tu celoevropskou. Český stát se tím vyhne riziku, že se budou zahraniční dopravci českému území vyhýbat.

<http://zpravy.e15.cz/byznys/doprava-a-...et-poprve-pocita-s-rychlotratemi-923060>

Zaslal: J. Zajíček

Slavonice žádají stop kamionům k hranicím

Boj aktivistů, kteří chtějí zastavit zkušební provoz kamionů přes hraniční přechod Slavonice – Fratres, pokračuje. V současné době má podle informací iniciátorky protestů Martiny Havlíčkové petice okolo pěti stovek podpisů.

„Petiční archy předali odpovědným pracovníkům na kraji. Plánujeme také nainstalovat webkameru, abychom zjistili počet kamionů, které k hranicím jezdí. Sice se před třemi lety dělalo sčítání, ale jen v době od osmi do třinácti hodin, což neukazuje skutečný stav,“ říká Martina Havlíčková.

Nejjednodušším krokem je podle odpůrců uzavřít hraniční přechod pro těžká auta. „Připustili bychom i zákaz aut až nad 7,5 tuny,“ poznamenává Martina Havlíčková.

Před třemi lety totiž začal zkušební provoz kamionů, který byl do té doby určený jen pro vozidla do 3,5 tuny. Nepomohlo ani opatření sousedů, kteří na přechodu na rakouskou stranu umístili dopravní značku zákazu tranzitní kamionové dopravy. Například do Rakouska nepřetržitě proudí kamiony se dřevem a na druhé straně malé české pily v pohraničí jsou zavřené. Po prvním kroku spočívajícím v stopce kamionů přes přechod aktivisté chtějí otevřít dialog, aby se celý region řešil kompletně. V minulosti se nabízela i možnost propojení železnice do Rakouska, po které by mohl být náklad přepravován, ale v poslední době to utichlo kvůli nezájmu rakouské vládní garnitury.

Podle iniciátorky petice, která chce dát stopku kamionům přes hraniční přechod ve Slavonicích, v Německu již z ekonomických důvodů vytrhané koleje vrací. „Takže je to u nás otázka času, kdy se možná těžké náklady vrátí na železnici. Šetří to nejenom životní prostředí, ale i peníze,“ doplnila.

Železniční spojení mezi Slavonicemi a rakouskou zastávkou Fratres bylo přerušeno v roce 1951.

11. 10. 2012 – *Znojemský deník*, Lenka Novotná

Zaslal: J. Zajíček

Významné události na rakouských železnicích

V uplynulých týdnech došlo na železnicích v Rakousku k významným změnám a událostem. Jednou z nich je od 6. srpna zavedení pravostranného provozu na linkách vídeňské rychlodráhy (S-Bahn) a tratích vedoucích z Vídně na jih (Südbahn do Payerbach-Reichenau) a na sever (Nordbahn do Břeclavi). Současně byly zprovozněny tři koleje umožňující průjezd vlaků EC a Railjet stavenišťem nového vídeňského hlavního nádraží (Hauptbahnhof).

S novým jízdním řádem (9. 12. 2012) budou na hlavním nádraží ve Vídni pro cestující uvedeny do provozu dvě nástupiště se čtyřmi kolejemi, což umožní zavedení nových linek, jako např. S 80 Wiener Neustadt – Ebenfurth – Wien Meidling – Wien Hirschstetten, nebo S 60 Bruck an der Leitha – Wien Meidling – Wien Hütteldorf – Rekawinkel a linky REX Bratislava – Wien Meidling – Deutschkreutz.

Až do doby zahájení plného provozu vídeňského hlavního nádraží (14. 12. 2014) převzala z velké části jeho funkci stanice Wien Meidling, která vykazuje denní frekvenci 60 000 cestujících, a stala se tak nejfrekventovanějším nádražím ve Vídni (Westbahnhof 29 000).

Začátkem léta byl zahájen zkušební provoz na nové vysokorychlostní trati z Vídně do Sankt Pöltenu včetně dvou tunelů (Lainzer- a Wienerwaldtunnel). Nová trať je dlouhá 45,3 km, přičemž na tunely připadá 24,6 km, nejdelší z nich měří 13 356 km. Je postavena na rychlost 250 km/h a vybavena zabezpečovacím zařízením ETCS (level 2). Od nového jízdního řádu tak bude možné vlakům IC a Railjet v úseku Wien Westbahnhof – Sankt Pölten podstatně zkrátit jízdní dobu.

Podle Eisenbahn Österreich přeložil a upravil J. Zajíček

Rychlostní rekord na ÖBB

V souvislosti se zahájením zkušební provozu na nové vysokorychlostní trati z Vídně do Sankt Pöltenu byl speciálně upravenou elektrickou testovací jednotkou, zapůjčenou z Německa od DB AG, vytvořen nový rakouský rychlostní rekord 336,4 km/h a tím překonán ten dosavadní z roku 2004, kdy bylo dosaženo rychlosti 306,2 km/h. Třídílná jednotka ICE-S o výkonu 9600 kW dosahuje rychlosti až 400 km/h a využívá se ke zkušebním jízdám, při nichž se mj. měří síly mezi koly a kolejnicí, mezi sběračem a trolejí a na 40 měřicích bodech, dále pak např. otrěsy na upevňovacích kolejnicích či mostech, tlakové vlny, hluk, funkce protihlukových stěn a panelů na portálech tunelů, pohyby výhybek, tlaky ve šterkovém loži a jeho zviření, napětí v kolejnicích a chování trolejového vedení apod.

Další testy, prováděné se soupravami Railjet a smíšeným nákladním vlakem, se týkaly aerodynamických vlivů při potkávání a předjíždění vlaků v tunelu při rychlosti až 250 km/h.

Nová trať z Vídně do Sankt Pöltenu umožní vlakům IC a Railjet zkrátit od nového jízdního řádu dosavadní jízdní dobu 40 minut na polovinu.

J. Zajíček

C. D. Payne, autor kultovej série *Mladost' v hajzli, v Bratislave!*

Štúdio 12 otvára sezónu vtipnou roadstory neviditeľného človeka na úteku *Neviditeľný* za účasti autora C. D. Payna.

V sobotu 15. septembra sa v bratislavskom Štúdiu 12 – priestore pre novú drámu uskutočnila beseda a autogramiáda s americkým spisovateľom C. D. Paynom, autorom kultovej románovej série *Mladost' v hajzli*. Ide o prvú tohosezónnu časť cyklu inscenovaných čítaní Listovanií.cz.

Beseda a autogramiáda s autorom sa uskutočnila po inscenovanom čítaní jeho posledného diela *Neviditeľný*, ktoré nedávno vyšlo v českom preklade.

Neviditeľný (C. D. Payne) – inscenované čítanie

Absurdný príbeh klasického „losera“ Axela Westona, ktorý raz čírou náhodou vysloví akési kúzelné zaklínadlo a stane sa neviditeľným. Tato nová schopnosť je pre neho veľmi výhodná, minimálne na začiatku príbehu. Môže napríklad získať peniaze menšou krádežou v banke, špehovať manželku, ktorá sa s ním rozvádza apod. Ale čo s takouto schopnosťou, keď prestáva byť tajomstvom? Vtipná roadstory neviditeľného človeka na úteku a humorná bomba.

Americký spisovateľ a absolvent Harvard College C. D. Payne (* 5. 7. 1949, Akron, Ohio) sa preslávil hlavne sériou románov o teenagerovi Nickovi Twispovi, nazvanými *Mladost' v hajzli* (orig. *Youth in Revolt*). Prvé tri romány tejto série slúžili ako predloha aj pre film *Mladost' v hajzli* (2009) v réžii Miguela Artetu.

Návšteva C. D. Paynea je súčasťou turné, ktoré sa koná pod záštitou US Embassy Prague, v rámci ktorého navštívi 19 českých miest a Bratislavu.

(DÚ)

Najstaršie slovenské bábkové divadlo ide do rekonštrukcie

Bábkové divadlo Žilina ďakuje svojim divákovi za vernosť, ktorú mu zachovali v uplynulej sezóne 2011/2012. Bola to sezóna, v ktorej BDŽ zaujalo najmä inscenáciou *Epos*, ktorá získala cenu bratislavského diváka na festivale Nová dráma / New Drama 2012. V nastávajúcom období bude divadlo prechádzať rozsiahlou rekonštrukciou.

Projekt rekonštrukcie priestorov budovy BDŽ vychádza z Opatrenia 1.3.1 zvýšiť energetickú efektívnosť a zlepšiť technický stav budov občianskej vybavenosti ŽSK. Na rekonštrukciu budovy BDŽ získalo divadlo grant z Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013. Projekt sa nazýva Tvoríme kultúru a umenie bez hraníc – modernizácia divadla v Žiline a zámku v Kozách (obec v Poľsku), projekt je spolufinancovaný z ERDF (Európsky fond regionálneho rozvoja). Realizácia projektu bude ukončená v roku 2013.

Preto bude umelecký súbor pôsobiť v provizórnych podmienkach a Bábkové divadlo Žilina bude fungovať najmä ako zájazdové divadlo. Tvorivé a umelecké aktivity divadla však neutíchnu. Okrem repríz vašich obľúbených inscenácií pre deti i dospelých sa môžete tešiť aj na premiéru nového pouličného divadla *Kata dcéra kata*, ktorú v BDŽ pripravuje režisér Jakub Nvota. Ďalšou plánovanou premiérou v roku 2013 bude inscenácia Andersenovej *Malej morskej panny* a neprehliadnuteľnou akciou bude i ďalší ročník festivalu Bábková Žilina.

(DÚ)

Nová premiéra divadlo Ticho a spol. – *Dějã vu*

Tretiu sezónu začalo bratislavské komorné divadlo Ticho a spol. 23. septembra o 19:00 uvedením premiéry novej pôvodnej inscenácie Viki Janouškovej a Miloša Janouška *Dějã vu*.

Fantaskné postavy výnimočnej Maaty a Arfa kreslili ich hereckí predstavitelia Jana Lieskovská a Paľo Plevčík ako krehko-smiešnych ľudí-neľudí. Utrpeli šok z toho, že aj výnimočné danosti vedia privodiť „negatívne javy“, schopnosti sa v nich zablokovali, Maaty a Arf nemôžu žiť ako do teraz. Jediné, čo im zostalo, je ich vzťah. Je to závod o to, čo príde skôr – vyrovnajú sa s vinou, nájdu sami seba, alebo stratia trpezlivosť s tým druhým a opustia sa. Je to závod o čas... a o predstavy o živote...

Inscenácia *Dějã vu* vznikla na základe poviedkovej tvorby Miloša Janouška, ktorý je známy najmä ako pesničkár, no je to aj vtipno-krehký básnik a autor próz na pomedzí patafyziky a fantastiky, ktorý však aj v tejto tvorbe nezaprie aktuálnosť pesničkára. Autorka hry a dramaturgička Viki Janoušková si povýberala poviedky, zdramatizovala ich a vytvorila celostný príbeh akejsi grotesknej feérie „pre dve postavy a kúzla“.

Inscenácia v réžii Róberta Horňáka kreuje svet krehko-smiešnej až grotesknej feérie o strachu z výnimočnosti, destilovaní času, zhmotňovaní predstáv a mnohom inom... Účinkovali: Jana Lieskovská, Pavol Plevčík a Adriana Geričová

Scéna a kostýmy: Jakub Branický

Hudobno-výtvarné objekty: Zoli Boráros, Braňo Riečičiar, Matúš Roman

Efekty: Adriana Geričová

Hudba: Matej Haas

Produkcia: Matej Chudic

Dramaturgia: Viki Janoušková

Réžia: Róbert Horňák

(DÚ)

13. september 2012 – štrajk pedagógov

Z dôvodu pedagogických štrajkov bola na Slovenku vo štvrtok 13. septembra uzavretá väčšina základných, stredných a vysokých škôl. Jednodenný celoštátny štrajk zorganizovali zamestnanci školstva, jeho dôvodom bola ich nespokojnosť s platom ako aj požiadavky na zlepšenie finančnej situácie školstva. V rámci tohto protestu sa slovenskí učitelia snažili presadiť desaťpercentný rast tarifných plátov v budúcom roku pre všetkých zamestnancov školstva. Štrajkujúci učitelia žiadajú od vlády aj výrazné navýšenie rozpočtovej kapitoly školstva.

Do štrajku sa zapojilo okolo 100 tisíc zo 150 tisíc zamestnancov školstva, čím bol tento štrajk najväčším od roku 2003. Predseda Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku Pavel Ondek potvrdil na tlačovej konferencii, že sa do pedagogických štrajkov zapojilo 90 % základných škôl, 80 % stredných škôl a 30 % vysokých škôl. Štrajkovali nielen štátne školy, ale aj školy zo súkromného sektora, zatiaľ čo cirkevné školy tieto štrajky nepodporili. Štrajkujúci pedagógovia tvrdia, že sa situácie v školstve stala za dve desiatky rokov kritická.

Ak by boli požiadavky tohto protestu neuspokojené, odborári naznačili, že by mohol nastať ďalší štrajk, ktorý by trval dlhšiu dobu než ten septembrový.

Učitelia na Slovensku sú podľa ich slov slabo ohodnotení. Štatisticky sa uvádza, že učitelia zarobia v priemere 740 eur hrubej mzdy mesačne, pričom priemerný plat dosahuje na Slovensku 889 eur. Problémom je, že väčšina učiteľov takýto príjem nedostáva. Situácia učiteľov základných umeleckých škôl a materských škôl je ešte horšia, ich priemerné platy sú o 36 až 38 percent nižšie, než je slovenský priemer. Platy slovenských pedagógov sú oproti Česku o 40 až 50 % nižšie. Podľa údajov OECD za rok 2010 predstavoval hrubý nástupný mesačný plat slovenského učiteľa na základnej škole 541 eur, v Rakúsku to bolo 2 235 eur. K najlepšie plateným učiteľom patria Luxemburčania a Švajčiari, ktorí zarábajú viac ako 5 000 eur mesačne.

Väčšina oslovených rodičov štrajk podporili, napriek tomu, že im spôsobil komplikácie.

Školskí odborári si vyžiadali stretnutie s ministrom školstva Dušanom Čaplovičom (Smer), čím chcú dosiahnuť rast plátov zamestnancov školstva, ako aj zlepšiť celkový stav školstva na Slovensku. Zasadnutie by malo prebiehať nielen za účasti ministra, ale aj so zamestnávateľmi v školstve, Slovenskou rektorskou konferenciou, zástupcami súkromných, cirkevných škôl či Slovenskou komorou učiteľov.

Šéf rezortu školstva Dušan Čaplovič sa v deň štrajku vyjadril, že zvýšenie plátov učiteľov je jeho prioritou, v čase konsolidácie, čo však podľa neho môže byť problém. V priebehu štyroch rokov by ich chcel dostať na úroveň 1,2 násobku priemerného plátu na Slovensku. Na budúročné zvýšenie učiteľských plátov treba podľa odborárov sto miliónov eur.

Najviac základných škôl štrajkovalo v Košickom kraji (90,24 %), najmenej v Trnavskom (77 %).

Štrajk na stredných školách mal najväčšiu podporu v Prešovskom kraji (73,9 %), nasledoval Košický kraj (73,02 %). Najmenšia účasť stredných škôl bola v Žilinskom kraji (61,9 %).

Na dverách štrajkujúcich škôl viseli nápisy: „Dôstojné mzdy – naše právo“; „Povedzme svoje nie zúfalej situácii v školstve“; „Každý cent do školstva je investícia do budúcnosti našich detí“ či „Nechceme to, čo nám nepatrí, žiadame iba to, čo si zaslúžime.“

(MK)

7. filmový festival Cinematik 2012 Piešťany

Medzinárodný filmový festival Cinematik Piešťany sa tento rok konal v čase od 7. septembra 2012 do 13. septembra 2012. Každý ročník tohto festivalu je čoraz dynamickejšim a prestížnejším kultúrnym podujatím na Slovensku i v strednej Európe. Hlavným zámerom je zaujať a orientácia sa na mladého filmového diváka s dôrazom na rozvíjanie jeho filmovej gramotnosti.

CINEMATIK.DOC je nová súťažná kategória, ktorej účelom je vytvorenia medzinárodnej platformy pre prezentáciu a propagáciu slovenského dokumentárneho filmu. Pre divákov boli pripravené mnohé atraktívne momenty, ako nočné tituly pod hlavičkou Za hranicou kultu, ako aj sekcie Zvláštne uvedenia, Študentské Oscary, Kinema Choice, Cinematik Jr či prehliadka zakázaných a cenzurovaných filmov. Pre záujemcov bol taktiež pripravený nový prírastok knižnej Edície Cinematik.

Siedmy ročník poskytol širokú možnosť prehliadnúť si domácu ako aj svetovú scénu kinematografie. Tento ročník

je okrem iného v znamení životného jubilea čestnej riaditeľky festivalu a prvej dámy slovenského filmu Božidary Turzonovovej.

V rámci každoročného predstavovania výnimočných európskych filmárov slovenskému publiku bola uvedená v rámci sekcie Rešpekt retrospektíva celovečerných filmov francúzskeho režiséra Leosa Caraxa. Leos Carax patrí medzi režisérov, ktorí definovali francúzsku kinematografiu 80. rokov a spolu s Lucom Bessonom a Jean-Jacques Beineixom sa zvykne zaraďovať k tvorcom tzv. cinéma du look alebo neo-baroka.

(MK)

Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2012

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (DEKD) je celoeurópske podujatie, organizované Radou Európy a Európskou komisiou, tradične každý rok v septembri. Účelom tohto podujatia, je zameranie pozornosti širokej európskej verejnosti na úžasné hodnoty rozmanitého kultúrneho dedičstva v 50 účastníckych štátoch. Hostiteľom slávnostného otvorenia Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2012 v Slovenskej republike je Bratislava – Staré Mesto. Otváracie ceremónie sa konali v dňoch 14.-16. septembra.

Základným cieľom DEKD je zvýšiť vedomie obyvateľov o význame a bohatstve miestneho dedičstva a zvýšiť pozornosť o jeho ochranu ako ho aj celoeurópsky zviditeľniť.

„Pamiatky môjho domova“ je téma ročníka 2012. Pre verejnosť sa sprístupňujú mnohé pamiatky, historické budovy a areály, ktoré sú v iných obdobiach roka obvykle zavreté.

Od roku 1991 je toto podujatie zamerané aj na sociálnu, politickú a ekonomickú otázku. Slovenská republika sa pripojila k organizátorom DEKD v roku 1993. Od tohto roku sa pravidelne každý rok konajú otváracie podujatia v niektorom z historických miest, pričom každý ročník je zameraný na špecifickú tému. Koordinátorom DEKD na Slovensku je od roku 2010 Združenie historických miest a obcí SR.

Niektoré zo špecifických tém na Slovensku (1992-2011):

- 1993 Občan a pamiatky / Banská Štiavnica, Čierny Balog
- 1995 Historické techniky v modernom živote / Banská Bystrica, Špania Dolina
- 1996 Historické mestá / Košice, Prešov
- 1997 Hrady na Slovensku / Trenčín, Beckov
- 1998 Tradičná ľudová architektúra / Ružomberok, Vlkolínec
- 2001 Symbióza kultúrneho a prírodného dedičstva / Rožňava, Betliar, Domica
- 2002 Písomné pamiatky – pramene kultúry a vzdelanosti / Nitra, Kostolany pod Trábečom
- 2005 Dedičstvo iných je dedičstvom všetkých / Prešov + okolie
- 2006 Európa, spoločné dedičstvo / Skalica
- 2008 V minciach pamäť žije / Kremnica
- 2009 Víno a keramika / Malokarpatský región
- 2010 Technické a industriálne pamiatky / Banská Štiavnica
- 2012 Pamiatky môjho domova

(MK)

Nový stavebný zákon

Nový stavebný zákon by mal vyriešiť jeden z hlavných problémových okruhov, takzvaných čiernych stavieb. Tieto stavby existujú bez náležitej dokumentácie a Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR začína riešiť tento problém v pripravovanej novele zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku. Tento zákon treba obnoviť, keďže koncept existuje ešte z polovice 70. rokov a bol už mnohokrát novelizovaný.

Konkrétne oficiálne paragrafové znenie stavebného zákona by malo vzniknúť medzi decembrom 2012 a januárom 2013.

V tomto období je vytvorená pracovná skupina, ktorá sa venuje problematike čiernych stavieb. Je poverená navrhovať riešenia a opatrenia, ktoré budú predmetom neskorších rokovanií.

Pozmenené budú napríklad dĺžky lehôt v stavebnom konaní a upraví sa aj zákon o správnom konaní, čiže takzvaný správny poriadok.

Zákon bol vlani novelizovaný aj za účasti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja. Podľa súčasnej situácie je trestné, ak zadávateľ stavby pokračuje v stavebnej aktivite aj napriek právoplatnému rozhodnutiu o zastavení stavebných prác. Takisto aj táto časť má byť upravená. Cieľom obnovenia je teda aj vyhnutie sa kriminalite.

(MK)

Letecká šou na Sliachi

Počas prvého septembrového víkendu sa na letisku v Sliachi konalo podujatie Letecké dni SIAF 2012. Jedným z najväčších atrakcií bolo predvedenie leteckej techniky legendárneho amerického bombardéru B-52.

Toto lietadlo je dlhé 49 metrov a jeho rozpätie krídel presahuje 56 metrov. S jeho nosnosťou 32 ton bômb pútať značnú pozornosť. Lietadlo B-52 priletelo z domovskej základne v Louisiane.

Na letisku v Sliachi sa objavilo celkovo 95 lietadiel zo 14 zemí sveta. Medzi nich patrí aj zmodernizovaný ruský MiG-29M2, americké stroje F-16 a F-18, niekoľko Gripenov a český bitevník L-159.

Famóznou šou predviedla akrobatická skupina Frece Tricolori, pochádzajúca z Talianska. Diváci mali možnosť vidieť aj vzdušný súboj dvoch slovenských strojov MiG-29.

(MK)

Divadelný ústav na Divadelnej Nitre

Divadelný ústav aj tento rok participoval na významnom divadelnom festivale – Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2012, ktorý sa konal od 21. do 26. septembra v Nitre.

Súčasťou programovej línie Divadelného ústavu bola prezentácia najnovších kníh spojená s diskusiou – Raňajky s knihami Divadelného ústavu / Čo máme a čo nám chýba?, ktorá sa uskutočnila v pondelok 24. septembra ráno v Meeting Pointe festivalu. Zúčastnili sa jej viacerí významní autori a divadelní kritici.

V Meeting Pointe sa počas celej Divadelnej Nitry premietal dokumentárny film Petra Kerekesa o Divadelnom ústave – *To by sa páčilo aj Erwinovi*. V Nitrianskej galérii je od 18. septembra nainštalovaná výstava *Andrej Bagar (1900-1966) včera, dnes a zajtra*, ktorá približuje osobný a umelecký portrét jednej zo zakladateľských osobností slovenského profesionálneho divadla, herca, režiséra, pedagóga, kultúrneho činiteľa.

Kultúrny kontaktný bod Slovensko pripravil v stredu 26. septembra v Trafačke pracovné stretnutie, na ktorom predstavil svoju publikáciu zameranú na rôzne grantové schémy, nadácie a fondy pôsobiace na Slovensku aj v zahraničí.

Pondelok 24. septembra Meeting Point

- Raňajky s... knihami Divadelného ústavu / diskusia;
- Prezentácia publikácií a rozhovory o divadelnej literatúre s podtitulom Čo máme a čo nám chýba? spojené s knižnými darmi pre divákov.

Podtitul upriamuje pozornosť na hlavné témy stretnutia s divadelníkmi, študentmi humanitných odborov, ale i širokou verejnosťou. Predstavili sme výber z významných edičných titulov, ktoré Divadelný ústav vydal v nedávnom období. Publikácie, ktoré priniesli cenné poznatky z oblasti slovenskej i svetovej divadelnej teórie, histórie, drámy, zverejnili vzácné dokumentárne a historické materiály o divadle, sprístupnili diela významných slovenských umelcov. V diskusii s renomovanými slovenskými autormi a prekladateľmi sme predstavili napríklad monumentálne *Dejiny slovenskej drámy 20. storočia*, niekoľkoročný projekt súborného diela popredného slovenského kritika Stanislava Vrbku, monografiu o významnom hereckom rode Kronerovcov, ako aj prvej slovenskej divadelnej režisérke Magde Husákovovej-Lokvencovej, doteraz neznáme skutočnosti o vzniku našej prvej profesionálnej divadelnej scény a v rámci slovenskej drámy aj nové zborníky divadelných hier Lubomíra Feldeka a Ondreja Šulaja.

Účinkovali: Vladimír Štefko, Zdenka Pašuthová, Martin Timko, Zuzana Bakošová, Nadežda Lindovská, Ondrej Šulaj a ďalší, moderovala Vladislava Fekete.

Streda 26. septembra 2012 Trafačka

- Ako financovať projekty v kultúre? / pracovné stretnutie;
- Kultúrny kontaktný bod Slovensko ponúka inšpirácie, tipy a podnety pre organizácie a jednotlivcov v oblasti kultúry a umenia.

Prezentácia najnovšej publikácie Kultúrneho kontaktného bodu Slovensko, na ktorej sa účastníci podujatia zoznámili s rôznymi grantovými schémami, nadáciami a fondmi pôsobiacimi na Slovensku a aj v zahraničí. Informácie nielen o aktuálnom programe Culture 2007-2013, ale aj o budúcom programe Kreatívna Európa, ktorý vstúpi do platnosti od roku 2014. Inšpirácie, tipy a podnety pre žiadateľov o finančnú podporu v oblasti kultúry a umenia.

- Meeting Point / priebežne *To by sa páčilo aj Erwinovi* / film;
- Dokumentárny film o Divadelnom ústave, réžia: Peter Kerekes.

Netradičný dokument o Divadelnom ústave vznikol pri príležitosti 50. výročia založenia tejto inštitúcie. Každý z piatich obrazov, ktoré s divadelnou nadsázkou predstavovali činnosti inštitúcie – dokumentačnú, archivačnú, digitalizačnú, publikačnú a prezentačnú, režijne stvárnilo päť osobitých slovenských divadelných režisérov: Sláva Daubnerová, Viliam Klimáček, Roman Polák, Ondrej Spišák a Svetozár Sprušanský.

Nitrianska galéria / od 18. septembra

– *Andrej Bagar (1900-1966) včera, dnes a zajtra / výstava.*

Výstava *Andrej Bagar (1900-1966) včera, dnes a zajtra* približuje osobný a umelecký portrét jednej zo zakladateľských osobností slovenského profesionálneho divadla, herca, režiséra, pedagóga, kultúrneho činiteľa.

Výstava dokumentuje Bagarovu púť od ochotníckych hereckých začiatkov po profesionálne angažmán v Slovenskom národnom divadle, sprítomňuje jeho najvýznamnejšie herecké kreácie, zachytáva najvýznamnejšie réžie, venuje pozornosť jeho pedagogickej činnosti. Plasticky vykresľuje osobný profil umelca. Dokladá jeho občianske postoje, angažovanosť v čase druhej svetovej vojny, zakladateľský podiel pri vzniku Slovenského komorného divadla Martin i Frontového divadla, ako aj širokú škálu umeleckých i spoločenských aktivít 40., 50. a 60. rokov 20. storočia.

Výstavu zo zbierok Divadelného ústavu pripravili Katarína Kunová a Viera Burešová v spolupráci so Spoločnosťou Andreja Bagara pri príležitosti 111. výročia jeho narodenia.

(DÚ)

Noc divadiel 2012

Noc divadiel 2012 je 3. ročník noci otvorených divadiel, predstavení a výnimočných zážitkov. Ide o európske podujatie prezentujúce divadlo tvorivým spôsobom v netradičnom časovom rozpätí. Tento rok sa do projektu zapojili desiatky divadiel z 11 slovenských miest. Divadelný ústav ho koordinuje už tretí rok.

Naša Noc divadiel 2012 bude bláznivá, dramatická, odhalená, nabitá, vyštavená, impulzívna, závistlivá, éterická, šialená, návyková... Aká bude tá vaša?

Noc divadiel odštartujeme aj tento rok telemostom v živom vysielaní Slovenského rozhlasu. Presne o 19:00 hod. 17. novembra 2012 sa divadlá spoja, vo všetkých naraz zaznie spoločný potlesk!

„Noc“ sa koná každoročne, vždy tretiu novembrovú sobotu vo viacerých slovenských mestách súčasne. Slovenské divadlá otvoria svoje priestory počas večerných a nočných hodín, aby tým demonštrovali svoju otvorenosť novým podnetom, novým divákom a inšpirácii zvonku.

Počas Noci divadiel môže divák skúmať, objavovať, zapájať sa do diania či sa len príjemne usadiť, vnímať a nechať sa unášať po celú noc. Divák sa môže rozhodnúť pre spôsob a čas, kedy vstúpi do divadelného priestoru, prípadne do samotného „deja“.

Heslo prvého ročníka „Dnes večer nezhasíname“ presvedčilo divákov o tom, že počas „Noci“ sa netreba báť, divadla obzvlášť. Počas Noci divadiel 2010 sa nezhaslo v 8 mestách a 28 divadlách. Druhý ročník sa niesol v zna-

mení hesla „Na hry máme celú noc“. Cez „Noc“ sa minulý rok s návštevníkmi hralo 31 divadiel z 9 miest Slovenska.

Minulý ročník si počas „Noci“ vyberal každý – milovník tragédie, opery, súčasného tanca, muzikálu, klasických inscenácií, rozprávok, fanúšik tradičného marionetového divadla, tieňového divadla i komornej drámy. Okrem divadelných inscenácií bolo súčasťou „Noci“ aj státie vo svetle reflektorov, slam poetry, stolnotenisový turnaj hercov a divákov, vodenie bábok, nočné „stretnutie ľudí blízkeho druhu“, projekcie záznamov divadelných inscenácií, módná show, exkurzia do zákulisia, divadelný koktail, polnočné prekvapenie a veľa ďalších, nielen divadelných zážitkov.

(DÚ)

Študenti nesúhlasia s novelou zákona o sociálnom poistení

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pripravilo novelu zákona o sociálnom poistení, avšak mnoho študentov vysokých škôl s týmto návrhom nesúhlasí. Trojdnové valné zhromaždenie Študentskej rady vysokých škôl v Jasnej v Nízkych Tatrách sa zhodlo na riešení tejto situácie pomocou rokovania s príslušným ministerstvom. Študenti sú ochotní prijať kompromis, no stále je otáznne, či k nemu dôjde, pretože v opačnom prípade plánujú podniknúť protestné zhromaždenie.

Ťažiskom študentských zhromaždení kvôli novele zákona, ktorá má byť platná od začiatku roka 2013, sú predovšetkým výhrady k výške odvodov ako aj k sociálnemu poisteniu. Študenti predložili aj návrh zákona o Fonde na podporu mladých, pretože v súčasnosti je potrebné platiť poplatok za predčasné splatenie pôžičky zo Študentského pôžičkového fondu. Diskutovanou témou boli aj nedostatočné dotácie na stravovanie. Predchádzajúca vláda znížila dotáciu na stravu z jedného eura na 80 centov a počet študentov, ktorí sa stravujú vo vysokoškolských jedálňach, značne vzrástol.

Študenti sa obávajú, že výška odvodov by zmenila postoj k sociálnemu a ekonomickému systému v štáte na základe zníženia ich pozície na trhu a zvýšenia ceny práce študentov. Navrhované odvody predstavujú 29,8 %, z ktorých pripadá 7 % od študenta pracujúceho na dohodu a 22,8 % od zamestnávateľa. Dodatočne by sa mala počítať aj daň z príjmu.

Minister rezortu práce Ján Richter navrhol slovenským vysokoškólakom kompromisné riešenie. To by sa malo týkať odvodov z práce na dohodu. Ďalej dodal, že vyššie odvody by mali študenti vysokých škôl pri práci na dohodu platiť až od určitej sumy a do tejto sumy by ostali v platnosti odvody, ktoré platili doteraz, čiže 1,05 %.

(MK)

Divadelný ústav predstavil slovenské divadlo v Soule

V rámci 8. ročníka jednej z najprestížnejších svetových divadelných prehliadok, festivalu PAMS v Soule (8.-12. 10. 2012), sa uskutočnila showcase divadelných ústavov a múzeí krajín V4 – PACE (Performing Arts in Central Europe).

Projekt vznikol ako kultúrna spolupráca krajín V4 na podnet českého Divadelného ústavu. Zapojili sa doň partnerské inštitúcie krajín V4 – Divadelný ústav Praha, Divadelný ústav Bratislava, Maďarské divadelné múzeum

a Inštitút Adama Mickiewicza Varšava. Zámerom projektu PACE – Performing Arts in Central Europe – je prezentácia divadelnej scény jednotlivých krajín V4 v praktickej i teoretickej rovine v celosvetovom kontexte. Je to prvé podujatie tohto typu – spoločná prezentácia divadla krajín V4 mimo Európy – a zároveň prvá komplexnejšia prezentácia slovenského divadla v Ázii.

Projekt bol podporený strategickým grantom Medzinárodného vyšehradského fondu a zo strany Ministerstva kultúry Slovenskej republiky uvádzaný ako prioritný projekt Divadelného ústavu v roku 2012. Na podujatí aktívne spolupracovali aj veľvyslanectvá krajín V4 v Soule (za slovenskú stranu ing. Dušan Bella, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v Kórejskej republike).

Dlhoročná úspešná spolupráca medzi partnerskými divadelnými ústavmi a múzeami krajín V4 rezultovala vytvorením unikátneho spoločného animovaného filmu o našom divadle, ako aj spoločnou publikáciou, ktoré budú premiérovito uvedené v rámci podujatia na PAMS 2012 v Soule. Program dopĺňali aj vystúpenia divadelných skupín a performerov (slovenskú stranu bude reprezentovať oceňované nezávislé divadlo P.A.T. s autorskou inscenáciou Slávy Daubnerovej *Cely*), formát Booths Exhibition – interaktívny trojdňový propagačný meeting point (ukážky z tvorby slovenských divadelníkov, prezentácia dramatiky slovenských autorov – Slovak Drama in Translation, prezentácia divadelných festivalov na Slovensku – DVD KioSK II. a ďalšie formáty), panelové diskusie o slovenskej divadelnej scéne, ako aj večerný divadelný event Night V4.

Kurátorkou slovenskej prezentácie bola divadelná kritička a teoretička Dáša Čiripová – vedúca Oddelenia vonkajších vzťahov Divadelného ústavu a šéfredaktorka časopisu *kød – konkrétne o divadle*.

Týmto projektom sa naplní dlhodobé úsilie Divadelného ústavu Bratislava prezentovať slovenskú divadelnú kultúru aj v širšom svetovom kontexte, nakoľko sa vďaka prezentácii na PAMS 2012 nadviažu hlbšie kultúrne a výmenné kontakty s ázijskou, konkrétne kórejskou súčasťou performatívnu scénou.

(DÚ)

Granty pre vysokoškolákov

Grantový program Kvalita vzdelávania, ktorý podporuje projekty zvyšujúce kvalitu vyučovania a finančne prispieva konkrétnemu študijnému programu, predmetu či oblasti vzdelávania, obohacuje aj tento rok školský systém. Jedná sa predovšetkým o podporu moderných poznatkov domácej a zahraničnej vedy.

Uzávierka grantového programu bola 29. októbra. Výška maximálnej podpory projektu na skvalitnenie výučby má byť 5 000 eur a celková plánovaná výška grantu je 25 000 eur z Nadácie Tatra banky.

Nadácia Tatra banky otvorila v toku 2012 štvrtý ročník grantového programu E-Talent pre informatikov. Hlavným zámerom je podporovať inovatívne projekty hlavne v oblasti IT. Na čiastku do 5 000 eur majú nárok skupiny študentov, učiteľov a výskumných pracovníkov zaoberajúcich sa výskumom v odbore aplikovanej a priemyselnej informatiky. Z tohto grantu by sa tak mohli na fakultách technického zamerania realizovať vedecké práce s možnými praktickými výstupmi ako aj výsledkami.

Podporované projekty musia spĺňať určité kritériá: ori-

ginalitu, invenčnosť predmetu výskumu, medzisektorový prístup k výskumu či využiteľnosť jeho výsledkov pre zlepšovanie vzdelávacieho procesu na vybraných fakultách technického zamerania.

(MK)

O imunitu by mali prísť aj sudcovia

Po strate trestnoprávnej imunity poslancov dňa 1. septembra by o ňu mali prísť aj sudcovia. Tento návrh by sa mal v parlamente schváliť do konca roka 2012, vypracovať ho má ústavná komisia zložená zo zástupcov všetkých poslaneckých klubov.

Sudcovia avšak s týmto návrhom nesúhlasia. Mali by stratili imunitu v podobnom rozsahu ako poslanci. Týkalo by sa to trestnoprávnej imunity, pričom by na ich trestnoprávne stíhanie nebol potrebný súhlas ústavného súdu.

Zrušenie imunity poslancov bolo schválené na základe posunu ku kvalitnejšiemu slovenskému parlamentarizmu, s cieľom zvýšiť dôveryhodnosť zákonodarného zboru. Tento krok mal sprofesionalizovať výkon poslancov, čo je momentálnou snahou presadiť aj medzi sudcami. Na rovnakej úrovni by sa teda nenachádzali len ľudia s poslancami, ale aj so sudcami, čo je podľa mnohých výhodou, pretože v minulosti sa vyskytli mnohé prípady zneužívania tejto imunity.

Zákonodarcovia si ponechali iba niektoré výhody – na ich vzatie do väzby je potrebný súhlas parlamentu a na zadržanie v prípade pristihnutia pri páchaní trestného činu je potrebný súhlas mandátového a imunitného výboru. V opačnom prípade budú okamžite prepustení.

(MK)

Herec Elo Romančík zomrel

Jeden z významných slovenských hercov Emanuel Romančík skonal vo veku 89 rokov. Rodák z Ružomberka zomrel v utorok 9. októbra 2012.

Elo Romančík sa k herectvu dostal pomocou svojho otca, ktorý sa venoval ochotníckemu divadlu. Od útleho detstva sa v ňom prejavovali znaky talentu a už cez štúdiá na gymnáziu sa zúčastňoval literárnych večierok a škola mu ponúkla aj prvú hereckú príležitosť.

Účinkovaniu na profesionálnej scéne Slovenského komorného divadla v Martine predchádzala práca v stavebnej firme. Súčasťou divadla v Martine bol Elo Romančík dokopy jedenásť rokov. Nasledovalo účinkovanie v bratislavskej Činohre SND, kde patril k prestížnym hereckým osobnostiam. Udržal sa tu až do odchodu do dôchodku v roku 2002.

Hral i vo viacerých známych filmoch. S herečkou Máriou Kráľovičovou bol prvým hercom v slovenskej televíznej inscenácii *Dovidenia Lucienne!* V televízii pôsobil v prvých úspešných slovenských seriáloch ako aj vo viacerých rozhlasových inscenáciách. Jedným z jeho najväčších úspechov bolo účinkovanie v muzikáli *Na skle maľované*. Okrem herectva sa venoval aj maliarstvu, fotografovaniu a karikatúram, ktorými zachytil takmer všetkých svojich kolegov.

Filmografia:

- 1951 *Boj sa končí zajtra*
- 1953 *Rodná zem*
- 1956 *Previerka lásky*
- 1957 *Dovidenia Lucienne*
- 1960 *Na pochode sa vždy nespieva*
- 1960 *Tři tuny prachu*
- 1961 *Pokorené rieky*
- 1962 *Polnočná omša*
- 1969 *Kladivo na čarodějnice*
- 1973 *Dolina*
- 1975 *Tetované časom*
- 1975 *Život na úteku*
- 1977 *Kamarátka Šuška*
- 1978 *Poéma o svedomí*
- 1979 *Smrť šitá na mieru*
- 1981 *Pomocník*
- 1985 *Skleníková Venuša*
- 1986 *Šiesta veta*

(MK)

Novým predsedom SNS je Andrej Danko

Dlhoročného lídra Slovenskej národnej strany (SNS) Jána Slotu nahradil od 6. októbra 2012 Andrej Danko. Rozhodlo sa tak na sneme v Žiline, kedy Danko zvolilo 153 zo 156 prítomných delegátov, pričom sa traja zdržali hlasovania.

Po neúspešných marcových parlamentných voľbách, v ktorých sa rozhodlo, že SNS nebude v parlamente, avizoval dlhoročný predseda SNS Ján Slota odchod z postu predsedu strany SNS.

V septembri 2012 ohlásil, že ho nahradí buď Andrej Danko, alebo Rafael Rafaj. Jedna z okresných organizácií národnárov presadzovala myšlienku, aby Slota naďalej pokračoval predsedovať strane SNS. Ján Slota by sa mal stať jej čestným predsedom, no s veľkými kompetenciami. Čestný predseda by mal získať po novelizácii stanov právo veta.

Ján Slota patrí medzi zakladajúcich členov obnovenej Slovenskej národnej strany (SNS). V roku 1990 bol zvolený za poslanca Federálneho zhromaždenia za SNS. Od roku 1990 pôsobil vo funkcii primátora krajského mesta Žilina. V tejto funkcii pôsobil ešte v rokoch 1994, 1998 a 2002. Ján Slota sa stal po prvýkrát predsedom SNS v rokoch 1994-1999, po štvorročnej pauze sa stal predsedom tejto strany v čase od roku 2003 až do 2012. V roku 2001 po kríze čistiek v SNS založil nový subjekt Pravú SNS. Okrem iného bol od roku 2006 poslanec NR SR, člen Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien, člen Osobitného kontrolného výboru NR SR na kontrolu činnosti SIS ako aj člen Výboru NR SR na preskúvanie rozhodnutí NBÚ.

Nástupca Jána Slotu Andrej Danko je rodák z Revúcej. Ukončil štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po absolvovaní základnej vojenskej služby v Bratislave založil niekoľko obchodných spoločností so zameraním na reality a ekonomické služby. Od roku 2003 je v zozname advokátov Slovenskej advokátskej

komory, kedy začal vykonávať advokátsku prax. Zameriava sa predovšetkým na občianske právo, obchodné právo a zastupovanie pred súdmi. V rokoch 2006-2010 pracoval na mieste asistenta v Národnej rade Slovenskej republiky v prospech poslancov SNS. Pre SNS tiež vykonával funkciu odborného právneho konzultanta.

(MK)

Výskum divadla

Jedným z prioritných projektov Divadelného ústavu je Projekt „Orálna história“ – Prolegomena Dejín divadla na Slovensku I. Vývin slovenského profesionálneho divadla po druhej svetovej vojne (1945-1968). Cieľom projektu je prostredníctvom výpovedí priamych účastníkov divadelného života na Slovensku poznávať a skúmať históriu slovenského divadla v určitom dejinnom období.

Projekt Oral History

Projekt „Orálna história“ – Prolegomena Dejín divadla na Slovensku I. Vývin slovenského profesionálneho divadla po druhej svetovej vojne (1945-1968) je prioritným projektom Divadelného ústavu. Cieľom projektu je prostredníctvom výpovedí priamych účastníkov divadelného života na Slovensku (audiovizuálne záznamy pamätníkov slovenskej teatrologie) poznávať a skúmať históriu slovenského divadla v určitom dejinnom období, získať pramenný materiál pre pripravované dejiny divadla na Slovensku, vyplniť „dejinné medzery“ slovenskej teatrologie a rozšíriť jej faktografickú a dokumentačnú základňu. V centre záujmu stojí úsilie zmapovať a historicky zhodnotiť obdobie budovania a rozvoja slovenského divadelníctva a vytvoriť ucelený obraz o divadelnom živote na Slovensku od jeho začiatkov po súčasnosť. K vytýčenému cieľu sa môžeme dostať systematickým bádáním a analýzou archívneho materiálu, ako aj získaním svedectiev pamätníkov sledovaného obdobia. Jednou z metód výskumu je metóda „orálnej histórie“ – poznávanie nedávnej minulosti z rozprávania a príbehov osobností, ktoré sa na tejto histórii v určitej oblasti, odbore alebo vo funkcii podieľali a zaujímali k nej nejaký postoj.

Fázy projektu

Samotný projekt je rozdelený do troch základných fáz: v prvej fáze boli vedením Divadelného ústavu formou listu a telefonicky oslovení k spolupráci pamätníci (narátori/respondenti) a bádatelia (autori rozhovorov), ktorí prechádzajú archívnym výskumom (v spolupráci s Divadelným ústavom), zbieraním dát, štúdiom archívnych dokumentov a prípravou na rozhovor; v druhej fáze si bádateľ dohovoria s narátorom stretnutie, audiovizuálne zachytiť rozhovor a v rámci možnosti získa od respondenta dokumentačný materiál; v tretej fáze bádateľ rozhovor spracuje – kriticky zhodnotí a prepíše do elektronickej podoby; redakčne upravený prepis a nahrávku odovzdá narátorovi na autorizáciu a Divadelnému ústavu na archiváciu.

Momentálne sa nachádzame v prvej fáze projektu:

- a) Odborná príprava bádateľov – Divadelný ústav v septembri pripravil pre bádateľov odbornú prednášku venovanú skúmanému obdobiu a školenie venované metóde orálnej histórie (august a september 2012). Prednášali etnologička Monika Vrzgulová, historička Marina Zavacká a teatroológ Vladimír Štefko. V súčasnosti bádatelia študujú potrebný archívny materiál; DÚ poskytuje odbornú pomoc bádateľom.
- b) Komunikácia s pamätníkmi – vedenie DÚ oslovilo pa-

mätníkov so žiadosťou o spoluprácu (osobne a formou listu).

- c) Technické a právne zabezpečenie projektu – DÚ pripravil zmluvy pre narátorov i bádateľov; DÚ zabezpečuje projekt materiálne a technicky (vytváranie zvukovo-obrazového záznamu).

Projekt Europeana Photography

Od februára 2012 je Divadelný ústav partnerom európskeho projektu Európske fotografické depozitáre digitalizovaných snímok historickej kvality (Fotografia Europeana). Koordinátorom projektu je spoločnosť ALINARI 24 ORE, zastupujúca najstarší fotografický archív na svete, založený vo Florencii v roku 1852. Od roku 1997 tento archív koordinoval spolu 15 európskych projektov.

Cieľom nového projektu je zdigitalizovať viac ako päťstotisíc historických fotografií z obdobia od roku 1839-1939. Hlavným zámerom je vytvoriť unikátnu kolekciu, ktorá je záznamom doby a ktorá vypovedá o sociálnych, politických a kultúrnych zmenách v Európe v spomenuťom období. Táto kolekcia z devätnástich európskych krajín podá živý obraz o zmenách, ktoré ovplyvnili ďalšie dekády vo vývoji Európy a predznamovali vznik Európskej únie.

Divadelný ústav ako účastník tohto prestížneho projektu s deväťástimi partnermi z verejnej aj súkromnej sféry sa zaviazal zozbierať 10 000 fotografií s divadelnou a paradivadelnou tematikou z obdobia od roku 1839-1939 v nasledujúcich okruhoch:

- Ochotnícke a profesionálne divadlo na území Slovenska v období od 1839-1939;
- Mestské a vidiecke inscenované slávnosti a spoločenský život (plesy, zábavy, prehliadky, odhaľovanie pomníkov atď.);
- Portréty divadelných osobností;
- Divadelné priestory (exteriéry a interiéry), divadelná architektúra;
- Divadelné a paradivadelné aktivity Slovákov žijúcich v zahraničí.

Na vytváraní tejto kolekcie Divadelný ústav spolupracuje so Slovenským národným múzeom, Múzeom mesta Bratislavy, Slovenskou národnou knižnicou, Slovenským národným archívom a ďalšími inštitúciami a jednotlivcami. V septembri 2012 sa konalo plenárne zasadnutie účastníkov projektu v Barcelone.

(DÚ)

Divadelný ústav získal cenu ministra školstva

Divadelný ústav získal Cenu ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR za vedu a techniku za rok 2012 v kategórii „Vedecko-technický tím roka“.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR každoročne udeľuje najvýznamnejším predstaviteľom vedecko-technickej komunity v Slovenskej republike prestížne ocenenie Cena ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR za vedu a techniku.

Tento rok si prestížne ocenenie 2012 v kategórii „Vedecko-technický tím roka“ odnáša Divadelný ústav Bratislava. Ocenenie získal za monumentálne kolektívne dielo Vladimír Štefko a kolektív autorov: *Dejiny slovenskej drá-*

my 20. storočia, ktoré prináša v prierezovom vnímaní a vo vývinových súvislostiach ucelený pohľad na vývin a stav slovenskej drámy v 20. storočí s presahom do storočia nasledujúceho.

Dejiny slovenskej drámy 20. storočia

Kolektívne dielo *Dejiny slovenskej drámy 20. storočia* prináša v prierezovom vnímaní a vo vývinových súvislostiach ucelený pohľad na vývin a stav slovenskej drámy v 20. storočí s presahom do storočia nasledujúceho.

Dejiny slovenskej drámy 20. storočia zahŕňajú v piatich obsiahlych kapitolách zložitý príbeh a spleť histórii slovenskej drámy 20. storočia, jej uvádzania na divadelné javiská, ako aj životné osudy jej tvorcov.

Publikácia prináša portréty významných dramatikov, ktorí profilovali osudy slovenskej drámy a divadla a svojou činnosťou ovplyvnili ich vývin a tvar. Zahŕňa tiež informácie o tvorbe menej známych autorov, ktorí zasiahli do vývinu slovenskej drámy hoci len parciálne. Rovnako sa venuje aj mimoliterárnym aspektom divadelnej tvorby, ktoré často výrazne ovplyvnili texty pre divadlo. Publikáciu dopĺňa rozsiahly súpis knižných vydaní divadelných hier, súpis prvých uvedení divadelných hier na profesionálnych scénach, registre a bohatá fotodokumentácia.

Publikácia *Dejiny slovenskej drámy 20. storočia* vznikala od roku 2007 v rámci Centra výskumu divadla Divadelného ústavu pod vedením renomovaného divadelného teoretika a kritika profesora Vladimíra Štefka. Knihu lektorovali prof. Ľubomír Vajdička a prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc.

Vznik publikácie viedol Vladimír Štefko, autor štyroch kontextových kapitol a dvoch štúdií o profilových dramatikoch. Autormi ďalších statí sú slovenskí teatrologovia a kritici: Michal Babiak, Juliana Beňová, Martin Ciel, Peter Čahoj, Božena Čahojová, Oleg Dlouhý, Kornel Földvári, Ján Jaborník, Elena Knopová, Jozef Koleják, Dagmar Kročanová Roberts, Natália Mazanová, Zdenka Pašuthová, Martin Porubjak, Ján Sládeček, Ján Šimko a Martin Timko.

(DÚ)

SDKÚ-DS navrhuje zmeny pri priestupkoch maloletých

V novele zákona o priestupkoch navrhuje predseda poslaneckého klubu SDKÚ-DS Ľudovít Kaník, aby zodpovednosť za priestupky maloletých niesli ich rodičia alebo zákonní zástupcovia.

Poslanec Ľudovít Kaník má v pláne prerobiť predložený návrh novely, ktorý nemal dostatočnú podporu vládneho Smeru-SD. Dôvodom tohto návrhu je časté zneužívanie neplnoletých na páchanie rôznych priestupkov. Podľa dnešných zákonov sa priestupky maloletých do 15 rokov riešia, tak ako keby sa nič nestalo. Takéto riešenie vedie k následnému opakovaniu tých istých priestupkov. Tento zákon bol doplnený v roku 2011, kedy sa priestupky maloletých začali evidovať.

Jedným z návrhov novely je aj posun vekovej hranice zodpovednosti za priestupky z 15 na 14 rokov. Vyplýva to z faktu, že práve deti mladšie ako 15 rokov páchajú priestupky.

Novela, ktorú navrhuje Ľudovít Kaník, obsahuje aj návrh o alternatívnych trestoch pre maloletého páchatela. V prípade, ak vykoná trestný čin a nemá dostatok financií

na uhradenie škody na majetku, ktorú spôsobil, bude alternatívou k finančnej úhrade vykonávanie verejnoprospešných prác v rámci malých obecných prác.

V návrhu sa ďalej uvádza, že ak páchatel nevykoná verejnoprospešné práce, stanoví sa povinnosť správneho orgánu uložiť mu náhradnú lehotu na ich vykonanie. Náhradná lehota bude musieť začať plynúť najneskôr do 60 dní od uplynutia pôvodnej lehoty. V súčasnosti sa necháva páchatel nepostihnutý, ak nemá prostriedky uhradenie svojho priestupku pri spôsobení škody na majetku.

Výška sankcie sa má pritom dvojnásobne zvýšiť a ak páchatel nevykoná verejnoprospešné práce ani cez druhý termín, sankcia bude trojnásobná. Ak si vinník povinnosť nespĺní ani po druhom termíne, bude celý prípad považovaný za trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia. Podľa trestného zákona môže byť udelený trest odňatia slobody na jeden až päť rokov. Táto právna zmena by mala u páchatela motivovať k plneniu povinností, ktoré im vyplývajú zo sankcií. V opačnom prípade im hrozí trest odňatia slobody, keďže toto protiprávne konanie je považované za trestný čin, a nie priestupok.

Najbližšie rokovanie parlamentu sa začne 27. novembra.

(MK)

Filmový projekt *Prenasledovaná cirkev*

Filmový projekt *Prenasledovaná cirkev* má byť autentickou výpoveďou obdobia prenasledovania slovenskej cirkvi v rokoch 1948-1989, kedy vládol totalitný komunistický režim.

Cieľ projektu:

Cieľom je predovšetkým vznik filmového archívu z výpovedí veriacich v tomto období.

Tento projekt má slúžiť ako spomienka slovenskej spoločnosti na totalitný režim. V jednotlivých dokumentoch sú témy stvárnené tak, že dokážu osloviť široké publikum. Filmy slúžia nielen k bližšiemu oboznámeniu sa s touto dobou, ale takisto k spracovaniu náročných udalostí, ktorá sa udiali v relatívne nedávnej minulosti.

Projekt má zostať nezávislý od politických subjektov, aby archívy zostali aj v budúcnosti naďalej neohrozené.

Filmový materiál predstavuje pre súčasnosť významné médium, pretože slúži v podstate ako „žijúci“ archív. Autentické výpovede hlavných predstaviteľov prinášajú posolstvo budúcim generáciám. Filmy predstavujú nielen život v tomto období, ale aj nádej, ktorú ľudia čerpajú z viery v boha, ktorá im nebola povolená.

Prenasledovanie a potláčanie cirkvi malo v tejto dobe rôzne formy a intenzitu. Najzložitejším obdobím boli 50. roky 20. storočia. Neskôr išlo hlavne o vyhubenie cirkvi, čo sa malo docieľiť vystrašením, manipuláciou a snahou zničiť akýkoľvek duchovný život. Slovensko prežilo stratu v oblastiach umenia, kultúry a školstva.

V súčasnosti týmto témam filmová produkcia nevenuje vysokú pozornosť. Iba niektoré historické dokumenty o komunistickom režime zahŕňajú problematiku cirkvi. Pre mnohých je ešte stále nedostatočne spracovaná a práve to chce tento projekt zmeniť.

Dokumenty:

Pokiaľ dýcham, dúfam: Príbeh Ernesta Macáka, mnícha, ktorý bol kvôli jeho viere prenasledovaný.

Brainwashing – Vymývanie mozgov: výpovede Silvestra

Krčméryho, Vladimíra Jukla, Ernesta Macáka, Ladislava Záborského a ďalších. Svedectvá o sadistických metódach Štátnej bezpečnosti voči veriacim.

Noc, počas ktorej boli zvony ticho.

Autorka projektu, manažérka projektu a produkcie – Mag. Magda Franeková, režisér a kameraman – Milan Holmka a Peter Chmel.

(MK)

Nové publikácie v knižnici Divadelného ústavu

Do zbierok špecializovanej knižnice Divadelného ústavu pribudli ďalšie zaujímavé tituly. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre vydala v rámci projektu Vzdelávanie divadlom štyri nové publikácie. Knihy sú už katalogizované a sprístupnené verejnosti na prezenčné aj absenčné štúdiom.

Dagmar Inštorisová a kol.: *August Strindberg: Hra snov (interpretácie sondy do slovenského divadla)*

Peter Oravec: *Výrazové prostriedky muzikálu*

Peter Pavlac: *Prekliaty dramatik alebo ako sa pokúsiť zbaviť útrap pri písaní dramatického textu*

Daniel Uherek: *Koltès – dramatik sveta v kríze*

(DÚ)

VÝROČIE

László Báro Mednynszky (Ladislav Medňanský, 1852-1919)

Slovenský malič pôvodom z Beckova. Studoval najdříve soukromě u T. Endera, posléze na akademii v Mnichově u Strähubera a Seitze a na École des Beaux Arts v Paříži u Pilsa. Účastnil se pařížských Salonů, navštěvoval Barbizon. Podnikl studijní cestu do Itálie. Střídavě působil na Slovensku a v Budapešti.

Ján Šándora (1912, Trenčianska Teplá – máj 1997)

V tichom azyle kúpeľov Trenčianske Teplice dlhé roky pôsobil maliar Ján Šándora. Od detstva bol postihnutý zdravotnými ťažkosťami. No vôľa premôcť sám seba a presvedčiť iných o svojom talente boli silnejšie ako choroba. Prvým radcom a učiteľom mu bol Štefan Straka. V štúdiu pokračoval v Bratislave na Škole umeleckých remesiel (u prof. L. Fullu, M. Galandu). Neskôr študoval na Akadémii výtvarných umení vo Viedni a napokon na Akadémii výtvarných umení v Prahe u prof. M. Švabinského. Šándorovi veľmi vyhovovalo Švabinského akademizujúce zameranie bez formálnych experimentov a avantgardných kreácií. Uprednostňoval kontinuitu so staršími slohovými názormi európskeho umenia s dôrazom na rukodielnu remeselnú zakotvenosť výtvarného prejavu. Početné študijné cesty po svete mu poskytli plodnú inšpiráciu. O to viac ho po návraťte domov očarila slovenská krajina. Objavoval romantickú i drsnú scenériu Považia, Kysúc, Oravy, Tatier, Liptova. Šándora sa nevyhýbal ani figurálnej ikonografii. Zvlášť ho upútali folklórne námety z jeho rodiska. Inštinktívne cítil potrebu ich zachytiť na plátno a uchovať pre budúce generácie.

Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
E-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie PÍBILOVÁ, tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90
Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX
Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
16:30 – 17:30

Bližší informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steingasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steingasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži
---------	---------------	------

21, Roda-Roda-Gasse 7 (Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport, gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steingasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	18:00 – 19:15	cvičení žactva a stolní tenis
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

**Tělocvičná jednota Vídeň III/XI
a České srdce Vídeň III/XI
pořádají tradiční vánoční odpoledne
s bohatou tombolou
v neděli dne 16. 12. 2012
od 15:00 hodin ve Slovanské besedě,
Drachengasse 3, 1010 Wien**

**Sokol XVI/XVIII
a divadelní spolek Vlastenecká omladina
si Vás dovolují srdečně pozvat na
Mikulášskou merendu
v sobotu 8. prosince 2012
od 20:00 hodin
do sokolovny ve Steingasse 7.
Převleky nejsou povinné,
ale samozřejmě rádi uvítáme
všechny důstojné andělky a anděly
i rozpustilé čertice a čertíky!!!**

V letošním roce oslavili svoje 85. narozeniny tři zasloužilí členové jednoty Vídeň Sokol III/XI:

Bratr **Dipl. Ing. Jiří Nováček**, dlouholetý člen našeho výboru, bývalý a současný čestný starosta Sokolské župy Rakouské. Podílel se na rozvoji jednoty Sokol III, spolupracoval a udržoval styk se zahraničním Sokolem, podporoval a udržoval styk s bývalými zástupci zakázaného Sokola v bývalém Československu. Pořádal a účastnil se mezinárodních sletů, jako např. ve Vídni, v Curychu, Paříži, v Oetzu apod. Zasloužil se o to, že ČOS Praha přenechala starou sokolovnu a pozemek v 10. okrese vídeňskému Sokolu. Jeho zásluhou, ve spolupráci s br. Dipl. Ing. Arch. Jiřím Lisnerem, dále došlo k znovu vybudování sokolské tělocvičny v Angeligasse v 10. okrese. Nová sokolovna je významným centrem sportovního i kulturního vyžití nejen Sokola, ale i jiných spolků.

Bratr **Bohumil Novotný**, dlouholetý a nyní čestný starosta naší jednoty. Pod jeho vedením se zvýšil počet aktivit jednoty – např. slavnostní akademie, pochody zdat-

nosti, vánoční a masopustní večírky a účast našich členů na sokolských sletech v zahraničí a v Praze. Sám organizoval informační přednášky o svých cestách do Asie, provázené diapozitivy.

Sestra **Milada Fialová**, bývalá dlouholetá náčelnice jednoty Sokol Vídeň III/XI. Během svého působení vedla cvičení dorostenek a žen a nácviky na slety Ústředního svazu Sokolstva v zahraničí.

Děkujeme jubilantům za jejich obětavou činnost a přejeme jim mnoho zdraví, spokojenosti a pohody i v příštích letech.

Členové jednoty Sokol Vídeň III/XI

Pochod zdatnosti 2012

Východí bod letošního pochodu zdatnosti, pořádaného Sokolskou župou Rakouskou, byla konečná zastávka tramvaje č. 31 ve Stammersdorfu. Ještě před zahájením bylo zainteresovaným účastníkům podáváno posilnění ve formě domácí pálenky. Přesně v 10:15 přivítal přítomné vedoucí br. Miříčka a provoláním hesla NAZDAR pochod zahájil. (Pro jistotu jsme ještě počkali – kvůli eventuálním opozdilcům – na další tramvaj.) Po několika metrech jsme se ještě všichni zvěčnili na skupinové fotografii. A pak se už celá skupina, sestávající z 50 sester, bratrů, dětí a jednoho čtyřnožce dala do pohybu. Prošli jsme Stammersdorffem a zabočili okolo střelnice na vyvýšené místo, odkud jsme měli nádherný pohled na Vídeň. Další trasa vedla v družné zábavě po polní cestě mezi většinou sklizenými poli až k vodní nádrži s pitnou vodou, kterou vyzdobil známý rakouský umělec Gottfried Kumpf plastikami rusalek a vodníka. Br. Miříčka, který měl celou akci výborně připravenou, pohotově rozdával letáky s popisem tohoto díla. Po krátké přestávce jsme pokračovali volným tempem směrem k našemu prvnímu cíli, a sice k bodu Hagenbrunn-Wald, kde jsme se měli setkat s druhou skupinou, která měla z Floridsdorfu – byla to skupina sester a bratrů, kteří z různých důvodů nemohli tak dlouhý pochod absolvovat (ved. ses. L. Foltinová) – dorazit autobusem.

Jelekož je 26. 10. národní svátek Rakouska, tak byl na kraji lesa otevřen tzv. Stuetzpunkt provozovaný dolnorakouskou „Bergwacht“. Tam jsme se mohli občerstvit vý-

tečným burčákem, vínem a chleby se sádlem. Děti dostaly nealko nápoje. To vše za dobrovolný finanční příspěvek. Časově jsme na tom byli tak dobře, že se většina účastníků rozhodla na druhou skupinu nečekat a pokračovala v cestě nádherně zbarvenými vinicemi k našemu cíli, k lokálu Holledauer v Hagenbrunnu. Tam jsme se všichni sice setkali, ale bohužel jsme se do místnosti nevešli. Celkem do cíle dorazilo totiž na sedmdesát osob. Vše dopadlo výborně, malá skupinka sester a bratrů našla „azyl“ ve vedlejším lokále Matzka. V družné zábavě a při výborném jídle a pití – ceny tady jsou pohádkově nízké – čas ubíhal jako voda. Někteří zdatní se vydali pěšky až k hranici Vídně a odtud autobusem, jiní nastoupili hned v Hagenbrunnu. Poslední odjžděli autobusem v 18:15 a bylo mi řečeno, že se jednalo o velmi veselou skupinu, která bavila spolucestující až do Floridsdorfu.

Br. Miříčkovi a jeho týmu patří velký dík za výbornou přípravu letošního pochodu zdatnosti, který se ve všech bodech – i počasí bylo správně objednané – vydařil. Těšíme se již na další podnik Sokolské župy Rakouské.

NAZDAR!

-MVSŽR-

Župní valná hromada 2012

Dne 27. 10. 2012 se konala ve Slovanské besedě, 1030 Vídeň, Drachengasse, 128. župní valná hromada sokolské župy Rakouské.

Jelikož se nedostavil ke stanovenému termínu dostatečný počet delegátů, musel být začátek schůze podle stanov posunut. Přesně v 16:48 minut zahájil br. starosta Tomáš Frey-Materna schůzi přivítáním přítomných. Potom vyzval přítomné povstáním a minutou ticha uctít památku našich během dvou uplynulých let zemřelých sester a bratrů, zejména ses. Blanky Žmolové.

Pak přečetl br. starosta pořad schůze. Následovalo čtení zápisu z minulé valné hromady ses. Štěrbovou. Zápis byl schválen a podepsán dvěma řádnými členy.

Jako další bod referoval br. Tomáš o činnosti župního starosty. Zmínil se o dobré práci župy v Oetzu, o blahopřání ses. Moučkové – první ženy ve funkci starost(k)y ČOS, o sokolské knize Jana Waldaufa, který nedlouho po vydání knihy zemřel. Na pořadu byla zpráva o stolním tenise ve Steingasse, zakoupení archivu v Angeligasse naproti tělocvičně, referoval podrobně o průběhu letošního všesokolského sletu v Praze, průvodu Prahou, návštěvě senátu a o hojně účasti našich cvičenců ve třech sletových skladbách nejen v Praze, ale i v Brně.

Poděkoval br. Miříčkovi a br. Seveldovi za každoroční úspěšné provedení Pochodu zdatnosti. Zmínil se o dluhu na tělocvičně a připomněl různá letošní sokolská výročí. Výhledem na další slet 2018 zprávu ukončil.

Jako další připomenul br. Lisner dvacetileté výročí plánování a stavby tělocvičny v Angeligasse. Vyprávěl o jejich (br. Lisner a br. Nováček) těžkých začátcích jednání s příslušnými vnitrostátními i českými úřady při převádění pozemku, zmínil se o komplikacích co nejlépe tento pozemek využít a o plánování a stavbě tělocvičny. Komplikace mohly být vyřešeny různými výjimkami a právní cestou. Za tuto nekonečnou námahu patří vyslovit oběma bratrům velký dík. Další velká zásluha br. Lisnera je výhodné využití sokolského areálu ve Floridsdorfu. I zde probíhala složitá jednání, ať už s rakouskou poštou, tak s různými úřady a stavebními firmami. Facit je, že se podařilo vše urovnat tak, že má a i v budoucnu bude mít sokol z obou projektů finanční užitek. Br. Lisner dále připomněl, že sokolský archiv bude předán na podzim a bude jej možno za cca deset let koupit do osobního vlastnictví. Br. místostarosta považuje dlouholetou úspěšnou práci za ukončenou, rád bude ale nadále k dispozici – i jako místopředseda.

Br. náčelník Štěrba ve své zprávě vyzdvihl, že aktivních je více sester než bratrů. Uvedl jednotlivé jednoty a jejich cvičební těžiště, oznámil, že jednoty II, XX a XXI mají společné cvičební hodiny a zmínil se pozitivně o pochodu zdatnosti, o volejbalových turnajích a pochvalně se vyjádřil o sletech v Brně a Praze.

Náčelnice ses. Frey-Materna se zmínila o možnosti trénovat florbal ve Steingasse a v tomto případě o spolupráci s českou školou. Dále uvedla akce cvičitelského sboru pro děti, jako dětské maskární, setkání v létě na ostrově Gänsehäufel, výlet do St. Margarethen a jiné. Poděkovala sestram, které vedly nácvik na slet, a také všem aktivním účastníkům. Na závěr uvedla, že na sletu cvičili cvičenci ze všech sokolských vídeňských jednot.

Zpráva pokladníka br. Matouška obsahovala detailní údaje o hospodaření župy, o jednotlivých vkladních knížkách a hotovosti v pokladně nejen za minulé období, ale až do konce října tohoto roku. Omlouvám se, že nemohu čtenářům poskytnout konkrétní čísla, ale br. Matoušek je na požádání rád sdělí. Jisté je, že br. pokladník pracoval velmi přesně a hospodařil na výbornou.

Br. hospodář R. Křenek oznámil, že generální úklid tělocvičny se bude konat na jaře a požádal o vyřešení klimatizace v zasedací místnosti ve Steingasse.

Br. Hovorka jako matrikář nás seznámil se stavem aktivních a neaktivních členů jednotlivých jednot a se stavem žactva. Sokol Vídeň má 404 členů, se žactvem tedy 467. Z toho aktivních členů je 161 a se žactvem 224.

Dále následovaly zprávy z tělocvičny Steingasse – přednesl br. Pros a z Angeligasse br. Kallin. Br. Kallin uvedl, že bude nadále zastávat funkci starosty X. jednoty. O technický stav tělocvičny a její fungování se bude starat br. Chvála, také z jednoty X.

Zpráva revizorů, ses. Gregorová a br. Sevela, byla krátká, ale výstižná. Veškeré účty byly nalezeny v pořádku. Byla vyslovena důvěra práci pokladníka br. Matouška a také celému odstupujícímu výboru.

Čestný člen br. Kalousek st. přečetl poté kandidátní listinu a pak následovala přestávka.

O přestávce se mohli přítomní zdarma posilnit výbornými chlebičky a sladkými dobrotami. K těmto laskominám se podávaly nápoje všeho druhu. Děkujeme touto cestou hotelu Pošta a jmenovitě ses. Gregorové za tento krásný dar. Velký dík patří také ses. Foltýnové a manželům Klouzalovým za jejich obětavou práci v bufetu.

Po přestávce byl volen nejprve starosta župy. Stal se jím, jako posledně, br. Tomáš Frey-Materna. Ten se pak ujal slova a následně byli zvoleni všichni župní činovníci. Župní výbor má totéž složení jako před dvěma lety – s jednou výjimkou. Vzdělavatelem byl zvolen br. Vladimír Stejskal. Dosavadní vzdělavatelka ses. Ilonka Muehlbergerová ale zůstává nadále členkou župního výboru. Nutno dodat, že všichni navržení byli zvoleni jednohlasně, bez zdržení a protihlasu. Všichni také jejich volbu přijali.

Následoval proslov starosty br. Tomáše Frey-Materny. Vyjmenoval všech šest aktivních jednot – jednoty II, XX a XXI byly sloučeny – připomněl tři aktivní sportovní střediska, otevření sokolských jednot nejen pro českou školu (florbal), ale i pro jednoty v České republice (Brno, Hodonín atd.).

Ke konci projevu vyzval všechny sokoly k práci na společné věci.

V bodu „Různé“ pozdravil v krátkém projevu všechny starosta jednoty III br. Miříčka, pak následovala úvaha br. Seveldy o oprávněném optimismu do budoucna – věkový průměr výboru je nejnižší v celé historii – a o ekonomickém zajištění sokola. Výboru pak popřál všeho dobrého a vytrvalost.

Br. Matoušek se dotazuje na devět zamčených skříněk v mužské šatně tělocvičny v Angeligasse. Budou otevřeny generálním klíčem a br. Kallin se podívá na jejich obsah. Eventuálně zjedná nápravu. Ses. Baslerová se těší na předání klíčů od archivu a vyzývá jednoty k dodání sokolských materiálů na zpracování.

Br. Miříčka již dnes hledá trasu pro pochod zdatnosti 2013 a prosí o pomoc. Nejlépe jih Vídně.

Jednatelka ses. Hovorková přečetla pozvání župy Podřípské na slet v květnu 2013 – týden po Oetzu –, kde se budou mimo jiné opakovat prostrná ze sletu.

Matrikář br. Hovorka měl dotaz kvůli sloučení jednot a poprosil o dodání adres výboru. Budou mu dodány.

Br. Lisner připomíná, že nikdo nezná základní smlouvy týkající se tělocvičen. Existuje pět kopií a je nutno se s jejich podrobným obsahem důkladně seznámit.

Poté br. starosta Tomáš Frey-Materna ukončil 128. valnou hromadu sokolské župy Rakouské svoláním hesla NAZDAR, na které všichni přítomní hlasitě odpověděli: ZDAR.

-ŽV- (župní vzdělavatel)

Moravské hody 2012

Ano, vážení čtenáři, letošní Moravské hody jsou již za námi. Oproti veškerému sýčkování se zdají být úspěšné. Poslední slovo bude mít ses. Anička coby pokladní.

Každopádně přijela nová hudba Skaličané už před 19. hodinou – aby si obhlédli terén – a připravili vše potřebné ke hraní. Také první návštěvníci se v tento čas dostavili, aby si v klidu pochutnali na tradiční večeři vepřo knedlo zelo, která se podávala v 1. poschodí. Sál se pomalu zaplňoval, přesně ve 20 hodin začala hrát hudba a jako muzikant musím konstatovat (a se mnou všichni ostatní), že hrála velmi dobře. Taneční kousky pro starší byly vkusně střídány hudbou novodobějšího charakteru na el. varhany s rytmem. Zpěváci, paní Jarmilka a pan Jenda, vytvořili příjemnou atmosféru sobotního hodového večera a přispěli tak k všeobecné výborné náladě.

Po několika hraných kouscích uvítal starosta br. Kalousek dvojjazyčně přítomné návštěvníky a představil jim hudbu Skaličané z Moravského Slovácka, která u nás hrála poprvé a pevně doufám, že tomu bude i nadále.

Podle ses. Aničky navštívilo hody – ve Vídni snad jediná možnost obléknout krásné moravské a české kroje – na devadesát česky i německy hovořících přátel. Mnozí z nich u nás byli poprvé a už se těší na další podnik.

Kromě večere, podávané sestrami nahoře, byly nabízeny v dolním bufetu chlebičky a spousta lákavě vypadajících domácích moučnicků. Mnozí se při odchodu jimi zásobili na nedělní snídani.

Ve 23 hodin ohlásil br. Kalousek provedení České besedy a vyzval přítomné na parket. Tentokrát se utvořily tři kruhy. Přes malé nedostatky na pódiu i na parketu – bylo by dobře si občas zopakovat sled jednotlivých figur

a provedení – se tanec vydařil a všichni byli odměněni dlouhotrvajícím potleskem.

Hudba hrála až do půl druhé a poslední návštěvníci odcházeli domů až po druhé hodině.

Při páteční přípravě i při nedělním úklidu jsem zaregistroval několik „mladších ročníků“, což je pro pořádání dalších akcí jednoty chvalitebné, ba i nutné.

Děkuji všem nejmenovaným sestrám i bratřím za nezištnou pomoc při přípravě a provedení Moravských hodů a doufám, že budeme moci tento podnik návštěvníkům nabídnout i v příštím roce.

-drob-

Češi získali Davis Cup!

Pochmurnou atmosféru ekonomické recese a „blbé nálady“ v České republice našťastí občas rozjasní úspěchy českých sportovců. Vzpomeňme alespoň, jaké nadšení v dusné atmosféře první poloviny roku 1998 po úsporných balíčcích vzbudilo historické vítězství českých hokejistů na „Turnaji století“ na zimních olympijských hrách v japonském Naganu. Hospodářská data a společenská nálada v současnosti nenabízejí o nic optimističtější pohled. A tak ho alespoň osladili reprezentanti ve sportu, který také má v České republice, respektive v Československu, bohatou a úspěšnou tradici – v tenisu.

Nemá smysl zde rekapitulovat všechny úspěchy českého (a částečně i slovenského tenisu). Reprezentanti malé středoevropské země v tomto sportu vozí poměrně pravidelně olympijské medaile a výjimkou nebyly ani letošní olympijské hry v Londýně, kde stříbrné medaile v ženské čtyřhře získaly Lucie Hradecká a Andrea Hlaváčková. Češi

také opakovaně vyhráli jeden ze čtyř největších světových turnajů – připomeňme alespoň legendární vítězství Jana Kodeše na Wimbledonu v roce 1973 nebo nedávné vítězství Petry Kvitové v ženské kategorii stejného turnaje v roce 2011. Ve světových žebříčkách obvykle v první desítku mužů i žen nechybí ani česká jména a třeba Martina Navrátilová či Ivan Lendl se do dějin „bílého sportu“ zapsali nesmazatelným písmem.

I když je tenis z mnoha důvodů dlouhodobě dost exkluzivním sportem, udržuje si v Čechách a na Moravě poměrně silnou hráčskou základnu, díky níž se objevují stále nové a nové talenty. I v současnosti patří čeští tenisté i tenistky do absolutní světové špičky, což dokládá nejenom postavení těch nejlepších v žebříčkách ATP i WTA, ale i výsledky v kolektivních reprezentačních turnajích, jako je u žen Fed Cup a u mužů Davis Cup.

Ženská česká, respektive československá reprezentace dokázala Fed Cup v jeho historii trvající od roku 1963 vyhrát celkem sedmkrát, což je řadí na celkovou bronzovou

příčku za USA a Austrálii. České hráčky přitom dominovaly i ve dvou posledních ročnících – v roce 2011 dokázaly přehrát 3:2 Rusko a letos na podzim 3:1 Srbsko.

Ještě oceňovanější vrcholná mužská trofej, tedy Davis cup, však českým reprezentantům dlouho unikala. Jeho historie se datuje již od roku 1900, protože však došlo k několika výpadkům, letos se hrál symbolický 100. ročník. Československo dosud dokázalo Davisův pohár vyhrát pouze jedinkrát – v památném pražském finále v roce 1980 porazila česká dvojice Tomáš Šmíd a Ivan Lendl italskou reprezentaci 4:1. Předtím v roce 1975 těsně českoslovenští tenisté podleli Švédsku v poměru 3:2. Ve finále se objevil v roce 2005 tým Slovenska, který v domácím prostředí v Bratislavě prohrál těsně s Chorvatskem 2:3. A o čtyři roky později se účast ve finále podařila i českým hráčům, kteří však Španělsku v Barceloně podleli jasně 0:5.

O tři roky později, tedy právě letos, však naši hráči dostali příležitost k odvetě. Cesta do finále, které se tentokrát konalo v Praze, začala pro české hráče symbolicky utkáním s Itálií. Tu v Ostravě přehrály stejným výsledkem jako kdysi parta kolem Ivana Lendl 4:1. V pražském čtvrtfinále pak čekalo na český tým Srbsko. I když se v zápase neobjevila světová jednička Novak Djoković, i jeho zástupce Janko Tipsarevič patří do první světové desítky. I tak však český tým vedený Tomášem Berdychem dokázal Srby překonat opět v poměru 4:1. Na semifinále Davis Cupu putovaly Češi až do Buenos Aires, kde se utkaly s loňským finalistou Davisova poháru Argentinou vedenou světovou sedmičkou Juanem Martinem del Potrem. Zápas, který proběhl v polovině září, rozhodl fantastický výkon Tomáše Berdycha, který dokázal porazit oba své soupeře a spolu s Radkem Štěpánkem zajistil i bod za čtyřhru. Po vítězství v poměru 3:2 se tak mohl český tým začít připravovat na finálového soupeře – na famózní Španěly, kteří vítězství obhájovali a bojovali o čtvrtý titul z posledních pěti ročníků.

Jenže se museli vyrovnávat s dvěma velkými nevýhodami oproti minulosti. Především se nemohli ve finále opřít o svoji největší hvězdu Rafaela Nadala, který kvůli dlouhodobému zranění nemohl nastupovat ani v předchozích utkáních španělského týmu. Na druhé straně jeho velmi důstojným následovníkem se ukázal David Ferrer, v současnosti pátý hráč světového žebříčku. Podstatně větším problémem pro španělské hráče byla skutečnost, že finále se nekonalo na některém kurtu v jejich zemi, ale v Praze. O hráčích z Pyrenejského poloostrova je totiž dobře známo, že naprosto dominují na pomalé antuce a naopak podstatně hůře se vyrovnávají s rychlejšími povrchy. Toho se samozřejmě čeští pořadatelé snažili využít a připravili velmi rychlý povrch. Dokonce se v bulvárním tisku objevily zprávy, že Španělé proti pražskému povrchu ostře protestovali a zvažovali bojkot tiskové konference. Tyto informace však český daviscupový tým odmítl a tisková konference proběhla řádným způsobem. Českou slabinou se naopak mohla jevit slábnoucí forma světové šestky Tomáše Berdycha, který dosud hrál v Davis cupu úžasným způsobem.

Finále 100. ročníku začalo v pražské O2 Aréně 16. listopadu za účasti mnoha celebrit (např. herec Jiří Bartoška, zpěváci Karel Gott a Michal David) i špičkových politiků, zejména z Občanské demokratické strany a také ministra financí Miroslava Kalouska. Nechyběli ani vítězové Davis

cupu z roku 1980 Ivan Lendl (nyní žijící v USA), Tomáš Šmíd, Jan Kodeš a Pavel Složil. Zápas si ale nenechali ujít ani někteří kontroverzní podnikatelé, jako třeba teprve nedávno na svobodu propuštěný Tomáš Pitr.

První den proběhl pro české fanoušky přinejmenším rozpačitě. David Ferrer nejprve jasně přehrál českou dvojku Radka Štěpánka ve třech setech 6:3, 6:4 a 6:4. Tomáš Berdych sice srovnal, ale až po pěti setech a nepříliš přesvědčivém výkonu s Nicolásem Almagrem. Určitě klíčovým zápasem byla sobotní čtyřhra – v ní sice Tomáš Berdych s Radkem Štěpánkem ztratili proti španělské dvojici Marcel Granollers – Marc López první set v poměru 3:6, ale pak se vypnuli k lepšímu výkonu a třemi sety v poměru 7:5, 7:5 a 6:3 výsledek zápasu dokázali obrátit. Neděle ale začala opět pro Čechy nepříznivě – David Ferrer Tomáše Berdycha doslova smetl ve třech setech v poměru 6:2, 6:3 a 7:5. Rozdíl mezi světovou pětkou a šestkou se ukázal jako doslova propastný. Průběžné skóre finálového zápasu bylo srovnáno na 2:2 a o osudu celého zápasu tak rozhodoval poslední duel mezi Radkem Štěpánkem a Nicolásem Almagrem. Favoritem přitom byl určitě sedmadvacetiletý španělský hráč, kterému v současném žebříčku ATP patří jedenácté místo na světě (Štěpánek byl před duelem až 37., po utkání poskočil kupředu o několik míst). Radek Štěpánek se však na nejdůležitější zápas své dosavadní kariéry perfektně zkoncentroval a podle vlastních slov vydal na kurtu víc, než v něm vůbec bylo. Dopředu ho hnalo prostředí pražské haly, z kterého nasával stále novou sílu. Naopak Almagro působil značně nervózně a jeho výkon byl přece jen o poznání matnější. Na první dva sety, které vyhrál Štěpánek v poměru 6:4 a 7:5, dokázal sice reagovat v třetím setu, který pro sebe získal v poměru 6:3, ale v rozhodujícím čtvrtém setu dominoval opět Štěpánek. Po výsledku 6:3 se tak mohly spustit v aréně doslova orgie radosti a nadšení.

Alespoň na chvíli dali čeští tenisté, stejně jako před čtrnácti lety hokejisté, šanci zapomenout na strasti všedních dní a oddat se radosti z vítězství českých barev. Ale jistě není na škodu uchovat si trochu varující skepse s odkazem na osud slovenského daviscupového týmu. Ten po účasti ve finále soutěže v roce 2005 neuspěl v následujícím ročníku ani v baráži a z nejvyšší skupiny vypadl. Dosud se mu do ní nepovedl návrat. Snad tato kletba nepostihne Čechy. (MaFr)

Biker Hynek má po evropském titulu v maratónu i světový bronz

Biker Kristián Hynek vybojoval bronzovou medaili na mistrovství světa v maratónu horských kol ve Francii a po evropském zlatu letos dosáhl dalšího úspěchu. V těžkých podmínkách na rozmáčené trati v městečku Ornans se radoval ze životního výsledku i pátý Jiří Novák. Hynek je teprve druhým českým cyklistou, který v historii maratónových šampionátů pořádaných UCI od roku 2003 získal medaili.

Velkou pardubickou vyhrála Orphee des Blins s žokejem Faltejskem, Váňa byl třetí

Desetiletá klisna Orphee des Blins s žokejem Janem Faltejskem suverénně vyhrála 122. ročník Velké pardubické steeplechase. Druhý byl s velkou ztrátou 16 délek Ronino

s Jiřím Kouskem, obhájce prvenství Tiumen s osminásobným vítězem slavného dostihu Josefem Váňou doběhl na třetím místě. Váňa se mohl sedm dnů před svými šedesátinami stát nejstarším vítězem dostihu. Pardubický dostih na 6 900 metrů se slavným Taxisovým příkopem měl letos dotaci 4,8 milionu korun. Startovalo v něm třiadvacet koní, dokončilo patnáct.

ČSTV chce údajně prodat strahovský areál za 128 milionů

Za 128,5 milionu korun má Fotbalová asociace ČR získat od Českého svazu tělesné výchovy rozsáhlé pozemky a sportovní objekty včetně dvou stadionů na pražském Strahově. Podle internetového deníku *Insider* se už na zásadních podmínkách transakce dohodli předsedové obou organizací Miroslav Pelta a Miroslav Jansta. Nyní záleží na tom, jestli ji schválí valná hromada ČSTV. Asociace by měla získat stadion Evžena Rošického, těsně sousedící stadion Přátelství a také chátrající hotel Coubertin. Vedení českého fotbalu chce na Strahově vybudovat administrativní budovu, v níž bude mít sídlo. Na jeho výstavbu už asociace získala od FIFA a UEFA granty ve výši zhruba 150 milionů korun.

Olga Fikotová-Connollyová

Zvítězila v hodu diskem na OH v Melbourne. O čtyři roky později už reprezentovala Spojené státy a v roce 1972, na své páté olympiádě, se stala vlajkonoškou americké výpravy – jako první sportovec, který se nenarodil v USA.

Pražská svatba

Její manžel se stal americký kladivář Harold Connolly, sedminásobný světový rekordman a devítinásobný mistr USA.

Olga Fikotová (* 13. 11. 1932, Praha) jako první diskařka v ČSR přehodila hranici 50 metrů. Po velké přimluvě manželů Zátokových u prezidenta Zápotockého se mohli s Haroldem Connollym vzít na pražské Staroměstské radnici. Po svatbě již nesměla reprezentovat svou vlast. Po skončení kariéry se stala sociální pracovnící, vychovala čtyři děti, žije poblíž Los Angeles. Pracovala v hnutí Matky pro

mír, Český klub fair play jí v roce 2007 udělil cenu za její celoživotní postoje.

Bývalá tenistka Jana Novotná dostala jako první Češka Cenu za vynikající výkony ve Fed Cupu

Ocenění převzala někdejší vítězka Wimbledonu v pražské O2 areně před finále tenistek se Srbkami. Novotná byla třiatřicetkrát ve fedcupovém týmu a vyhrála 33 zápasů a jen dvanáctkrát odešla poražena. V roce 1988 byla členkou vítězného československého výběru a za rozhodnutého stavu vyhrály s Janou Pospíšilovou čtyřhru. Cenu převzala z rukou prezidenta ITF Francesca Ricci Bittiho a Jane Brownové Grimesové, čestné prezidentky Mezinárodní tenisové Síně slávy.

Václav Pleskot zemřel

29. září zemřel Václav Pleskot, předseda Československého olympijského výboru (ČSOV) druhé poloviny padesátých let, bývalý předseda Státního výboru pro tělesnou výchovu a sportu a pracovník ministerstva zahraničí. V šedesátých letech byl velvyslancem ve Francii, v roce 1969 vykonával funkci státního tajemníka.

Při autonehodě zemřel vítěz Velké Pardubické Jiří Chaloupka

Bývalý žokej Jiří Chaloupka, vítěz Velké pardubické z roku 1979, tragicky zahynul při autonehodě. Šedesátiletého trenéra srazilo auto v Těšanech na Brněnsku. Informoval o tom Jockey Club ČR. Jiří Chaloupka, bratr čtyřnásobného šampióna Velké pardubické Václava Chaloupky (1969, 1971, 1972 a 1977), vyhrál slavnou steeplechase v sedle klisny Legendy v dostihu, který tehdy dokončili čtyři koně.

Sestra Blanka Žmolová nás navždy opustila

Přesvědčená a nadšená sokolka, vlastenka v pravém slova smyslu, sestra Blanka Žmolová zemřela po delší nemoci v kruhu své rodiny 17. října 2012 ve věku 95 let.

Narodila se v Chicagu, po návratu rodiny na Moravu vyrůstala v obci Lipov. Zde také poznala svého manžela Standu, se kterým ji pojily společné zájmy zpěv, folklór a Sokol. Odešli do Vídně a zde vídeňskému sokolu zasvětila, s výjimkou rodiny, celý život. Jako vedoucí odchovala několik generací žactva (mj. i místopředsedu Kulturního klubu) a dorostu a sledovala vždy se zájmem jejich další vývoj. Velmi si vážila přátelství se sestrou Marií Provazníkovou, která byla pro ni největším vzorem. Vrcholem v její sokolské činnosti bylo ocenění Ústředí čl. Sokolstva v zahraničí. Dočkala se s manželem i obnovy Sokola ve vlasti. Oba se nemálo zasloužili o znovuzrození Sokola Lipov.

Čest její památce!

Novým předsedou ČOV se stal Jiří Kejval

Milan Jirásek po čtyřech funkčních obdobích opouští pozici šéfa Českého olympijského výboru. V čele vrcholného sportovního orgánu ho po šestnácti letech nahradil Jiří Kejval, dosavadní šéf veslařů a místopředseda ČOV pro ekonomiku a marketing.

Změna by přitom neměla být pouze kosmetická, o více než třicet let mladší Kejval chce s novým vedením nastartovat razantní reformy. Ty by měly vylepšit především bídnou finanční situaci: Kejval se například stále nevzdává možnosti, že by sport získal i v příštím roce kompenzaci 800 milionů korun za změnu loterijního zákona. „Změny budou velké, možná dokonce největší v oblasti sportu od padesátých let,“ slibuje Kejval, jenž chce z ČOV vybudovat největší sportovní autoritu v zemi. „Pád českého sportu trvá už dvacet let. A to jak z hlediska financí, tak z pohledu jeho pozice ve společnosti. Návrat na místa, kde byl, může trvat dlouho. Nejdříve musíme změnit některé návyky a stereotypy a to je vždycky nejen časově náročné,“ upozornil po svém jmenování Kejval.

Bývalý profesionální veslař v listopadové volbě neměl žádného protivníka, sám Jirásek již dříve avizoval, že o další čtyřleté funkční období usilovat nebude. „Jmenování mě moc potěšilo, cítím od vás silný mandát,“ prohlásil po volbě Kejval. „Chtěl bych ale rovněž poděkovat panu Jiráskovi,“ oslovil bývalého předsedu ČOV. Ten se vzápětí od svých již bývalých podřízených dočkal potlesku vestoje.

Kejval vyzval především k jednotě ve sportu. A svým novým předsedou se ihned nechali inspirovat všichni členové výkonného výboru. Ti se hned při svém prvním zasedání jednomyslně usnesli na tom, že ve svém funkčním období budou pracovat bez nároku na honorář. Předchozí vedení ČOV na odměny nárok mělo a také je s výjimkou Kejvala hojně využívalo. (amk)

Česky obhájily vítězství v tenisovém Fed Cupu!

Historie se opakuje. Česky po více než pětadvaceti letech opět vládnou týmovému tenisu. České tenistky famózním způsobem obhájily vítězství v prestižním Fed Cupu, když v pražském finále porazily Srbsko jasně 3:1. Klíčový bod vybojovala hvězda celého utkání Lucie Šafářová, která rozdrtila bývalou světovou jedničku Anu Jankovičovou dvakrát 6:1. Na závěrečnou čtyřhru tak již nedošlo.

Před rokem české tenistky vybojovaly konečný triumf v Moskvě proti Ruskám, letos na domácí půdě přivítaly dvě bývalé světové jedničky: Srbky Ivanovičovou a Jankovičovou. A Česky za obhajobou vkročily skvěle již v úvodních zápasech: Lucie Šafářová i Petra Kvitová totiž ovládly zahajovací dvouhry a české reprezentaci tak zajistily hned tři mečboly.

Ten první sice Petra Kvitová, stále ještě oslabená po nemoci, proti Aně Ivanovičové proměnit nedokázala, nicméně týmovou jedničku skvěle zastoupila famózní Lucie Šafářová. Pětadvacetiletá brněnská rodačka po neuvěřitelném výkonu vyprášila Jelenu Jankovičovou 6:1, 6:1 a bujaré oslavy mohly vypuknout. „Je to nepopsatelně úžasný pocit. I proto, že to je doma. Atmosféra je tady nádherná,“ prohlásila těsně po utkání Šafářová. „Byl to ten den, kdy tam člověku padne, na co sáhne.“ To dokazuje i to, že Šafářová v závěru utkání získala hned pět her v řadě. Jankovičová zase svůj první game vyhrála až za stavu 0:4,

když už o vítěze první sady nebylo pochyb. Česky tímto úspěchem navázaly na loňský rok, kdy ve Fed Cupu slavily titul poprvé v samostatné historii českého státu. Celkově se jedná již o sedmý fedcupový pohár pro český, resp. československý tenis. Vítězství se hráčkám podařilo obhájit stejně jako někdejšímu výběru Československa, jenž díky Heleně Sukové a Haně Mandlíkové ovládl týmovou soutěž dokonce třikrát v řadě (1983, 1984, 1985).

Česká republika – Srbsko 3:1 (Šafářová – Ivanovičová 6:4, 6:3; Kvitová – Jankovičová 6:4, 6:1; Kvitová – Ivanovičová 3:6, 5:7; Šafářová – Jankovičová 6:1, 6:1) (amk)

Dva čeští fotbaloví zástupci pokračují v Evropě i na jaře

Poprvé po devíti letech se český fotbalový fanoušek může těšit dokonce na dvojnásobnou domácí účast na jarní evropské scéně. Zimu v Evropě poprvé od sezóny 2003/04 přechkají hned dva kluby. Zatímco před několika lety se čeští příznivci mohli kochat pohledem na borce Sparty a Teplic, letos se do vyřazovacích částí prestižní Evropské ligy probodoval tandem Sparta Praha a Viktoria Plzeň.

Oba týmy si přitom postup do dalších bojů zajistily již po pátých zápasech. Zatímco Sparta doma remizovala s favorizovaným Olympiquem Lyon 1:1 a zajistila si tak druhou pozici v tabulce – tu první si díky získanému bodu zajistil právě francouzský celek –, Plzeň si odvezla stejný výsledek z portugalské Coimby a stále může bojovat o celkové prvenství ve skupině. Viktoriáni jsou tak po dlouhých dvanácti letech prvním českým klubem, jemuž se podařilo „přežít“ evropskou zimu již druhou sezónu po sobě. Naposledy se to podařilo Slavii Praha.

„Ukazuje se, že síla našeho mužstva je obrovská a dokážeme se prosadit i v Evropě. Věřím, že z toho všichni fanoušci fotbalu v Česku budou mít radost,“ pochvaloval si kouč Pavel Vrba. Radost měl pochopitelně i trenér pražské Sparty Vítězslav Lavička. „Nastavili jsme si cestu, po níž jdeme a kde každý úspěch, ať na domácí, či evropské scéně, představuje velkou zkušenost. Teď je budeme sbírat i v hlavní soutěži.“

Čeští zástupci se však nemusí těšit pouze z nabytých zkušeností, jejich tažení Evropskou ligou jim přináší milióny získané na prémiech i zvýšený zájem o hráče. Plzeň zatím v letošní pohárové sezóně vydělala 70 miliónů korun, Sparta 62,5 miliónu. „Nejsou to výdělkové peníze. Domácí Gambrinus liga se výkonnostně posouvá, což by mělo gradovat tím, že se některý klub znovu probouje i do Ligy mistrů,“ rýsuje ideální scénář hráčský agent Viktor Kolář ze společnosti Sport Invest.

K němu se přidal i plzeňský manažer Vrba: „Věřím, že se nám podaří koeficient ještě navýšit a českých týmů bude v příštích sezónách v pohárech více. Bylo by fajn mít třeba za tři roky přímého účastníka Ligy mistrů.“ Jeho kalkulace přitom nejsou zcela nereálné. Určující je totiž žebříček koeficientů za posledních pět sezón, na němž se Češi posunuli na 19. místo. Klíčová je pak patnáctá pozice, která jako poslední zaručuje start v kvalifikaci Ligy mistrů dvěma mužstvům. Po skončení tohoto ročníku se všem odečtou zisky ze sezóny 2008/09 a za současného stavu by české kluby začínaly příští sezónu již na sedmáctém místě se slušným kontaktem na šestnáctý Kypr i patnáctý Izrael.

(amk)

192. Trilobit Pavla Kohouta

Co má muž věnovat k osmdesátým narozeninám své druhé ženě, kterou před padesáti lety opustil a žije už sedmačtyřicet let s třetí?

Vzal si tu druhou, Annu, krátce poté, co mu první, Alena, dost přirozeně utekla, jelikož byl ve svých dvaadvaceti příslušně nedopečený a neobstál v konkurenci s rivalem o pět let starším, takže o hvězdné roky zkušenějším. Za prosoduché dílo, které o svém neštěstí sepsal a vykal divákům mnoha českých divadel, se mnoho desetiletí omlouvá a je dodnes po zásluze trestán: hru Dobrou píseň, ač dávno mrtvou, vykutávají z hrobu další generace novinářů o každých Aleniných narozeninách, a na film Pyšná princezna se kajícně rád dívá o každých Vánocích.

Anna se přistěhovala s českými rodiči z Bulharska, kam se prarodiče vystěhovali za prací. Krásně zpívala a patřila k ozdobám sopránové řady Souboru Julia Fučíka (který byl právě historikem Petrem Zídkem zbaven nařčení, že kolaboroval s Němci). Mladý a přesto už rozvedený muž, stále ještě dost blbý, aby nelásku považoval za urážku na cti, se chtěl zřejmě jako sestřelený pilot co nejdřív vznést, pročež uvítal, že hned úvodní setkání s Annou zdůvodní další svatbu, neboť přinese plod. Jmenoval se Ondřej, je dnes velmi osobitý malíř, jen nějak rychle stárne, bude mu napřesrok šedesát. Následovala Kateřina, teď švýcarská manažerka úspěšná v podnikání i v milování, a po ní Tereza, dávno známá spisovatelka, které se na rozdíl od otce podařilo i v krizi napsat bestseller – Rok kohouta.

Rozumná Anna rozhodla, aby děti nevyrostaly v zámku na Dobříši, kde si ratolesti literátů nezdravě zvykaly na pokojské a číšníky. Šikovná Anna, dcera zaníceného motocyklisty, střídavě vozila v kočárku dítko, a básníciho chotě na skútru. Tichá Anna byla ztělesněná harmonie, její muž zosobněné drama. Rozvod byl ale tak vstřícný, že soudní zapisovatelka plakala. O dva roky později se podruhé rozvedený seznámil s lektorkou divadelní redakce Orbisu Jelenou. Právě rozestudovala filmovou fakultu a napsala první scénář k filmu Sedm zabitých, který on natočil. O těch sedmi letech, než se vzali, existují protichůdná svědectví, nejznámější v memoárománu Indiánský běh, kde je vztah nové dvojice k staré rodině líčen autorkou-autorkou jako odporně záporný. Trochu jinak to vidí její sourozenci a ještě jinak kladné dopisy a zápisy téže autorky z oněch let. Pravda leží asi uprostřed a bylo by pošetilé se o ni přít. Děti mají právo vyčítat, otcové povinnost milovat.

Nesporné je, že tři společní potomci povili či adoptovali svým rozvedeným rodičům šest vnuků čtyř národností: dva Švýcary, jednoho Rakušana, dva Romy a jednoho Čecha. Otec s třetí ženou měli, opět dle spisovatelky, jen „děti ve tvaru jezevčička“; teprve když Jelenin bratr při útěku za Velkou louží zapomněl v Praze půlroční dceru Jolanu, kterou spolu vychovali, dočkali se i oni děcka ve formátu dítěte.

Anna doplatila na manželství napřed ztrátou partnera a pak šikanou hnusného režimu, který správně vytyčil v jejích dětech ďáblovu sémě. Bývalý muž psal za ni dopisy, v nichž dokazovala, že rozvodem uchránila děti jeho výchovy; syn tak ještě stihl vystudovat jevištní výtvarnictví. Starší dcera mistrně přesvědčila svého poslance, ministra zahraničí Chňoupku, že na ní nemá páchat krevní mstu; vyměkl a vypustil ji studovat hotelovou školu v Lucernu. Doma zbylí sourozenci si zkazili životopis sami podpisem Charty 77. Syn se směl později vystěhovat do Vídně, mladší dcera se statečně rozhodla setrvat s matkou a umyla za to pár tisíc domovních schodů.

Anna mohla zůstat asistentkou režie v televizi, protože ředitel Zelenka, před Husákem hlavní přítel a za Husáka úhlavní nepřítel jejího bývalého muže, chtěl mít možná v nebeské knize čárku za dobrý skutek jako mnohý nacistický hlavoun za Židovku, kterou kvůli alibi nedal zplynovat. Nikdy také netrpěla samotou, přitáhla k sobě jako silný magnet pár méně silných, ale jinak významných mužů. Tak třeba budoucí prezident osvobozené republiky, tehdy ještě málo známý disident, byl po ránu zatčen estébáckým komandem právě v jejím bytě, a dal ji z kriminálu hned v prvním z Dopisů Olze jako jedinou pozdravovat. Nebýt té pauzy za mřížemi, která zásadně přeoralá jeho lásky, měla Anna vysokou šanci dostat se do finále konkurzu na post první dámy.

Každý člověk by měl dříve či později pochopit, že na stupnici hodnot vysoko stojí schopnost neničit s úředně zrušenými vztahy i ty osobní, zejména jsou-li navždy zviditelněny dalšími bytostmi. Muži, který to píše, je dávno příjemný každý úspěch první ženy Aleny, mezitím nositelky nejvyšší divadelní ceny Thálie. A tím spíš ho spolu s třetí ženou Jelenou těší, že je oba pojí respekt k druhé ženě Anně, která svůj hodně tvrdý život prožila s grácií a bez nenávisti, takže si dodnes uchovala se svou povahou i svoji krásu. Jak povzbudivý příklad pro dcery!

Nezodpovězena zůstala úvodní otázka: Co má muž věnovat k osmdesátým narozeninám ženě, kterou před padesáti lety opustil, když se mu nadále líbí a váží si jí? Snad přijme jako dárek těchto svátečních pět tisíc znaků, takže stovku za jeden každý rozvedený rok.

Odpor vůči církevní hierarchii roste

K celoročnímu setkání kněží z rakouské Farářské iniciativy se 22. října letošního roku sešlo více než sto kněží z jejich 427 členů, kteří na závěr vydali společné komuniké. V něm její předseda Helmut Schüller kromě jiného píše: „Farářská iniciativa je pastorační hnutí: naším nejvyšším cílem

je co nejlepší duchovní služba lidem. Neposlušnost pro nás není něco, čím chceme úmyslně někoho provokovat či zesměšňovat, ale je to především neposlušnost plynoucí z naší lásky k církvi a k lidem. Víra a reforma nejsou pro nás žádným protimluvem, naopak. Každý zákazník v supermarketu má více práv než pokřtěný člověk ve své církvi. Zákazník může zboží přinejmenším reklamovat, zatímco

věřící musí mlčky přijímat rozhodnutí hierarchie. Teprve až se v církvi začnou respektovat základní práva, stane se neposlušnost zbytečnou.“

Ve zprávě je rovněž možné najít vyjádření faráře Hanse Bendsdorpha z farnosti sv. Jana Křtitele v pátém vídeňském okrese: „Nejdříve jsem poslušný Bohu, pak svému svědomí a teprve potom jakékoliv lidské autoritě. V takovém případě se může lehce stát, že je občas nutné být vůči lidské autoritě neposlušným.“

Na adresu biskupů pak tito kněží píší: „Povolání kněze máme rádi a chceme i nadále vést dobrou duchovní službu. Prosím, nechte nás ji konat. To, co hlásáme, nejsou naše myšlenky, my jsme jen takovou hlásnou troubou v prostředí našich farních společenství, kde se nacházíme uprostřed samotného života“ (vyňato ze zprávy Generalversammlung und Vorstandswahl der Pfarrer-Initiative, generální shromáždění a volba předsedajícího výboru, Linec, 22. října 2012, str. 1).

Zmíněné myšlenky silně korespondují s tím, co v St. Pöltenu přednesl v předvečer 50. výročí započetí II. vatikánského koncilu německý emeritní teolog prof. dr. Hermann Häring, který dlouhá léta přednášel na univerzitě v holandském Nijmegenu, kde byl také děkanem teologické fakulty. Z jeho přednášky vybírám následující myšlenky:

„Vedení církve odmítá jakýkoliv dialog, vycházející z toho, že jenom ono samo má patent na pravdu. Kritika je vnímána jako podvrtná činnost a tomu, kdo smýšlí jinak, bývá nezřídka odepřeno právo na víru. Tato situace, která s sebou nese katastrofální pastorační následky, vyžaduje rozhodné samostatné jednání, přestože jej hierarchie označuje výrazem »neposlušnost«.“ Ve svém proslovu také řekl: „V reakci na odmítání reformy církevní hierarchie je však již pomalu znát stále rostoucí kvalitativní přelom zdola. Společenství, která si již nenechají diktovat nařízení shora, z Vatikánu, přibývá.“ Dále se dotkl tématu tolik diskutované demokratizace církve a promluvil o vizi sesterské, jakýchkoli represí zbavené a na mezilidské vztahy orientované církve budoucnosti, která bude charakterizovaná pluralitními, otevřenými, ekumenickými společenstvími, citlivými k potřebám dnešních lidí. Dary a charisma jednotlivců budou využity pro dobro společenství bez ohledu na jejich pohlaví, stav či věk. Jako hlavní rysy církve budoucnosti jmenuje Häring vedle principu sesterství a participace církve na společenské solidaritě otevřenou spiritualitu a, podle vzoru prvotních křesťanských komunit, také demokratickou volbu představených, když říká: „Demokracie je znakem pra-katolicismu. Tato vzpoura, nebo lépe řečeno krok vpřed, není v žádném případě namířena proti hierarchii. Je to vize církve budoucnosti, která se opírá o Evangelium a praktiky prvních křesťanů.“

Häring vnímá tuto vizi jako prorocký program církve budoucnosti, která by tak měla v podmínkách současnosti realizovat koncilové *aggiornamento*, „zdnešnění“ víry. Biskupové jsou stejně jako všichni věřící k realizaci této vize pozvaní. Je to možná vznešený a vzdálený cíl, ale pro jeho dosažení stojí za to obětovat veškerou námahu a strasti, které jsou s reformou církve spojené (Týdeník JA, č. 43, str. 1 a 3, 21. říjen 2012).

A do třetice doplňuji tyto myšlenky slovy dvou rakouských biskupů.

Emeritní biskup dr. Reinhold Stecher z Innsbrucku kdysi řekl: „Řím už dávno ztratil nimbos milosrdné církve“ (publikováno v *Süddeutsche Zeitung* 13. prosince 1997). Stecher byl ještě jako biskup známý tím, že na pravidelná zasedání kněží své diecéze zval také ty, kteří byli suspendováni z důvodu sňatku a museli se vzdát oficiální kněžské služby. Vždy je považoval za své spolubratry (pozn. autora).

Biskup Erwin Kräutler, působící od roku 1965 v Brazílii, v relaci rakouské televize ORF 2 *Kreuz und Quer* při příležitosti 50. výročí začátku II. vatikánského koncilu 30. října kromě jiného řekl, že Vatikán zabetonoval sám sebe ve strukturách, které neodpovídají ani Evangelium ani duchu II. vatikánského koncilu. „Je potřebné se ptát, jestli mají tyto struktury ještě dnes smysl a jestli máme odvahu vydat se na nové cesty. Tyto žhavé uhlíky, kterým se hierarchie vyhýbá, musíme vzít do vlastních rukou a začít něco dělat, i kdybychom se měli u toho popálit.“

Abych nepůsobil jen jako zprostředkovatel těchto informací, dovolím si poznámku na závěr. Letos na jaře vznikla v Čechách iniciativa Za církev sociálnější, kterou podepsalo kolem třiceti aktivních křesťanů. Je to tedy iniciativa „zdola“. Vnímám to jako navazující součást onoho obrovského celosvětového řetězce, trendu, který již nelze zastavit, přerušit či přetrhnout. Jsme svědky zažehnutí nových a nových ohnisek všude na světě. Hierarchie se natolik vzdálila od lidu Božího, že sama sebe zdiskreditovala, diskvalifikovala a zpochybnila důvody pro svou existenci. Podobnou náboženskou hierarchii kdysi tak vehementně kritizoval sám Ježíš Kristus.

Tento text nepíše jako někdo, kdo je mimo církev, komu je lhostejné, co se v církvi děje. Členem církve jsem od malička a od útlého mládí jsem si ji zamiloval. Na pomoc mi nyní přicházejí slova Helmuta Schüllera, který řekl v relaci rakouské televize ORF 2, nazvané *Helmut Schüller International*: „Mnozí mi říkají, že když mám takové kritické názory, mám z církve odejít, anebo přestoupit k protestantům. Nevím, proč bych to měl dělat. V této církvi jsem se narodil, zamiloval si ji už jako malý ministrant, celý dosavadní život jsem pro ni v různých pozicích pracoval, na této církvi mi záleží, pro ni žiji a chci jen, aby se vrátila k onomu poslání, pro které kdysi vznikla: přinášet lidem Radostnou zvěst.“

Petr Žaloudek, Vídeň, 3. listopadu 2012

Helmut Schüller

GLOSA MILOŠE ONDRÁŠKA

Brazilská samba na Hradčanech

Před časem jsem se zmínil, že po roce 1990 se na exil navěsila v republice, zejména v Praze, spousta lidí, kteří neměli s námi nic společného, někteří byli k nám obráceni zády během totalitního systému. Politici nejrůznějšího kalibru si na naše konto vytvořili prebendu, tak jako organizátoři vlasteneckých akcí. Zajímal se některý z nich o naši rehabilitaci? O navrácení normalizátory zabaveného a soudruhy rozkradeného majetku? Dvacet let je dostatečně dlouhá doba nabídnout bydlení pro staré a osamělé, kteří by se rádi vrátili do vlasti. Novináři, kteří o životě v exilu z osobní zkušenosti nic nevěděli, o nás nepsali příliš lichotivě, nakonec většina tuzemců si myslela a nejednou prohlašovala, že jsme opustili výhody socialismu za účelem zbohatnutí. To měli v jistém slova smyslu pravdu, zbohatli jsme pracovními zkušenostmi, zvládli cizí jazyky, poznali jsme život v jiných společensko-politických systémech a hlavně – nemuseli jsme se krčit a vychovávat děti v pokrytectví. To byla daň za ztrátu vlasti, domova, rodičů, sourozenců, přátel. Nelehká oběť.

Po dvaceti letech se do znovu otevřeného domova (ten je jen jeden, v Melbourne jsme doma) rádi vracíme, již nejsme exulanti, jednou jsme krajané a jindy Češi žijící v cizině. Jak se komu hodí. Já se stále cítím exulantem, který nepřišel do Austrálie nahrabat. Ani mne nikdy nenapadlo, abych zde vytvořil českou kolonii. Čs. aerolinie v době totality vydaly letáček ukazující leteckou linku z Prahy přímo do Západní Austrálie, do českého hrabství. Uvažuji, zda při všech těch současných oslavách a slibech se nevynoří opět něco podobného. Nakonec by to nebylo nic tak nového. Touha po moři byla známá již od doby Přemysla Otakara II., když dorazil k Baltu s šedesáti tisíci svých vojáků, kterým se nabídlo dosud nevídané potěšení pohledu na nekonečné vody a pobřežní možnost se vydovádět. Prusové kapitulovali, nechali se pokřtít a český král tam založil město zvané dodnes Královec, Königsberg a neblahé paměti Kaliningrad. O něco později, v roce 1269, pak Přemyslovo vojsko dorazilo k Terstu na břehu Středozemního moře. Proč tedy úřady neuvažují o obnovení českého království? Také husité ozbrojeni palcáty se vydali na sever a dorazili dvě stě let po Přemyslovi ke Gdaňsku, Svatopluk Čech to přitažlivě popsal: „Hromu rachotem a vichru letem / vozy husitů se valí světem / vojínů v nich tváře opálené / žen i dívek prsy rozhalené“. Kdo by se tam nenechal pasovat za rytíře? Jan Amos Komenský v *Labyrintu světa a ráji srdce* vylíčil zážitky z plavby do Anglie v r. 1641 a všichni víme, že jeho hrobka v nizozemském Naardenu patří českému státu. Kolonie velká jak poštovní známka? Nerudovy dojmy z plavby Středomořím spisovatele intenzivně propojily s celým světem. V prvních měsících po vzniku republiky v roce 1918 vznikla politická představa, že Češi by měli mít moře, že by si to zasloužili po třech stech letech utrpení pod Habsburky. Jsme skromní, alespoň tedy koridor k Jadranu. Finsko si takový

pruh území k Severnímu moři vybojovalo. Kdybychom takovou cestu k moři měli, člověk by si mohl dovolit všechno, k moři se dostat po svém a pak se plavit, co jiného by mohlo upevnit naše sebevědomí! A mohli bychom to dávat najevo!

Nejde ovšem jen o moře, zodpovědné úřady by měly registrovat a v podstatě splnit sny našich předků. Je pravda, v době, kdy Anglie, Francie a Německo, Španělsko, Portugalsko a dokonce i Itálie si rozdělávaly pustiny v Africe a rajské ostrovy v Tichomoří, český lev měl jiné starosti, samozřejmě nedrimal. Začal pelichat až po únoru 1948, nepomohla ani na hlavu naražená pěticipá hvězda. Nepropásli naši předkové příležitost, dokud se český lev skvěl skvostnou hřívou a ozdoben královskou korunou? Nenaskytla by se příležitost nyní? K čemu slouží komise, výbory a pořadatelstva plné ředitelů, jednatelů, referentů, organizátorů, konzultantů, koordinátorů, výzkumníků, sběratelů, úředníků a podúředníků? Všichni se slušným platem. Vydejme se ve stopách cestovatele Emila Holuba, eventuálně Hanzelky a Zikmunda, nitro Afriky je již rozparcelované, ale i tak čeští osadníci by mohli vyrýt kus prsti. Tak uvažoval mírumilovný Holub, až na břehu mocné řeky Molopo ho zastavila plicní nákaza skotu, zahubila jeho třicet tažných volů. Bez záprahu do povozů s proviantem si dále netroufal. Mluvčím českého kolonialismu se stal jiný známý cestovatel Jan Havlasa a z jednoho jeho spisu (*České kolonie zámořské*) se dovídáme, že velmoci se náporu z východu neubrání, ale naštěstí jsou zde Češi. „Sterilní národy propadnou svému osudu,“ prohlásil. Havlasa navrhoval, abychom zabrali Togo při Guinejské zálivu na západě Afriky. Lékárník a cestovatel Vilém Němec myslel jinak, v roce 1923 zamířil svůj lovecký dalekohled na Habeš. Jiní se domnívali, že nejvhodnější by byl Madagaskar anebo Nová Guinea, ta je vlastně za australskými humny. Slováci by se mohli usadit na Tahiti, plánoval Milan Rastislav Štefánek, byl Čechoslovák, bůhví, jak by to dnes dopadlo. Tak je vlastně lepší, že žádné kolonie nemáme. Uvažuji ale nad těmi, kteří v roce 1945 vtrhli do pohraničních oblastí obydlenými Němci, zabrali jejich továrny a dílny, nastěhovali se do jejich zařízených domů a vybavených zemědělských usedlostí. Nebyli to kolonizátoři?

Na závěr se vracím k prvnímu odstavci, vlastně bychom měli být spokojeni, žijeme pod rovníkem a stará se o nás srdce Evropy. Generální konzulát v Sydney rozeslal zprávu, že příští rok přijede do Austrálie katolický biskup Esterka, snad instalovat nového českého kněze. V rozporu s touto informací Česká biskupská konference oznámila, že celosvětovou péči o katolické misie přebírá biskup Václav Malý z Prahy a biskup Petr Esterka, pouónorový uprchlík žijící v USA, má již právo na odpočinek. Jinými slovy – exulanti patří do starého železa, ať je to pán, nebo kmán.

P. S.: Nadpis glosy jsem si vypůjčil z mediální webové stránky pojednávající o krajských slavnostech, zajímavosti o mořích a koloniích z publikace *České snění*.

Státní návštěva prezidenta ČR Václava Klause v Rakousku

Český prezident absolvoval v Rakousku třídní státní návštěvu. Česká republika nepodléhá iracionálnímu fanatismu, hodlá pokračovat v jaderné energetice a rozšiřovat jadernou elektrárnu Temelín. Stejně jako Rakousku jí ale velmi záleží na bezpečnosti jaderné energetiky. Prezident Václav Klaus to řekl ve Vídni po jednání se svým rakouským protějškem Heinzem Fischerem. Současně ale podle něj platí, že ČR vnímá rakouský pohled na jadernou energetiku a dbá na její bezpečnost. „Ubezpečil jsem, že máme chalupu v jižních Čechách, ze které vidíme na temelínské věže, a já tam jezdím se svými dětmi a vnučaty, takže mně velmi záleží na tom, aby jaderná energetika byla bezpečná. Můj zájem na tom je stejně vysoký a stejně absolutní, jako je zájem Rakouska,“ řekl Klaus. Dodal, že až skončí v prezidentském úřadu, bude na chalupu jezdit častěji. „A budu kontrolovat osobně, jak dobře pracuje Temelín,“ poznamenal.

Oba prezidenti konstatovali, že v česko-rakouských vztazích zůstávají některá témata, na něž mají jiný názor. Podle Fischera ale mají obě země blízké vztahy a vyměňují si stanoviska jako partneři, nikoliv jako protivníci. Klaus si cení toho, že ČR a Rakousko dosáhly „normálních vztahů“. Mnohem více věcí je prý spojuje, než rozděluje. V otázce Temelína či poválečného vysídlení sudetských Němců z Československa ale od Klause ani Fischera žádná nová stanoviska nezazněla. Prezident Václav Klaus se obává, že po jeho odchodu z Hradu nebude už z České republiky znít silná obhajoba zájmů země. Uvedl to v s souvislosti tím, že mu vadí nepřetržitá debata o poválečném odsunu sudetských Němců z Československa. Ten přitom podle něj byl relativně okrajovou událostí tragického období evropských dějin. Zástupci vysídlených sudetských Němců vyčítají Klausovi trvání na takzvaných Benešových dekretech, které vytvořily právní základ k vyvlastnění sudetských Němců po druhé světové válce.

Václav Klaus se ve Vídni také setkal s předsedou vlády Wernerem Faymannem a dalšími politiky, spolu s Fische-

rem zahájil česko-rakouské hospodářské fórum. Jednání s rakouskými politiky a zástupci byznysu byly podle Klause velmi pozitivní. Postěžoval si jen ale na chování zástupců rakouské strany Zelení při jeho návštěvě parlamentu. Dodal, že „zavilost“ rakouských zelených v otázce Temelína, je „opravdu neuvěřitelná“. Prezident Klaus byl právě v tu dobu v rakouském Parlamentu, když se v Národní radě diskutoval návrh všech pěti stran o vystoupení z atomové energie. Proto také v diskusi s prezidentkou NR Barbarou Prammer, Karlheinzem Kopfem (V) a Heinz-Christianem Strachem (F), Christine Muttonen (S) a Alevem Korunem (G) stála otázka atomové energie na prvním místě. Na programu bylo také setkání s vídeňským starostou Michaellem Häuplem.

Prezident Václav Klaus mj. stačil absolvovat prezentaci své knihy *Europa braucht Freiheit: Plädoyer eines Mitteleuropäers* (Nakladatelství LIT, 111 stran, 25,60 Euro, www.lit-verlag.de) ve Wiener Industriellenvereinigung, posléze krátce zodpovědět otázky novinářů, vysvětlit svůj názor k problémům EU a Řecka.

„Ohne Freiheit können wir Europa nicht veranbringen. Das sollten wir aber tun. Ich plädiere dafür, den Weg in Richtung Vereinigten europäischen Staaten zu gehen, statt in Richtung einer Union der europäischen postdemokratischen Republiken.“

Na závěr druhého dne uspořádal český prezidentský pár na počest rakouského protějšku slavnostní recepci ve 12. patře Sky Lounge, kterou mu propůjčila Hospodářská komora Rakouska pro tuto příležitost. Nebylo zapomenuto ani na kytice pro obě dámy. Vedle hostů z politického, obchodního a veřejného života byli také pozváni zástupci českých vídeňských spolků. Kulturní klub zastoupila jeho předsedkyně.

Prezident Klaus obdivně hovořil o dopolední návštěvě rakouské Národní knihovny „... teď konečně pochopil Rakousko“, paní Livie ještě stačila navštívit mateřskou školu Školského spolku Komenský. Prezident Fischer zdůraznil již řečené, mj. že Rakousko a ČR nejsou pouze sousedními státy, ale státy, které spojuje staletá historie, zdůraznil, že Česká republika je pro Rakousko šestým nejdůležitějším obchodním a hospodářským partnerem a opačně Rakousko pro Českou republiku je partnerem na sedmém místě. Diplomatically naznačil, že politik musí vydržet i nepříjemně kladené otázky všetečných reportérů. Po vyslovení vzájemného respektu měli hosté možnost krátce s prezidenty promluvit či se s nimi vyfotografovat, čehož mnozí využili.

Třetí den návštěvy navštívili oba prezidenti, na žádost prezidenta Klause, vinařský region Burgenland.

OHLÉDNUTÍ

Diskusní setkání k česko-rakouským vztahům

Dne 11. září se v rakouské rezidenci uskutečnilo uzavřené diskusní setkání na téma „Nepochopený soused? Problémy česko-rakouských vztahů a jejich příčiny“. S referáty vystoupili autor studie o bilaterálních vztazích Mgr. Petr Bruna a vídeňská politoložka dr. Jana Starek. Akce se zúčastnili mj. první místopředseda vlády Karel Schwarzenberg a osobnosti z oblasti politiky, státní správy a vědy.

Ocenění pro Pavla Kohouta

Prvním nositelem ceny Waldviertelské akademie se stal česko-rakouský spisovatel Pavel Kohout. Tento institut se zabývá mimo jiné posilováním kulturních vztahů mezi Rakouskem a Českem. Pavlu Kohoutovi bylo ocenění uděleno jako vyjádření díky za spisovatelovo „dlouhodobé zasazování se o rakousko-českou spolupráci“. Předseda akademie Ernst Wurz potvrdil jednomyslnost při výběru prvního nositele ceny, kterou institut chce udělovat i v budoucnosti.

(mk)

Centrope 2012 – Peter Dvorský

Slovenský operný spevák Peter Dvorský si dňa 13. septembra prevzal vo viedenskom Rathause cenu Centrope za rok 2012. Toto prestížne ocenenie sa udeľuje od roku 2007 za mimoriadne zásluhy o rozvoj v stredo európskom regióne. Peter Dvorský ju získal za cezhraničné aktivity ako iniciátor a garant najväčšej detskej pesničkovej súťaže Slávik Slovenska v interpretácii slovenských ľudových piesní.

Dvorskému pri odovzdávaní ceny zagrataloval rakúsky herec Otto Schenk. Peter Dvorský následne vyhlásil, že sa vždy rád vracia do Viedne – mesta, v ktorom zažil najväčší úspech a najpriateľskejšiu atmosféru. Dvorský bol členom Viedenskej štátnej opery 23 sezón.

Peter Dvorský sa narodil v roku 1951 v meste Partizánske. V rokoch 1969-1973 študoval na Konzervatóriu spev u Idy Černeckej. Už počas štúdiá začal pôsobiť na scéne Opery Slovenského národného divadla. Od roku 1977 vystupuje na najpoprednejších zahraničných operných scénach (vo Veľkom divadle v Moskve, vo viedenskej Štátnej opere, v milánskej La Scale, londýnskej Covent Garden). Takisto je aj stály hosť Štátnej opery vo Viedni. V roku 1977 účinkoval v Metropolitnej opere v New Yorku, kde stvárnil

postavu Alfréda Germonta v *Traviate*. V roku 1999 dostal cenu ministra kultúry SR za stvárnenie postavy Ondreja v Suchoňovej opere *Krútnava*.

Významný kariérny rok Petra Dvorského je rok 1979, keď naštudoval v Zürichu Werthera v rovnomennej opere J. Masseneta. Bohému spieval v La Scale, potom vo veronskej Arene, v Mníchove (1984) a v Metropolitnej opere v New Yorku (1987).

Na začiatku 80. rokov bol oficiálne zaradený do štvorice najlepších tenoristov sveta, spolu s P. Domingom, L. Pavarottim a J. Carrerasom. V roku 2010 sa stal riaditeľom Opery Slovenského národného divadla.

Odobozdávania ceny Centrope zaviedlo mesto Viedeň a krajiná banka Raiffeisenlandesbank NÖ-Wien spolu s veľvyslanectvami Slovenskej republiky, Českej republiky a Maďarska. Oceňuje osobnosti, ktoré dosiahli výnimočné výsledky v cezhraničných regiónoch krajín strednej Európy.

Prvým oceneným bol v roku 2007 starosta Wolfsthalu Gerhard Schrödinger, o rok ju získal starosta Záhorskej Vsi Boris Šimkovič, v roku 2009 cenu odovzdali viedenskému komerčnému radcovi Eduardovi Harantovi, v roku 2011 ju získal riaditeľ Základnej a materskej školy v Brne Petr Kotyzov.

Slávnostného aktu sa zúčastnili predsedníčka a podpredsedníčka Kultúrneho klubu.

Den evropskej spolupráce

21. září byly v jižních Čechách prezentovány dva rakousko-české projekty podpořené z finančních prostředků EU, a to centrum vodního záchranářství na lipenské přehradě a přeshraniční cyklostezka „Via Verde“. Cílem prvního projektu bylo vybudování česko-rakouského výcvikového střediska pro vodní záchranářství v Dolní Vltavici, které bude poskytovat společné tréninky, semináře a specializované kurzy. „Via Verde“ je nová přeshraniční cyklostezka s informačními stojany v pohraničí mezi Waldviertelem a Jižními Čechami. Prezentací se zúčastnili mj. zemská radní Dolního Rakouska Barbara Schwarz a náměstek ministra Michal Janeba z českého Ministerstva pro místní rozvoj.

Velké čestné vyznamenání za zásluhy o Rakouskou republiku pro PhDr. Mojmíra Jeřábka

PhDr. Mojmír Jeřábek je vyznamenan J. E. velvyslancem dr. Ferdinandem Trauttmansdorffem

Velvyslanec dr. Ferdinand Trauttmansdorff udělil 2. října v rakouské rezidenci v Praze Velké čestné vyznamenání za

zásluhy o Rakouskou republiku PhDr. Mojmíru Jeřábkoví. Mojmír Jeřábek, vedoucí Odboru zahraničních vztahů Magistrátu města Brna, byl mj. vedoucím ediční řady českých překladů rakouských autorů s názvem „Češi a Rakušané“, příznivec Rakouského institutu v Brně nebo podporovatel renovace vily Tugendhat v souladu s originálem.

Slavnostního aktu se také zúčastnila předsdkyně Kulturního klubu. V českých kruzích ve Vídni je dr. Jeřábek také znám mj. jako spolupracovník a překladatel literárního díla spisovatele a bývalého českého velvyslance ve Vídni dr. Jiřího Gruši.

Romantismus v hudbě a poezii: Zdeněk Fibich a Karel Jaromír Erben

Akademický spolek a České srdce ústředí pořádaly 10. 11. 2012 přednášku o slavném českém hudebním skladateli Zdeňku Fibichovi. Hostujícím přednášejícím byl muzeolog dr. Viktor Velek, který je naší menšinou známý již z několika přednášek. V předchozích letech bádá dr. Velek intenzivně v archivech některých našich spolků, především pěveckých, a má velmi dobrý přehled o hudebním dění naší menšiny.

Poněvadž se Zdeněk Fibich inspiroval romantickou hudbou a literaturou, vznikla myšlenka spojit přednášku s literárními ukázkami tohoto směru. Ukázky potom použitým způsobem prezentovali Pavel Koutník na klavír a herec Vladimír Stejskal přednesem. Nejdříve však zazněla jedna z neznámějších hudebních skladeb Zdeňka Fibicha *Poem* v klavírním podání Pavla Koutníka.

Dr. Velek nás zavedl do dění na česko-vídeňské hudební scéně druhé poloviny 19. století. Zajímavé byly rovněž vztahy a vzájemné inspirace mezi českými hudebními skladateli a vlivy na dílo Zdeňka Fibicha, které s sebou přinášela světová literatura a hudba.

Zdeněk Fibich studoval ve Vídni, Lipsku, Paříži, působil v Mannheimu, Vilniusu a posléze v Praze. Jeho hudba je ovlivněna romantickými hudebními skladateli a spisovateli, jako Richardem Wagnerem, Heinrichem Heinem, Adalbertem von Chamisso nebo Friedrichem Schillerem. Přestože Zdeněk Fibich žil a studoval řadu let v cizině, ovládal velmi dobře češtinu a stal se mistrem melodramu. Mezi jeho symfonie patří např. *Othello*, kdy se nechal inspirovat Shakespearou a hudebně Bedřichem Smetanou. Bedřich Smetana sehrál v jeho životě velkou roli a byl pramenem jeho inspirace. Jako literární předlohy sloužily mimo jiného také romantické balady Karla Jaromíra Erbena.

Mohli jsme si vyslechnout dvě ukázky melodramu v podání Vladimíra Stejskala a Pavla Koutníka. Účinkující se postarali o působivé prostředí při svíci a zcela mysticky nás přenesli do děje balad *Vodníka* a *Štědrého dne*. Vyslechli jsme rovněž hudební nahrávku *Nevěsta messinská* na slova Friedricha Schillera v podání světoznámých zpěváků Ivo Žídka a dalších. Silný vliv romantismu činí tuto operu složitou na poslech a obtížnou pro zpěváky. Přízvuk češtiny je přes obtížnost opery zcela správný, čeština jasná a srozumitelná. Tato opera je bezpochyby mistrovským dílem skladatele. O tom, že hudba Zdeňka Fibicha dovede být i velmi lehká a líbivá, jsme se mohli přesvědčit z poslechu poslední nahrávky *Adagia* č. 1.

Dr. Velek nás provedl krátkým a naplněným životem Zdeňka Fibicha a seznámil nás s řadou dalších osobností

spojených s osudem skladatele. Přednáška tak měla hudební literární a kulturně politický rámec a vnesla nás rovněž nepřímou do dění v naší menšinu. Řada osob, o kterých se přednášející zmínil, byli průkopníky české vzdělanosti, kultury a hudby ve Vídni a působili v českých spolcích, jako ve Školském spolku Komenský, Akademickém spolku, Lumíru a dalších. Děkujeme přednášejícímu za tento přínos a těšíme se na další spolupráci.

Jménem posluchačů děkuji dále kulturnímu referentovi A. S. Vladimíru Stejskalovi za režii pořadu, působivý přednes balad, prezentaci ukázek a nástěnku. Pavlu Koutníkovi za klavírní přednes ukázek a hudební doprovod pořadu. Zvláštní poděkování patří osmileté Markétce Velekové za prezentaci klavírní skladby *Vodník*.

Výbor Akademického spolku děkuje všem našim věrným členům, členům Sokola, Školského spolku Komenský a dalším posluchačům. Témata našich přednášek a koncertů jsou vždy určena rovněž našim studentům, učitelům, profesorům a dalším zájemcům. Těšíme se proto na podporu a iniciativu z řad naší mládeže, která je u nás vždy upřímně vítaná.

Dr. Helena Klein-Watryczová jménem A. S.

Petra Soukupová v Českém centru

V Českém centru se 23. října na pozvání Kulturního klubu s podporou ministerstva kultury a ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni uskutečnil literární autorský pořad s mladou a úspěšnou českou spisovatelkou a scénáristkou Petrou Soukupovou. Moderace se ujal ředitel Českého centra ing. Martin Krafl. I když návštěvnost nespĺnila očekávání pořadatelů, byli posluchači více než spokojeni a jen litovali, že si nemohli představený román *Marta v roce vetřelce* zde okamžitě zakoupit.

Spisovatelka Soukupová v diskusi s ředitelem Českého centra

Román Petry Soukupové (* 1982) je příběhem dospívající dívky, která je řadou dramatických událostí náhle vržena do dospělosti. Sugesci celého příběhu umocňuje jazyk, přesvědčivě odpovídající myšlení a vyjadřování mladé dívky.

Petra Soukupová absolvovala obory scénáristika a dramaturgie na Filmové a televizní fakultě Akademii múzických umění v Praze. Za triptych *Zmizet* byla vedle zisku Magnésie Litery také nominována na Cenu Josefa Škvořeckého.

Marta v roce vetřelce, Brno: Host, 2011, ISBN 978-80-7294-521-4

TELEGRAFICKY

V rámci filmového festivalu „Grün auf Weiss“, který sa konal od 1. do 31. augusta 2012 v kine Breitenseer Lichtspiele vo Viedni, boli premietané aj dva české filmy. 23. 8. to boli *Postřižiny* s Magdou Vášáryovou a Jiřím Schmitzerom a 30. 8. príjemná Menzlova komédia *Rozmarné léto*. Oba filmy boli premietané s láskavou podporou Českého centra vo Viedni a jej riaditeľa ing. Martina Krafla. Filmový festival sa konal v rámci snahy o záchranu jedného z najstarších, ešte funkčných kín na svete, Breitenseer Lichtspiele a navštívilo ho cca 600 divákov. Organizátor, ktorým je kultúrny spolok KILLA, má ambície usporiadať filmový festival aj budúce leto. (AO)

Na českém velvyslanectví ve Vídni se 27. září 2012 konala tradiční slavnostní recepce u příležitosti svatováclavské slavnosti (Kirtagsfest zum Hl. Wenzel mit Spezialitäten aus Südmähren), které se zúčastnilo mnoho osobností z českého a rakouského politického, kulturního a společenského života. Kulturní Klub byl zastoupen jejím místopředsedou Richardem Baslerem.

V rámci Českých kulturních dnů ve Vídni (16. 10. – 1. 12. 2012) vystoupil 16. října 2012 ve spolupráci s Bank Austria, Českým velvyslanectvím a Českým centrem ve Vídni český klavírní virtuos Michael Mašek na koncertě v barokním sálu Staré radnice ve Wipplingerstrasse. Umělec přednesl klavírní dílo Bohuslava Martinů (Piano Recital / Michael Mašek – EMI classics 2011).

21. října 2012 slavil Rakúsko-slovenský kultúrny spolok vo Viedni v divadle Freie Bühne třicet let svého založení za účasti četných hostů a přátel. Jako čestní hosté fungovali J. E. velvyslanec Slovenské republiky Juraj Macháč a rakouská umělkyně Erika Pluhar. Po slavnostních projevech a vyznamenáních následovala slavnostní akademie, ukázka z díla E. Pluhar. Kulturní program byl zastoupen houslovým virtuosem Peterem Michalicou, zpěvákem a skladatelem Pavolem Hammemem a dětským folklórním souborem Rozmarin Vídeň. Kulturní klub zastupovala Mag. E. Zemanová v doprovodu dalšího člena Klubu R. Urbánka.

Městská knihovna Znojmo ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze zvala 31. října. 2012 na autorské čtení rakouské spisovatelky Ilse Tielsch. Český překlad básní přednesla ředitelka MěK Znojmo Věra Mašková a esej identifikace překladatelka Adéla Ráček-Seidlová.

V rámci Českých kulturních dnů zvaly 12. listopadu ve spolupráci s Bank Austria a Slovenským velvyslanectvím, Českým velvyslanectvím, Českým centrem ve Vídni a Kulturním klubem na česko-slovensko-polský film z roku 1999 *Všichni moji blízcí* za účasti režiséra M. Mináče do kinosálu Českého velvyslanectví ve Vídni.

Tklivý a dramatický příběh, který dojal přítomné diváky, se odehrává rok před vypuknutím druhé světové války, bezprostředně po podepsání Mnichovské dohody v roce 1938. Na pozadí historických událostí sleduje osud židovské rodiny, která se po svém vyrovnává s přicházejícími událostmi. Film přibližuje divákovi historickou postavu Ni-

cholase Wintona, jehož velký čin ve fiktivním příběhu o rodině Silbersteinových znovu ožívá. Tento statečný Angličan přišel koncem roku 1938 do Prahy, s plánem na záchranu 669 židovských dětí, které by bez jeho pomoci jistě neunikly tragickému osudu.

Z filmu *Všichni moji blízcí*

Ohlasy k filmu *Lidice*

Příběh *Lidic* je příběhem obyčejných lidí, kteří se absurdní shodou náhod připlétli do cesty dějinám. Podle scénáře Zdeňka Mahlera, oceněného cenou Sazky v roce 2007, nabízí pohled na tragický osud Lidic za druhé světové války z neobvyklé perspektivy.

Vážená paní Baslerová,

ráda bych Vám poděkovala za včerejší filmový zážitek – promítání filmu Lidice, natočeného v roce 2011.

Těší mne (a jistě také ostatní diváky), že jsme nepřišli o filmové představení (na programu byl jiný film, který se nakonec nemohl promítat), a díky Vám jsme tak mohli zhlédnout Lidice, na které by nás možná nenapadlo jít se podívat do kina.

Film mne i mé přátele velmi zaujal – není to typicky válečný film, naopak vypráví o této smutné době velmi lidsky a poutavě. Zajímavě zpracované téma a výborní herci – mohu každému film vřele doporučit.

Všichni si velmi ceníme spolupráce Kulturního klubu, Českého centra a velvyslanectví – přibližujete současnou českou kulturu zájemcům z řad nejen Rakušanů a Čechů (na představení jsem potkala známé z Francie, kteří žijí ve Vídni).

Hodně úspěchů přeje a na další setkání se těší

Dagmar Grzeja

Assistentin ATOUT FRANCE

Französische Zentrale für Tourismus

www.rendezvousenfrance.com /

www.atout-france.fr

21. 11. 2012 zvalo české velvyslanectví ve Vídni na koncert Solisten der internationalen Donauphilharmonie, doplněné módní přehlídkou *Vídeňská procházka časem / Wiener Spaziergang durch die Zeit* pražské Vysoké školy módního designu – VOŠON.

Dr. Lubor Karlík zemřel

15. října 2012 zemřel ve Vídni věku 84 let ekonomický expert dr. Lubor Karlík. Poslední odpočinek našel na hřbitově v Neustift im Walde. V osmdesátých letech byl členem rakouské pobočky Společnosti pro vědy a umění, dobrým známým již zesnulé kunsthistoričky dr. Věry Běhalové. Před svou smrtí stačil ještě dokončit svou autobiografickou knihu *Ikarův let*. Byl dlouholetým odběratelem měsíčníku *Kulturní klub*, ale možná že i pro nemoc zapomněl sdělit

redakci svou novou adresu, takže jsme poslední rok zůstali bez kontaktu. O to více nás překvapila jeho smrt.

Čest jeho památce!

Vzpomínka

Před devadesáti lety, 20. prosince 1922, se v Benešově narodil František Václav Mareš, český slavista, etymolog a topograf i nadšený, amatérský varhaník. V roce 1956 mu z ideologických důvodů nebylo umožněno se habilitovat; mohl ale získat titul CSc. V bývalém Československu mu byla znemožněno se plně věnovat vědecké práci, a proto odešel do Vídně, kde v letech 1968-1993 působil jako profesor slavistiky na Vídeňské univerzitě. Zabýval se především dvěma oblastmi: paleoslovenistikou (konkrétně staroslověnskými prvky v jiných slovanských jazycích) a vývojem slovanských jazyků. Je autorem vlastní koncepce třídění slovanských jazyků (1980) a první české mluvnice makedonštiny.

O připravované vzpomínkové akci na prof. Mareše, která se uskuteční ve Vídni, vás budeme informovat v dalším vydání *Klubu*. Vědecká konference k dílu prof. Mareše a jeho přínosu proběhla na začátku prosince na vídeňské slavistice.

Karel Schwarzenberg vyhrál dědický spor s nevlastní sestrou

Český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg vyhrál dědický spor, v němž se s nevlastní sestrou Alžbětou Pezoldovou přel o rozsáhlý majetek. Rakouský nejvyšší soud ve Vídni rozhodl, že si Schwarzenberg může ponechat zděděné zámky a usedlosti v Rakousku a Bavorsku, informovaly agentury DPA a APA. Dvanáct let trvající spor rozhodl soud při neveřejném jednání ve prospěch čtyřiasátišestiletého Schwarzenberga, oznámila mluvčí soudu Elisabeth Lovreková. Rozsudek byl vynesen 25. října. Ve sporu šlo mimo jiné o Schwarzenberský palác ve Vídni, zámek Murau na jihu Rakouska a rozsáhlé lesy ve Štýrsku a Salcburku.

Palác Schwarzenberg ve Vídni

Zase česká starožitnost v Rakousku

Už mnohokrát jsme v našem listu psali o případech, kdy se starožitnosti ukradené v českých kostelech a dalších památkových objektech objevují v rakouských aukčních domech nebo obchodech s antikvitami. Nejedná se přitom jenom o nějaké zapadlé krámky, ale i o přední, dobře zavedené firmy, které si zakládají na bezchybném původu prodávaných objektů.

Poslední významná kauza tohoto typu se také týká jednoho z největších rakouských aukčních domů, sídlícím v centru Vídně – firmy Im Kinsky. V katalogu jejich velké podzimní dražby se objevila soška z roku 1752 od Ignáce

Františka Platzera, o níž byla zmínka, že pochází z kostela svatého Václava u Plzně. Odhadní cena se pohybovala mezi 6 500 a 10 000 eury. Představitelé pražské Národní galerie ale přišli s tvrzením, že se ve skutečnosti dřevěný barokní anděl původně nacházel na oltáři v kostele v západočeském městečku Úterý, který byl v devadesátých letech vyloupen. Soška se prý objevila před třemi lety na aukci v Německu, ale byla stažena. Vedení Národní galerie se v této věci obrátilo na české ministerstvo kultury a na policii. Na ministerstvu však příliš nepochodili, protože úředníci tam tvrdili, že se v stávající situaci nedá prakticky nic dělat. Policie však tento názor nesdílela a začala prakticky okamžitě jednat. Nicméně ještě několik dní zůstávala soška v nabídce aukčního domu Im Kinsky. Na poslední chvíli však i v tomto případě byla z katalogu stažena.

Nyní ovšem teprve začne právní bitva o navrácení skulptury do České republiky, která může trvat ještě dlouhé měsíce a roky. U řady kauz z devadesátých let je dokumentace k vloupáním dost problematická, nicméně se zdá, že Národní galerie drží poměrně silné karty v rukou.

A v posledních letech se stále častěji daří české policii ve spolupráci s Národní galerií a dalšími institucemi navrátit cenné artefakty zpátky do českých zemí. Například nedávno se podařilo získat sochu anděla z jednoho severomoravského kostela ukradenou před devíti lety. Italská policie ji letos objevila při zátahu proti organizovanému zločinu společně s dalšími uměleckými díly. A tak snad můžeme doufat, že i Platzerova socha si najde své místo opět v kostele v Úterý.

(MaFr)

Do Česka se z Rakouska vrátí 39 ukradených soch

Do České republiky z Rakouska vrátí soubor 39 soch, které byly v minulosti ukradeny a ze země vyvezeny. Česko vyhrálo soudní spor, který o díla vedlo s rakouským překupníkem. Informuje o tom ministerstvo kultury na své internetové stránce s tím, že soubor soch představí příští týden na tiskové konferenci. Poté se budou sochy vracet původním majitelům. Ministerstvo kultury se o dřevěné a pískovcové plastiky soudilo od roku 2008. Překupník nyní musí všechny sochy bez náhrady vydat. Celková cena soch byla stanovena na 159 800 eur (přibližně čtyři miliony korun). Plastiky našla rakouská policie při domovních prohlídkách a zjistilo se, že předměty byly ukradeny ze sakrálních i dalších objektů v celé ČR. Díla byla navíc zveřejněna v internetovém pátracím portálu české policie jako odcizená umělecká díla. Podle ministerstva kultury jde o dosud největší případ, který úřad od roku 2004 vedl. Z českých kostelů a kaplí byly od roku 1989 odcizeny stovky tisíc uměleckých děl. Z 5 500 sakrálních objektů jich znamenalo vloupání až 90 procent.

Krajané a problém generací

Krajané a problém generací, tak zněl název letošní konference pořádané Mezinárodním koordinačním výborem zahraničních Čechů, která proběhla v rámci oslav Dne české státnosti ve spolupráci se Stálou komisí Senátu PČR pro krajanů žijících v zahraničí v Národním muzeu – Nové budově.

První místopředseda Senátu Přemysl Sobotka (ODS), který převzal nad konferencí záštitu, připomněl, že na-

vstívil mnoho krajanských komunit po celém světě a měl možnost seznámit se s jejich problémy: „Byl jsem ale vždy velice dojat a potěšen vztahem našich krajanů k rodné zemi a přál bych si, aby tento pozitivní vztah k ní a k českému jazyku měli také občané, kteří v ČR žijí dnes.“

Jak Přemysl Sobotka připomněl, jedním z problémů, který krajanské komunity pociťují, je současné střídání generací. To však není jen problém Čechů v zahraničí, ale všech národnostních menšin.

Jak však připomněl Tomáš Grulich (ODS), předseda stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí, tento problém se v dějinách neřeší poprvé. „Já jsem byl na začátku července v Cedar Rapids, když se tam otevíralo české a slovenské muzeum a knihovna. Když jsem tam odjížděl, tak jsem si listoval knihou Tomáše Čapka *Naše Amerika*, která vyšla tuším v roce 1927. Tam jsem narazil na kapitolu, že české spolky v zahraničí končí. A teď jsme svědky, že to vůbec nebyla pravda. Já věřím, že zase přijdou další a další a že tato kontinuita vydrží.“

Zmocněnec MZV pro krajany Stanislav Kázecký účastníky konference také vřele přivítal a svým referátem „Politika ČR vůči krajanům“ později zakončil dopolední jednání.

Hned v úvodu převzala ocenění pětice krajanů, Světluška Prokopič z Chorvatska, Dagmar Takáčsová ze Slovenska, Karel Pokorný z Německa, Anna Janků z Egypta, kteří pro českou komunitu dlouhá léta pracují. Mezi oceněnými byla i krajanka Anna Vaňurová: „Nám tam začali chodit lidé, kteří ve Vídni studují a pracují. Jsou to Češi i Slováci a vznikla tam zvláštní komunita lidí, kteří nejsou v žádném spolku, ale kteří mají zájem stýkat se s krajany a mluvit svou rodnou řečí. Pořádáme pro ně Čaje o páté, Omladina pořádá také se Sokolem maškarní ples a mikulášskou zábavu a tihle lidé se všeho velice rádi účastní.“

Moderace se první den střídavě ujali hlavní organizátor konference ředitel Českého vysílání rozhlasu do ciziny a jednatel MKVZC Miroslav Krupička a spolupracovnice redaktorka Milada Štráfěldová. Během trvání konference se u mikrofonu vystřídali různí experti (historici, sociologové, etnologové, krajanští představitelé a další, nechyběla ani závěrečná diskuse s představiteli Senátu, MZV, veřejného ochránce práv aj. Fotografie, seznam účastníků a příspěvky jsou uveřejněny na internetové adrese: www.zahranicnicesi.com.

Konference se aktivně zúčastnila předsedkyně Kulturního klubu, její příspěvek bude otištěn v příštím klubovém vydání, zúčastnili se dále členka výboru Klubu Mag. Eva Zemanová, Richard Basler a DI Gabriela Jakelic.

Doprovodný program organizovaný MKVZC, prohlídka Židovského muzea, Staroměstské radnice s románskými sklepy a návštěva výstavy *800 let Zlaté buly sicilské* v Národním archivu s vynikající přednáškou experta na slovo vzatého PhDr. Zdenko Čumlivského a protekční předběhnutí dlouhé, asi čtyřhodinové fronty, což nám umožnila ředitelka archivu dr. Drašarová, byl pro mnohé nezapomenutelným požitkem.

Za organizaci konference a sobotního vynikajícího programu patří vřelý dík dr. Krupičkovi, který i přes bolesti zlomené ruky vytrvale moderoval, doprovázel a zajišťoval... a stejný vřelý dík patří i jeho spolupracovnícům. Dík patří předsedovi Stálé senátní komise Tomáši Grulichovi, zmocněnci MZV pro krajany Stanislavu Kázeckému a jeho spolupracovnícům a všem těm, kteří ke zdaření dobré věci přispěli.

Otvárací deň VIENNA-TEC bol venovaný Slovensku

V rakúskej Viedni sa od 9. do 12. októbra konal najväčší medzinárodný odborný veľtrh priemyselných technológií a inovácií VIENNA-TEC. Centrom veľtrhu bolo výstaviisko Messe Wien, ktoré predstavilo šesť medzinárodných odborných priemyselných veľtrhov – Automation Austria (automatizácia), Energy-Tec (energia), IELIndustrieelektronik (priemyselná elektronika), Intertool (nástroje a náradie), Messtechnik (meracia a regulačná technika) a Schweissen/Join-Ex (zváranie). Na VIENNA-TEC zavítalo 563 vystavovateľov a zastúpených bolo približne 550 firiem z celkovo 32 krajín.

Pre Slovenskú republiku bol tento ročník zaujímavý tým, že otvárací deň medzinárodného veľtrhu bol Dňom Slovenska. Zúčastnili sa ho zástupcovia regionálnych komôr Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, odborných asociácií zo Slovenska, ako Slovenská asociácia strojní inžinierov SR, Slovenská zväračská spoločnosť, delegácie z regiónov Bratislava, Trenčín, Trnava a profesori a študenti univerzít a vysokých škôl. Prvá časť programu bola v štýle prehliadky v slovenskom jazyku, nasledovala Slovakia Business Mixer a kooperačné rozhovory a burzy.

Vďaka blízkej polohe pri Bratislave bol tento veľtrh unikátnou príležitosťou na získanie prehľadu o najnovších priemyselných technológiách a inováciách. Návštevníci mali možnosť osobne sa zoznámiť s rozvojom trhu v Rakúsku v porovnaní so situáciou na Slovensku.

Návštevu veľtrhu plánovali napr.: Slovenská asociácia strojní inžinierov SR, Slovenská zväračská spoločnosť, delegácie z regiónov Bratislava, Trenčín, Trnava a Žilina a zástupcovia Ministerstva hospodárstva SR.

(MK)

Josef Haslinger: *Jáchymov*

Kulturní fórum rakouského velvyslanectví v Bratislavě zorganizovalo ve dnech 11. a 12. října t. r. dvě prezentace knihy *Jáchymov* rakouského spisovatele Josefa Haslingera. První prezentace se uskutečnila v prostorách Univerzitní knihovny v Klariské ulici v Bratislavě, druhá v Nadaci POLIS v centru Žiliny. Já jsem byl požádán, abych v rozhovoru s panem Haslingerem převzal roli moderátora. Zatímco v Bratislavě, kde byla asi stovka lidí, jsem s panem Haslingerem hovořil německy, protože publikum bylo němčiny znalé a tlumočnice překládala do slovenštiny, v Žilině, kam přišlo asi padesát lidí, jsem mluvil slovensky a tlumočnice překládala panu Haslingerovi do němčiny.

Jelikož zmíněná kniha pojednává o pracovním táboře pro politické vězně v padesátých letech minulého století, požádali jsme po dohodě s ředitelkou žilinské Nadace

POLIS dva bývalé politické vězně o účast v diskusi. V Bratislavě vystoupil P. Anton Srholec, předseda konfederace politických vězňů na Slovensku, který si v Jáchymově odpracoval deset let, do Žiliny přijel pan Rudolf Dobiáš, který se věnuje sepisování osudů někdejších vězňů a na Slovensku mu vyšly již tři obsáhlé publikace pod souhrnným názvem *Triedni nepriatelja*.

Zločiny komunistického režimu se zabývám celý život, protože cítím, že je to téma, se kterým se oba národy – ani slovenský, ani český – zdaleka ještě nevyrovnaly. Když jsem si v přípravné fázi s panem Haslingerem dopisoval a domlouval se s ním na průběhu rozhovoru, napsal jsem mu kromě jiného: „Jáchymov je téma, se kterým se dodnes, 23 let po pádu komunismu, česká i slovenská společnost stále ještě vypořádává.“

Josef Haslinger, dnes již slavný spisovatel, jeden z mála vývozních „produktů“ Rakouska, vystudoval filozofii, divadelní umění a germanistiku, a od roku 1996 učí na Německém literárním institutu v Lipsku.

„Německý literární institut zde měl vždy dobrou pověst, udržel si ji i v době komunismu a pak, když komunismus padl, se začal znovu zvelebovat. „Když jsem v roce 1995 dostal pozvání zde učit, přijal jsem. Je jedním z mála institutů na světě, kde se vyučuje oboru spisovatel. Z více než 600 zájemců, kteří se k nám každoročně hlásí, přijímáme maximálně dvacet.“

Josef Haslinger napsal celkem pět románů a mnoho povídek. Román *Opernball (Ples v opeře)* byl přeložen do sedmnácti jazyků. Několik děl již bylo zfilmováno, za některá dostal mezinárodní ceny – poslední právě za román *Jáchymov*.

Pan Haslinger dlouze mluvit o tom, jak se ke psaní knihy dostal. Před více než dvaceti lety se ve Vídni seznámil s herečkou českého původu paní Blankou Modrou, která mu tam krátce řekla o osudu svého otce Bohumila Modrého, bývalém brankáři slavného československého hokejového týmu, se kterým získal v roce 1947 titul mistra světa, v roce 1948 stříbrnou olympijskou medaili a v roce 1949 na mistrovství světa ve Stockholmu znovu titul mistra světa. Krátce nato bylo celé hokejové mužstvo zatčeno a ve vykonstruovaném procesu odsouzeno po nesmyslném a vymyšleném obvinění k mnohaletým žalářům. Bohumilu Modrému hrozil nejdříve trest smrti, pak byl jeho rozsudek změněn na patnáct let žaláře. Blanka Modrá nakonec spisovatele požádala, aby napsal o jejím otci knihu. Ale pak uplynulo dlouhých dvacet let, než se jednou rozhodl, že na cestě z Lipska do Vídně Jáchymov navštíví. Spatřil krásné lázeňské městečko plné hostů z německého pohraničí, někdejšího východního Německa. Viděl staré, pěkně zrekonstruované lázeňské domy, svědčící o někdejší slávě tohoto města. V muzeu si prohlížel fotografie z doby rakousko-uherské monarchie a první republiky až do roku 1945. Když již chtěl prohlídku muzea ukončit, všiml si, že tam jsou ještě jiné místnosti, které však o žádné slavné historii nesvědčí. Mluvily také o historii, leč velice smutné, bolestné, zamlčované, neznámé. O historii let, kdy v dolech, kde se kdysi těžilo stříbro, našli uran. Za války, kdy Jáchymov spravovali Němci, pracovali v uranových dolech ruští zajatci nebo českoslovenští antifašisté. Když válka skončila a Němce vyhnali, role se vyměnily: doly ovládli Rusové a pracovali v nich němečtí zajatci. Potom postupně přebírali moc Čechoslováci a na práci v uranových dolech byli nasazeni političtí vězni.

Pokračuji citací z knihy Josefa Haslingera (str. 47): „Komunisté zřídili v Jáchymově dvanáct pracovních táborů pro trestance. Vypadaly přesně jako německé koncentráky, s baráky, ostnatým drátem, seřadišti a strážními vězemi. Jako by plány přejali od nacistů. Seřadišti se říkalo apelplac. A nad vchodem do jednoho tábora stálo: Prací ke svobodě. Zde byly zavřeny nejlepší hlavy země: spisovatelé, kněží, filozofové, sportovci. Heřman Josef Tyl, opat premonstrátského kláštera v Teplé, tady musel po boku brankáře Bohumila Modrého dolovat rudu. Byli tu spisovatelé Jan Zahradníček, Jiří Stránský, Josef Knap, František Křelina a Karel Pecka, germanista Eduard Goldstücker. Když je člověk začne počítat, nedobere se konce. Kdo byl po roce 1948 nápadný svým nezávislým myšlením, šel do vězení. A ty, které chtěli zvláště těžce potrestat, poslali do jáchymovských dolů, kde museli holýma rukama překládat uranovou rudu a dýchat uranový prach. Bez jakékoli ochrany před ozářením.“

Když Haslinger objevil v Jáchymově toto druhé, pro něho dosud zcela neznámé muzeum, vzpomněl si na Blanku Modrou, kterou později ve Vídni vyhledal, tři roky sbíral materiály a pak začal psát. Trvalo rok, než vznikla kniha.

Ta kniha je pro mně tak čtivá, že se od ní člověk neodtrhne, ale tak smutná, tak pravdivá, že ji možná ani nedočte. Ještě před odjezdem do Bratislavy na setkání s panem Haslingerem jsem ve Vídni obtelefonoval několik lidí, kteří emigrovali do Rakouska v roce 1968, o nichž jsem věděl, že byli v padesátých letech pronásledováni, vězněni, někteří také v Jáchymově. Všichni už o knize *Jáchymov* věděli, ale většinou ji nečetli. Nedokázali to. Báli se, že je četba vrátí do doby, která k nim byla tak krutá.

Poděkoval jsem spisovatel: „Pane Haslingere, chci Vám z celého srdce za tuto knihu poděkovat! Vystavěl jste v ní nádherný, monumentální pomník Bohumilu Modrému, československému hokejovému týmu z konce čtyřicátých let a hlavně tisícům bývalých československých politických vězňů.“

Ke konci setkání v Žilině promluvil pan Rudolf Dobiáš, který píše o zločinech komunismu knihy, sbírá a sumarizuje nové materiály. Přinesl s sebou několik výpovědí dosud žijícího pana Gustava Bubníka, někdejšího spoluhráče Bohumila Modrého: „Mladým při setkávání vždycky připomínám: Jestli chcete mít hezkou budoucnost, zajímejte se o minulost, jinak jdete jako slepci.“

Když Bubníka po amnestii spolu s dalšími z vězení propustili, mohl nejdříve hokej hrát jenom za malé, místní kluby. Teprve později byl rehabilitován a stal se koučem finského národního týmu. Měl sice nabídky i z jiných zemí, ale komunistický režim ho jinam nepustil. Když pak v roce 1967 finské mužstvo československý tým porazilo, bylo zle. „Schytal jsem tolik plivanců jako kdysi v lágrech. A znovu se ze mě stal vyvrhel a zrádce. Lidi na mě řvali: Běž zpátky do basy! Psali mi: Do basy s tebou! Dav je hrozný. Oslavuje vás, a vzápětí vás zadupe pod černou zem. Všechna sláva – polní tráva,“ konstatuje Bubník smutně.

Také kniha *Jáchymov* je nesmírně smutná. Je však skvěle a poctivě zpracovaná a vypovídá o naší minulosti bez patosu, bez zamlčování faktů. Otevřeně, upřímně a pravdivě. Měla by se stát povinnou četbou ve školách pro dospívající mládež a přispět tak k tomu, aby se podobné věci již neopakovaly.

Petr Žaloudek, Vídeň, říjen 2012

VZPOMÍNKA

Paní Smadišová,
paní šefová,
Trudy,

jak jí říkali ti nejbližší, byla obyčejná jak krajíc chleba a hrnek čerstvého mléka, a přesto tak noblesní žena. Vychovala tři děti – dcery, kterým vštípila pracovitost a samostatnost. Tři sestry, tak blízké a přece tak rozdílné. Více než před čtyřiceti lety se vrátila z Čech do Vídně, kde společně s manželem vybudovali restauraci Stöckl

u jedné z bran do reprezentačního letního sídla Habsburků – Schönbrunn. Stylově zařízená a útulná restaurace jí byla vším, ale ani to jí nezabránilo chodit mezi vídeňské Čechy a podporovat jejich činnost. Byla velkou bojovnicí. Ochraňovala svoji rodinu, bojovala se svým zdravím, za své ideály a své přesvědčení, kterému zůstala věrna po celý život. I když žila čtyřicet let v rakouském prostředí, byla to Češka každým coulem.

Věnujme jí, prosím, tichý dík, že jsme mohli alespoň část onoho času prožít v její blízkosti.

Děkuje rodina

Paní **Gertrude Smadišová** zemřela ve Vídni 29. srpna 2012. Je pohřbena na hřbitově v Hietzingu.

Norbert Auerbach, Norbert T. Auerbach, Norbert Theo Auerbach (4. 11. 1922, Vídeň – 12. 12. 2009, Praha) byl česko-americký filmový producent, který se během svého působení v USA vypracoval až na pozici prezidenta produkční společnosti United Artists.

Vyrůstal v prostředí filmu, jeho otec Josef Auerbach, který pochází z Polska, po příchodu do Prahy roku 1924 založil filmové společnosti Elektafilm a Slaviafilm, které produkovaly jedny z nejuspěšnějších českých předválečných filmů (*Peníze nebo život* s Werichem a Voskovcem, *Cesta do hlubin študákovy duše* ad.).

Před začátkem války, v roce 1939, celá rodina emigrovala přes Paříž a Rio de Janeiro do USA. Zde Norbert Auerbach studoval ekonomiku na univerzitě v Los Angeles. Pak vstoupil do americké armády a přes čtyři roky strávil u tankové divize na bojištích Evropy, vylodil se tři dny po Dni D v Normandii a došel se svou jednotkou až do Německa.

Po válce začal pracovat jako poslíček u produkční společnosti Columbia Pictures, pak u United Artists, kde během let povýšil až na prezidenta firmy, kterým byl dva roky na začátku osmdesátých let. Stál u vzniku celé řady známých a úspěšných filmů (*Hair*, *Most u Remagenu*, *Muž z Ria*, *Rocky*, *Růžový panter*, *West Side Story* nebo rané filmy Woodyho Allena) a také přišel s nápadem na zfilmování jedné knižní řady – o agentu Jejicho veličenstva Jamesi Bondovi (první byl *Dr. No*).

Osobně se také znal s Ronaldem a Nancy Reaganovými, pro Ronalda Reagana pracoval jako poradce v době

jeho prezidentského mandátu v komisi pro komunikaci a propagaci.

V roce 1985 se Auerbach vrátil do Evropy, do Paříže. Od roku 1989 žil opět v Praze, počtvrté ženatý, tentokrát s Českou Alenou, předtím měl za ženy Američanku (dva synové), Rakušanku (dva synové) a jako první Španělku. V Praze pracoval pro Nadaci Sue Ryderové.

V prosinci 2006 Norbert vydal knihu svých vzpomínek *Z Barrandova do Hollywoodu*, v níž vzpomíná na významné události svého života s nadsázkou a sebeironií.

Norbert Theo Auerbach

Urna s popelem generála Sedláčka spočinula v rodinné hrobce

S vojenskými poctami byla v Lázních Toušeň u Prahy uložena do rodinné hrobky urna s popelem válečného veterána Tomáše Sedláčka. Armádní generál ve výslužbě, který bojoval na západní i východní frontě druhé světové války a byl vězněn komunistickým režimem, zemřel v Praze 27. srpna ve věku 94 let. Ceremoniálu se zúčastnily desítky místních obyvatel, sokolů, vojáků i velení Armády ČR.

Tomáš Sedláček se narodil ve Vídni 8. ledna 1918 do rodiny důstojníka rakouské armády. Do Toušene se jeho rodina natrvalo přestěhovala, když mu byly čtyři roky. Vystudoval vojenskou akademii v Hranicích a zúčastnil se mobilizace v září 1938. O dva roky později ilegálně odešel k československé zahraniční armádě ve Francii a po jejím pádu do Anglie. Tam do roku 1944 sloužil u dělostřeleckých jednotek československé a britské armády. Poté byl převelen do Sovětského svazu. Jako náčelník štábu dělostřelectva druhé československé samostatné paradesantní brigády se zúčastnil bojů na Dukle. Dne 7. října 1944 odletěl na pomoc Slovenskému národnímu povstání. Poslední válečnou zimu prožil ve slovenských horách. Nositel řady vojenských vyznamenání po válce působil jako pedagog. V roce 1951 byl ale zatčen ve vykonstruovaném procesu s protistátní skupinou Irena a o rok později odsouzen na doživotí. Po propuštění v amnestii v roce 1960 pracoval jako dělník a později jako projektant. Plně rehabilitován byl až po roce 1989.

Bekanntgabe:

Anmeldung für die 5. Klasse des Bilingualen Oberstufenrealgymnasiums des Schulvereines „Komensky“ für das Schuljahr 2013/2014

Die Eltern oder Erziehungsberechtigten können die Anmeldeunterlagen zwischen 11.-15. Februar 2013, 8:00-16:00 Uhr, in der Direktion des Gymnasiums Schützengasse 31 (Mag. H. Huber) abgeben.

Anmeldeunterlagen:

- Schulnachricht über das 1. Semester der IV. Klasse (Original);
- Ausgefüllte Anmeldung (Formular liegt im Sekretariat vor, oder ist im Internet – www.orgkomensky.at – zu finden). Bitte um telefonische Terminvereinbarung: 890 44 04-60.

Oznámení:

Zápis do 5. třídy Bilingvního reálného gymnázia 2. stupně Školského spolku „Komenský“ pro školní rok 2013/2014
Rodiče nebo zákonní zástupci mohou odevzdat podklady k zápisu ve dnech 11.-15. února 2013, vždy od 8:00-16:00 hodin, v ředitelně gymnázia Schützengasse 31 (H. Huber).

Podklady pro zápis:

- školní zpráva za 1. pololetí IV. třídy (originál);
- vyplněná přihláška (formuláře se nachází v kanceláři školy nebo na internetové stránce www.orgkomensky.at).
Prosím o telefonickou dohodu termínu: 890 44 04-60.

Volba prezidenta České republiky

se bude v prvním kole konat

dne 11. ledna 2013 (pátek) od 14:00 do 22:00 hodin a dne 12. ledna 2013 (sobota) od 8:00 do 14:00 hodin

v budově Velvyslanectví ČR ve Vídni, Penzingerstrasse 11-13, 1140 Wien.

Případně 2. kolo volby se uskuteční tamtéž.

dne 25. ledna 2013 (pátek) od 14:00 do 22:00 hodin a dne 26. ledna 2013 (sobota) od 8:00 do 14:00 hodin.

Této volby se mohou zúčastnit voliči zapsaní ve zvláštním seznamu voličů vedeném na Velvyslanectví ČR ve Vídni nebo voliči s voličským průkazem vystaveným v ČR v místě trvalého bydliště.

Voliči zapsaní ve zvláštním seznamu voličů na Velvyslanectví ČR ve Vídni, kteří se v době voleb nebudou nacházet v Rakousku, mohou požádat o vystavení voličského průkazu písemně nejpozději do 4. ledna 2013 (den doručení žádosti na Velvyslanectví ČR ve Vídni) či osobně do 9. ledna 2013 do 16 hod. (informace na www.mzv.cz/vienna).

Podrobnější informace jsou poskytovány pracovníky konzulárního úseku telefonicky od pondělí do pátku mezi 14:00-16:00 hod. na tel. č.: 01/899 58 146, 01/899 58 145, 01/899 58 155 nebo je možné je získat na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR – www.mvcr.cz či Ministerstva zahraničních věcí ČR – www.mzv.cz.

Výstava

Galerie auf der Pawlatsche
Spitalgasse 2-4 / Hof 3, co Institut f. Slawistik
1090 Wien
www.univie.ac.at/pawlatsche

Vernissage: Mi 28. 11. 2012, 18:30 (Einlass 18:00 Uhr)
28. 11. 2012 – 8. 1. 2013

Christoph Lingg

Verlust und Erinnerung – Eine Anthologie

Christoph Lingg

Verlust + Erinnerung**GALERIE AUF DER PAWLATSCHÉ**

Institut für Slawistik Universitätscampus/AAKH
1090 Wien, Spitalg. 2 – 4/Hof 3, gegenüber Narrenturm
www.univie.ac.at/pawlatsche

28. 10. 2012 – 07. 01. 2013

Vernissage: Mittwoch, 28. 11. 2012 um 18.30 Uhr (Einlass 18 Uhr)

Výstava – St. Pölten**Soilart: Mit Farben der Erde**

Kunst und Engagement für unseren Boden
Ausstellung der Werke aus den grenzübergreifenden Wettbewerben aus NÖ, Ungarn, Tschechien und der Slowakei
Führung durch die Ausstellung mit Prof. Irena Racek,
künstlerische Leiterin des Projektes
Ausstellungsbrücke

Regierungsviertel – 3109 St. Pölten
Landhausplatz 1

Mittwoch 5. Dezember 2012, 15:00 Uhr

Ausstellungsdauer: bis 2. Jänner 2013

Informace

Betlémské světlo – „To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.“

Předávání Betlémského světla ve Vídni **15. 12. 2012 ve 14:00.**

Koncert**XMAS with The Turnarounds**

Vánoční koncert absolventů škol

8. 12. 2012 20:30 hod.

vstup od 19:00 hodin

Velká klubovna

Sebastianplatz. 3, 1030 Wien

Objednávky vstupenek: tickets@djsmusic.at

Koncert

12. 12. 2012 19:30 Große Saal

ORF Radio – Symphonieorchester Wien

Sabine Meyer – Klarinette

Dirigent Cornelius Meister

Miroslav Srnka: *Reading Lessons for Orchestra*

Wolfgang Amadeus Mozart: *Klarinettenkonzert A-Dur K 622*

Bohuslav Martinů: *Symphonie Nr. 6*

Wiener Konzerthaus

www.konzerthaus.at

Miroslav Srnka (1975) – vystudoval hudební vědu na FF UK a kompozici na HAMU, studoval též v Berlíně a v Paříži. Stylově se orientuje především na zvukový a myšlenkový svět poválečných avantgard, zejména tzv. spektrální hudby. Jeho skladby jsou prováděny více v zahraničí než v Čechách, spolupracoval se

špičkovými interprety (Arditti Quartet, Ensemble Inter-Contemporain, Ensemble Itinéraire, Sylvio Gualda a další), Deutsche Staatsoper Berlin Unter den Linden u něho objednala a prováděla komorní operu *Wall*. Srnkův *Smyčkový kvartet č. 3* můžete slyšet na His Voice sampleru *Mladá krev* (HV 6/2005).

František Václav Mareš (1922-1994)

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., se podílel spolu se Slovanskou knihovnou NK ČR a Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, v. v. i., na přípravě výstavy věnované významnému slavistovi F. V. Marešovi při příležitosti 90. výročí jeho narození. Výstava s názvem *František Václav Mareš (1922-1994). Příběh českého a rakouského slavisty*, kterou iniciovala dr. Hana Klínková z Památníku národního písemnictví v Praze, byla slavnostně zahájena 14. listopadu 2012 a přístupná bude ve výstavních prostorách Slovanské knihovny NK ČR až do 4. ledna 2013. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

Cyrlometodějská misie na Velké Moravě

Pod záštitou předsedy Akademie věd ČR, prof. Ing. Jiřího Drahoše, DrSc., uspořádají Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i., a Historickým ústavem AV ČR, v. v. i., v květnu roku 2013 na Velehradě mezinárodní vědeckou konferenci Cyrlometodějská misie na Velké Moravě.

<http://www.velehrad.eu/cz/projekty/odborne-konference/>

Betlémy z Vysočiny a jižních Čech míří na výstavu do Rakouska

Betlémy z Vysočiny, jižních Čech a Dolního Rakouska uvidí návštěvníci výstavy v městském muzeu v rakouském Waidhoifenu. Havlíčkobrodské Muzeum Vysočiny výstavu připravilo jako součást projektu přeshraniční spolupráce Porta culturae. Mezi téměř čtyřmi desítkami vystavených

betlémů budou díla současných tvůrců z etnografické sbírky Muzea Jindřichohradecka, historické papírové betlémy z Muzea Vysočiny v Třebíči a betlémy vytvořené dolnorakouským betlemářským spolkem z Hollabrunnu.

Budova v Schützengasse znovu otevřena

Otevření budovy v Schützengasse 17. září t. r. po celkové přestavbě je největším historickým momentem v novodobých dějinách české menšiny. Přestavba byla umožněna společnou prací a soudržností menšinových funkcionářů, podniků, řemeslníků, dárců a podporovatelů. Datum předání nebylo zvoleno náhodně. 17. září 1910 byla budova v Schützengasse otevřena poprvé, o 102 let později byla po přestavbě slavnostně předána svému účelu.

O to více Školský spolek Komenský těšilo, že právě starosta Vídně dr. Michael Häupl k nám v tento historický den zavítal a budovu Reálného gymnázia druhého stupně spolu ostatními čestnými hosty slavnostně otevřel. Dostavil se spolu s prezidentkou Vídeňské školní rady dr. Susanne Brandsteidl a přednostou 3. okresu Erichem Hohenbergerem. Jako první se ujal slova předseda Menšinové rady české a slovenské rady a místostarosta spolku Komenský Mag. Pavel Rodt a přivítal přítomné. Posléze se ujal slova starosta spolku Komenský ing. Karel Hanzl a poděkoval všem, kteří stavbu po finanční, organizační a technické stránce umožnili, za příkladnou spolupráci. Ing. K. Hanzl podotkl, že pro vídeňské Čechy již tradičně bylo a je samozřejmostí přidat ruku k dílu a podílet se na výstavbě, opravě a údržbě staveb. Historie nyní pokračuje. Z úst starosty školského spolku zazněla výzva k městu Vídně, rakouskému Spolkovému kancléřství a rakouskému Ministerstvu školství i nadále naši instituci podporovat. Starosta dr. Michael Häupl ve své odpovědi tuto podporu přislíbil. Vřelá děkovaná slova patřila jak vedoucímu projektu přestavby, absolventu školy Petru Hanzlovi, tak dalším bývalým žákům našich škol Antonínu Floriánovi a Gerhardovi Schreglemu, kteří se o zdárný průběh prací zasloužili velkým dílem.

Starosta dr. M. Häupl obdržel od ing. K. Hanzla na znamení toho, že je vždy u nás vítán, originál historické klíky od budovy z roku 1910. Ing. Hanzl byl jako první starosta Školského spolku Komenský v historii vyznamenán Zlatou medailí města Vídně, která byla doposud určena pouze pro zahraniční hodnostáře.

Krátký program na uvítanou sestavili žáci gymnázia pod vedením Mag. Johannese Langerera. Přítomné byly jak ředitelka obecné a sekundární školy Mag. Jana Hanzlová, tak ředitelka reálného gymnázia druhého stupně Mag. Helena Huberová, která hosty pozvala na prohlídku renovované budovy gymnázia.

Českou republiku zastupovali ředitel Českého centra ve Vídni ing. Martin Krafl, tisková mluvčí velvyslanectví ČR Mgr. Jana Kheková, ředitelka Krajského úřadu Jihomoravského kraje dr. Věra Vojáčková a předseda Československého ústavu zahraničního Jaromír Šlápota. Slovenskou republiku reprezentovali ředitelka Slovenského institutu ve Vídni dr. Viera Polakovičová, Ph.D., a konzul dr. Peter Ilčík. Svou přítomností nás dále poctili vedoucí Oddělení pro národnostní menšiny na Spolkovém kancléřství dr. Christa Achleitner, předseda Českého srdce Jiří Uher, vedoucí MA 56 – Oddělení pro vídeňské školy Mag. Robert Oppenauer,

vedoucí MA 53 – Tiskového a informačního servisu města Vídně Mag. Oliver Stribl a rada velvyslanectví USA ve Vídni Jan Krč. Budovu si s radostí prohlédli také další čestní hosté, absolvent školy Komenský a sponzor DKfm. Karel Kolařík, prof. Fred Vavrousek, člen prezidiální kanceláře starosty Vídně a další z našich absolventů ing. Michal Polák, zemský školní inspektor Mag. Helmut Zeiler, dr. Eva Roztočilová, předsedkyně Klubu přátel Rakouska Praha, a člen Československého ústavu zahraničního ing. Ondřej Kryšpín. S velkým potěšením jsme přivítali četné zástupce výboru spolku, učitelského sboru a české menšiny, absolventy a v neposlední řadě dále dlouholetou členku našeho spolku Vlastu Petříkovou, jejíž manžel VMR dr. Jan Petřík byl jedním z posledních válečných maturantů na reálce spolku před jeho rozpuštěním.

Na přestavbu vídeňské historické budovy z roku 1910, která je majetkem Školského spolku Komenský, věnovali finanční prostředky jak Magistrát města Vídně, tak rakouské Ministerstvo školství a rakouské Spolkové kancléřství. Česká republika přispěla formou dotace hejtmána Jihomoravského kraje dr. Michala Haška. Jsme vděční všem českým organizacím a spolkům, od kterých jsme obdrželi finanční dary. Jsou to České srdce, Československý ústav zahraniční, KR Eduard Harant, Hotel Pošta, DKfm. Karel Kolařík a firma Rohr Mertl.

Krásná moderní budova gymnázia splňuje nejnovější stavební požadavky dané školskými úřady, na úplné dofinancování přestavby se však hledají další sponzoři.

V tomto význačném roce Školský spolek Komenský slaví 140. výročí od svého založení v roce 1872; současný počet dětí a žáků se nachází v rekordní poválečné výši 450 svěřenců, přičemž tendence je i nadále stoupající. V roce 2011 bylo do užití předáno nové hřiště na zahradě budovy na Sebastianplatz, jehož přestavba byla umožněna díky velkorysým darům sponzorů.

Školský spolek Komenský / MJ

P. S.: Gratulujeme, ale mrzí nás, že zástupci Kulturního klubu nebyli pozváni.

Krátce k historii školy

Škola v Schützengasse 31 byla slavnostně otevřena 17. září 1910. Již na začátku školního roku 1911 byla Magistrátem města Vídně uzavřena a zapečetěna. Také nabídka Školského spolku Komenský na využití školy jako lazaretu byla v roce 1914 magistrátem zamítnuta. V roce 1916 byla budova v Schützengasse součástí sousedící nemocnice Rudolfstiftung a do roku přece jen lazaretem.

Teprve v roce 1919 byl znovu zahájen provoz školy. Včleněním Rakouska do říše se situace od roku 1938 stále se stupňujícími restrikcemi zhoršovala, a to až do rozpuštění spolku v roce 1942. Po roce 1945 byla budova školy pronajata státu a až do roku 2000 sídlem gymnázia. V dalších letech byla budova až do roku 2006 nevyužita. V září 2006 se do Schützengasse přestěhovalo ORg Školského spolku Komenský. Nyní již 102 roky stará budova byla ve své dlouhé historii využívána jako škola pouze 32 let, tedy méně než třetinu doby, ve které měla vykonávat své původní poslání školy školského spolku.

MJ

Letošní setkání tzv. zahraničních Čechů v Praze

České ženy ve světě

Krajanské ocenění Významná česká žena ve světě získalo pět žen – bojovnice za lidská práva Olga Hrubá, exilové aktivistky Libuše Paukertová-Leharová a Jiřina Šilhánová, jazykovědkyně Marie Majtánová a modelka a zakladatelka charitativní nadace Tereza Maxová.

Čechoameričanka Olga Hrubá, která je jednou z pěti oceněných žen, jejichž význam přesáhl hranice země, je bývalou spolupracovnicí Milady Horákové, za jejíž záchranu vedla v Americe kampaň. Také se zasazovala o osvobození ruského disidenta Alexandra Solženicyna a jako jedna z prvních obhajovala hnutí Charta 77. Získala také osobní ocenění od někdejšího amerického prezidenta Ronalda Reagana.

Cenu uděluje ženám Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů, v jehož čele je krasobruslařka Ája Vrzáňová – ve spolupráci se Senátem.

(mk)

Památník

Národní muzeum – Národní památník na Vítkově

Slavnostní večer *Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012* byl jedním z dalších nabídek – darů Národního muzea ve spolupráci s ministerstvem kultury a ministerstva zahraničních věcí České republiky, které programově připravilo Etnografické oddělení Historického muzea Národního muzea a Odbor regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury České republiky. Místem setkání bylo Národní muzeum – Národní památník na Vítkově.

Citlivě vybraný program – soubor lidových písní a tanců Hlubina (Ostrava), národopisný soubor Postřekov (Chodsko) a folklórní soubor Velička a Horňácká cimbálková muzika Martina Hrbáče (Velká nad Veličkou – Moravské Slovácko) – předvedl to nejlepší, za akustiku nikdo nemoohl. Po skončení programu byla možnost výměny názorů s přítomnými politiky. Pořad zahájila ministryně kultury Alena Hanáková spolu s prvním místopředsedou Senátu Přemyslem Sobotkou a jeho senátním kolegou Tomášem Grulichem či se zmocněncem ministerstva zahraničí pro krajany Stanislavem Kázeckým. Byla možnost si prohlédnout celý památník i s aktuálními výstavami. Ochotní zaměstnanci zasvěceně i v pozdních hodinách zodpovídali každý všetečný dotaz. Nechybělo i pro každého přístupné důstojné občerstvení – raut, možnost nádherného výhledu z terasy kavárny ve druhém nadzemním podlaží a dokonce i odvoz.

Expozice 1, 2

Expozice s názvem *Křížovatky české a československé státnosti* zachycuje významné zlomy v dějinách bývalého Československa 20. století, kdy se měnila státnost a ideové pojetí státu. Bylo vybráno pět důležitých mezníků: vznik ČSR v roce 1918, období Mnichova a zánik Československa v roce 1939, obnovení Československa v roce 1945 a komunistický převrat, vznik československé federace v roce 1968 a pád komunismu v roce 1989 spolu se zánikem

kem Česko-Slovenska v roce 1992. Expozice využívá i některé další části Památníku, jako např. kolumbárium, Síň osvobození nebo podzemí Památníku.

Informace: www.nm.cz

Národní památník na Vítkově,
U Památníku 1900, 130 00 Praha 3

Letní provoz: po – út zavřeno, st – ne 10:00-18:00

Zimní provoz: po – st zavřeno, čt – ne 10:00-18:00

Výstava v Národní knihovně připomněla Dagmar, dánskou královnu s českými kořeny

V Národní knihovně v pražském Klementinu proběhla putovní výstava o dánské královně Dagmar u příležitosti 800. výročí jejího úmrtí. Královnu Dagmar Dánové milují a dodnes ožívá v mnoha legendách. Existuje mnoho písní i pověstí o kráse a dobrotě královny.

Dagmar, vl. jm. Markéta Drahomíra, byla českou princeznou, dcerou Přemysla Otakara I. a jeho první manželky

Adléty Mišeňské a nevlastní sestrou svaté Anežky České. V roce 1205 byla v patnácti letech provdána za dánského krále Valdemara II. Vítězného. V roce 1209 se jim narodil syn Valdemar Mladý. Markéta zemřela pravděpodobně při porodu druhého dítěte 24. května 1212 a je pochována v kostele Sv. Bendta (Benedikta) v Ringstedu. Historici se neshodují na roku úmrtí – dánská strana uvádí rok 1212, česká rok 1213.

Při otevření výstavy český velvyslanec v Dánsku a iniciátor výstavy Zdeněk Lyčka podotkl: „My máme mezi Dánskem a Českem jediný problém, a to je, že nevíme přesně, kdy královna Dagmar zemřela. Víme, že to bylo 24. května, ale jestli to bylo v roce 1212, nebo 1213, to nevíme. Dánové tvrdí, že to bylo v roce 1212, ale v našich historických knihách je uvedeno 1212/1213. To mě vedlo k myšlence, když jsme byli v Dánsku v květnu na oslavách královny Dagmar ve městě Ribe, vyhlásit Rok královny Dagmar, který začal 24. května 2012 a skončí 24. května 2013.“

Zmíněného festivalu se zúčastnila s delegací českého parlamentu předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslava Němcová a oproti všem protokolárním zvyklostem se delegace setkala i s dánskou královnou Markétou II. „Hlavním důvodem, proč nás přijala, je právě to, že přijíždíme za tou druhou královnou, takže ona jako současná královna jí vzdává tímto hold a poctu.“ Poslankyně Němcová pokračovala: „V královském historickém městě probíhaly velkolepé oslavy. Byly zároveň vznešené a zároveň lidové. Vše se to neslo v duchu hezké vzpomínky toho, co mladá princezna česká přinesla Dánům v době, kdy se tam v roce 1205 vdala. A v těch legendách, které jsme si mohli při nejrůznějších příležitostech oživit, bylo až dojemné, jak je její odkaz současný a živý a těch 800 let jako by ani neuplynulo.“

Královna Dagmar byla jakousi spojnicí mezi českým královstvím a severní Evropou. Jedna z legend vypráví, že měla po svatbě několik přání. Jedním z nich bylo osvobodit příbuzného (strýce) krále Valdemara, snížit lidu daně a osvobodit vězně. I když královna Dagmar umírá sedm či osm let po sňatku, přesto se zapsala do povědomí lidí. Dodnes se vypráví legenda o její smrti v Ribe a králi Valdemarovi, který za ní spěchá. „Uštvál koně, aby se s ní ještě stihl setkat. Ona mu na smrtelném loži doporučovala, aby si vzal za budoucí manželku jednu z jejích dvorních dam. On ji neposlechl, vzal si Berengarii Portugalskou a moc dobře to nedopadlo.“

Na výstavě je i fotografie emailovaného křížku z královnina hrobu. Je datován do 10. století a je byzantského původu. Prý v Dánsku téměř každá holčička dostává tento křížek na památku dobré královny, která se zastávala těch slabých a nemocných. „Originál křížku je v Královském národním muzeu v Kodani a bohužel se nám ho nepodařilo z bezpečnostních důvodů dovézt do Prahy.“ Proto je na výstavě pouze fotokopie repliky křížku, dodal český velvyslanec v Dánsku Zdeněk Lyčka.

Putovní výstavu připravilo české velvyslanectví v Kodani. Po expozici v Praze bude vystavena v Kutné Hoře, Brně a dalších městech České republiky.

Vzkazy domů

Jedna ze dvou akcí o. p. s. Dny české státnosti, zaštitěnou a navštívenou panem Fischerem, byla prezentace knihy *Vzkazy domů* ve spolupráci s *Lidovými novinami*. Stěžejní

část knihy je věnována třiceti příběhům Čechů mezi roky 1848-1989, kteří odešli krátkodobě či navždy do ciziny, jako např. J. V. Frič, V. Náprstek, A. Hrdlička, J. Letz, A. Ouředníčková, G. Machatý, M. Švermová, J. Voskovec, S. Červená, P. Sís, I. Medek, J. Chmel aj. Kniha je doplněna články s pojednáním o emigraci a exilu např. od autorů K. Hvižďaly, I. Dubovického, J. Čechurové, P. Koura ad.

Vydavatelství Labyrint,

359 str., černo-bílá dokumentace, česky a anglicky.

Češi ve světě Oslav dne České státnosti 2012 24.-30. září 2012

Bylo to jistě myšleno dobře – spojit několik institucí, organizací, spolků a vše zaštitit MZV, nabídnout široký výběr různých programů, které byly věnovány podle pozvánky MZV krajanům jako poděkování za přínos k šíření českých tradic, kultury a povědomí o českém národě v zahraničí. Ale když jsi chtěl vidět zahájení výstavy *Dagmar*, promarnil jsi dobře zorganizovanou a zajímavou konferenci, totiž platí o zahájení mezinárodního krajanského festivalu v Senátě a průběžně běžící konferenci, dtto knižní prezentaci *Vzkazy domů*. K tomu všemu v pátek a celý víkend nejezdilo metro B, které spojuje Muzeum a Senát. Vynikající akce – Slavnostní večer na Vítkově bohužel narušilo závěrečné společné setkání účastníků konference. Známé rakouské přísloví praví – volně přeloženo „Mnoho kuchařů zkaží pokrm“, bohužel tak to dopadlo. Proto také docházelo k různým organizačním chybám, výčitkám na adresu těch, kteří nebyli zodpovědní, lidé nevěděli kdo, kde a kam, např. rádi by jeli na pouť do Boleslavi, organizováno Krajským festivalem, či se zúčastnili mše atd., o ostatním se ani nezmiňuji.

Obecně prospěšná společnost se jménem „Den České státnosti“ rozhodla věnovat letošní akci zahraničním Čechům. Tato akce navazovala na předchozí ročníky oslav Dne české státnosti, který tento spolek organizuje už pět let. Dosud organizátoři připomněli například českou hymnu nebo českou měnu. Podle slov předsedkyně organizace Den České státnosti Lucie Wittlichové byly tyto akce věnovány všem zahraničním Čechům: „Tedy všem Čechům, kteří odešli v různých dobách, ať dobrovolně, ale spíše v naší historii nedobrovolně do světa.“

Až v Praze se krajané dozvěděli, že akce, které pořádá tento spolek (návštěva Národního divadla a prezentace knihy), byly zaštitěny kandidátem na funkci prezidenta ČR panem Fischerem. Což o to, propagace je vždy dobrá, a ještě když ji v přímém přenosu podpoří televize. Bohužel pan Fischer učinil v minulosti asi to, co učinilo v bývalém

Československu mnoho lidí. Pan Fischer dělal svou práci rád, zaměstnání ztratit nechtěl, a tak vstoupil do KSČ. Na tom by nic nebylo, činili to mnozí, ale vůči krajanům – exulantům, kteří právě za doby komunistů „seděli“ ve vězeních či dokonce pracovali bez ochranných masek v uranových dolech, je to dosti necitlivé.

Návštěva Národního divadla byla sice skutečně zdarma, místa pro krajané, emigranty, exulanty či zahraniční Čechy pouze na galeriích, představení *Korespondence V+W*, které v loňském roce posbíralo téměř všechna možná divadelní ocenění, která divadlo může získat, bylo dobře míněno, herci úžasní. Představení, jak se ukázalo, bylo skutečně jenom pro „zahraniční rodilé“ Čechy, kteří nejen dobře ovládají český jazyk, ale také mají pojem o V+W, což mnozí krajané již nemají a česky již také neumějí. Že mnozí, kteří by rádi tuto hru viděli, do divadla z popsaneho důvodu jít nemohli, bylo jejich svobodné rozhodnutí. Po skončení hry bohužel nastala trapná situace, „galerie“ se na závěrečný přípitek nedostala, krajané nebyli vpuštěni. Sice to představení bylo prý pro ně, ale přípitek asi jen pro sponzory a jinak „vyvolené“. Po dvaceti minutách rozhořčené reakce bojovných krajanů se brány otevřely všem, ale jakási nahořklost krajanům zůstala. Také je škoda, že se málokomu podařilo, z uvedených důvodů, navštívit Náprstkovo muzeum. Ale zůstaly i dobré vzpomínky, zaměřuji se pouze na nabízené akce, a těch bylo více – konference, Národní archiv – výstava, Žižkovský památník – vystoupení lidových souborů, Staroměstská radnice, Židovské muzeum, Senát, výstava *Dagmar*... A těm, kteří ještě mohli na víkend zůstat, tak i závěrečná Samba na Hradčanech.

Stovky slavnostních lidových krojů, vyšívané zástěry, rukávce a čepce, k tomu prapory s názvy jednotlivých krajanských spolků, harmonika a především zpěv – tak vypadalo Hradčanské náměstí v Praze poslední zářijovou nedělí. Tradičním průvodem tu totiž končil letošní Mezinárodní krajanský festival. Zúčastnili se ho čeští krajané z dvaceti zemí světa.

ZZU

Zahraničním Čechem roku je zakladatelka hnutí Stonožka Běla Jensen

Zakladatelka hnutí Stonožka Běla Gran Jensen z Norska zvítězila v anketě Zahraniční Čech roku, kterou společně uspořádaly Český rozhlas a Česká televize. Na pomyslné druhé příčce skončil plastický chirurg působící v USA Bohdan Pomahač a na třetím pak někdejší ministryně zahraničí téže země Madeleine Albrightová. Záměrem ankety, v jejímž rámci veřejnoprávní televize a rozhlas v srpnu

a září představily dvacet osudů zahraničních Čechů, bylo přiblížit známé i méně známé krajany. Nominovány byly také osobnosti jako režisér Miloš Forman, tenistka Martina Navrátilová, spisovatel Milan Kundera, krasobruslařka Ája Vrzáňová nebo architektka Eva Jiřičná.

„Je to úžasné. Ne kvůli mně, ale kvůli těm tisícům dětí, které se do stonožkového hnutí zapojily, a tisícům těch, kterým jsme pomohli,“ reagovala na vítězství v anketě Běla Jensen. Hnutí Stonožka – Na vlastních nohou vzniklo už v roce 1990, kdy se jeho zakladatelka po návratu z emigrace rozhodla pomoci českým dětským nemocnicím. Po třebné prostředky sháněla v Norsku prodejem vánočních přání, které vyrobily děti z českých škol. Akce měla úspěch a do hnutí se postupně zapojily tisíce dětí a stovky učitelů. Od roku 2000 se za vybrané peníze zařizují také nemocnice, školní zařízení a pomůcky pro školy v zahraničí, především v krizových regionech, jako je Bosna, Kosovo, Irák či Afghánistán. Jensen proto úzce spolupracuje s českou armádou, jejíž jednotky v těchto místech působily či působí.

Slovenští filmaři vyzvali české politiky k podpoře kinematografie

Slovenští filmaři otevřeným dopisem vybídlí přední české politiky včetně premiéra Petra Nečase a šéfky Poslanecké sněmovny Miroslavy Němcové, aby se zasadili o plnou podporu české kinematografie. Touto výzvou reagovali na veto prezidenta Václava Klause, který odmítl podepsat zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie. Klaus své veto odůvodnil tím, že filmový průmysl je standardním obchodním odvětvím, nikoli veřejným statkem, který by měl být financován z veřejných zdrojů. Zákon kromě jiného předpokládal, že státní fond kinematografie by na podporu výroby filmů dostával až 300 milionů korun ročně, polovinu od komerčních televizí. „Žádná evropská země nepřistoupila ke zrušení podpory své filmové tvorby. Je to nevyhnutelné, pokud chcete uchovat a plynule pokračovat v tvorbě svého kulturního dědictví pro další generace,“ píše se ve výzvě, kterou podpořilo šest institucí včetně státního Slovenského filmového ústavu.

50 let po II. vatikánském koncilu

Dualismus v církvi

V těchto dnech si celý svět připomíná II. vatikánský koncil (1962-1965), který byl slavnostně zahájen 11. října 1962

za přítomnosti 2 500 biskupů a 700 žurnalistů. Starší lidé si pamatují záběry a fotografie, které i dnes působí impozantně, a lidé mojí nebo mladší generace žasnou při pohledu na slavnostní vstup nekonečného zástupu biskupů do baziliky sv. Petra v Římě, která byla uvnitř hlavní lodě opatřena tribunami podobně jako na fotbalovém stadionu a stala se místem debat a veřejných diskusí. V paměti však zůstávají také napjaté a antagonisticky laděné řeči biskupů, kteří se poprvé museli učit, co to znamená veřejná kultivovaná diskuse, i brzká smrt papeže Jana XXIII., jenž vešel do dějin jako iniciátor a inspirátor tohoto koncilu, v červnu 1963.

Dodnes se tradují slova, která tehdy pronesl: „Nejsem zde proto, abych vedl církev, ale abych rozpoznal, co koná v církvi Boží Duch. Na zemi nejsme proto, abychom se starali o muzeum, ale abychom zvelebovali zahradu, která kvete životem a je orientovaná k budoucnosti. Mnozí dnes mluví o tom, že dnešní doba je stále horší a horší než doba minulá. Já mám zcela jiný názor. V současném vývoji lidských událostí, skrze které se lidstvo dostává do nových řádů, jde spíše o to rozeznat ve všem skrytý plán Boží prozřetelnosti.“

Média pravidelně a intenzivně informovala o všem, co se na koncilu dělo. A tak se brzy dostalo na veřejnost i to, co bylo označováno za protiklady nebo tvrdé diskuse. Mezi těmi, kterým tehdy na reformách velmi záleželo, byli i vídeňský kardinál König a kardinálové Döpfner, Frings a Bea z Německa, Suenens z Belgie a Willebrands z Holandska. Příslušníci církvi v západních zemích byli nadšení – vždyť se začalo diskutovat o takových tématech, která se uvnitř jejich církvi již delší dobu objevovala, jako je obnova liturgie, znovuobjevení Písma svatého a návrat k němu, obnova a překlenutí někdejší autoritativní církevní struktury, biskupská kolegialita, důraz na místní církve a jejich důležitost při objevování světa v kontextu jejich geograficko-sociologicko-politického umístění a situace, rozpoznávání bídy a stěžejnosti kultur rozličných zemí s jejich problematikou života, otevření se ekumeně, vstřícnost vůči reformačním, protestantským církvím. Začal se měnit vztah katolické církve k Izraeli a židovství všeobecně, radikálně přehodnotovat a měnit postoj církve k antiprotentantismu, antimodernismu, začal se přehodnotovat antikomunismus, který v té době již nemohl přinést nic dobrého ani pro křesťany za železnou oponou.

Ve své otevírací řeči odrazil papež Jan XXIII. od vytváření nových doktrín. Nechtěl již žádná nová dogmata, ale zcela prostě vyzýval ke kroku dopředu – lépe řečeno skoku (un balzo avanti), aby konečně došlo k hlásání víry odpovídajícímu době (aggiornamento). Na koncilu se jasně ukázala epochální proměna doby – nová paradigmatu a nevyhnutelnost lidsky přátelské tváře budoucí církve.

Koncil přinesl odvahu, novou vizi, nadšení tisíců a tisíců křesťanů po celém světě. V Československu vládl v té době tvrdý bolševismus, církev byla pronásledovaná a její činnost zredukovaná jen na chrámové bohoslužby. Diecézní semináře byly zrušeny, až na jeden v Čechách a druhý na Slovensku, kde vládl numerus clausus, a ti, kteří se na studium bohosloví dostali, byli estébáckým systémem tvrdě prověřováni. Náboženská literatura neexistovala, svoboda tisku, a náboženského především, už vůbec ne. To málo, co z atmosféry koncilu do ČSSR proniklo, byly pouze liturgické změny v kostele: mše už nebyla sloužena latinsky

zády k věřícím, ale v rodném jazyce a u oltáře orientovaného čelem k lidu, mešní roucha dostala moderní tvar. To bylo všechno. Do tehdejší ČSSR neproniklo nic. Jistě ani to, že jedním z teologů, kteří diskuse o moderní teologii tehdy vedli, byl i Josef Ratzinger, nynější papež Benedikt XVI.

Pokud se tyto debaty v českých zemích tehdy přece jen někde vedly, tak jen uprostřed tzv. skryté církve, která byla pronásledovaná nejenom komunistickým režimem, ale nakonec paradoxně zlikvidovaná hierarchickou církví po jeho pádu (viz kniha *Verratene Prophetie*, Edition Exodus, Luzern 2011; *Zradené prorocstvo*, Československá podzemná církev mezi Vatikánem a komunizmem, Vydavatelství Michala Vaška, Prešov 2011).

Je paradoxní, že podobně jako se v zemích socialistického bloku o koncilu a jeho poselství téměř nic nevědělo, i dnes zapomíná církevní hierarchie, v čele s tou vatikánskou, oč kdysi koncilu šlo. Právě naopak: vypadá to, jako kdyby vedení církve zařadilo zpátečku a koncil nejráději vymazalo z dějin, jako by ani nikdy nebyl. „Aufbruch oder Betriebsunfall“ – Krok vpřed, nebo chyba ve výrobě – píše v knize o II. vatikánském koncilu její autor Hermann Josef Frisch, ve které se snaží hledat odpovědi na otázku, proč se stal koncil z dnešního pohledu církevní hierarchie nepohodlným.

Jak vytěšňování koncilu vidí vlivní rakouští teologové? Prof. Walter Kirchschräger, rektor teologické fakulty v Luzernu, syn někdejšího rakouského prezidenta Rudolfa Kirchschrägera, říká: „Je to paradox: na jedné straně se sice papež, vatikánská kurie a biskupové ve svých dokumentech odvolávají na usnesení II. vatikánského koncilu, ve skutečnosti však nemají nejmenší zájem tato usnesení realizovat v praxi, protože jim chybí odvaha, resp. strach ze změn jim svazuje ruce. Římská kurie se musí přizpůsobit celosvětové církvi, a ne naopak, jak to žel dosud funguje.“ (Z rozhovoru s prof. Kirchschrägerem, který vysílala rakouská televize ORF 25. prosince 2011.)

Za ještě mnohem kritičtější tvrzení v souvislosti s koncilem však považuji myšlenky vídeňského emeritního biskupa Helmuta Krätzla, který je jedním z posledních žijících přímých účastníků koncilu a který mu zůstal dodnes věrným svědkem. Z odpovědí jeho nedávného interview pro tisk vybírám: „Biskupové měli odvahu ke změnám, protože cítili, že mají za svými zády papeže... Přínosem koncilu bylo také znovuoobjevení společného kněžství pro všechny pokřtěné a definice kolegiálního vedení církve – tedy nejen papeže samotného, ale jeho spojení se všemi dalšími biskupy světa.“ Na adresu tolik diskutované sexuality a rozvodů manželů řekl: „Po koncilu se církev odvrátila od právních formulací: Manželství je nyní chápáno jako svazek lásky, a ne jako prostředek pro šíření nové populace.“ (Časopis *JA*, 9. září 2012, str. 3.)

Z mého překladu rozhovoru, umístěného se svolením autora na stránce: <http://www.teoforum.sk/>, vybírám tyto dva citáty zesnulého milánského arcibiskupa, kardinála Carla Marii Martiniho, vědce v oboru biblistiky, někdejšího rektora Gregoriánské univerzity: „Církev zůstala dvě stě let pozadu... Musí si uvědomit vlastní omyly a vydat se na cestu radikální změny, počínaje papežem a biskupy...“ Když má člověk významné narozeniny, slaví je nejen on sám, ale s ním i všichni jeho příbuzní, přátelé a známí. Letos slaví svoje 50. narozeniny II. vatikánský koncil. Ve své době se těšil nejen z toho, že se narodil, ale i z velké ra-

doti jiných, skoro celého křesťanského světa. Dnes mu je 50 let. On sám má ze svých narozenin radost. Těch, kteří se radují s ním, je však mnohem méně. Radují se s ním ti, kteří vědí, jakou radostí, nadějí a mnohým pozitivním ovlivnil svět. Radují se z toho, že se tehdy narodil a stále ještě, i dnes, žije. Že se neraduje současné vedení církve a její servilní posluhovači, vnímám jako skandál. Neodpustitelný a hanebný. A ten skandál nezakryje a nezamaskuje ani alibistické prohlášení papeže Jana XXIII. za blahoslaveného. Pokud současné hierarchii jde opravdu o to, co Jan XXIII. inicioval, ať ho také následuje a pokračuje v jeho cestě. Vše ostatní je zavádějící a hlavně odvádějící od Evangelia Ježíše Krista.

*Peter Žaloudek, Vídeň, září 2012
v předvečer výročí slavnostního zahájení
II. Vatikánského koncilu*

Nové způsoby výchovy a vzdělávání dětí vyrůstajících ve vícekulturním prostředí

Zprostředkování vzdělávacích materiálů pro děti z České republiky. Chcete pro své děti i v zahraničí vytvořit takové prostředí, ve kterém by měly možnost číst, poslouchat, vidět, hrát, učit se podobné věci jako děti, které v ČR žijí? Vycházíme z vlastní zkušenosti. Nabízíme služby, o jejichž smyslu a kvalitě jsme přesvědčeni. Podrobnější informace najdete na našich stránkách <http://www.bilinguarium.net>. E-mail: bilinguarium@dartybox.com
Adresa: Bilinguarium, 18 Allée de l'orange, 76100 Rouen, France
Registrace: INSEE Haute Normandie, SIREN 753890466, SIRET 75389046600018

Potvrzeno: Černý vlak může skutečně vyjet

Železniční dopravce Leo Express získal potřebný souhlas od Drážního úřadu, a nic mu už tak nebrání, aby začal 7. listopadu naostro jezdit mezi Prahou a Ostravou. Jízdenky se už prodávají. Během prvního měsíce budou v každém směru jezdit pouze dvě černé soupravy denně. Plný počet vlaků, to znamená osm v každém směru a v pátek devět, nasadí Leo Express 9. prosince, až začne platit nový jízdní řád. Nejlevnější lístek na cestu ekonomickou třídou z hlavního města do moravskoslezské metropole stál po zahájení prodeje 137 korun. Tato cena se ale bude průběžně měnit, na rozdíl od konkurenčních Českých drah a RegioJetu totiž Leo Express nenabízí pevné tarify. Ceny lístků se tu budou pohybovat podle toho, jaký o ně budou mít cestující zrovna zájem. Dá se tedy očekávat, že levněji obecně vyjdou včasné nákupy a rezervace jízdenek na málo frekventované časy.

Zaslal: J. Zajíček

Traditionelle slowakische Weihnachten • Slovenské Vianoce

**Wir wünschen Ihnen...
Vinšujeme vám...**

Weihnachtsmusik und Weihnachtslieder aus der Slowakei
Vianočná hudba a koledy zo Slovenska

Mitwirkende • Účinkujúci:
Orchester SLUK mit seinen Gästen
Ľudový orchester SLUKu a jeho hostia

09. Dezember 2012, 14:00 Uhr
Peterskirche, Petersplatz 1, 1010 Wien

**18. INTERNATIONALES
INTENSIVSEMINAR
FÜR RUSSISCH**

für Anfänger und Fortgeschrittene
aller Stufen
im Don Bosco-Haus in Wien
3. bis 15. Februar 2013
Staatliches Russischzertifikat ТРКИ

ÖSTERREICHISCHES ZENT UM
FÜR RUSSISCHE SPRACHE UND KULTUR

Hormayrg. 52/1, A-1170 Wien
Tel. 01-22 89 469-312
mob. 0650 45 00 676
Fax 01-25 33 0 33 48 40
email: seminar@russisch.or.at
www.russisch.or.at

Nová kniha o Heinrichu Schenkerovi

Interpretace odkazu díla rakouského hudebního teoretika, skladatele a pedagoga Heinricha Schenkera (1868-1935) prošly za bezmála osmdesát let nejrůznějšími peripetiemi a proměnami a tvoří vlastní analytickou metodu, mnohdy vzdálenou autorovu původnímu záměru. Soudobý kánon schenkerianismu tak představuje rozsáhlý a nesnadno přehlednutelný terén dílčích řešení a rozmanitých metod. Brněnský muzikolog doc. Lubomír Spurný (* 1965) se ve své nové publikaci snaží tento složitý terén zmapovat a přiblížit jej co nejširšímu okruhu zájemců o dějiny hudební teorie a estetiky první poloviny 20. století.

Lubomír Spurný: Heinrich Schenker (1868-1935). Kapitoly z hudební teorie a analýzy

Praha: KLP – Koniasch Latin Press 2012, váz., 176 str.
Publikaci si můžete objednat za zvýhodněnou cenu přímo u nakladatele na adrese: **KLP, Na Hubálce 7, 169 00 Praha 6**
e-mail: koniasch@gmail.com

HEINRICH SCHENKER
(1868-1935)

Lubomír Spurný

Kapitoly
z hudební teorie
a analýzy

KLP
Praha 2012

hudební
&
estetika

Ein Dutzend Jahre Malerei III 12 let Malby III

25. 10. - 20. 12. 2012

Botschaft der Tschechischen Republik, Wien
Velvyslanectví České Republiky, Vídeň

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/1/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2013 činí **33,- €** (členský příspěvek 16 € + předplatné 17 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2013 činí **35,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2013 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:
Centrální telefon a fax (od 10:00): **+43-1-79 88 454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitel ing. Martin KRAFL
tel.: +43-1-53 52 360
www.czechcentres.cz/vienna
e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien
Po, St, Čt 10:00-17:00
Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka Michala SIVEKOVÁ
tel.: 0043 1 533 21 933,
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

Kursy češtiny

Čeština – začátečníci i pokročilí,
Mag. dr. BRANDEIS,
tel./fax 0043-1-40 89 841

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNY SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsks@slovaci.at www.slovaci.at

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT
Wipplingerstrasse 24-26
1010 Wien

riaditeľka: dr. Viera Polakovičová
Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00
Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00

INFO:
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.mzv.sk/sivieden
e-mail: si.wien@gmx.at

ořetelový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v
Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/1/9, 1030 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Knihy vydané Kulturním klubem
si můžete zakoupit/objednat přímo
v Kulturním klubu.

Mag. **Sylvie Šebelová**

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 *tel/fax*
+43 699 12 64 29 38 *mobil*
office@sebelova.at *e-mail*
www.sebelova.at *web*

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

THEATER BRETT
Münzwardeingasse 2
1060 Wien
theaterbrett@gmx.at
www.theaterbrett.at
Tel. Vorbestellungen
unter
0676/734556

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88.
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

PRÁVNÍK A ADVOKÁT V ČR

JUDr. Josef Franc
Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax: +420-284 818 008
mobil: +420-602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenec
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
o nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF
-RÜCKERSDORF

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

**Máte problémy s identifikací
neznámých znaků?**

**Obrátte se s důvěrou
na naši heraldickou kancelář!**

Újezdský herold
Heraldická kancelář

VÁCLAV KULLE

Ježovická č. 114
190 16 Praha 9
Česká republika

Tel./fax:
pondělí – pátek
+420/281 972 116

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel./fax: +420-220 511 681

KLP koniasch@gmail.com

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11:00-15:00, 17:00-23:00 hod.

Restaurant

Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina

Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Lux Böhmisches Kuchl

SPECIALITY ČESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNĚ

OTEVŘENO: pondělí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schloßelgasse 18

tel.: +43-(0)1-402 57 31 (rodina Ficencova)

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zdarma

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

Kleines Wiener Cafe
DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00

so – ne zavřeno
Kavárna s českou kuchyní. Oslavy
na objednávku. Budějovické pivo.

Výhodné ubytování ve Vídni
M. SEĎA

Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

Jan Neruda: Ukolébavka vánoční

Spi, Jezulátko, spi!
Zas chudých lidí chudé dítě
jen do jesliček položí Tě –
ach, kolikrát už lidstvu dáno
a Jidášů vždy zaprodáno,
spi, Jezulátko, spi!

Spi, Jezulátko, spi!
A nabeř v spánku nové síly,
máš konat ještě mnohou míli,
té cesty lidstva ku spasení,
té ještě dlouho konec není –
spi, Jezulátko, spi!

Spi, Jezulátko, spi!
Za tvé o bratřích naučení
svět vezme Tě zas do mučení,
a než se lidstva pouta zdrtí,
je třeba ještě velkých smrtí –
spi, Jezulátko, spi!

Jiří Wolker: Koledy

Na náměstí vyhrávají koledy
tři přesmutné trumpety:
mlha, bláto, sníh.

A na konci města
vede do chaloupky cesta.
Třebas právě nový člověk po ní na svět přišel
a rozhazuje bílý křik na nahé stěny,
že už je tu,
malý, živý, narozený,
maminčinou bolestí požehnaný.
Že se narodil z rány,
tak na něj dýchají, tak jej zahřívají
z jedné strany krev
a Pán Bůh z druhé strany.

Svatý Štěpáne,
smutný den přinesl jsi ve džbáně,
promáčené boty děrami pláčí,
ale to jsou přec nejděčnější posluchači
poselství radostného,
chlebička na černé míse přineseného,
protože jsou nejbliž trumpet tvých přesmutných,
jako je: mlha, bláto a sníh.

Jiří Karásek ze Lvovic: Ocúny noci**Večerní zvony**

Na prejzy padá přitímí večerní.
Starobylé zvony táhle z Hradčan zní.

V tmách příbytky se lidí ztratily.
Má duše, spočiň aspoň na chvíli.

Ted' v samotě slož břímě smutků svých.
Bud' pokorná jak den, jenž navždy ztich.

Neb také dojdeš cíle klesajíc,
až vejdeš v nekonečné,svatě Nic.

(mk)

Jaroslav Kolář

Vánoce – slovíčko krásné
kouzlo, které rázem svět promění
rozzvíjí se svíce jasné
rozzáří se oči krásně
a do duše vrátí víru
že si v pohodě a míru
užijem hezkých pár dní

(mk)

Až teplé světlo zhasne
nezapomeňte, co všechno se změní
potom předsevzetí krásné
čisté jako světlo jasné
do nového roku neste s sebou
a když třeba nohy zebou
věřte, že i led se ve vodu promění

Fridrich Bridel:**Poslyš, ó křesťane, věci neslýchané**

Poslyš, ó křesťane,
věci neslýchané,
jenž tobě zvěstují,
nebešťané,
přečistí duchové,
ti rychlí poslové,
anjelové:

že Bůh nestvořený
z lásky nevymluvný
ráčil se vtělití,
z Panny naroditi
zde na zemi,
za nás zaplatiti,
dostí učiniti,
zatracený.

(mk)

To vše jistí dále
pastuškové stále
a řka: „Nemeškejte,
do Betléma jděte,
nemeškajte
pospěšte, dětátko,
krásné pacholátko
v špatném chlévě.“

Pastýři pospěšte
na cestu společně
k Betlému se dali
i pravdu shledali
neomylně,
což andělé byli
v povětří hlásali
tak podivně.

Ihned jak jsou přišli,
do Betléma vešli,
v chlévě otrhaném,
místě nepatrném
dítě našli,
an jeho kolíbá
matka, často líbá,
míle zpívá.

Z jehož sličné tváře
vzchází jasná záře,
ano i anjelé
slouží mu vesele,
prozpěvují,
volek a oslíček
dýchá a jesličky
zahřívají.

Z knihy *Jesličky – Rozjímání o nebi v noci na jitřní Božího narození*, vydalo nakladatelství Trinitas a Křesťanská akademie Řím

Václav Renč: Zpěvy u jesliček
Pomine jednou tma

Už dávno dudy nedudají
Už dávno dudy nedudají
okolo Betléma.
Jen smutné větry smutně hrají,
smutna je duše má.

Už dávno nikde nečekají,
že ze tmy vzejde jas.
Jen smutné deště smutně hrají
pro nejsmutnější čas.

Naděje dávné vítr žene
okolo Betléma.
Kdo stojí o nás odsouzené?
Smutna je duše má.

Mlč, Janku, malověrný Janku
Mlč, Janku, malověrný Janku,
ovečky plaší pláč.
Ty čekej v bdění, čekej v spánku.
Však duše tvá ví nač.

Čekej, jak v Písmě stojí psáno:
Pomine jednou tma,
uprostřed noci vzejde ráno
a hvězda radostná.

Vstávají ze sna pastýři
Vstávají ze sna pastýři
a diví se a žasnou.
A bez váhání zamíří,
kde vidí hvězdu jasnou.

Nad holým chlévem z kamení,
co hledí dolů k městu,
hoří to Boží znamení
a osvětluje cestu.

Svolává k chlévu ze všech stran
i anděle i lidi.
A kdo má srdce dokořán,
každý to světlo vidí...

Vydal ing. Pavel Sejkora, nakladatelství Trinitas

Jan Skácel: Vánoce dospělých

Radostí dětí ohřejí si ruce
budou se usmívat a říkat
jsou tady Vánoce
a bílou nití zaobroubí mráz
to roztřepené
co se v nich obnosilo za tak dlouhá léta

A budou trošku veselí
a trošku smutní
a trošku pobavení sami sebou
a ticho roztáhne svých deset prstů před jejich tváře
a zamrzne do opuštěných ulic

A teplá ramena stromečků
vtlačí se do oken až bezdětní
půjdou si po večeri na procházku
a budou se držet za ruce
a budou si dětmi
a každý z těch dvou
bude se snažit být ten dospělejší
pečovat o toho druhého
protože venku je kluzko
a uvnitř Vánoce

Z knihy *Vánoce v české kultuře*, vydalo nakladatelství Vyšehrad

**Anastáz Opasek (arciopat břevnovský):
Vánoce v komunistickém kriminále**

Večer pomalu klesá na unavené postavy vězňů. Dnešní zážitek se liší od toho každodenního, je Svatvečer Vánoc. Všichni budou vzpomínat na své rodiny, kněží také na farnosti nebo klášterní komunity, rozehnané po zemi, na zkonfiskované kláštery proměněné na věznice, muzea, skladiště či policejní kasárna.

Je Štědrý večer, dostali jsme také státní nadílku, obrovské řízky, protože vědí, že se katolíci v ten den postí. Zmizely tedy za okny, přichystané na Boží Hod.

Dnes dopoledne se nepracuje a lze poznat sváteční pohodu, mnozí se modlí více než jindy sami v mlčení, jiní ho-

voří v hloučku. Rádi bychom si odpověděli na otázku, která je pro všechny kněze důležitá: kterak se dostat k ostatním vězňům, jakou cestou, kudy a přes koho, když jsme střezeni stálou hlídkou a bydlíme daleko od ostatních? Jsme totiž izolováni u historických hradeb, v bývalých bytech strážců.

Policie se rozrůstala ze dne na den a byty ve věznici již dávno nestačily. Je tu útulněji, ale jaksi nadměrně. Musíme spát tři nad sebou, pokoj je plný trojáků jako za války. Aby se nešířila náказа náboženstvím, je mezi námi a ostatními přísná a bolestná hranice. Jakékoliv překročení se trestá korekcí na samotkách. Tam na cele není nic, žiješ mezi čtyřmi stěnami, jen navečer ti vhodí slavník.

Naše hlídka je postavena u dveří, musíme přece vědět, kdyby přicházel strážný. Za patěnu poslouží víčko z umělé hmoty, podobá se trochu bohoslužebnému náradí. Víno jsme si vyrobili, na všechno nestačí ani pátrači ministerstva vnitra, je ho však poskrovnu, protože jen výjimečně dostáváme balíčky z domova. A potom, kolik hodin je třeba k přísným prohlídkám zásilek, vánočka se musí rozřezat, aby v ní snad nebyl moták s důležitým sdělením příjemci. Hostie jsou malé kousky nakrájené z buchty, malé, aby se v případě nebezpečí mohly rychle spolknout. To je tedy náš obětní chléb.

Rozsazení na různých místech vězeňské světnice, nenápadně, jsme přítomni Kristově oběti. Kalich je tuba od léků, je v něm několik kapek drahocenného vína.

Venku se již setmělo. Rozsvěcíme světlo a jsme tišší. Modlíme se s církví tam venku, za příbuzné a známé, za ostatní vězně, kteří se v tuto dobu modlí s námi, zbaveni možnosti být s námi. Modlí se na svých celách ve všech budovách vězení; někteří jsou i dnes v samovazbě za neposlušnost, za porušení leckdy směšných předpisů a nařízení. Modlit se na celách je přísně zakázáno, přesto se mnozí modlí společně, pokud se nenajde udavač. Je mezi nimi mnoho apoštolů, kteří učí ostatní modlitbě.

Nakonec tiše zpíváme Narodil se Kristus Pán. Zdá se, že jsme mu blíže, protože přišel mezi své chudé, narodil se v chudobě věznice na dřevěném stole.

Ukázka z knihy Moniky Elšíkové *Opat chuligán / Dobré dílo Anastáze Opaska*, kterou vydalo Karmelitánské nakladatelství

Božena Němcová: *Babička*

Byl to zvyk jak ve mlýně, tak v myslivně i na Starém bělidle, že kdokoli přišel na Štědrý den a Boží hod, jíst a pít dostal do sytosti, a kdyby nikdo nepřišel, babička byla by šla hledat hosta na rozcestí. Jakou radost měla ale tenkrát, když znenadání přišel před Štědrým dnem syn Kašpar a bratrův syn z Olešnice. Celého půl dne radostí plakala a přes chvíli od pečení vánoček odběhovala do sednice, kde přichozí mezi dětmi seděli, aby se na syna podívala, aby se bratrovce zeptala, co dělá ten nebo ta v Olešnici, a dětem opakovala nejednou: „Jak tuhle vidíte strejčka, tak byl v tváři také váš dědeček, jenže vzrůst po něm nemá.“ Děti prohlížely strejčky se všech stran, a velice se jim líbili, zvláště to, že mile na každou jejich otázku odpovídali.

Každý rok chtěly se děti postit, aby viděly zlaté prásátko, ale nikdy k tomu nedošlo, vůle byla dobrá, ale tělo slabé. Na Štědrý den štědře podělen byl kdekdo, drůbež

a dobytek dostaly vánočky, a po večeři vzala babička ode všeho, co k večeři bylo, po kousku, hodila polovičku do potoka, polovic zahrabala do sadu pod strom, aby voda čista a zdráva zůstala a země úrodná byla, všechny pak drobtý sesbírajíc hodila „ohní“, aby „neškodil“.

Za chlívem trásla Bětka bezem, volajíc: „Třesu, třesu bez, pověz ty mi, pes, kde můj milý dnes;“ a v světnici slívaly děvčata olovo a vosk a děti pouštěly svíčky v ořechových skořepinách na vodu. Jan tajně postrkoval mísu, v níž voda byla, aby se hnula, a skořápky, představující loďky života, od kraje ku středu se houpaly. Pak volal radostně: „Dívejte se, já se daleko, daleko dostanu do světa!“

„Ach milý hochu, až se dostaneš do proudu života, mezi víry a úskaliny, až budou vlny loďkou tvého života smejkat, pak budeš vzpomínat toužebně na tichý přístav, z něhož jsi vyplul,“ řekla si tiše matka, rozkrajující jablko chlapcovo „na štěstí“ ve příční polovici.

„Přinese nám Jezulátko něco?“ ptaly se děti babičky potajmo, když se začalo uklízet se stolu.

„To já nemohu vědět, uslyšíte, jestli zazvoní,“ řekla babička. Děti menší postavily se k oknu míníce, že Jezulátko musí jít okolo oken a že je uslyší.

„Což nevíte, že není Jezulátko vidět ani slyšet?“ pravila babička. „Jezulátko sedí v nebi na světlém trůnu a posílá dárky hodným dětem po andělích, kteří je přinášejí na zlatých oblacích. Neslyšíte nic než zvonku hraní.“

Děti se dívaly do oken, nábožně babičku poslouchající. Vtom kmitla okolo oken světlá zář a zvenku zazněl hlas zvonku. Děti sepjaly ruce, Adelka pak šeptala tiše: „Babičko, to světlo bylo Jezulátko, vidíte?“ Babička přisvědčila, vtom také matka do dveří vcházela, oznamující dětem, že v babiččině světnici Jezulátko jim nadělilo. To byl shon, to bylo radosti, když viděly osvětlený, okrášlený strom a pod ním krásných darů! Babička sice neznala ten způsob, mezi lidem se to nedělalo, ale líbil se jí; dlouho před Vánocemi vždy už sama pamatovala na strom a dceři okrašlovat ho pomohla.

„V Nise a Kladsku panuje vesměs ten způsob; víš-li pak se pamatovat, Kašpare, byl jsi tenkrát, když jsme tam byli, už hodný hoch?“ pravila babička synovi, nechajíc děti těšit se s dary a usednouc vedle něho ke kamnům.

„Jak bych se nepamatoval, hezký to zvyk a dobře, Te rezko, děláš, žes ho zavedla; budou to někdy dětem krásné vzpomínky, až se octnou v trudech života. Na ten den si člověk dokonce v cizině nejraději vzpomíná, já to zkusil po kolik let, co jsem ve světě byl. Dost dobře jsem se mnohdy měl u mistra, ale vždy jsem si myslil: Kýž bych seděl raději u matky a měl kaši s medem, buchtičky s makovou odvárkou a hrách se zelím, všechna ta dobrá jídla bych vám za to dal.“

„Naše jídla,“ usmála se babička a přikývla hlavou; „ale ještě jsi zapomněl sušenou míchaninu (ovoce).“

„To víte, o to jsem nehrubě dbal; v Dobrušce říkají tomu muzika. Na něco jiného jsem ale vzpomínával, co jsme všickni rádi poslouchávali.“

„Však já vím, co myslíš: pastýřskou koledu, to je zde také, počkej, uslyšíš to zanedlouho,“ pravila babička, a sotva to dořekla, ozvala se zvenčí u okna pastýřská trouba. Nejdřív odtroubil melodii pastýřské písně kolední, pak začal zpívat: „Vzhůru vstaňte, pastýřkové, hlasná novina, Spasitel se nám narodil v Betlémě v chlívě.“

„Máš pravdu, Kašpare, kdybych neslyšela tu píseň, ani by mi Boží hod nepřicházel tak veselý,“ pravila babička, poslouchajíc s potěšením. Pak ale šla ven a naložila pastýřovi do mošny výsluhu.

Z knihy *Vánoce v české kultuře*, vydalo nakladatelství Vyšehrad

Zdeněk Miler – Hana Doskočilová: *Krtek a Vánoce*

...„Haló, myško, vstávej! Budeme slavit Vánoce!“ volal Krtek před myší dírou a zvonil na zvonek ostošest.

Myška vykoukla, zívla a řekla rozespale:

„Co tak najednou?“

„Bude to bezvadné, uvidíš. Sehnal jsem vánoční stromček, poslední model. Je skládací!“

Ale myška vypadala, že by ze všeho nejradši dál spala.

A tak jí Krtek honem poslední model vánočního stromčku na místě předvedl.

Zmáčkl knoflík: Ťuk!

Jenže napoprvé se to moc nepovedlo. Až druhý pokus dopadl líp.

„Hlídej stromček, hned jsem zpátky!“ řekl Krtek myšce a upaloval domů pro dárek.

Jenomže s myškou byla potíž, pořád ještě napůl spala.

Jak by mohla uhlídat vánoční stromček?

Naštěstí to byl stromek šikovný a ohlídal se sám. Sotva ho vrána vzala do zobáku, okamžitě sklapl a schoval se do škatule.

Klap! To byla rána. A vráně přímo do zobáku...

Najednou se s ní zatočil svět, padala a padala, padala i se škatulí dolů do sněhu.

Krtek to všechno viděl jen z dálky, ale nezaváhal. Namísto dárku vylovil z podzemí zase svou starou brusli a ješ-

tě to stihl zpátky. Odveze omráčenou vránu hodně daleko. Co nejdál!

Vyklopil je do hluboké závěje, vránu i starou brusli. Brusle tu na něho počká a o vránu se Krtek nebál...

Myška však už neměla na spaní ani pomyšlení. Zmáčkla knoflík na škatuli, ťuk, a stromček vyskočil. A jak se kolem pomaloučku začínalo stmívat, celý se nádherně rozzářil...

Když se dost vynadávali, řekl Krtek:

„Mám pro tebe, myško překvapení.“

„Já pro tebe taky,“ opáčila myška.

A konečně mohlo začít vánoční dárkování...

Vydalo nakladatelství Albatros

STALO SE...

Kolem 512

Germánští Herulové táhli z jihu z dolnorakouského Podunají na sever do svých původních domovů ve Skandinávii. Podle zmínky byzantského dějepisce Prokopia vedl jejich návrat „přes všechny slovanské národy“ – pravděpodobně i přes území Čech a Moravy. Tento údaj je často považován za **nejstarší historický doklad** o přítomnosti **Slovanů** v blízkosti českých zemí.

822

podzim

Císař Ludvík Pobožný svolal do Frankfurtu nad Mohanem říšský sněm, jehož se zúčastnili i vyslanci západních Slovanů (Obodritů, Srbů, Veletů, Čechů a Moravanů) a Praedenecentů a v Panonii sídlících Avarů. Jde o **první zmínku o Moravanech** v historických pramenech.

852 či 853

Narodil se **Bořivoj**, první historický Přemyslovec, kníže Čechů.

Na synodě církevních představitelů východofrancké říše v Mohuči se mj. projednával únos vdané ženy jakýmsi Albegisem, který se s ní uchýlil do azylu na Moravu. Případ dokumentuje skutečnost, že francká moc na Moravu nezasahovala. Na synodě se jednalo o Moravě jako o zemi křesťanské.

862

Poselstvo knížete Rostislava se dostavilo do Konstantinopole k byzantskému císaři Michalovi III. se žádostí o vyslání učitelů křesťanské víry: „Země naše je pokřtěna a není u nás učitele, který by nás vedl, vzdělával a vyložil nám svaté knihy. Neboť nerozumíme ani řeckému ani latinskému jazyku...“ Již předtím Rostislav požádal papeže Mikuláše I. o vyslání učitelů křesťanství přímo z Říma, papež ale žádosti nevyhověl.

922-925

vlády se ujímá nejstarší Vratislavův syn **Václav (sv. Václav)**, který na Pražském hradě dal zbudovat rotundu zasvě-

cenou saskému patronu sv. Vítu. Václav opustil dosavadní přemyslovskou politiku orientující se na Bavorsy a přiklonil se k Sasku (králi Jindřichu I. Ptáčníkovi se podařilo postupně spojit jednotlivé země rozpadlé východofranské říše a položit základy Římskoněmecké říše). Václavu je připisováno podrobení římskoněmeckému tlaku slibem poplatků (tzv. daň míru – tribut pacis): 500 hřiven stříbra a 120 volů.

965-967

Dcera Boleslava I., **Mlada (Marie)**, 930 či 935 – 9. dubna 994, zakladatelka a abatyše nejstaršího kláštera benediktinek – nejstarší řeholní instituce vůbec – založeného u kostela sv. Jiří v Praze, pobývá v Římě a je pověřena mj. diplomatickou misí k získání povolení založení samostatného biskupství v Čechách a přijímá osobně od papeže Jana XIII. opatskou berli.

972

Papežem povoleno **biskupství v Praze**, církevní osamostatnění Čech.

992

Biskup Vojtěch Slavníkovec přijal od Boleslava II. edikt, jímž mu bylo dovoleno podle „statutu kánonů“ rozlučovat manželství, která byla uzavřena mezi příbuznými, stavět kostely a vybírat desátky. Edikt je prvním a nejstarším **dokladem „křesťanského právního zákonodárství“** v Čechách.

993

Druhý pražský biskup Vojtěch Slavníkovec založil s knížetem Boleslavem II. nejstarší mužský klášter v Čechách v Břevnově. V českých zemích byli benediktini organizováni v rámci staré českomoravské kongregace, v jejímž čele stál obvykle opat kláštera v Břevnově. Mnohé konventy zanikly během husitských válek, část jich byla zrušena v josefínském období a zbývající v r. 1950. Poslední z kongregací na území českých zemí je Slovenská kongregace sv. Vojtěcha, vzniklá v listopadu 1945 a skládající se z opatství v Břevnově, Rajhradě, Broumově a Emauzích.

1002

listopad

Kníže **Vladivoj** se dostavil do Řezna ke králi Jindřichovi II. a slíbil mu věrnost. Odměnou obdržel **Čechy v léno**. Vladivoj tak dobrovolně vstoupil do **vztahu podřízenosti** vůči římskoněmeckému králi (tento akt byl po staletí vykládán jako důkaz, že český stát byl římskoněmeckým lénem, i když král volbu pouze potvrzoval a českého knížete nejmenoval).

1032

Založení Sázavského kláštera patrně poustevníkem sv. Prokopem (pravděpodobně příslušník velmožského rodu). Kníže Břetislav Prokopovu fundaci potvrdil. Sázavský klášter se řídil řeholí sv. Benedikta a byl **jediným konventem se slovanskou liturgií** v českých zemích.

Řád benediktinů je nejstarší organizovanou řeholí v západní Evropě.

1212

25. září

Zlatá bula sicilská byla vydána novým římským panovníkem Fridrichem II. Sicilským v Basileji Přemyslu I. Potvrzovala starší, nedochované privilegium Filipa Švábského z r. 1198.

1292

Král **Václav II. založil zbraslavský klášter**. Prvním opatem se stal Konrád Zbraslavský. Z pera opata Petra Žitavského a jeho pokračovatele Otty vznikla **Zbraslavská kronika** vyzdobená ještě středověkým uměním složitě prozaické a veršované stylistiky, ale svým duchem již ohlašuje nástup novodobých pamětí.

Václav zde zřídil novou královskou hrobku a byl zde později pochován stejně jako Václav III. a Eliška Přemyslovna. Za husitských bojů byla hrobka a hroby zneuctěny.

Narození Elišky Přemyslovny, dcery Václava II. a habsburské Guty. Zemřela 28. září 1330.

1412

prosinec

Na pražské univerzitě vystoupil český právník a diplomat Jan z Jesenice a v pojednání *Souhrnná obrana pře M. J. Husi* vyložil, že papežská klatba nad Husem nemá právní základ, a že je tedy neplatná.

1442

podzim

Vavřinec z Březové, měšťan z Nového Města pražského, sepsal *Husitskou kroniku*, v níž zachytil události let 1414-1421 a později složil *Píseň o vítězství u Domažlic* (obě psány latinsky).

1622

19. listopadu

Kardinál Dietrichštejn vydal generální pardon na Moravě. Účast v povstání se neměla trestat „na hrdle“, uvěznění byli postupně propouštěni na svobodu. Generální pardon se ale netýkal konfiskace majetku, která se vztahovala na 234 šlechtických osob, jimž propadlo téměř 150 panství a statků, ušetřeny nezůstaly ani majetky 129 chudších šlechticů (odhad hovoří o 6 milionech zlatých).

1672-1673

Klatovské vyhnanství jezuity Bohuslava Balbína. Český barokní historik (*Epitome rerum Bohemiarum, Miscellanea historica Regni Bohemiae*). Jeho díla významně přispěla k formování protireformační koncepce českých dějin, zároveň však byla poznamenána výraznými vlasteneckými tendencemi, namířenými v souladu se zájmy domácí šlechty proti vídeňskému centralismu a pronikání cizinců.

1692

Ukončena stavba Černínského paláce na Hradčanech v Praze. Projekt vypracoval čelný představitel monumentální raně barokní architektury v Čechách Francesco Caratti.

1722

Dokončena stavba zámku Karlova Koruna v Chlumci. Provedl ji F. M. Kaňka podle projektu Jana Blažeje Santiniho-Aichla.

1742

17. prosince

Za krutých mrazů začal ústup francouzských vojsk z Prahy. Rakouská vojska vstoupila 2. ledna 1743 do vyhladovělé Prahy. Čechy rovněž musela opustit bavorská vojska, čímž také skončila vláda Karla III. (Karla Albrechta) jako českého krále.

1802-1822

Zámek Kačina u Kutné Hory, jedna z nejkrásnějších empírových staveb v Čechách, byla postavena podle projektu drážďanského architekta Christiana Friedricha Schurichta.

1842

Měšťanský pivovar založen plzeňskými pravovárečnými měšťany v Plzni. Nový pivovar zahájil provoz 5. 10. 1842.

1842-1845

Stavba Severní státní dráhy Olomouc – Praha.

1862

18. listopadu

Zahájen provoz v Prozatímním divadle v Praze, které suplovalo českou scénu (až do otevření Národního divadla). Od roku 1864 uvádělo denně česká představení.

1902-1903

Uvedena do provozu první česká elektrická místní dráha Tábor – Bechyně (projekt i zařízení dodala Křižíkova firma).

1903

Na brněnskou německou techniku (zprvu jako asistent profesora Alfréda Musila, otce Roberta Musila) nastoupil rakouský inženýr a vynálezce jednoho ze základních druhů turbín **Viktor Kaplan** (27. 11. 1876, Müzzuslag – 23. 8. 1934, Unterach), který tu pak působil jako mimořádný profesor od roku 1903 a jako řádný profesor v letech 1918-1932.

1912

20. listopadu

Narozen **Otto von Habsburg** (zemřel 4. 11. 2011), nejstarší syn posledního rakouského císaře a uherského krále Karla I., dlouholetý poslanec Evropského parlamentu. Do zániku monarchie byl korunním princem v zemích rakousko-uherské monarchie. Roku 1961 byl nucen se vzdát veškerých nároků na rakouský císařský trůn pro svou osobu. Úzce spolupracoval zejména s Richardem hrabětem Coudenhove-Kalergim, zakladatelem Panevropské unie, původem z Poběžovic na Domažlicku. Panevropská unie, které dr. Otto von Habsburg od roku 1973 předsedal, vznikla v reakci na hrůzy první světové války a byla prvním organizovaným hnutím, které mělo za cíl sjednotit politicky i hospodářsky země Evropy.

1937

10. prosince

V Praze se narodil **Karel Schwarzenberg** jako nejstarší syn Karla Schwarzenberga a jeho manželky Antonie. V prosinci 1948 musela rodina opustit republiku a uchýlit se do zahraničí. Jako předseda Mezinárodního helsinského výboru pro lidská práva se zejména v osmdesátých letech zasazoval o dodržování lidských práv v Evropě. V rodinném sídle v Bavorsku založili společně s doktorem Vilémem Prečanem na podporu československého exilu a disentu Československé dokumentační středisko (archiv tehdy zapovězené literatury). Sbíрка je dnes součástí Národního muzea a je uložena v Praze. Na podzim roku 1989 se vrátil do vlasti a 10. července 1990 byl jmenován kancléřem prezidenta republiky. V roce 1992 vedl první delegaci OSCE do Náhorního Karabachu po vypuknutí války mezi Arménií a Ázerbájdžánem. Z funkce kancléře odešel v roce 1992 v souvislosti s abdikací prezidenta Václava Havla. V listopadu 2004 byl ve volebním obvodu Praha 6 zvolen senátorem. 9. ledna 2007 byl Karel Schwarzenberg jmenován ministrem zahraničí ČR. V červnu 2009 spolu s Miroslavem Kalouskem zakládá stranu TOP 09 a nyní je jejím předsedou. V květnových volbách r. 2010 byl zvolen poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Od 13. 7. 2010 je ministrem zahraničních věcí České republiky.

1942

24. října

Vysazení paraskupiny Antimony.

26. října

USA uznaly definitivně československou vládu v zahraničí.

1947

14.-16. listopadu

V Brně se konal XXI. Sjezd sociálně demokratické strany, na němž došlo k porážce prokomunistického Fierlingerova křídla. Novým předsedou se stal B. Laušman.

17. listopadu

Na schůzi Národní fronty oznámil komunistický ministr vnitra V. Nosek odhalení „špionážní skupiny“ na Mostecku. Šlo o provokaci se záměrem přípravy politického procesu namířeného proti národním socialistům. Ministr spravedlnosti Drtina předložil vládě 27. prosince důkazy o vykonstruovaném obvinění.

1952

20.-27. listopadu

Před senátem Státního soudu v Praze proběhl podle předem připraveného scénáře proces s tzv. vedením protistátního spikleneckého centra v čele s R. Slánským, bývalým generálním tajemníkem ÚV KSČ. Proces měl velkou publicitu v rozhlase i v denním tisku, na 10 500 rezolucí ze závodů, úřadů a z jiných pracovišť žádalo nejpřísnější tresty. Rozsudky byly podle plánu vyneseny takto: jedenáct trestů smrti a tři doživotní vězení. 3. prosince 1952 byl nad odsouzenými trest smrti vykonán.

1953

30. ledna

Československo vystoupilo z organizace UNESCO (organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu).

1962**4.-8. prosince**

V Praze se konal XII. sjezd KSČ. Nepříznivý ekonomický vývoj se nepodařilo zastavit, až do roku 1964 trval pokles národního důchodu. Novotného vedení odmítlo diskutovat o otázce rehabilitací, nakonec však ustoupilo tlaku a byla sestavena zvláštní rehabilitační komise.

1967**31. října**

Po několikerém opakování v předchozích dnech byla opět vypnuta na vysokoškolských kolejích v Praze na Strahově elektřina. Studenti vyšli do ulic se svíčkami a voláním: „Chceme světlo!“ Pochod brutálně rozehnala veřejná bezpečnost.

19.-21. prosince

Sešel se ústřední výbor KSČ, jehož větší část členů vystoupila opět s kritikou metod práce a způsobu řízení A. Novotného. Pod tímto tlakem se Novotný rozhodl dát svou stranickou funkci k dispozici.

1968**3.-5. ledna**

Plenární zasedání ÚV KSČ rozhodlo o rozdělení nejvyšších funkcí. Většina členů pléna stála proti Novotnému. Po řadě návrhů na funkci prvního tajemníka byl akceptován **A. Dubček. Začalo „Pražské jaro“** – krátké období rozkvětu československého demokratického socialismu.

1972**26.-27. října**

ÚV KSČ se zabývala realizací závěrů XIV. sjezdu KSČ v ideologické oblasti. V hlavním referátu podal V. Biřák analýzu hlavních buržoazních a revizionistických názorů z kritizovaných let 1968-1969, které ještě přetrvávají u části obyvatelstva. V hodnocení současné politické situace konstatoval, že se podařilo porazit pravici také v ideologické oblasti a upevnit vedoucí úlohu KSČ.

1987**8. prosince**

Na pražské Kampě se opět sešli mladí lidé (od roku 1985) ke vzpomínce na legendu skupiny Beatles Johna Lenno. Současně si připomenuli památku dvou Janů – Palacha a Zajíce.

1992

Při autonehodě u Humpolce utrpěl těžká zranění A. Dubček, jimž 7. listopadu téhož roku podlehl.

Alexander Dubček (27. listopadu 1921, Uhrovec – 7. listopadu 1992, Praha) byl československý a slovenský politik, hlavní osobnost Pražského jara 1968.

Při cestě na zasedání FS dne 1. září 1992 kolem 9. hodiny utrpěl Dubček vážnou dopravní nehodu na 88,9. km dálnice D1 u Humpolce, když jeho služební automobil BMW 535i ve vysoké rychlosti (114-131 km/h) za hustého deště vlivem aquaplaningu dostal smyk a vyletěl z dálnice. Dubček, který seděl nepřipoután na zadním sedadle, vypadl z vozu. Po nehodě byl v bezvědomí hospitalizován v pražské nemocnici Na Homolce, kde na následky zranění 7. listopadu zemřel. Pochován je na bratislavském hřbitově

vě Slávičie údolie. Jeho služební řidič Ján Rezník, který jezl na zasedání Federálního shromáždění z Bratislavy do Prahy, byl později odsouzen na 1 rok nepodmíněně.

Red. poznámka: V dalším čísle časopisu Klub bude k dubčkovské problematice otištěna studie prof. PhDr. Ivana Laluha, CSc., a doc. JUDr. Mariana Velikého, CSc.

Hrob Alexandra Dubčeka v Bratislavě

27. října

Vláda ČSFR schválila návrh zákona o zániku federace.

29. října

Předsedové vlád ČR a SR podepsali v Praze šestnáct dohod o budoucí spolupráci.

3. listopadu

Na shromáždění signatářů v Praze ukončila svou činnost Charta 77. Již 12. prosince téhož roku se 154 signatářů rozhodlo pokračovat v činnosti Charty jako nadstranického společenství občanů.

4. listopadu

Vláda ČSFR schválila návrh ústavního zákona o dělení majetku federace mezi obě republiky.

15.-17. prosince

Konala se poslední společná schůze obou sněmoven, na které mj. poslanci schválili usnesení o ústavnosti procesu zániku ČSFR a vzniku obou nástupnických států – samostatné České republiky a samostatné Slovenské republiky.

31. prosince

Zanikla Česká a Slovenská federativní republika jako společný stát Čechů a Slováků.

1993**1. ledna**

Ve Vladislavském sále Pražského hradu se konalo slavnostní zasedání ČNR – první schůze dvoučetného orgánu přeměněného na Poslaneckou sněmovnu. Nová Česká republika má rozlohu 78 864 km² a 10 302 000 obyvatel.

19. ledna

Česká republika byla přijata za 180. člena OSN.

26. ledna

Poslanci Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR zvolili českým prezidentem Václava Havla.

1997

5. listopadu

Vláda odeslala do sídla NATO v Bruselu oficiální přihlášku ke vstupu do aliance.

26. listopadu

Česká republika ustanovila svou misi při NATO v Bruselu.

27. listopadu

Vrcholila aféra v ODS s anonymními sponzory a skandál kolem tajného konta této strany ve Švýcarsku.

30. listopadu

Prezident V. Havel přijal v Lánech demisi vlády V. Klause.

10. prosince

V. Havel se stal oficiálním kandidátem na další pětileté prezidentské období.

13. prosince

Česká republika obdržela v Lucemburku spolu s dalšími deseti kandidáty oficiální pozvání ke vstupu do Evropské unie.

1998

20. ledna

Na historicky první společné schůzi obou komor Parlamentu ČR proběhla ve Španělském sále Pražského hradu volba prezidenta. Do druhého kola postoupil jen V. Havel a stal se opět prezidentem.

2002

Evropská komise hodlá České republice poskytnout 129 milionů eur (téměř čtyři miliardy korun) na odstranění škod po letošních záplavách. Komise navrhla 13. listopadu uvolnit tuto částku z nově vzniklého evropského fondu solidarity. Po schválení Evropského parlamentu a Rady ministrů EU komisař Michel Barnier předpokládá, že všechny vlády budou mít peníze k dispozici do konce roku. Celkem má být povodněmi postiženým zemím rozděleno 728 milionů eur. Komise navrhla pro Německo 444 milionů eur, pro Rakousko 134 milionů, pro Česko 129 milionů, a to na základě odhadů výše škod způsobených srpnovými povodněmi a jejich intenzity. V Německu jsou odhadovány na 9,15 miliardy eur, v Rakousku na 2,9 miliardy, v Česku na 2,34 miliardy eur. Francie dostane 21 milionů eur pro oběti regionální povodně z konce léta, která způsobila škody za 835 milionů eur.

15. listopadu

Senát má od 15. listopadu pět klubů místo čtyř. Poprvé v jeho historii vznikl **klub Nezávislí**. Založili jej tři noví senátoři spolu s Jitkou Seitlovou (za hnutí Nezávislí) a Helenou Rögnerovou (za KDU-ČSL), která je předsedkyní frakce. Programovými prioritami klubu jsou mimo jiné vstup Česka do EU, přímá volba prezidenta a boj proti korrupci, oznámila Rögnerová.

Češi žijící v zahraničí a volby do Senátu. Výběr senátorů mohli letos poprvé ovlivnit i Češi žijící v zahraničí. Měli, což se vzhledem k možnosti zúčastnění volebního řízení muselo předpokládat, o volby mizivý zájem. Pokud se totiž

senátních voleb chtěli zúčastnit, museli si na zastupitelském úřadě vyzvednout voličský průkaz a přijet volit do bývalé vlasti. Např. v Maďarsku tak neučinil nikdo, v Rakousku si průkaz vyzvedlo pět a na Slovensku osmadvacet Čechů žijících trvale v zahraničí.

2007

Většina lidí v České republice si podle průzkumu agentury Median pro *Lidové noviny* myslí, že **česká společnost se dostatečně nevypořádala s těmi, kteří před rokem 1989 spolupracovali se Státní bezpečností**, tedy s komunistickou tajnou policií. Průzkum zjistil, že jen každý šestý člověk je přesvědčen o tom, že se vyrovnání s minulostí podařilo. Nedávné 18. výročí tzv. sametové revoluce tyto otázky znovu otevřelo.

Na pražské Národní třídě, kde se sešli ústavní činitelé s lidmi, kteří u památníku střetu studentů s policií před osmnácti lety zapalovali svíčky, se k tomu vyjádřil i premiér Mirek Topolánek: „Myslím si, že těch osmnáct let ještě je velmi krátká doba, a že někdy ty excesy, které zažíváme kolem sebe, svědčí o tom, že jsme se nepoučili.“

Velký problém ve vyrovnání se s minulostí vidí předseda Senátu **Přemysl Sobotka**: „Jestliže poslední průzkumy ukázaly, že 50 procent občanů nostalgicky vzpomíná, jak tady bylo dobře za komunistů, tak já jsem trochu zděšen a obrovsky mě to znervózňuje. Je to úkol pro nás, abychom těmto lidem připomněli ty fronty na všechno, včetně toaletního papíru, a že to, co je dnes tady, že je skutečně výdobytkem demokracie a svobody.“

Jsou lidé osmnáct let po revoluci spokojeni se změnami ve společnosti? Některé výzkumy tvrdí, že většina ano, jiné, že spokojená je jen třetina. Lidé jsou rozčarovani z nového žebříčku hodnot či z politiky. To nedávno zmínil i bývalý prezident Václav Havel: „Najednou se ta politika jeví jako jakási série skandálů, a to, co je na ní důležité, ten její vlastní obsah, to, co se dotýká všech občanů a života, jako by se ztrácelo za tou vrstvou těch příhod, těch skandálů.“

Na otázku, zda se česká společnost vyrovnala s komunistickou minulostí, mnozí lidé, včetně politiků, odpovídají, že osmnáct let od listopadu 1989 není tak dlouhá doba, aby se všechno podařilo vyřešit. Často poukazují na příklad Německa, které se s nacistickou érou vypořádávalo dlouhá léta.

Slovenský parlament schválil usnesení o nedotknutelnosti poválečných dekretů prezidenta Edvarda Beneše. Pro schválení hlasovalo 120 poslanců vládních i opozičních stran, proti bylo dvacet poslanců Strany maďarské koalice (SMK), která zastupuje zájmy maďarské menšiny žijící na jihu Slovenska.

konec října

Došlo ke schůzce ministrů zahraničních věcí zemí Visegrádské čtyřky a Moldavska ve Štíříně. Setkání bylo první schůzkou ministrů zahraničních věcí v rámci českého předsednictví V4. Česká republika tak navázala na dosavadní předsednictví Slovenské republiky a bude zastřešovat myšlenku visegrádské spolupráce do června 2008. Moldavsko je jednou ze zahraničněpolitických priorit V4 i českého předsednictví a toto setkání zároveň první akcí V4 v tomto formátu. Ministři jednali o možnostech spolupráce Visegrádské skupiny s Moldavskem a o aktuálních zahraničněpolitických záležitostech.

HISTORICKÉ OHLÉDNUTÍ

Slovensko dalo 17. července 1992 najevo, že se chce podruhé v historii vydat na cestu k samostatnosti. Přijetí Deklarace Slovenské národní rady o svrchovanosti Slovenské republiky znamenalo, že česko-slovenská federace spěje po dlouhých a neúspěšných státoprávních jednáních k rozdělení. A to přes tvrzení slovenských vládních politiků, že se deklarací nevyslovili jednoznačně pro samostatnost. V Česku panoval opačný dojem.

V čele úsilí o slovenskou nezávislost stálo Hnutí za demokratické Slovensko Vladimíra Mečiara. „Dost bylo nesamostatnosti, vazalské závislosti, poníženého prošení o uznání našich legitimních práv,“ prohlásil na jednání slovenského parlamentu poslanec za Slovenskou národní stranu, populární (česko)slovenský herec Štefan Kvietik. Předseda opozičního Křesťanskodemokratického hnutí (KDH) Ján Čarnogurský naopak varoval, že schválení deklarace může vést k neústavnímu rozpadu federace. Pro deklaraci o svrchovanosti Slovenské republiky tehdy hlasovalo 113 zákonodárců ze 147. Krom jiných první premiér nezávislého Slovenska Vladimír Mečiar nebo současný šéf vlády Robert Fico. Proti bylo 24 poslanců, například František Mikloško či Ján Čarnogurský. Slováci tak vykročili za svojí samostatností.

V té době byl ministrem vnitra Jan Ruml, který ale už delší dobu tušil, že se rozpad federace blíží: „Já jsem to vnímal už před volbami jako náměstek federálního ministra vnitra, kde jsem měl na starosti pohraniční policii a viděl jsem, že už vlastně ani neovládáme tu slovenskou část území vůbec. Slováci si tam stavěli své cedule, veleli si v podstatě federálním složkám sami. My jsme tam jezdili de facto incognito. Mně bylo v podstatě jasné, že dříve nebo později k něčemu takovému musí dojít.“

Téhož dne, 17. července 1992, informoval prezident federace Václav Havel o záměru odstoupit z funkce: „Nemohu nést odpovědnost za vývoj, na který přestávám mít vliv. Tak, jako se nechci stát brzdou historického vývoje, nechci být ovšem ani pouhým dosluhujícím úředníkem, který bude ještě několik týdnů čekat na okamžik, kdy definitivně opustí svůj úřad, a který bude po tu dobu jen pasivně pozorovat další dění a jen formálně plnit své formální povinnosti. Vždycky jsem chtěl a i v budoucnosti chci tvořit něco dobrého ve prospěch svých spoluobčanů. Funkce federálního prezidenta mi už tvořivou a konstruktivní práci neumožňuje.“

Ústavní zákon o zániku Československa nakonec 25. listopadu Federální shromáždění schválilo a definitivně tak sečetlo dny společného státu Čechů a Slováků. Politik Petr Pithart, který je dnes za KDU-ČSL místopředsedou Senátu, je přesvědčen, že Češi a Slováci rozhodně nevyčerпали všechny možnosti, jak společný stát udržet. Podle Petra Pitharta je proto důležité tehdejší událostem dobře porozumět: „Ono to bylo všechno pro řadu lidí docela bolestné a pro starší lidi, kteří Československo pokládali za svoji zemi, je to stále ještě trauma. Takže vracet se k tomu určitě ano, snažit se tomu všemu porozumět ano, ale stalo se a to jsou věci samozřejmě už dávno nevrátné.“

Na dobovou atmosféru vzpomínal v České televizi František Mikloško, jeden z někdejších lídrů strany KDH, která byla na Slovensku jedinou politickou silou usilující o zachování společného státu. František Mikloško vzpomněl i spor o to, zda se mělo konat referendum o vzniku nezávislého Slovenska: „S referendem jsme měli problém i my, měli s ním problém všichni, protože lidé v zásadě ještě nebyli připraveni na toto téma. Ten čas od listopadu byl příliš krátký. Myslím, že pro dnešek skutečnost, že se referendum nekonalo, znamená, že lidé na Slovensku necítí spoluzodpovědnost za tento stát. Nemají pocit, že si tento stát museli nějak probdít v noci před referendem. Kdyby se pro něj rozhodli, nesli by i spoluodpovědnost. Myslím, že se s tím budeme ještě dlouho vyrovnávat.“

Herec a politik Milan Kňažko byl tou dobou poslancem Slovenské rady i ministrem slovenské vlády. Jak řekl pro Českou televizi, rozdělení Československa podle něj přineslo hlavně zlepšení vztahů mezi Čechy a Slováky: „Jiné uspořádání našich vztahů nebyl akt nepřátelství. Naopak, velmi zodpovědně jsme se dohodli na tom, aby naše vztahy zůstaly dobré a aby měly podmínky se zlepšovat. A to se podařilo. Především proto, že už neexistují důvody, které existovaly tehdy, protože ty vztahy se zhoršovaly. Takže toto je podstatné.“

Před 75 lety, 30. července 1937, podepsal tehdejší lidový komisař vnitra Sovětského svazu Nikolaj Ježov rozkaz číslo 00447, jímž vyvrcholila nejkrutější fáze masového vyvražďování politických a třídních nepřátel sovětského režimu

Nařízení se začalo uplatňovat 5. srpna 1937 a oficiálně se represe měly týkat „bývalých kulaků, kriminálních a dalších antisovětských elementů“. Mezi oběťmi však bylo také mnoho intelektuálů, spisovatelů a umělců.

Sovětský diktátor Josif Stalin svým nařízením zavedl systém takzvané „trojky“, kdy místní hodnostáři získali pravomoci rozhodovat o osudu údajných nepřátel režimu. Konkrétně mohli šéf místní tajné policie (NKVD), tajemník místního výboru komunistické strany a oblastní prokurátor odsoudit bez soudu k dlouholetému vězení nebo k smrti bývalé kulaky, bělogvardějce, carské funkcionáře, zástupce církví či údajné špiony. Perzekuce se měla týkat i jejich rodinných příslušníků. Rozkaz 00447 předpokládal dva druhy trestů: internaci v táborech či vězeních na dobu osmi až deseti let, nebo popravu. Pro každý region a republiku byly dokonce stanoveny kvóty.

Represe rozpoutal Stalin naplno již po 17. sjezdu komunistické strany v roce 1934, kdy při tajné volbě generálního tajemníka dostal populární Sergej Kirov více hlasů než on. Stalin to tak nenechal a výsledky voleb zmanipuloval. Ze 139 členů a kandidátů ústředního výboru zvolených na tomto sjezdu jich bylo později 98 zastřeleno; stejnou čítku provedl Stalin i mezi hlasujícími delegáty tohoto „sjezdu vítězů“. Ve stejném roce byl zabit Kirov, na jehož vraždě se Stalin podle historiků nesporně podílel a jehož smrti využil i k likvidaci protivníků, možných nositelů odlišných názorů,

ale hlavně k vytvoření atmosféry strachu. Ta postupně zahltila všechny aspekty života v zemi.

Symbolem Stalinských „čistek“ se kromě rozkazu 00447 staly hlavně tři takzvané moskevské procesy s údajnými nepřáteli státu. Podle odtajněných sovětských archi-

vů zatkla NKVD během let 1937 a 1938 asi 1,5 milionu lidí, z nichž bylo přes 680 000 zastřeleno. Podle některých odhadů byl počet obětí „čistek“ ještě vyšší. Odhady počtu obětí celé Stalinovy hrůzovlády se pohybují od deseti až do 40 milionů.

VLASTENECKÁ OMLADINA

Klobouk dolů, Vomladino!

Jsem člověk kritický, mnozí tvrdí, že přehnaně.

Chodím už léta na představení Vídeňské omladiny, a mnohdy – zvláště zpočátku – jsem se zamýšlela nad tím, jestli si – jak se říká – neukousli příliš velké sousto.

Především ovšem musím podtrhnout, že nesmírně obdivuji práci, kterou si tento soubor dává s každým představením, obdivuji jejich snahu dát něco nám, těm, co „sedí a koukají, a sami nic pro pobavení ostatních nedělají“.

Čas, který věnují přípravě každého představení, je vpravdě neúměrný počtu vystoupení. Dvě představení sebelepšího kusu ve Vídni jsou maximum. V posledních letech k tomu díky spolupráci s Boleradicemi přicházejí ještě aspoň dvě tři vystoupení v Čechách. A tím ovšem další víkendy, strávené mimo rodinu a domov, kde čeká hromada práce.

Určitě mnohého diváka napadne: „že jim to vůbec stojí za to?“ Ale když je slyšíte, jak o tom mluví, když vidíte jejich nadšení, jejich potěšení z podařené práce, začnete jim závidět. Mají něco, čeho je dnes ve světě jako šafránu. Jsou skupinou stejně smýšlejících lidí, kteří se vzájemně i při té namáhavé práci baví, které ta práce stmeluje do přátelské jednoty. Jednoty, která se neomezuje jen na divadlo jako takové, ale ovlivňuje jejich život vůbec.

Ze začátku jsem chodila na jejich představení spíš z toho pocitu potřeby podpořit české ochotníky, ať už to zahrájí jakkoli. Stala jsem svědkem jejich vospívání, jejich růstu, přílivu nových šikovných talentů, jejich ochoty experimentovat. Přesto jsem ve většině kusů nacházela drobné či větší chyby, hluchá místa, někdy i znatelné slabiny. I když vše naprosto omluvitelné či vysvětlitelné tou dobrovolností a amatérismem. Jak říkám, jsem člověk kritický.

Muzikál *Šumař na střeše* mi zase trochu naháněl strach. Dokáží se vyvarovat velkých chyb a zklamání diváků?

Promiňte, Vomladináři, z hloubi srdce se Vám omlouvám za svou nedůvěru. Byli jste jedineční od začátku až do konce, to představení bylo ucelené, a byl to nejen Zbyněk Hádř, ale každý z „Vašich“, kdo ze sebe vydal vpravdě duši, aby jeho postava ani nezanikala, ani nevyčnivala z celkového obrazu.

Děkuji všem, kteří mi poskytli večer plný zábavy a zamýšlení, vcítění do radosti i žalu lidí, ne postav, ale lidí z Anatevky.

Někdo jiný určitě rozebere podrobněji představení jako takové. Já před vámi prostě jen smekám pomyslný klobouk!

AK

Šumař na střeše aneb Tovje hovořil s Hospodinem tentokrát ve Vídni...

Vlastenecká omladina Vídeň, Divadelní spolek bratří Mrš-tíků v Boleradicích, členové taneční složky FS Demizón Strážnice, houslová sóla Dalibor Petráš, režie Viktor Vadu- ra a Kateřina Andrejsová, premiéra 17. 11. 2012 ve Vídni

Je pondělí večer 19. listopadu 2012, deset minut před sedmou hodinou večerní. Sedím na okraji Prahy u stolu v domě kousek na dálnici na Brno a Bratislavu, potažmo i Vídeň...

Vídeň... Náhle je sobota, tentýž čas, totiž deset minut do sedmé hodiny večerní, když šťastně s kamarádkou Jitkou vylézáme z taxíku na Sebastianově náměstí číslo 3, kde má za chvíli mít svou vídeňsko-českou premiéru muzikál *Šumař na střeše* pánů autorů Josepha Steina, Jerryho Bocka a Sheldona Harnicka. Nesmíme zde zapomenout na skvostný český překlad textu i písní z pera pana Pavla Šruta, který byl použit Vlasteneckou omladinou, stejně jako před tím brněnským Městským divadlem a rovněž a pražským Divadlem Na Fidlovačce.

Přiznám se, že konkrétně toto představení je mou sr-deční záležitostí, právě od chvíle, kdy jsem viděl „mašta-lovou scénu“ Chaima Potoka jako Tovjeho tázajícího se Nejvyššího, proč právě on, požeňán pěti dcerami, není požeňán i statky v základu pozemskými, aby své děti mohl snad dobře provdat i zabezpečit svou ženu Goldu i sebe. Posléze měl jsem tu čest zhlédnout divadelní verze z pražské Fidlovačky, Městského divadla v Brně i *Fidlikanta na streche* Novej scény Slovenského národního divadla v Bratislavě.

Říkal jsem si, že nemohu být překvapen, vždyť vstupuji do stejné řeky snad po osmé. Jenže ten Dunaj má trochu silný proud, jen co je pravda. Takovou sílu nadšení, skvělých pěveckých, hereckých a pochopitelně tanečních výkonů nepamatuji, že bych kdy a kde viděl, i při vši úctě ke stylově čistým profesním výkonům u brněnského představení, skvělou choreografií bratislavských a vysokou latku hereckých čísel pražských profesionálů, avšak zde bole-radičtí i vídeňští předvedli nesrovnatelně kvalitativně prů-zračnou, životně něžnou a láskyplně nakojenou úroveň. Příběh později rozprášené Anatevky, osud Tovjeho a jeho rodiny, soubor moderní doby a tradic i smysl obojího, pů-vodně v protikladu, to je poselství i nadčasová výzva to-hoto muzikálu, to je přesah, který se zde podařilo krásně předvést. Je vskutku zážrak radost divadla v jednom bodě a životaschopná podívaná v druhém punktu, který všichni herci, zpěváci i tanečníci do jednoho či jedné předvedli v nádherném představení, včetně velejemné Bielke, malé Kristýnky Suffolk. Paní Vadurová v roli Goldy snese plně

srovnání s nejlepší profesionální Goldou, jakou jsem viděl v podání pražské Elišky Balzerové, Tovje pana Hadera srovnání prostě nemá, ať se na mě profesionálové nezlíbí, vídeňský Tovje je vsutku jinde – hlavou v nebi, srdcem u svých žen doma a nohama se pevně země se dotýká. Z jednotlivých scén, v tomto konkrétním stojí za zmínku, aniž chci pominout nebyvalou kvalitu jiných, obzvláště tyto:

- úvodní scéna vysvětlující židovské náboženské tradice východoevropských Židů,
- hospodská scéna námluv mezi Tovjem a řezníkem Lajzrem Wolfem – skvěle vystiženým panem Jančou, neméně radostným momentem zde byly taneční kreace místních Židů a Rusů,
- taneční „Bottle Dance“ na svatbě radujících se mužů, tančících s lahvemi na hlavě,
- loučení Tovjeho s Cajtl odjíždějící za svým milým na Sibiř,
- Tovjeho tklivá ukolébavka, věnovaná jeho třetí dceři Chavě, která se provdala mimo komunitu, s čímž se mlékař vyrostlý na věroučné tradici nechce smířit.

Vrcholnou pochvalu si zaslouží Dalibor Petráš za sólová houslová čísla.

Nicméně přes veškeré nadšení dovolím si přeci jen skromnou poznámku: přestože herecká i pěvecká vystoupení vdavek dorostlých Tovjeho dcer byla výborná, ob-

zvláště Hodl Kateřiny Andrejsové a Chavy Jany Bělochové, přeci jen se mi zdálo, že představitelka Cajtl Alžběta Forgáčová se v tento den pěvecky nepotkala, zvláště v písni „zázrak“, oslavující lásku mezi Cajtl a krejčím Motlem. Ovšem je možné, že autor těchto řádků, který sám trpí „hudebním hluchem“, jednoduše špatně slyšel.

Ale všichni, vsutku, nechali na jevišti kus sebe samých.

Po své mamince pocházím z národa, který by neměl sundat klobouk nebo jarmulku z hlavy, ale před tím, co předvedli v sobotu večer 17. listopadu bolearadičtí a vlastenečtí herci a srdcaři z vídeňské Vlastenecké omladiny, hluboce smekám. *Mazal tov* (hodně štěstí), *To daraba* (děkuji) a *Shalom* (budte v pokoji) a na viděnou (*lehota-rot*). A ať se vydaří repríza ve Strážnici první prosincovou sobotu.

P. S.:

Právě v neděli, krátce před půlnocí, když jsme se s Jitkou vraceli od vídeňského vlaku, dostal jsem e-mailem nabídku na nezpěvnou roli rabína v jakémsi muzikálu o mlékaři Tovjem, jeho rodině a vsi Anatevce, jen možná kdybych byl Rotschild, byl bych si vzpomněl, jak že se ten muzikál jmenuje... No nic..., snad si vzpomenu ve Vídni, ve Vlastenecké omladině a v Divadelním spolku bratří Mrštíků v Boleradicích.

Václav Kozel, Praha

DOPISY

Milý Petře!

Před nedávnem jsem se dostal k jednomu článku, uveřejněnému v deníku *Pravda* před nějakými jedenácti lety, kde otevřeně hovoříte o svém působení v řeholi kapucínů a o své kněžské službě, a ještě otevřeněji o opuštění tohoto poslání.

Jsem ve věku, který jste Vy sám označil jako věk, kdy jste se zamiloval. Je pro mě těžké povídat si s někým o věcech, které Vás vedly k rozhodnutí odejít z řehole a kněžství, když všichni vidí moje působení v řeholi a kněžství jasně. Působím už pět let ve farnosti, kde mám na starosti pastorační nejen Slováků, ale také Čechů. V naší řeholi mám na tuto práci téměř monopol, protože kromě mě v ní už jenom jeden jediný bratr umí komunikovat i česky. Také proto jsem se češtinu během studia učil, abych pomohl naší řeholi v pastorační Čechů.

Svou práci a poslání mám velmi rád a konám ji s radostí. Vždy jsem si sám sebe představoval jako člověka dlouhodobě zakotveného tady v našem městečku, případně i v jiném místě, kde se mluví česky, jelikož po česky hovořících kněžích je velká poptávka. Nikdy jsem svou budoucnost neviděl jinak, a to hlavně proto, že jsem si neuměl představit, koho by sem místo mě dali, když beztak nikdo jiný není. Takže tuto pastorační MUSÍM vykonávat já. Je nemožné toto všechno opustit...

Poslední dobou se ale nedokážu na nic soustředit (a to doslova). V hlavě mi totiž neustále bloudí myšlenka, že bych přece jen mohl mít rodinu, manželku, která by mě milovala celým svým srdcem, stejně jako bych já miloval ji a byl jí vším atd.

Zkoumám každý den Boží znamení a vždy se ptám, jak to chce On. Jestli, nehledě na to všechno, co jsem mu na celý svůj život nasliboval, nechce, abych toho zanechal a svůj život změnil. Mám v sobě obrovský chaos. Vidím jasně možnosti odchodu (myslím, že co se týká mé jasné vize a možností, mnohé věci řídí a zařizuje Bůh). A také to, co by pak následovalo. Ale jakmile se podívám na svoje spolubratry a rodinu, kterou bych svým rozhodnutím neskutečně zklamal, octnu se vždycky na dně.

Samozřejmě, že můj spolubratr, který vedl duchovní cvičení, jichž jsem se minulý týden zúčastnil, byl zásadně proti tomu, abych zanechal toho, k čemu jsem byl jednou povolán, což také chápu. Když jsem se mu snažil předestřít všechna znamení, která ve svém životě vidím od doby, kdy se takto rozhodnuji, nijak na to nereagoval.

Nevím, proč Vám píši a jestli vůbec zareagujete na můj mail, ale cítil jsem, že mám napsat. Sám nevím, co od Vás čekám, jakou odpověď; možná jenom hledám nějaké chápaní srdce, které v mém věku prožívalo něco podobného. Navíc jsme na tom stejně, co se týká řeholního a kněžského povolání.

Budu rád, když si najdete chvíli svého vzácného času a alespoň několika slovy zareagujete. Nechtěl jsem psát příliš, spíš jen tak heslovitě. Ale pokud byste měl nějaké otázky, umím odpovědět...

Děkuji, ať Vám Bůh žehná a ať Vás ochraňuje...

Karol

Milý Karole,

děkuji za Vaši důvěru a upřímnost. Ani ve snu by mě nenapadlo, že rozhovor, který jsem kdysi poskytl panu Šabatovi z Prahy, tehdejšímu šéfredaktorovi *Pravdy*, Vás ještě po tolika letech osloví.

Všechny ty věci kolem svého kněžství i zamilování do ženy jsem nosil jen ve svém srdci. Zážitek vycházejícího slunce, který jsem tak silně prožil v meditaci, jsem vždycky považoval za své „vlastnictví“, za něco, co se událo mezi mnou a Bohem. Proto jsem o tom nikdy nikomu nic neřikal, a proto jsem měl vždy ve svém srdci klid a mír, neboť jsem věděl, že nekonám nic proti vůli Boží ani proti svému svědomí. A tato jistota, navzdory všemu, co život s sebou přinesl, mi zůstala dodnes.

Za uplynulá léta jsem i já mnohokrát „rekapituloval“ svůj život, hodnotil, posuzoval, kladl na misky vah. Dnes vím, že Bůh je ten největší kavalír, největší demokrat, nejlepší přítel, nejdůvěrnější společník. A vím také, že kněžství je nejen dar, že je to něco, k čemu jsou povoláni všichni pokřtění, a je jedno, jestli žijí v celibátu, anebo ne. Ale vím ještě víc: Před Bohem vůbec nemá cenu, jestli jsem, anebo nejsem knězem podle takového či onakého řádu, náboženství... Před Bohem má cenu srdce, živá bytost, kterou on stvořil z lásky a kterou by rád viděl šťastnou, tak jako běžné matky a otcové svoje děti. Vždyť komu dělá dobře pohled na utrápené lidi? Těm, kteří je milují, určitě ne. A Bůh nás miluje o mnoho víc než vlastní matka.

Jedna věc je, že se někdy cítíte sám, možná opuštěný. Druhá věc je, když člověk neví, proč žije, nemá smysl života, přátele, nemá komu by se svěřil, komu by se vyplakal,

koho by obdařil radostí a hlavně láskou. Všichni po lásce bytostně toužíme. A nikomu na světě se nezavděčíme víc než láskou. Bez lásky zmiráme.

Netroufl bych si Vám poradit ani tak, či onak. Jen z vlastní zkušenosti vím, že když milujeme, je v nás přítomný Bůh. A vím také, že není pravda, jak nás kdysi učili, že nemůžeme milovat ženu a zároveň milovat věřící, ba co víc, že když milujeme ženu, už nemůžeme milovat Boha. Ten, kdo tuto teorii, která se pak v církvi „zabydlela“, kdysi vymyslel, pravděpodobně nikdy na vlastní kůži nezažil, co láska je. Zažil jen „interpretace“ a „projekce“, a to, co sám kdysi postrádal a po čem bytostně toužil, uzákonil v doktríně o povinném celibátu. To nemohl být ani zdravý ani psychicky zralý a svobodný člověk, který Evangelium pochopil ne jako „radostnou zvěst“, ale jako „Drohbotschaft“, vyhrožující a rozkazující zvěst.

Nevím, jak bych Vás dokázal co nejlépe povzbudit, popřát Vám optimismus a sílu následovat hlas svého srdce. Rozum se vším tím svým kalkulujícím a zvažujícím rozhodováním dokáže být nepředstavitelnou a až nepřekonatelnou překážkou. Vymanit se z takovychto osidel racionalismu není lehké. Někdy je třeba jen velmi rázně a radikálně jednat: následovat hlas srdce. To, co potom v takovychto případech přichází, nebývá sice žádný slibovaný blahobyt na zemi, ale zato svoboda, radost a plnost života, které se ničím jiným nahradit nedají. Jsou to totiž ty nejdůležitější a nejpodstatnější hodnoty. Nejen pro tento, ale i pro celý – věčný – život.

Mějte se krásně, určitě se někdy ozvěte, budu Vás rád slyšet a těšit se s Vámi.

Peter Žaloudek, Vídeň, podzim 2012

Bývalá Zemanova kavárna po loňských opravách budovy září novotou

Bývalá Zemanova kavárna ožila, teď je z ní Restaurant Pavillon. Láká na kávu i dobrou kuchyni.

Po letech provozu byla budova Zemanovy kavárny ve velmi špatném stavu. Vloni proto začala oprava budovy a dnes opět září

novotou. V srpnu letošního roku se sem přestěhoval oceňovaný Restaurant U Kastelána, nyní však pod jménem Restaurant Pavillon. Brňané se tady už zase mohou potkávat nad kávou a dobrým jídlem. Kuchyni tady totiž vládne jeden z nejoceňovanějších českých šéfkuchařů Michal Göth. „Interiéry budovy dostaly několik impulzů a objevilo se v ní moderní umění – skleněný bar od skláře Josefa Divína nebo porcelánové zařízení koktejlového baru Runway, který se nachází v podzemním patře. Ani opravená budova nepřišla o svou zahrádku – na kávu a dezert v parku se určitě stojí za to zastavit.“ Láká k návštěvě kavárny za Restaurant Pavillon Adriana Zámečnicková. Brno proslulo jako město funkcio-

nalismu a kavárenského života. Jednou z nejslavnějších funkcionalistických staveb je i budova Zemanovy kavárny. Když ji v roce 1926 architekt Bohuslav Fuchs jako jednu z prvních funkcionalistických budov v celém Československu postavil pro kavárníka Josefa Zemana, netušil, že svému účelu nebude sloužit dlouho. Moderní budova, kde se za první republiky scházela společnost k debatám nad dobrou kávou, musela v roce 1964 ustoupit stavbě Janáčkova divadla. V devadesátých letech byla budova Zemanovy kavárny obnovena a v parku na Kolišti, necelých dvě sta metrů od původní budovy, vyrostla její kopie.

(red)

Zasláno panem Jožkou Kratochvílem

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRSATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301,
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund- und Kiefer-
heilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ

po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
tel. 0664/214 01 63,
termín po dohodě

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

**Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER**
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117,
+43-1-515 28-444, fax: 02235/44 638
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
pavlina@chello.at, www.boehmova.at

Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK
Adresa k dispozici v redakci.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajinu Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou nedělí
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou nedělí a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na nedělí.

**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierstr. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

**Římskokatolická
Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76 /34
Mateřská škola
tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1120 Wien, Singriergasse 21
ředitelka Mag. H. Huber
tel.: 890 44 04-60

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/1/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

ERRATA & ADDENDA OPRAVY A DODATKY

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA POŘAD

Úspěšní vídeňští Češi

Tentokrát vám představíme baletního tanečníka a pedagoga

prof. Karla Musila,

bývalého sólistu Státní vídeňské opery.

Moderuje dr. Jana Starek, pořad je v němčině.

Mnozí si ještě pamatují na Karla Musila, sólistu Vídeňské státní opery, prezidenta Rakouského tanečního výboru. Tančil po celém světě, proslulé jsou jeho role v baletu *Giselle* nebo v *Louskáčkovi*. Karl Musil začal s baletem už ve svých osmi letech. Dráhu sólového tanečníka pak nastoupil v roce 1958. Vyrůstal v české menšině, jeho matka zpívala ve sboru Lumír, chodil cvičit do Sokola XVIII. Balet objevil díky svojí tetě, primabalerině Julii Drapal.

Kdy a kde: **30. ledna 2013 v 19:00 hodin, České centrum**

Pastorální mše vánoční Jakuba Jana Ryby „Hej mistře“

Letos se nám nepodaří uvést „Rybovku“ při půlnoční mši svaté na Štědrý den. Rádi bychom si ji zazpívali v neděli Křtu Páně, **13. 1. 2013**, na ukončení doby vánoční **v českém kostele na Rennwegu dopoledne v 10 hodin.**

Obrácíme se proto na všechny krajany, kterým „Rybovka“ něco říká, aby se k nám přidali a přišli si ji spolu s námi zazpívat.

První zkouška bude ve středu 2. ledna, druhá ve středu 9. ledna a zkouška poslední – generálka – v pátek 11. ledna, vždy od 19:00 večer. Na varhany nás bude doprovázet p. MUDr. Alfred Klein-Watrycz.

Pevně doufáme, že se nám dílo podaří a že se budeme z provedení „Rybovky“ těšit a radovat. Setkání tradičně zakončíme společným obědem chrámového sboru.

Přejeme všem čtenářům příjemné prožití svátků Narození našeho Pána a do nového roku 2013 jen a jen to nej nej.

Za chrámový sbor českého kostela ve Vídni

Jiří Čech